

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)

ปริญญา

ภาษาไทย

สาขา

ภาษาไทย

ภาควิชา

เรื่อง วิเคราะห์การใช้ภาษาและภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ
“รู้รัก ภาษาไทย”

An Analysis of the Use of Language and Reflections on Society and Culture in the
Script of "Ru Rak Phasathai" Radio Program

นามผู้วิจัย นางสาวณิชชา เกาะแก้ว

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์สิริวรรณ นันทจินทุล, ค.ม.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์สุพัตรา อินทนะ, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์สิริวรรณ นันทจินทุล, ค.ม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา วีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

วิเคราะห์การใช้ภาษาและภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย"

An Analysis of the Use of Language and Reflections on Society and Culture in the Script of

"Ru Rak Phasathai" Radio Program

โดย

นางสาวณิชยา เกษแก้ว

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)

พ.ศ. 2552

ณิชา เกาะแก้ว 2552: วิเคราะห์การใช้ภาษาและภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม
ในบทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)
สาขาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รองศาสตราจารย์สิริวรรณ นันทจันทุล, ค.ม. 273 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาในบทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" และศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" โดยศึกษาการใช้ภาษาในด้านคำ สำนวน และภาพพจน์ และศึกษาภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในด้านภาพสะท้อนสังคม ค่านิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรมและประเพณี

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" จากเว็บไซต์ของราชบัณฑิตยสถาน www.royin.go.th ตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2550-15 มิถุนายน 2551 รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 17 เดือน มีบทวิทยุที่นำมาออกอากาศในช่วงเวลาดังกล่าวจำนวน 513 บท

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการใช้ภาษาในบทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ทั้งสิ้น 3 ลักษณะ การใช้คำ ปรากฏคำประสมมากที่สุด รองลงมาคือ คำซ้อน คำผสม คำซ้ำ คำทับศัพท์ คำราชาศัพท์ คำภาษาต่างประเทศ คำศัพท์บัญญัติ คำภาษาปาก คำเสริม คำสุภาพ คำย่อ คำภาษาถิ่น คำศัพท์เฉพาะทางวิชาการ และคำโบราณ ตามลำดับ การใช้สำนวน ในด้านที่มาของสำนวน ปรากฏสำนวนเกี่ยวกับสัตว์มากที่สุด รองลงมาคือ สำนวนเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของมนุษย์ ศาสนาและประเพณี ชาดกและวรรณคดี อวัยวะ อาหาร ยานพาหนะทั้งทางบกและทางน้ำ การละเล่นและการแสดง ที่อยู่อาศัย พืช เครื่องนุ่งห่ม และอื่นๆ ในด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวน ปรากฏสำนวนที่ความหมายกว้างขึ้นจากความหมายเดิมมากที่สุด รองลงมาคือ สำนวนที่ความหมายเปลี่ยนแปลงเป็นความหมายอื่น และสำนวนที่ความหมายตรงข้ามกับความหมายเดิม ตามลำดับ การใช้ภาพพจน์ ปรากฏอุปมามากที่สุด รองลงมาคือ ปฏิพจน์ อาวัตพากย์ อุปลักษณะ การใช้คำตรงกันข้าม สัทพจน์ และอติพจน์ ตามลำดับ

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมปรากฏทั้งสิ้น 4 ลักษณะ ภาพสะท้อนสังคม ปรากฏการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551 ภาพสะท้อนค่านิยม ปรากฏค่านิยมเรื่องวัตถุ ความประพฤติ และบุคลิก ภาพสะท้อนความเชื่อ ปรากฏเรื่องศาสนา โหราศาสตร์ โสยศาสตร์ และโหราศาสตร์ และโหราศาสตร์ ภาพสะท้อนวัฒนธรรมและประเพณี ปรากฏเรื่องประเพณีไทย วิถีชีวิตแบบไทย และเอกลักษณ์ไทย

Nitchaya Kohkeao 2009: An Analysis of the Use of Language and Reflections on Society and Culture in the Script of "Ru Rak Phasathai" Radio Program. Master of Arts (Thai), Major Field: Thai Language, Department of Thai Language. Thesis Advisor: Associate Professor Siriwan Nantachantoon, M.Ed. 273 pages.

The objective of the research is studied and analyzed the language used in a radio program "Ru Rak Phasathai" and the social and cultural reflections in this program, whereby the words, idioms and images were studied for the language usage, moreover the society, values, beliefs, cultures and customs would be studied for the social and cultural reflections.

The author had collected information of the program "Ru Rak Phasathai" from a website www.royin.go.th of the Royal Institute from January 15, 2007 to June 15, 2008, with the overall period of 17 months in which 513 radio scripts were broadcasted.

The results of the study found that the language usage in the program "Ru Rak Phasathai" were divided into 3 categories. Firstly, the compound words were the most widely used followed by complex words, combined words, repeated words, transliterated words, royal words, foreign words, coinage, slang, additional words, polite words, abbreviation, dialect, technical terms and ancient words, respectively. Secondly, the use and the origin of idioms, the idioms about animals were the most widely used, followed by those about human habits, religions, customs, Jataka, literatures, organs, foods, both land and marine vehicles, plays and shows, residences, plants, clothes, etc. Regarding the change of idiom meanings, the idioms with broader meanings were mostly found, followed by those with other meanings and with opposite ones, respectively. Thirdly, the use of image, simile was the most widely used, followed by rhetorical question, synesthesia, metaphor, opposite words, onomatopoeia and hyperbole, respectively.

There were also 4 kinds of social and cultural reflections. For the social reflection, there were important changes and events in the society from the year 2007-2008. For the reflection of values, the material, behavioral and individual values were found. According to the reflection of beliefs, there were religions, astrology, black magic and superstition. Finally, Thai traditions, Thai lifestyles and Thai identities were found in the social and cultural reflections.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก คือ รองศาสตราจารย์สิริวรรณ นันทจันทุล ซึ่งให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ การแบ่งเวลาให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ รวมทั้งปรับแก้ไขและขัดเกลาสำนวนภาษาให้มีความเหมาะสมเพื่อเป็นแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สุพัตรา อินทนะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ให้คำแนะนำ คำปรึกษา การแก้ไขรูปแบบและแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลศักดิ์ กิ่งคำ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ ที่ให้ความเมตตา ตลอดจนการถามไถ่ถึงความคืบหน้าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ราตรี ธีนวารชร ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ให้คำแนะนำและแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์เมื่อครั้งเสนอขออนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ให้คำแนะนำและปรับแก้ไขวิทยานิพนธ์เมื่อครั้งสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย อีกทั้งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ในภาควิชาภาษาไทยทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในเรื่องต่างๆ แก่ผู้วิจัย รวมทั้งให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่สนับสนุนการเรียน ค่าใช้จ่าย ให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ และคอยถามไถ่การเรียนด้วยความรักความเอาใจใส่เสมอมา และขอขอบคุณน้องสาวของผู้วิจัยที่ช่วยแบ่งเบาภาระภายในบ้านเพื่อให้ผู้วิจัยได้มีเวลาทำวิทยานิพนธ์อย่างเต็มที่ รวมไปถึงญาติสนิททุกท่านที่คอยถามไถ่เรื่องการเรียนด้วยความห่วงใย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณราชบัณฑิตยสถานที่ได้ผลิตรายการวิทยุ “รู้ รัก ภาษาไทย” ขึ้นมาเพื่อเป็นประโยชน์แก่บุคคลทั่วไป และเป็นข้อมูลสำคัญที่ให้ผู้วิจัยได้จัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอขอบคุณคณิสันย์ อมาตยกุล เพื่อนในระดับปริญญาตรี ผู้จุดประกายหัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอขอบคุณเพื่อนๆ ในระดับมัธยมปลาย ปริญญาตรีที่ มศว และพี่ๆ เพื่อนๆ ปริญญาโท มก. ที่คอยช่วยเหลือถามไถ่ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งพี่วัลภา สมสุข ประธานนิสิตสาขาภาษาไทย ภาควิเศษ รุ่นที่ 5 ที่คอยให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือตลอดมาเช่นกัน

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณหัวหน้า พี่ๆ เพื่อนๆ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ที่น่ารักทุกคน ที่ให้ความห่วงใย ถามไถ่ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ร่วมงานกันมา และขอขอบคุณใคร่ครวญหลายๆ คนที่มีได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ ที่คอยอยู่เคียงข้างและให้กำลังใจในยามท้อ ด้วยความรักความห่วงใยตลอดมา

ณิชยา เกาะแก้ว

เมษายน 2552

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
เอกสารที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาและลักษณะภาษาในการสื่อสาร	9
เอกสารที่เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม	39
เอกสารที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม	48
เอกสารที่เกี่ยวกับบทวิทยุกระจายเสียง	52
เอกสารที่เกี่ยวกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในปี พ.ศ. 2550-2551	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	64
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	68
การศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล	68
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล	78
การวิเคราะห์ข้อมูล	81

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	82
ส่วนที่ 1 การใช้คำ สำนวน ภาพพจน์ในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”	82
ส่วนที่ 2 ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”	146
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	166
สรุปผลการวิจัย	166
อภิปรายผลการวิจัย	170
ข้อเสนอแนะ	176
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	177
ภาคผนวก	186
ประวัติการศึกษา และการทำงาน	273

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ลักษณะการใช้คำในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”	85
2	ลักษณะการใช้สำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”	115
3	ลักษณะการใช้สำนวนด้านที่มาของสำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”	117
4	ลักษณะการใช้สำนวนด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”	130
5	ลักษณะการใช้ภาพพจน์ในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”	135
6	ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”	147

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ตัวอย่างหน้าเว็บไซต์ของราชบัณฑิตยสถาน	78
2	ตัวอย่างการเข้าไปรวบรวมข้อมูลบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ในเว็บไซต์	79
3	ตัวอย่างบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ที่ออกอากาศในแต่ละวัน	80
4	แผนภูมิลักษณะการใช้คำในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”	86
5	แผนภูมิลักษณะการใช้สำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”	116
6	แผนภูมิลักษณะการใช้สำนวนด้านที่มาของสำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”	118
7	แผนภูมิลักษณะการใช้สำนวนด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”	131
8	แผนภูมิลักษณะการใช้ภาพพจน์ในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”	136
9	แผนภูมิลักษณะภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”	148

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

น. = คำนาม

ก. = คำกริยา

ว. = คำวิเศษณ์

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สื่อวิทยุกระจายเสียงจัดว่าเป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่สามารถเข้าถึงผู้รับสารได้อย่างกว้างขวางและครอบคลุมในหลายพื้นที่ของประเทศ อีกทั้งยังเข้าถึงกลุ่มบุคคลได้ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับ การศึกษา อีกทั้งยังมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าสื่อประเภทอื่น เช่น สื่อวิทยุโทรทัศน์ สื่อคอมพิวเตอร์ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น แม้ว่าผู้รับสารทางวิทยุกระจายเสียงจะรับรู้ผ่านโสตประสาทได้ทางเดียวคือทางหู แต่สื่อวิทยุกระจายเสียงก็มีบทบาทที่สำคัญต่อผู้รับสารในปัจจุบัน นั่นคือบทบาทในการถ่ายทอดเสียงออกมาเป็นรูปแบบรายการที่มีความหลากหลายแตกต่างกันไป

รายการที่ออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงนั้น มีหลากหลายประเภทยกตัวอย่างเช่น การรายงานข่าว สถานการณ์ปัจจุบัน รายการเพลงประเภทต่างๆ รายการธรรมะที่จรรโลงใจ และรายการสนทนาที่มีเนื้อหาทางการเมืองหรือเศรษฐกิจ เป็นต้น นอกจากนี้รายการดังที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว สื่อวิทยุกระจายเสียงยังมีรายการที่สำคัญอีกประเภทหนึ่งคือ รายการที่ให้สาระความรู้ ที่ไม่ว่าผู้รับสารจะเป็นบุคคลใดก็ตาม สามารถนำความรู้ที่ตนเองได้รับนั้นนำไปประยุกต์ปฏิบัติหรือเพิ่มพูนความรู้ได้ ในปัจจุบันมีรายการวิทยุรายการหนึ่งที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง นั่นก็คือรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”

รายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” เป็นรายการวิทยุของราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งราชบัณฑิตยสถานเป็นสถาบันหลักที่ช่วยพัฒนาความรู้ในด้านภาษาไทยของคนไทยและเป็นแหล่งข้อมูลที่อ้างอิงได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังมีหน้าที่หลักในการกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย การอนุรักษ์ภาษาไทยมิให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสื่อม และส่งเสริมภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติให้ปรากฏเด่นชัดยิ่งขึ้น รวมทั้งยังดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำพจนานุกรม การบัญญัติศัพท์วิชาการสาขาต่างๆ และงานวิชาการด้านอื่นๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th) ทั้งนี้ ในปี 2550 ซึ่งเป็นปีภาษาไทยแห่งชาติ ราชบัณฑิตยสถานได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านวิชาการขึ้น เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่การใช้ภาษาไทย รวมทั้งมีหน้าที่หลักในการจัดทำเนื้อหาและหลักวิชาการในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง อีกทั้งยังเป็นคณะกรรมการหลักในการเขียนและจัดทำบทวิทยุรายการ

“รู้ รัก ภาษาไทย” ด้วย นอกจากนี้ ราชการดังกล่าวยังจัดทำขึ้นเพื่อรณรงค์การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง และเพื่อเฉลิมฉลองในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา (ปิยะพงษ์ โพธิ์เย็น, 2551: นักรวรรณศิลป์ 4 ราชบัณฑิตยสถาน)

ราชการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ออกอากาศเป็นวันแรกเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2550 จนถึงปัจจุบัน และออกอากาศทุกวันในช่วงเวลา 07.00-07.30 น. โดยใช้เวลาในการออกอากาศประมาณ 1 นาที ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และมีการเผยแพร่บทวิทยุราชการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ทางเว็บไซต์ www.royin.go.th

การกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกคำแต่ละคำมาออกอากาศในแต่ละวันนั้น คณะกรรมการจัดทำบทวิทยุราชการ “รู้ รัก ภาษาไทย” จะใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกคำดังนี้

1. คำที่บอกถึงประวัติและที่มาของคำ เช่น คำว่า ประเทศ เป็นต้น ซึ่งมีเนื้อหาในบทวิทยุดังนี้

...คำว่า “ประเทศ” มาจากภาษาสันสกฤต ซึ่งออกเสียงว่า (ประ-เด-ชะ) ซึ่งมีความหมายหลายอย่าง เช่น หมายถึง สถานที่ที่ทุกๆ ไป, เมือง, ตำบล ไทยนำคำนี้มาใช้หมายถึง ที่ทุกๆ ไป ก็มี พบในหนังสือเก่าๆ หรือในวรรณคดี เช่น ประเทศที่นั่นเป็นสถานที่ร่มเย็นเหมาะแก่การบำเพ็ญเพียร. . . (ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

2. การใช้คำที่มีเสียงหรือความหมายที่คล้ายคลึงกัน เช่น คำว่า โลก-ละ โมบ เป็นต้น ซึ่งมีเนื้อหาในบทวิทยุดังนี้

...คำว่า โลก หมายถึง อยากได้ไม่รู้จักพอ เช่น เขาโลกอยากรวยเร็วเลยไปปล้นธนาคาร ในบางกรณีมีผู้นำคำว่า โลก มาใช้หมายความว่า ทำทีละมากๆ เพื่อให้เสร็จโดยเร็ว เช่น อย่าโลกยกหนังสือทั้งตู้ ค่อยๆ ขนไปที่ละน้อยดีกว่า ส่วนคำที่มีเสียงและความหมายคล้ายคำว่า โลก คือคำว่า ละ โมบ ซึ่งมีความหมายว่า โลกมาก เช่น เขาถูกกล่าวหาว่า นอกราชฎ์บังหลวง ก็เพราะเขาละ โมบ. . . (ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

3. การใช้สำนวนและที่มาของสำนวน เช่นสำนวน ตั้กรกราก เป็นต้น ซึ่งมีเนื้อหาในบทวิทยุ
ดังนี้

...สำนวน ตั้กรกราก มาจากคำว่า รก ซึ่งหมายถึง สิ่งที่หล่อเลี้ยงเด็กขณะอยู่ในครรภ์ มารดา ในสมัยโบราณเมื่อเด็กคลอดออกมา พ่อแม่จะนำรกของเด็กใส่หม้อ ไปฝังไว้ใน บริเวณบ้าน และจะปลูกมะพร้าว 2 ต้น ไว้ข้างๆ หม้อรกนั้น มะพร้าวคู่นั้นก็เป็นเสมือน ที่หมายให้ทราบตำแหน่งที่ฝังรก ที่ฝังรกนั้นมักเป็นบริเวณที่พ่อแม่กำหนดให้เป็นที่พัก เรือนหอของลูกเมื่อตั้งครอบครัวต่อไปด้วย... (ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

4. ความหมายของคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษและศัพท์บัญญัติ เช่นคำว่า ไอศกรีม วิดิทัศน์ เป็นต้น ซึ่งมีเนื้อหาในบทวิทยุดังนี้

...ไอศกรีม มาจากคำภาษาอังกฤษว่า ice-cream ไอศกรีม เป็นชื่อขนมอย่างหนึ่งทำด้วย คริม นม น้ำตาล เป็นต้น ผสมกัน แล้วปั่นให้ขึ้นใน อุณหภูมิต่ำอาจเติมรส สี และกลิ่นต่างๆ ได้ตามชอบ เช่น ไอศกรีมช็อกโกแลต ไอศกรีมกาแฟ ไอศกรีมวานิลลา ถ้าใช้น้ำกะทิ แทนครีม ก็จะเรียกว่า ไอศกรีมกะทิ ถ้าใส่เครื่องอย่างอื่นๆ ประสม ก็อาจเรียกตามชื่อ เครื่องประสมนั้นๆ เช่น ไอศกรีมเม็ดแมงลัก ไอศกรีมทุเรียน ไอศกรีมเฟือง... (ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

...คำว่า วิดิทัศน์ เป็นศัพท์บัญญัติตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า video ศาสตราจารย์ ดร. คุณบรรจบ พันธุเมธา เป็นผู้คิดคำนี้ขึ้น โดยเห็นว่า คำว่า “วิดีโอ” ในภาษาสันสกฤต แปลว่า “ความสนุกสนานรื่นเริง” มีเสียงใกล้เคียงกับคำว่า video ในภาษาอังกฤษ เมื่อเดิมคำว่า “ทัศน์” ลงไปข้างท้าย ก็อาจจะแปลได้ว่า “เครื่องที่แสดงภาพเพื่อความสนุกสนานรื่นเริง” ... (ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

นอกจากคำที่นำมาออกอากาศจะให้ความรู้ในด้านการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องแล้ว คำบางคำ ยังสะท้อนภาพทางวัฒนธรรมไทยด้วย ดังที่ ฝะอบ โปษะกฤษณะ (2532: 13) ได้กล่าวว่า ภาษาไทย จัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษของเราได้สร้างสมไว้แต่บรรพกาลและถ่ายทอดใช้ต่อกัน มาจนถึงปัจจุบันนี้ นับว่าคนไทยใช้ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติอันเป็นเครื่องแสดงถึงความเจริญ สืบเนื่องกันมา

ตัวอย่างคำที่สะท้อนภาพวัฒนธรรมไทยของคำว่า เจ้าบทเจ้ากลอน ซึ่งมีเนื้อหาในบทวิทยุ
ดังนี้

...เจ้าบทเจ้ากลอน หมายความว่า ผู้ที่ชอบใช้ถ้อยคำที่มีลักษณะเป็นบทกลอนหรือถ้อยคำ
ที่มีลักษณะเชิงวรรณศิลป์ มีเสียงสัมผัส มีการเลือกสรรคำไพเราะ หรือชอบยกคำร้อยกรอง
ที่ไพเราะ มีถ้อยคำที่คล้องจองกัน เช่น คนที่เป็นเจ้าบทเจ้ากลอนนี้น่าจะให้ไปหัดเขียน
จะได้ไปดันกลอนสดได้สนุกไปเลย... (ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

ทั้งนี้คำบางคำยังสะท้อนภาพสังคมในปัจจุบันด้วย เนื้อหาในบทวิทยุจึงได้ยกคำนั้นมา
ออกอากาศในช่วงเวลาที่ตรงกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในปัจจุบัน ยกตัวอย่างเช่นคำว่า บุคคล
สาธารณะ ทวีสาธารณะ เป็นต้น ซึ่งมีเนื้อหาในบทวิทยุดังนี้

...บุคคลสาธารณะมักได้รับสิทธิพิเศษบางประการในฐานะบุคคลสำคัญ แต่ก็มีความเป็น
ส่วนตัวน้อยกว่าบุคคลธรรมดา เพราะสังคม โดยเฉพาะสื่อมวลชนมักสนใจความเคลื่อนไหว
ของบุคคลสาธารณะตลอดเวลา เช่น นายกรัฐมนตรีเป็นบุคคลสาธารณะ จะทำอะไรหรือพูด
อะไรมักเป็นที่สนใจของสังคมอยู่ตลอดเวลา... (ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

...ทีวีสาธารณะหรือโทรทัศน์สาธารณะ หมายถึง สถานีโทรทัศน์ที่สาธารณชนเป็นเจ้าของ
คือ ไม่เป็นของรัฐหรือของบริษัทเอกชน ทีวีสาธารณะจึงไม่เป็นกระบอกเสียงของรัฐและ
ไม่เป็นเครื่องมือของนายทุน นอกจากนี้ยังเป็นทีวีที่ไม่มีโฆษณา มีอิสระเต็มที่ในการรายงาน
ข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง รายการที่เสนอต้องเป็นรายการที่มี
คุณค่า ให้ความรู้ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วประเทศและครอบคลุมทุกกลุ่ม ประชาชน
มีส่วนร่วมเสนอแนะรายการได้ ทีวีสาธารณะของไทยมีชื่อว่า Thai PBS ซึ่งย่อมาจาก Thai
Public Broadcasting Service เริ่มออกอากาศอย่างเป็นทางการวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2551...
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างคำที่คัดเลือกนำมาออกอากาศในรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” แสดงให้เห็นว่า
การใช้ภาษาไทยของคนส่วนใหญ่ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไป และดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น
ราชบัณฑิตยสถานจึงผลิตรายการดังกล่าวขึ้นเพื่อรณรงค์การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง

เมื่อก้าวถึงการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการติดต่อสื่อสารกันระหว่างมนุษย์ มีความรวดเร็วและเร่งรีบ ไม่ว่าจะเป็นการสนทนาทางโทรศัพท์ การสนทนาทางคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การสนทนาโดยตรงกับบุคคลอื่นในชีวิตประจำวัน รวมไปถึงการสื่อสารโดยการเขียนในลักษณะต่างๆ จะเห็นได้ว่า คนส่วนใหญ่ใช้คำผิดความหมาย มีการสะกดคำผิด และมีการใช้คำภาษาอังกฤษปะปนกับภาษาไทยมากจนเกินความจำเป็น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคนไทยส่วนใหญ่ละเลยและไม่เห็นความสำคัญของการสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องและเหมาะสม จึงทำให้การใช้ภาษาไทยในปัจจุบันไม่ถูกต้องตรงตามหลักของการใช้ภาษาไทยที่แท้จริง และหากในปัจจุบันยังมีการใช้ภาษาไทยที่ไม่ถูกต้องเช่นนี้อยู่ ในอนาคตจะมีการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องได้อย่างไร ดังนั้นจึงควรใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องตรงตามความหมาย ดังที่ พนมพร นิรันฤทธิ์ และ เทพี จรัสจรวงเกียรติ (2539: 45) ได้กล่าวถึงการใช้คำได้ถูกต้องและตรงความหมายว่า หมายถึง การใช้คำให้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาและสื่อความหมายได้ถูกต้องชัดเจน โดยเฉพาะการใช้ตัวสะกด การใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันและการใช้คำพ้องเสียงพ้องรูป สาเหตุของการใช้คำผิด อาจเกิดจากการไม่รู้ความหมายที่แท้จริงของคำนั้นหรือเกิดจากความเข้าใจผิด ใช้คำเทียบผิดหรือสะกดตามการออกเสียง

ตัวอย่างการใช้คำผิดความหมายมีดังนี้

- ผู้ร้าย**ขัดขวาง**การจับกุมของตำรวจ
ที่ถูกต้องใช้คำว่า “**ขัดขืน**” ซึ่งแปลว่า ทำตาม แทนคำว่า “ขัดขวาง” ซึ่งแปลว่า ไม่สะดวก

ตัวอย่างการใช้คำผิดเพราะสะกดตามการออกเสียงมีดังนี้

- ใบหน้าของเขาคมคาย ผม**หยักโศก**
ที่ถูกคือ**หยักศก**

ตัวอย่างการใช้คำผิดเพราะใช้คำเทียบผิดตามความเคยชินมีดังนี้

- แดงออกจากบ้านบ่อยมากจนแม่**ผิดสังเกต**
ที่ถูกคือ **สังเกต** คำว่า “สังเกต” ใช้ผิดเพราะนำคำว่า “เหตุ” มาเทียบ

จากปัญหาการใช้ภาษาไทยข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่ารายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” เป็นแหล่งข้อมูล และเป็นแหล่งความรู้ที่น่าศึกษาค้นคว้า อีกทั้งรูปแบบรายการเป็นรูปแบบของบทวิทยุที่ยังมีผู้นามาศึกษาค้นคว้าไม่มากนัก และแม้ว่าการนำเสนอรายการจะเป็นการให้ความหมายของคำอย่างถูกต้อง แต่ก็มีการใช้ภาษาในเรื่องของคำ สำนวน และภาพพจน์ที่น่าสนใจ รวมไปถึงการใช้ภาษาที่สะท้อนภาพสังคมและวัฒนธรรมของคนไทยที่บางอย่างอาจเลื่อนหายไปจากสังคมไทย ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาและภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาในด้านคำ สำนวน ภาพพจน์ ในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาค้นคว้างานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์การใช้คำ สำนวน ภาพพจน์ และภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” โดยผู้วิจัยจะรวบรวมบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” จากเว็บไซต์ของราชบัณฑิตยสถาน www.royin.go.th ตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2550-15 มิถุนายน 2551 รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 17 เดือน มีบทวิทยุที่นำมาออกอากาศในช่วงเวลาดังกล่าวจำนวน 513 บท

2. การศึกษาค้นคว้างานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์เฉพาะการใช้ภาษาในด้านการใช้คำ สำนวน ภาพพจน์ และการใช้ภาษาที่สะท้อนภาพสังคมและวัฒนธรรมเท่านั้น

นิยามศัพท์

การใช้ภาษา หมายถึง กลวิธีในการสื่อความหมายของคำ คำนวน และภาพพจน์ จากผู้พูด ไปสู่ผู้ฟัง

ภาพสะท้อน หมายถึง การแสดงให้เห็นภาพหรือการสื่อออกมาในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้เห็นสิ่งที่เกิดขึ้น

สังคม หมายถึง กลุ่มบุคคลหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นและถูกนำมากล่าวในบทวิทยุ

วัฒนธรรม หมายถึง ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ที่ผู้พูดสื่อความหมายไปยังผู้ฟัง

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม หมายถึง การแสดงให้เห็นหรือการสื่อออกมาของกลุ่มบุคคล หรือเหตุการณ์ต่างๆ รวมไปถึงขนบธรรมเนียมประเพณีที่ถูกนำมากล่าวในบทวิทยุ

บทวิทยุ หมายถึง เนื้อหาของรายการที่ผู้จัดรายการให้ผู้ดำเนินรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” กล่าวออกอากาศ

รายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” หมายถึง รายการวิทยุที่ให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยของราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย โดยออกอากาศทุกวัน ในช่วงเวลา 07.00-07.30 น. ใช้เวลาในการออกอากาศประมาณ 1 นาที

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการใช้คำ คำนวน ภาพพจน์ ในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”
2. ทำให้ทราบถึงภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”
3. ทำให้ได้แนวทางในการศึกษาการใช้ภาษาและเป็นแบบอย่างในการศึกษาค้นคว้าของงานวิจัยอื่นๆ ต่อไป

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

เอกสารที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาและลักษณะภาษาในการสื่อสาร

1. เอกสารเกี่ยวกับคำ
2. เอกสารเกี่ยวกับสำนวน
3. เอกสารเกี่ยวกับภาพพจน์
4. เอกสารเกี่ยวกับลักษณะภาษาในการสื่อสาร

เอกสารที่เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม

1. ความหมายของสังคม
2. ความหมายของค่านิยม
3. ความหมายของความเชื่อ
4. ความหมายของประเพณี
5. ความหมายของวัฒนธรรม
6. ประเภทของวัฒนธรรม

เอกสารที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม

เอกสารที่เกี่ยวกับบทวิทยุกระจายเสียง

เอกสารที่เกี่ยวกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในปี พ.ศ. 2550-2551

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาและลักษณะภาษาในการสื่อสาร

1. เอกสารเกี่ยวกับคำ

ภาษาไทยถือเป็น “ภาษาประจำชาติ” ที่แสดงถึงความเป็นเอกราชและควมมีวัฒนธรรมสูงของชาติไทย ทั้งยังเป็นภาษาที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองซึ่งแตกต่างจากภาษาอื่น กล่าวคือภาษาไทยมีลักษณะเป็นคำโดด (Isolating Language) คำแต่ละคำในภาษาไทย (ที่เรียกว่าคำมูล) จะมีความสมบูรณ์ในตัวเอง ใช้เข้าประโยคได้ทันทีโดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลงรูปคำเพื่อบอกเพศ พจน์ กาล มาลาหรือวาก ดังนั้นการใช้ภาษาไทยให้ได้ผลดีจึงควรเริ่มต้นด้วยการศึกษาเรื่องคำเสียก่อน เพราะ “คำ” เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การใช้ภาษาได้ผลสมบูรณ์ที่สุด (พนมพร นิรัญทวิ และ เทพี จรัสจรรุ-เกียรติ, 2539: 35)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมีผู้แบ่งประเภทของคำไว้แตกต่างกัน ดังนี้

สุนันท์ อัญชสิณกุล (2546: 23-83) ได้แบ่งประเภทของคำในภาษาไทยตามการสร้างคำไว้ดังนี้

1. คำซ้ำ (Reduplication) คือ การนำคำๆ เดียวกันมาซ้ำกัน บางครั้งเวลาออกเสียงจะมีการลงน้ำหนักเสียงที่คำใดคำหนึ่งในคำซ้ำ การลงน้ำหนักเสียงมีผลต่อความหมายของคำซ้ำที่เกิดขึ้นด้วย ส่วนการเขียนนิยมใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๗) แทนการเขียนซ้ำรูปคำเดิม จึงถือว่าคำซ้ำแต่ละคำประกอบด้วยหน่วยคำอิสระ 1 หน่วยคำและหน่วยคำไม่อิสระ (คือ ไม้ยมก) อีกหนึ่งหน่วยคำ

คำซ้ำที่เกิดจากการนำคำที่มีรูปเดียวกันมาซ้ำกันอาจทำให้เกิดความหมายต่างกัน ดังนี้

1.1 การซ้ำคำที่แสดงความหมายทางไวยากรณ์เป็นพหูพจน์ คือ คำซ้ำที่มีความหมายเป็นพหูพจน์ในภาษาไทยมักปรากฏกับคำนามที่เกี่ยวกับเครือญาติบางคำ เช่น ลูกๆ พี่ๆ น้องๆ เป็นต้น

1.2 การซ้ำคำเพื่อเพิ่มน้ำหนักของความหมายของคำ คือ การลงน้ำหนักเสียงที่พยางค์แรกของคำซ้ำและออกเสียงเน้นให้เป็นเสียงวรรณยุกต์ตรีเป็นการเพิ่มน้ำหนักของคำซ้ำให้มีความหมายเน้นมากขึ้น เช่น หนังสือเล่มหนาๆ ลงน้ำหนักเสียงเป็น หนังสือเล่มน้ำ-หนา

1.3 การซ้ำคำเพื่อลดน้ำหนักความหมายของคำเดิม คือ การลดน้ำหนักเสียงที่พยางค์แรกของคำซ้ำและออกเสียงคำซ้ำคำแรกให้เป็นเสียงเบาและสั้นลง เป็นการลดน้ำหนักความหมายของคำเดิมให้มีน้ำหนักน้อยลง เช่น เขาเดินไปช้าๆ ลดน้ำหนักเสียงเป็น เขาเดินไปชะ – ช้า

1.4 การซ้ำคำเพื่อแยกความหมายเป็นส่วนๆ เช่น ครูตรวจข้อสอบเป็นข้อๆ หมายถึง ตรวจข้อสอบทีละข้อ

1.5 การซ้ำคำอาจทำให้เกิดความหมายไม่จำกัดแน่นอน เช่น เขาชอบนั่งแถวกลางๆ แถวกลางๆ อาจหมายถึง บริเวณที่อยู่รอบในของสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง

1.6 การซ้ำคำเป็นสำนวน คือ การซ้ำคำที่เกิดเป็นสำนวนที่ใช้ในความหมายไม่ตรงตามตัวอักษร เช่น กลัวๆ หมายถึง ไม่ยาก

2. คำซ้อน (Synonymous Compound) คือ ชื่อเรียกคำประเภทหนึ่งที่เกิดจากการนำคำ 2 คำมาซ้อนกัน คำที่นำมาซ้อนกันเพื่อให้เกิดเป็นคำซ้อนนั้น แต่เดิมมักใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน โดยที่คำทั้งสองอาจมีที่ใช้ในภาษาถิ่นคนละถิ่น หรือใช้ต่างกาลเวลากันมาซ้อนกัน อย่างคำว่า บ้านเรือน เสือสาด เป็นต้น ต่อมาจะนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกันมาซ้อนกัน เช่น เท็จจริง ชั่วดี เป็นต้น นอกจากนี้ คำซ้อนอาจพิจารณา รวมถึงเรื่องเสียงด้วย ไม่ได้จำกัดเฉพาะเรื่องของความหมายเท่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าคำซ้อนมีความหมายกว้างขึ้น กล่าวคือ สามารถพิจารณาทั้งเรื่องของความหมายและเรื่องของเสียงของคำซ้อนด้วย ดังนั้น จึงอาจแบ่งคำซ้อนออกเป็น 2 ชนิด ดังนี้

2.1 คำซ้อนเพื่อความหมาย คือ การนำคำ 2 คำที่มีความหมายเหมือนกัน ใกล้เคียงกัน ทำนองเดียวกันหรือตรงข้ามกันมาซ้อนกัน เช่น หนทาง ทรัพย์สิน จิตใจ เป็นต้น

2.2 คำซ้อนเพื่อเสียง คือ การนำคำพยางค์เดียวหรือคำหลายพยางค์ที่มีเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกันและเสียงพยัญชนะตัวสะกดอาจเหมือนกันหรือต่างกันแต่ประสมด้วยเสียงสระต่างกัน ซ้อนกัน เช่น จุกจิก จริงจัง โซก โซอน เป็นต้น

ความหมายของคำซ้อนชนิดต่างๆ ทั้งชนิดคำซ้อนเพื่อความหมายและคำซ้อนเพื่อเสียง อาจแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) คำซ้อนที่มีความหมายเหมือนคำเดิม เช่น ทรัพย์สิน ทองคำ เสาะหา เป็นต้น 2) คำซ้อนที่มีความหมายใหม่ เช่น หน้าตาน่ารักน่าชังจัง ความหมายอยู่ที่ หน้า เข้าไปลามกมลาย ความหมายกว้างขึ้นหมายถึง อาหารหลายๆ อย่าง

3. คำประสม (Compound Word) คือ การสร้างคำขึ้นใช้ในภาษาไทยอีกวิธีหนึ่ง โดยนำ คำนาม คำกริยา คำบุพบท เป็นต้น หรือหน่วยคำอิสระ 2 หน่วยขึ้นไป มาประสมกันและเกิดเป็น คำใหม่ที่มีความหมายใหม่ 1 หน่วยความหมาย หรือเกิดสิ่งใหม่อีก 1 ชนิด โดยอาจมีคำความหมาย เดิมอยู่มากหรือน้อยก็ได้ เช่น แม่น้ำ เลือกตั่ง พิมพ์ดีด เป็นต้น

4. คำผสม (Complex Word) คือ การสร้างคำในภาษาไทยอีกรูปแบบหนึ่งที่คล้ายกับการ สร้างคำประสม ประกอบด้วยหน่วยคำอย่างน้อย 2 หน่วย ซึ่งต้องเป็นหน่วยคำไม่อิสระอย่างน้อย 1 หน่วย โดยอาจปรากฏต้นคำหรือท้ายคำก็ได้ หรือเป็นหน่วยคำไม่อิสระทั้ง 2 หน่วย เช่น

หน่วยคำอิสระ	หน่วยคำไม่อิสระ	คำผสม
เกษตร	กรรม	เกษตรกรรม
หน่วยคำไม่อิสระ	หน่วยคำไม่อิสระ	คำผสม
ชด	ช้อย	ชดช้อย

5. คำแผลง คือ คำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงตัวอักษรในคำต่างๆ ทั้งที่เป็นคำไทยหรือคำยืม ด้วยวิธีต่างๆ ให้ผิดจากรูปคำเดิมเพื่อประโยชน์ในการแต่งคำประพันธ์หรือเรียบเรียงคำพูดให้ สละสลวย สำหรับการพิจารณาด้านเสียง คำแผลงเป็นคำที่เกิดจากการยัดเสียงพยางค์ในคำให้ยาว ออกไปเป็นอีกพยางค์หนึ่ง เช่น ตรวจ เป็น ตำรวจ จง เป็น จ้านง เสวย เป็น สังกวย ขจร เป็น กำจร เรียบ เป็น ระเบียบ เป็นต้น

6. คำยืม คือ คำที่ยืมมาจากภาษาต่างๆ ทั้งจากทวีปยุโรปและทวีปเอเชียที่มีประวัติศาสตร์ การติดต่อด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านศาสนา ด้านธุรกิจการค้า ด้านการศึกษา ด้านการปกครอง ด้านความเจริญทางศิลปวิทยาการ ตลอดจนด้านค่านิยมแต่ละยุคสมัย คำยืมมาจากภาษาต่างๆ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาจีน ภาษาเขมร เป็นต้น

การยืมคำเพื่อเพิ่มคำในภาษาไทยมีลักษณะการยืมต่างๆ ดังนี้

6.1 การทับศัพท์ หมายถึง การนำเอาคำภาษาอื่นมาใช้สื่อความหมายโดยการถ่ายเสียงตัวอักษรทุกตัวเป็นอักษรไทยที่มีเสียงใกล้เคียงกับคำเดิมมากที่สุด การทับศัพท์มีหลายวิธีดังนี้

6.1.1 การทับศัพท์ที่ใกล้เคียงศัพท์เดิม เช่น Fashion ทับศัพท์เป็น แฟชั่น ฯลฯ

6.1.2 การทับศัพท์ที่มีการเปลี่ยนแปลงเสียงสระ เช่น Ribbon ทับศัพท์เป็น ริบบิ้น ฯลฯ

6.1.3 การทับศัพท์แบบลากเข้าความ จะเกิดขึ้นมากในกรณีนำคำของภาษาที่เรายังไม่คุ้นหู เช่น ภาษาอังกฤษซึ่งเริ่มเข้ามาในประเทศไทยสมัยรัชกาลที่ 3 และรัชกาลที่ 4 เช่น Government ทับศัพท์เป็น กัดพินมัน Europe ทับศัพท์เป็น อีหروب ฯลฯ

6.1.4 การทับศัพท์แบบตัดคำให้สั้นลงมักเกิดกับคำที่มีสองพยางค์หรือมากกว่า และเป็นคำที่ใช้บ่อย เมื่อตัดคำก็เป็นที่เข้าใจ เช่น Football ตัดคำเป็น บอล ฯลฯ

6.1.5 การทับศัพท์บางส่วน หมายถึง การทับศัพท์คำเดิมเฉพาะในส่วนที่ยังไม่มีคำไทยใช้ เช่น Information Technology ทับศัพท์เป็น เทคโนโลยีสารสนเทศ ฯลฯ

6.1.6 คำยืมทับศัพท์จากภาษาต่างๆ เช่น เกสซุซ (บาลี) เกสซ์ (ไทย) แปลว่า ยาครุฑ (สันสกฤต) ครรรค์ (ไทย) แปลว่า ท้อง สรัล (เขมร) สำราญ (ไทย) แปลว่า รื่นเริง เฮีย (จีน) เฮีย (ไทย) แปลว่า พี่ชาย บุรง (มลายู) บุหรง (ไทย) แปลว่า นัก Programme (อังกฤษ) โปรแกรม (ไทย) Clinique (ฝรั่งเศส) คลินิก (ไทย) แปลว่า สถานรักษาพยาบาล

6.2 การยืมปนและการยืมแปล

6.2.1 การยืมปน คือ การสร้างคำใหม่โดยใช้ทั้งคำไทยและคำยืมทับศัพท์ปนกัน เช่น เครื่อง (คำไทย) คอมพิวเตอร์ (คำทับศัพท์) เครื่องคอมพิวเตอร์ (คำยืมปน) ฯลฯ

6.2.2 การยืมแปล เป็นการสร้างคำขึ้นโดยแปลจากคำภาษาต่างๆ เช่น railway station (คำภาษาอังกฤษ) สถานีรถไฟ (คำยืมแปล) เกี่ยมไน่ (คำจีน) ผักกาดเต็ม (คำยืมแปล) ฯลฯ

6.3 การบัญญัติศัพท์ หมายถึง การคิดสร้างคำศัพท์ขึ้นใช้แทนคำศัพท์ของภาษาเดิมให้สามารถสื่อความหมายให้ครอบคลุมหรือใกล้เคียงคำเดิม และเพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการสร้างคำไทยขึ้นใช้ในภาษาไทยแทนการยืมคำหรือแทนการทับศัพท์ให้มากที่สุด

คณะกรรมการราชบัณฑิตยสถานเป็นหน่วยงานหลักในการเร่งบัญญัติศัพท์ ซึ่งมักเป็นศัพท์ทางด้านวิชาการและวิทยาการด้านต่างๆ เกณฑ์การบัญญัติศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

6.3.1 ศัพท์บัญญัติที่ใช้คำไทย เช่น Express Way บัญญัติว่า ทางด่วน ฯลฯ

6.3.2 ศัพท์บัญญัติที่ใช้คำต่างประเทศ เช่น Faculty of Arts บัญญัติว่า คณะอักษรศาสตร์ (คำบาลี-สันสกฤต) Police บัญญัติว่า ตำรวจ (คำเขมร) Calendar Year บัญญัติว่า ปี/ปฏิทิน (คำไทย/คำบาลี) (คำต่างประเทศปนคำไทย)

นภากรณี อัจฉริยะกุล (2526: 191-201) ได้อธิบายความหมายของคำตามลักษณะการใช้ไว้ดังต่อไปนี้

1. คำที่มีความหมายกว้างและความหมายแคบ

คำแต่ละคำมีความหมายแคบกว้างต่างกัน บางคำบอกความหมายเฉพาะเจาะจงว่าหมายถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง สัตว์ใดสัตว์หนึ่ง ฯลฯ แต่บางคำบอกความหมายโดยส่วนรวมของสิ่งประเภทเดียวกัน เช่น นก มีความหมายกว้าง หมายถึง สัตว์ชนิดหนึ่งที่บินได้ อาจมีขนาดเล็กหรือใหญ่ ขนสีดำหรือสีขาว ปากยาวหรือปากสั้น ถ้าต้องการให้ความหมายแคบลง เราต้องบอกรายละเอียดเกี่ยวกับนกให้กว้างขึ้น เช่น นกเล็ก นกสีดำ นกขุนทอง เป็นต้น

นอกจากคำนาม คำกริยา ก็อาจมีความหมายแคบกว่ากัน เช่น เคลื่อนไหว มีความหมายกว้างกว่า เดิน ซึ่งมีความหมายกว้างกว่า ย่อง ฯลฯ

2. คำที่มีความหมายตามตัวและอุปมา

คำแต่ละคำจะมีความหมายอย่างไรอย่างหนึ่ง แต่ผู้ใช้ภาษาอาจนำคำเหล่านี้ไปใช้ใน ความหมายอื่น โดยที่ความหมายมักต้องมีความสัมพันธ์กัน เช่น ในภาษามีคำที่ใช้ในความหมาย อุปมามากมาย บางคำเป็นคำอุปมาที่ได้จากอวัยวะคน เช่น คอขวด ไหล่เขา บางคำความหมายตาม ตัวก็สูญไปเหลือแต่ความหมายอุปมา เช่น ชื่อดวง คดโกง เตือคร้อน คำเหล่านี้เรานำมาใช้เสีจน เป็นปกติในภาษา ไม่รู้สึกเฉลิยวใจว่าเป็นคำอุปมา

แต่คำบางคำมีทั้งความหมายตามตัวและความหมายอุปมา ก่อให้เกิดความกำกวม เช่น เขาเสียชีวิตเขาไป (มือขวา อาจมีความหมายตายตัว คือ มือซ้ายขวา หรือมีความหมายอุปมา คือ สมนอก) เป็นต้น

3. คำที่มีความหมายนัยตรงและความหมายนัยประหวัด

คำแต่ละคำเมื่อฟังแล้ว มักจะไม่ได้นึกถึงเฉพาะความหมายของคำนั้นแต่จะนึกถึงคำอื่น หรือสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้องกับความหมายของคำนั้นด้วย ทั้งนี้แล้วแต่ทัศนะและประสบการณ์ของแต่ละ บุคคล

คำบางคำเมื่อผู้ใดได้ฟังไม่ว่าจะเป็นชาติใดภาษาใด ก็มักจะนึกถึงสิ่งเดียวกัน เช่น

สีแดง	ชวนให้นึกถึง	ความตาย การต่อสู้
สีดำ	ชวนให้นึกถึง	ความทุกข์ ความชั่ว
สีขาว	ชวนให้นึกถึง	ความบริสุทธิ์

4. คำที่มีความหมายคล้ายกัน

คำที่มีความหมายคล้ายกันมีอยู่ในภาษา คำบางคำก็มีความหมายเหมือนกันใช้แทนกันได้ คำบางคู่ก็มีความหมายต่างกันเล็กน้อย และคำบางคู่ก็มีเพียงความหมายร่วมกันบางประการ เช่น

4.1 คำบางคำใช้ในภาษาไทยเขียน แต่คำบางคำใช้ในภาษาพูด เช่น ภาพยนตร์-หนัง ฯลฯ

4.2 คำบางคำใช้ภาษาทางการ แต่คำบางคำใช้ในภาษาไม่เป็นทางการ เช่น ใบอนุญาต
ขับรถยนต์-ใบขับขี่ ฯลฯ

4.3 คำบางคำใช้สำหรับผู้ใหญ่ แต่คำบางคำใช้สำหรับเด็ก เช่น กิน-หม่ำ ฯลฯ

4.4 คำบางคำใช้ภาษาร้อยแก้ว แต่คำบางคำใช้ในภาษาร้อยกรอง เช่น น้ำ-วารีย์ ฯลฯ

4.5 คำบางคำมีความแตกต่างกันตามระดับมากน้อย เช่น เกลียด มีความหมายรุนแรงกว่า
ซัง โกรธ มีความหมายรุนแรงกว่า เคือง เป็นต้น

4.6 คำบางคำใช้กับคำต่างกัน เช่น นูด ใช้กับอาหาร เน่า ใช้กับผักสด เนื้อสัตว์ เป็นต้น

5. คำที่มีหลายความหมายและคำอาจพ้องเสียงกัน

เมื่อผู้ส่งสารเปล่งเสียงออกมาเป็นพยางค์นั้น พยางค์ที่มีเสียงอย่างหนึ่งอาจมีความหมาย
ได้หลายอย่าง เช่น

ชัด	หมายความว่า	ฝ่าฝืน เช่น ชัดคำสั่ง
	หมายความว่า	ไม่คล่อง เช่น หายใจชัด
	หมายความว่า	ไม่ลงรอยกัน เช่น สองคนนี้ชัดกันอยู่เรื่อย

การที่เสียงอย่างเดียวกันมีความหมายหลายอย่างเช่นนี้ จะถือได้ว่าเป็นคำเดียวที่มีหลาย
ความหมาย หรือถือว่าเป็นคนละคำแต่เผอิญมีเสียงพ้องกันเข้า นักภาษามักจะจัดให้คำที่มีหลาย
ความหมายและแต่ละความหมายเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันว่าเป็นคำหลายความหมาย และจัดให้เป็น
คำที่มีหลายความหมายก็จริง แต่ถ้าความหมายไม่เกี่ยวข้องกันจัดว่าเป็นคำพ้องเสียง

เปลื้อง ณ นคร (2542: 50-58) ได้แบ่งชนิดของคำออกเป็นลักษณะต่างๆ สรุปได้ดังนี้

1. คำต่ำหรือคำหยาบ (Vulgarism) เป็นคำที่ขาดคุณสุจริต ฟังระคายหู สุกภาพชน ไม่ใช่พูดจากัน คำจำพวกนี้ไม่ใช่ในหนังสือธุรกิจ หนังสือราชการหรือตำรา เช่น คำสรรพนาม กู เอ็ง มึง เป็นต้น
2. คำตลาด (Colloquial) เป็นคำห้วนๆ เช่น กิโลกรัม เป็น โล เป็นคำที่มักพูดกันบริเวณตลาด ไม่ค่อยสนใจคำที่พูดจากัน เช่น หยวน เเง่ปี ไม้ ชิว ลุ้น ชูเอี้ยว เซ็กเค็ง ฯลฯ
3. คำพื้นเมือง (Provincialism) คำหรือภาษาพื้นเมืองเป็นประเภทย่อยของภาษาถิ่นพื้นเมือง หรือกลุ่มชน มักจะมีคำพูดที่เข้าใจกันเฉพาะคนในตำบลหรือเมืองเดียวกัน เช่น คำว่า เพื่อน ทาง อุบลราชธานี เรียกว่า เสี่ยว เป็นต้น
4. คำพินสมัย (Obsolete) เป็นคำที่ใช้กันอยู่สมัยหนึ่ง ต่อมาเลิกใช้โดยมีคำอื่นแทน หรือไม่มีภาวะที่จะต้องใช้คำนั้นอีก เช่น นมกลัก เป็น นมกระป๋อง เดินสาร คือ โดยสาร เป็นต้น
5. คำโบราณ (Archaic) เรียกกันว่าโบราณศัพท์ ถือเป็นคำเก่า ใช้อยู่ในครั้งโบราณ มันเป็นคำอยู่ในเรื่องที่ตั้งเป็นร้อยกรองมาถึงปัจจุบัน คนสมัยใหม่ไม่ค่อยเข้าใจกัน เช่น ท่าว (ลัม) อ่าวน (ปิดบัง) กันดาล (กลาง) เป็นต้น
6. คำตั้งใหม่ (Syllogism) คือ คำหรือคำพูดที่ตั้งขึ้นใหม่เพื่อใช้ในความหมายใหม่ๆ โดยเฉพาะคำบัญญัติหรือศัพท์บัญญัติ เช่น วิดีโอ วิดีทัศน์ เป็นต้น
7. คำต่างประเทศ (Foreign Word) ได้แก่ คำบาลี คำสันสกฤต คำเขมร คำชวา คำมาเลย์ คำภาษาอังกฤษ เป็นต้น
8. ภาษาหนังสือพิมพ์ (Journalese) คือ ภาษาที่ใช้ในหนังสือพิมพ์รายวัน เช่น เซ็ง ปั้ง นิ่ง วิต ลุ้น กระตัก กระชอก เป็นต้น
9. ศักดิ์ของคำ (Dignity) หรือเรียกว่าคำสูง เช่น หมู ใชว่า สุกร เป็นต้น
10. เสียงของคำ คือ คำเลียนเสียง (Onomatopoeia) เช่น เสียง กา กา โอย โสย โอย อ้อ เออ เซ เป็ โยเย โซเซ เป็นต้น

11. คำสแลง (Slang) หรือที่พระยาศรีสุนทรโวหาร เรียกว่า คำคะนองนั้น เป็นคำที่เกิดขึ้นมีประจำทุกสมัย เริ่มตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เริ่มพูดกันมากในราชสำนักก่อน เรียกว่า ศัพท์แฝง เช่น เก๋ ครี ตื่น พื้น คำสแลงจะเกิดมากในช่วงที่มีการเปลี่ยนหรือมีความสับสนเกิดขึ้นในสังคม เช่น จิ๊กโก๋ จิ๊กกี้ ช่งเต เป๊วแห้ว ฯลฯ เป็นคำที่ไม่สมควรนำมาใช้ในข้อเขียนที่เป็นสาระเป็นหลักเป็นฐาน กล่าวกันว่า คำสแลงมักทำให้เสียความเรียบร้อยหรือความบริสุทธิ์ของภาษา (Purity of Language)

12. คำเฉพาะหมู่ (Jargon) เป็นอนุภาษา (Sub Language) คำประเภทนี้คล้ายคำสแลง ต่างกัน โดยเป็นคำใช้เฉพาะหมู่และอาชีพ จะเรียกว่าเป็นคำสแลงเฉพาะหมู่ก็ได้ เช่น คำที่ใช้เฉพาะในหมู่สงฆ์ ซึ่งเราเรียกว่า อารามศัพท์ เช่น จำวัด ฉันทังหัน อยู่กรรม ชุรงค์ ฐาน ปลงอาบัติ จงกรม ประสก โยม อาตมา ฯลฯ คำประเภทนี้เป็นคำที่ไม่ใช้กันในที่อื่น แต่คนที่คุ้นเคยกับหมู่นั้นๆ ย่อมจะเข้าใจ จะนำไปใช้ในที่อื่นก็ไม่หวงห้าม แต่เรียกว่าใช้ผิดที่ ไม่สมควร นอกจากใช้เพื่อให้เกิดบรรยากาศ

13. คำรหัส (Cant) ลักษณะคล้ายคำเฉพาะหมู่หรือคำจารึกอน แต่เป็นคำที่ไม่เปิดเผยให้พวกอื่นรู้ ใช้กันเป็นคำลับในหมู่ของตน พวกโจร หรือสมาคมลับ เพื่อผลในการดำเนินการร้ายต่างๆ

ประทีป วาทิกทินกร (2532: 8-10) ได้แบ่งคำออกเป็นจำพวกต่างๆ ดังนี้

1. ราชศัพท์ เป็นคำที่ใช้กับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ (ต่อมาหมายรวมถึงคำที่ใช้กับพระภิกษุ ข้าราชการ และสุภาพชนด้วย) ราชศัพท์ เป็นคำจำพวกหนึ่งซึ่งมีระเบียบแบบแผนในการใช้เป็นอย่างดี นับได้ว่าเป็นคำชุดพิเศษ เช่น พระหัตถ์ ทอดพระเนตร ทรงพระอักษร เสด็จพระราชดำเนิน เป็นต้น

2. คำสุภาพ เป็นคำที่ใช้ในหมู่สุภาพชนหรือในราชการ ถือกันว่าเป็นคำที่นุ่มนวล ฟังแล้วเสนาะหู อ่านแล้วสนิทใจ เพราะไม่เป็นคำห้วนหรือกระด้าง ไม่หยาบคายทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น ศิริยะ รับประทาน ทราบ เป็นต้น

3. คำปากหรือคำตลาด เป็นคำที่ใช้พูดกันในหมู่คนธรรมดาสามัญทั่วไป โดยมีได้คำนึงถึงความถูกต้องและเหมาะสม เช่น เรียกร้องว่า เกือก มีของเล็กน้อยกว่า มีของนิคหน้อย นอกจากนี้ยังหมายถึงความที่ใช้พูดหรือเขียนอย่างไม่เป็นทางการ เช่น ดิน พ่อ โรงพัก วัดพระแก้ว เป็นต้น

4. คำสแลง เป็นคำที่ใช้กันในหมู่มิตรกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง มักจะได้รับความนิยมเป็นครั้งคราว แล้วก็เลิกใช้กันไป มีน้อยคำที่จะอยู่คงทน ถือกันว่าเป็นคำที่ไม่สุภาพนัก จะไม่นำมาใช้ในการพูดหรือเขียนอย่างเป็นทางการอย่างเด็ดขาด เช่น นิ่ง ซ่า จู๊ย ส.บ.ม. ม.ค.ป.ค. เป็นต้น

5. คำหยาบหรือคำด่า เป็นคำที่ผู้มีวัฒนธรรมจะไม่ใช้อย่างเด็ดขาดผู้ใดใช้เขาจะถูกตำหนิว่าเป็นคนขี้ด่าหรือ ไร้ความคิด คำพวกนี้ได้แก่ คำสบถสาบานต่างๆ

6. คำเฉพาะวิชาหรือศัพท์บัญญัติ เป็นคำที่คิดขึ้นเพื่อใช้ในวิชาการแขนงใดแขนงหนึ่ง โดยเฉพาะ ไม่เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไป เว้นแต่ภายหลังแพร่หลายไปในวงการอื่น เช่น ระเบียบหน่วยย่อย งบดุล กระสวน เป็นต้น

7. คำเฉพาะวิชาชีพ เป็นคำที่ใช้กันในหมู่มิตรอาชีพใดอาชีพหนึ่งเข้าใจกันเฉพาะในหมู่ของตน เช่น ช่าง ทนายความ แพทย์ ทหาร ฯลฯ บุคคลแต่ละอาชีพเหล่านี้ จะมีคำบางคำที่คนอาชีพอื่นฟังไม่รู้เรื่องเลย

8. คำหนังสือพิมพ์ เป็นคำที่ใช้กันในวงการหนังสือพิมพ์ มักจะเป็นคำแปลกๆ ที่สะดุดตาและเร้าความสนใจ ซึ่งผู้อ่านจะเข้าใจได้ด้วยความเคยชิน เช่น เทกระจาด สาดกระสุน สังกหาร โหด บินคว้น เป็นต้น

9. คำโฆษณา เป็นคำที่ใช้ในการโฆษณาสินค้าต่างๆ คำจำพวกนี้ ผู้คิดขึ้นใช้มิได้คำนึงถึงระเบียบแบบแผนทางภาษาหรือสิ่งอื่นใด นอกจากจะให้เกิดความตื่นเต้นเร้าใจแก่ผู้อ่านหรือผู้ฟัง เพื่อให้ติดตามสินค้าของตนต่อไป เช่น รสดี กลิ่นสะอาด ถูกกว่าดีกว่า เล็กดีรสโต เป็นต้น

10. คำภาษาถิ่น เป็นคำที่ใช้กันในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งและเข้าใจกันอยู่เฉพาะคนในท้องถิ่นนั้นๆ ไม่เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไป เช่น คำภาษาถิ่นเหนือ คำภาษาถิ่นอีสาน และคำภาษาถิ่นใต้ เป็นต้น

11. คำโบราณ เป็นคำที่ใช้กันในสมัยก่อน ซึ่งปัจจุบันเลิกใช้ไปแล้วหรือมีจะนั้นก็ไม่ได้ใช้กัน โดยทั่วไป ยังคงใช้เป็นบางกลุ่มเท่านั้น เช่น ลางที แล อยู่ข้างจะ จำเดิมแต่ เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชนิดของคำข้างต้น มีผู้กล่าวถึงชนิดของคำที่เหมือนกัน และแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ คำซ้ำ คำซ้อน คำประสม คำผสม คำแผลง คำยืม คำที่มีความหมายกว้างและความหมายแคบ คำที่มีความหมายตามตัวและอุปมา คำที่มีความหมายนัยตรงและความหมายนัยประหวัด คำที่มีความหมายคล้ายกัน คำที่มีหลายความหมายและคำอาจฟังเสียงกัน คำราชาศัพท์ คำสุภาพ คำปากหรือคำตลาด คำสแลง คำหยาบหรือคำต่ำ คำเฉพาะวิชาหรือศัพท์บัญญัติ หรือคำตั้งใหม่ คำเฉพาะวิชาชีพ คำหนังสือพิมพ์ คำโฆษณา คำภาษาถิ่นหรือคำพื้นเมือง คำโบราณ คำพื้นสมัย คำต่างประเทศ ศักดิ์ของคำ คำเลียนเสียง คำเฉพาะหมู่ และคำรหัส

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจะนำคำประสม คำซ้อน คำผสม คำซ้ำ คำทับศัพท์ คำราชาศัพท์ คำภาษาต่างประเทศ คำศัพท์บัญญัติ คำภาษาปาก คำเสริม คำสุภาพ คำย่อ คำภาษาถิ่น คำศัพท์เฉพาะทางวิชาการ และคำโบราณ มาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์คำ ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไปในบทที่ 3

2. เอกสารเกี่ยวกับสำนวน

สำนวนไทย เป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งของภาษาไทย เพราะเป็นคำพูดที่กลั่นกรองขึ้นเพื่อความ สละสลวยสวยงามเป็นถ้อยคำที่คมคายกว่าคำพูดธรรมดา ทั้งเป็นคำพูดที่รวมใจความยาวๆ ให้สั้นลง บางครั้งผู้พูดไม่ต้องอธิบายบางสิ่งบางอย่างยืดยาว ถ้าหยาบยกเอาสำนวนมาประกอบคำพูดของตน ก็จะทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น (วิเชียร เกษประทุม, ม.ป.ป.: 3)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมีผู้ให้ความหมายของสำนวนไว้ดังนี้

สง่า กาญจนาคพันธุ์ (2541: 1) กล่าวว่า สำนวนเป็นคำพูดอย่างหนึ่ง พูดเป็นชั้นเชิงไม่ตรงไปตรงมา แต่ให้ความหมายในคำพูดนั้นๆ ต้องคิดจึงจะเข้าใจหรือบางทีคิดแล้วเข้าใจไปอย่างอื่นได้หรือไม่เข้าใจเอาเลยก็ได้ คำพูดเป็นชั้นเชิงนี้เรียกว่า “สำนวน”

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 187) ได้ให้ความหมายของสำนวนไว้ว่า หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียง โวหาร บางทีก็ใช้ว่า สำนวนโวหาร ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาอย่างช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ ถ้อยคำที่แสดงออกมาเป็นข้อความพิเศษเฉพาะภาษาหนึ่งๆ

ประเทือง คล้ายสุบรรณ (2535: 1) ได้ให้นิยามไว้ว่า สำนวน หมายถึง ถ้อยคำในภาษาไทย ที่ใช้พูดจาสื่อสารกัน โดยมีความหมายเป็นนัยเกินความกว้างหรือลึกซึ่งมิใช่แปลความหมายของคำ ตรงตัว เป็นความหมายในเชิงอุปมาเปรียบเทียบ หมายถึงไปถึง คำคม สุภาษิต คำพังเพย คำกล่าว และโวหารต่างๆ ด้วย

เพ็ญแข วัจนสุนทร (2523: 4) ให้ความหมายของสำนวนว่า ในทุกภาษามีคำหรือกลุ่มคำ จำนวนหนึ่ง กลุ่มคำเหล่านี้ถูกนำมาใช้ให้มีความหมายพิเศษ ต่างไปจากความหมายเดิม หรือ ความหมายหลักของคำหรือกลุ่มคำ คือ ความหมายแฝง กลุ่มคำที่กล่าวนี้เราเรียกว่า สำนวน

ไซลิริ ปราโมช ณ อยุธยา (2540: 4) กล่าวว่า สำนวน หมายถึง ถ้อยคำที่ได้มีความหมาย ตรงไปตรงมาตามตัวอักษรหรือแปลตามรากศัพท์ แต่เป็นถ้อยคำที่มีความหมายเป็นอย่างอื่น คือ เป็นชั้นเชิงชวนให้คิด ซึ่งอาจจะเป็นในเชิงเปรียบเทียบหรืออุปมาอุปไมย

จากการศึกษาความหมายของสำนวนสรุปได้ว่า สำนวน หมายถึง คำหรือกลุ่มคำจำนวนหนึ่ง ที่ใช้กล่าวสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน และมีได้มีความหมายตรงตามตัว แต่มีความหมายอื่นแฝงอยู่ มักมีความหมายในเชิงอุปมาหรือเปรียบเทียบ อาจหมายถึงสุภาษิต คำพังเพย ด้วย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสำนวน มีผู้แบ่งประเภทของสำนวนและที่มาของสำนวน ไว้แตกต่างกันดังนี้

ไซลิริ ปราโมช ณ อยุธยา (2540: 88-136) ได้กล่าวถึงสำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย ว่าหมายถึง สำนวนที่ปัจจุบันมีความหมายผิดไปจากความหมายที่เคยใช้มาก่อน ซึ่งความหมายในปัจจุบันอาจจะเปลี่ยนไปเป็นคนละความหมาย หรืออาจจะมีความหมายตรงข้ามกับสำนวนเดิม รวมทั้งอาจจะมีความหมายแคบลง หรือมีความหมายขยายกว้างขึ้นด้วย ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. ความหมายเปลี่ยนแปลงเป็นความหมายอื่น หมายถึง สำนวนที่ปัจจุบันมีความหมาย เปลี่ยนไปคนละเรื่องกับความหมายเดิม ซึ่งความหมายที่เปลี่ยนไปนั้นอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับความหมายเดิมเลย หรืออาจจะมีความหมายเดิมอยู่บ้าง สำนวนที่มีความหมายเปลี่ยนเป็น ความหมายอื่น ยกตัวอย่างเช่น

<u>สำนวน</u>	<u>ความหมายเดิม</u>	<u>ความหมายปัจจุบัน</u>
เป่าปี่	สูบฝิ่น	ร้องไห้

2. ความหมายตรงกันข้ามกับความหมายเดิม หมายถึง สำนวนที่ปัจจุบันที่มีความหมายผิดไปจากที่เคยใช้กันในสมัยก่อน และความหมายที่ผิดไปนั้นจะตรงกับความหมายเดิม เช่น สมัยก่อนอาจจะใช้ในความหมายที่ดี แต่ปัจจุบันใช้ในความหมายไม่ดี เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น

<u>สำนวน</u>	<u>ความหมายเดิม</u>	<u>ความหมายปัจจุบัน</u>
แนะแนะ	พูดเสนอให้ชอบใจ	พูดขออนุญาต กระทบกระทั่ง

3. ความหมายแคบลง หมายถึง สำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย และความหมายที่เปลี่ยนแปลงมานั้น มีความหมายใกล้เคียงกับความหมายเดิม แต่ความหมายแคบลงกว่าความหมายเดิม มีที่ใช้น้อยกว่าความหมายเดิม หรือเดิมมีความหมายหลายอย่าง ปัจจุบันเหลือเพียงความหมายเดียว ยกตัวอย่างเช่น

<u>สำนวน</u>	<u>ความหมายเดิม</u>	<u>ความหมายปัจจุบัน</u>
ท้องขึ้นท้องพอง	ผลไม้ที่ซ้าจวนเจียนจะเสีย	ท้องอืด

4. ความหมายกว้างขึ้น หมายถึง สำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย และความหมายที่เปลี่ยนไปนั้นจะขยายกว้างขึ้น โดยอาจจะเพิ่มเป็น 2 ความหมาย หรือความหมายขยายเป็นความหมายกลางๆ ยกตัวอย่างเช่น

<u>สำนวน</u>	<u>ความหมายเดิม</u>	<u>ความหมายปัจจุบัน</u>
ฝรั่งงัไฮ	เงินที่นิยมฝรั่ง	คนที่วางท่าเป็นฝรั่ง

นอกจากนี้ ไชสิริ ปราโมช ณ อยุธยา (2540: 137-197) ยังได้กล่าวถึงความหมายของ สำนวนตามบริบททางสังคม ซึ่งเป็นสำนวนที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคม หมายถึง สำนวนที่นำเอาบริบททางสังคมมาเป็นกรอบในการสร้างสำนวน หรือเป็นที่มาของสำนวนนั้นๆ ซึ่งเกี่ยวกับความเป็นไปในสังคม มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำรงชีวิตต่างๆ ไปที่เกิดขึ้นในสังคมหรือเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีที่มีความเชื่อทางศาสนา วิทยาศาสตร์ การปกครองคน และอุปนิสัยใจคอ ความประพฤติส่วนตัวของคนในสังคม ซึ่งมักเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล สามารถแบ่งสำนวนที่เกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมได้ 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ส่วนวนที่เกี่ยวกับความเป็นไปในสังคม หมายถึง ส่วนวนที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ ของสังคม อาจเกี่ยวกับหน้าที่การงาน การติดต่อสื่อสาร การคมนาคม การตัดสินใจ การตัดสินใจ การดำรงชีวิตของคนในสังคมต่างๆ ไป แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

1.1 ส่วนวนเกี่ยวกับหน้าที่การงาน ยกตัวอย่างเช่น ขึ้นต้นไม้สุดยอด-คิดขั้น เป็นต้น

1.2 ส่วนวนเกี่ยวกับการตัดสินใจ ทฤษฎีการตัดสินใจ และตัดสินใจ ยกตัวอย่างเช่น แปรพักตร์-เอาใจออกห่าง เป็นต้น

1.3 ส่วนวนเกี่ยวกับการดำรงชีวิตต่างๆ ไป ยกตัวอย่างเช่น ผัดหน้า-ผัดชิโรหน้า เป็นต้น

2. ส่วนวนที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณี หมายถึง ส่วนวนที่มีความหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ เช่น ความเชื่อทางศาสนา ไสยศาสตร์และประเพณีในการปกครองคน แบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ

2.1 ส่วนวนเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนาและไสยศาสตร์ ยกตัวอย่างเช่น บนข้าวผี ตีข้าวพระ-บนบานศาลกล่าว เป็นต้น

2.2 ส่วนวนเกี่ยวกับประเพณีในการปกครองคน ยกตัวอย่างเช่น ลูกท่านหลานเธอ-เด็กเส้น เด็กฝาก เป็นต้น

3. ส่วนวนที่เกี่ยวกับอุปนิสัยและความประพฤติ หมายถึง ส่วนวนที่มีความหมายเกี่ยวกับนิสัยใจคอ ความประพฤติของคนทั่วไป ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล แบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ

3.1 ส่วนวนเกี่ยวกับอุปนิสัย ยกตัวอย่างเช่น จิกปีก-งงเป็นไก่ตาแตก เป็นต้น

3.2 ส่วนวนเกี่ยวกับความประพฤติ ยกตัวอย่างเช่น ตาฟ้องตาตลิ่ง-ตาเล็กตาน้อย เป็นต้น

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และ บาหยัง อิมสำราญ (2550: 60-64) ได้กล่าวถึงประเภทของส่วนวนที่แบ่งตามเนื้อหาความหมายของส่วนวนดังนี้

1. สำนวนเกี่ยวกับลักษณะภายนอกและกิริยาท่าทาง เช่น กระจ่างตื้นตื้น หมายถึง แสดงความตื่นตระหนกตกใจโดยไม่ใช้ความคิดหรือพิจารณาให้ถี่ถ้วน เป็นต้น
2. สำนวนเกี่ยวกับลักษณะนิสัย เช่น มือห่าง ดินห่าง หมายถึง เลินเล่อ สะเพร่า ไม่ระมัดระวังทำอะไรเสียหายตกๆ หล่นๆ เป็นต้น
3. สำนวนเกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก เช่น สวรรค์อยู่นอก นรกอยู่ในใจ หมายถึง ความสุขที่เกิดจากการทำความดี หรือความทุกข์ที่เกิดจากการทำชั่วยอมอยู่ในใจของตัวเอง เป็นต้น
4. สำนวนเกี่ยวกับความคิด เจตคติ พฤติกรรม เช่น จุกยื่น หมายถึง แนวโน้มทางความคิดว่าจะเอียงไปข้างใด เป็นต้น
5. สำนวนเกี่ยวกับการพูด เช่น ชักแม่น้ำทั้งห้า หมายถึง พูดขอร้องโดยพูดเรื่องอื่นหวานล่อมเสียก่อนแล้วจึงหันเข้าหาจุดประสงค์
6. สำนวนเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคม ความสัมพันธ์ของคนในสังคม เช่น บัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น หมายถึง รู้จักผ่อนปรนเข้าหากัน มิให้กระทบกระเทือนใจกัน รู้จักถนอมน้ำใจไม่ให้ขุ่นเคืองกัน
7. สำนวนเกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้ การอบรมสั่งสอน เช่น รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี หมายถึง อย่าตามใจลูก เมื่อลูกทำผิดควรเข็ดขยี้ตีสั่งสอน เพราะการเข็ดขยี้จะช่วยทำให้ลูกเป็นคนดี
8. สำนวนเกี่ยวกับการเตือนสติไม่ให้ประมาท เช่น คบคนให้ดูหน้า ซื่อผ้าให้ดูเนื้อ หมายถึง จะคบใครพิจารณาเสียก่อน เช่นเดียวกับจะซื้อผ้าก็ต้องพิจารณาเนื้อผ้า
9. สำนวนเกี่ยวกับความเป็นอยู่ อาชีพ การทำมาหากิน การทำงาน เช่น หาเช้ากินค่ำ หมายถึง หามาได้พอประทังชีวิตไปวันหนึ่งๆ
10. สำนวนเกี่ยวกับฐานะเศรษฐกิจ เช่น เหยหน้าอัปาก หมายถึง มีฐานะดีขึ้นกว่าเดิมพอทัดเทียมเพื่อน

11. สำนวนเกี่ยวกับการมีคู่ การครองเรือน เช่น ทอดสะพาน หมายถึง ให้ทำ อาจแสดงเป็นกิริยาท่าทางหรือเป็นคำพูดที่ให้อีกฝ่ายรู้ว่าตนพอใจอยากติดต่อด้วย (เฉพาะหญิงให้ผู้ชาย)

12. สำนวนเกี่ยวกับคุณสมบัติด้านความรู้ความสามารถ เช่น สิบรู้ไม่เท่าชำนาญ หมายถึง มีความรู้มากเท่าใดก็สู้ความชำนาญที่เกิดจากการมีประสบการณ์การทำงานมาแล้วไม่ได้

13. สำนวนเกี่ยวกับสถานภาพทางสังคมและชื่อเสียงเกียรติยศ เช่น บุญหนักศักดิ์ใหญ่ หมายถึง มีฐานันดรศักดิ์สูง ประกอบไปด้วยอำนาจวาสนายิ่งใหญ่

14. สำนวนเกี่ยวกับเหตุการณ์และสถานการณ์ เช่น หน้าลี้หน้าขวาน หมายถึง เหตุการณ์กำลังตึงเครียดเข้าที่คับขัน

เพ็ญแข วัจนสุนทร (2523: 12-16) ได้กล่าวถึงประเภทที่เกิดขึ้นตามมูลเหตุของสำนวนไว้ดังนี้

1. หมวดที่เกิดจากธรรมชาติ เช่น ตื่นแต่ไก่โห่ คือ ธรรมชาติของไก่ยอมขันในเวลาเช้ามีดเสมอ ตื่นแต่ไก่โห่ ก็คือตื่นแต่ไก่ขัน หมายถึง ตื่นแต่เช้ามีด นอกจากนี้ยังมีสำนวน กินปูนร้อนท้อง ปลาหมอตายเพราะปาก ไก่แก่แม่ปลาช่อน เป็นต้น

2. หมวดที่เกิดจากการกระทำ เช่น ไกลปืนเที่ยง คือ พ.ศ. 2430 ในรัชกาลที่ 5 เริ่มยิงปืนใหญ่เวลา 12.00 น. ในพระนคร ให้รู้ว่าเป็นเวลาเที่ยงวัน คนในพระนครได้ยิน คนอยู่ไกลออกไปก็ไม่ได้ยิน จึงเกิดเป็นสำนวนพูดหมายถึง ข่าวคราวต่างๆ ที่เกิดในพระนคร คนอยู่ไกลไม่ได้ยินได้ฟังก็ไม่ว่าอยู่ไกลปืนเที่ยง และหมายเลยไปถึงว่าเป็นคนบ้านนอกคอกนาด้วย นอกจากนี้ยังมีสำนวน แก่งเท้าหาเสี้ยน ปิดทองหลังพระ ราไม่ตีโทษปีโทษกลอง เป็นต้น

3. หมวดที่เกิดจากเครื่องแวดล้อม เช่น ก้นหม้อไม่ทันคำ คือ การหุงข้าว กว่าก้นหม้อจะติดเขม่าคำก็กินเวลานาน โบราณผิวเมียอยู่ด้วยกันต้องมีเครื่องครัวใหม่ เช่น หม้อสำหรับหุงข้าวกิน บางคู่หุงข้าวกิน หม้อไม่ทันมีเขม่าจับคำก็เลิกกัน นอกจากนี้ยังมีสำนวน ดีวัวกระทบคราด ไกล่เกลือกินต่าง ดีเรือทั้งไกลน เป็นต้น

4. หมวดที่เกิดจากอุบัติเหตุ เช่น ตกกระโถนพลอยโจน มีความหมายว่า เมื่อตกบันไดก็จำเป็นต้องโจน ทั้งๆ ที่ไม่ตั้งใจ นอกจากนี้ยังมีสำนวน ตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ วัวหายล้อมคอก เป็นต้น

5. หมวดที่เกิดจากระเบียบแบบแผนประเพณีความเชื่อ เช่น ฝกรกฝกราก มาจากพิธีทำขวัญทารกเกิดได้สามวัน เอารกกับมะพร้าวเทงหน่อไปฝังดิน นอกจากนี้ยังมีสำนวน เข้าตามตรอกออกตามประตู ปลูกเรือนตามใจผู้อยู่ คนตายขายคนเป็น เป็นต้น

6. หมวดที่เกิดจากลัทธิศาสนา เช่น ขนทรายเข้าวัดมาจากทำบุญก่อพระทรายที่วัด นอกจากนี้ยังมีสำนวน ทำคุณบูชาโทษ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นต้น

7. หมวดที่เกิดจากความประพฤติ เช่น กินข้าวร้อนนอนตื่นสาย หมายถึง มีชีวิตอยู่สบาย นอกจากนี้ยังมีสำนวน น้ำจืดให้รีบตัก ยกตนข่มท่าน ดำน้ำพริกละลายแม่น้ำ เป็นต้น

8. หมวดที่เกิดจากการเล่น เช่น สู้จนยับตา มาจากการชนไก่ นอกจากนี้ยังมีสำนวน เข้าตาจน จากการเล่นหมากรุก ไม่ตายก็ค้างเหลือง มาจากการชนไก่ เป็นต้น

9. หมวดที่เกิดจากนิทาน เช่น กระต่ายหมายจันทร์ เห็นกงจักรเป็นดอกบัว ว่าแต่เขาอิเหนาเป็นเอง เป็นต้น

10. หมวดที่มาจากพงศาวดารหรือประวัติศาสตร์ เช่น ทำมิชอบเข้าลอบตนเอง มาจากเรื่องพงศาวดารเหนือ เป็นต้น

11. หมวดเบ็ดเตล็ด เช่น บ้านเมืองมีขี้มีแป มาจากกฎหมาย ทำนาออกมกล้า ทำปลาอมเกลือ มาจากอาชีพ เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชนิดของสำนวน พบว่ามีผู้แบ่งประเภทของสำนวน และที่มาของสำนวนไว้แตกต่างกัน โดยสรุปได้ดังนี้

- แบ่งตามการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนไทยดังนี้ ความหมายเปลี่ยนแปลงเป็นความหมายอื่น ความหมายตรงกันข้ามกับความหมายเดิม ความหมายแคบลง ความหมายกว้างขึ้น

- แบ่งตามความหมายของสำนวนไทยตามบริบทของสังคมดังนี้ สำนวนที่เกี่ยวกับความเป็นไปในสังคม สำนวนที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณี และสำนวนที่เกี่ยวกับอุปนิสัยและความประพฤติ

- แบ่งตามเนื้อหาทางความหมายของสำนวนไทยดังนี้ สำนวนเกี่ยวกับลักษณะภายนอก และกิริยาท่าทาง เกี่ยวกับลักษณะนิสัย เกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก เกี่ยวกับความคิด เจตคติ พฤติกรรม เกี่ยวกับการพูด เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคม ความสัมพันธ์ของคนในสังคม เกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้ การอบรมสั่งสอน เกี่ยวกับการเตือนสติไม่ให้ประมาท เกี่ยวกับความเป็นอยู่ อาชีพ การทำมาหากิน การทำงาน เกี่ยวกับฐานะเศรษฐกิจ เกี่ยวกับการมีคู่ การครองเรือน เกี่ยวกับคุณสมบัติด้านความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับสถานภาพทางสังคมและชื่อเสียงเกียรติยศ และเกี่ยวกับเหตุการณ์และสถานการณ์

- แบ่งตามมูลเหตุของสำนวนไทยดังนี้ หมวดที่เกิดจากธรรมชาติ หมวดที่เกิดจากการกระทำ หมวดที่เกิดจากเครื่องแวดล้อม หมวดที่เกิดจากอุบัติเหตุ หมวดที่เกิดจากระเบียบแบบแผนประเพณี ความเชื่อ หมวดที่เกิดจากลัทธิศาสนา หมวดที่เกิดจากความประพฤติ หมวดที่เกิดจากการเล่น หมวดที่เกิดจากนิทาน หมวดที่มาจากพงศาวดารหรือประวัติศาสตร์ และหมวดเบ็ดเตล็ด

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ในด้านที่มาของสำนวน ซึ่งได้แก่ สำนวนเกี่ยวกับสัตว์ ลักษณะนิสัยของมนุษย์ ศาสนาและประเพณี ชาดกและวรรณคดี อวัยวะ อาหาร ยานพาหนะทั้งทางบกและทางน้ำ การละเล่นและการแสดง ที่อยู่อาศัย พืช เครื่องนุ่งห่ม และอื่นๆ ส่วนในด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวน ได้แก่ สำนวนที่ความหมายกว้างขึ้นจากความหมายเดิม สำนวนที่ความหมายเปลี่ยนแปลงเป็นความหมายอื่น และสำนวนที่ความหมายตรงข้ามกับความหมายเดิม มาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์สำนวน ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไปในบทที่ 3

3. เอกสารเกี่ยวกับภาพพจน์

ในการแสดงความรู้สึกนึกคิดหรือแสดงเรื่องราวต่างๆ ให้ผู้อื่นทราบนั้น บางครั้งผู้ใช้ภาษาต้องการที่จะให้ข้อความนั้นประทับใจผู้ฟัง หรือต้องการให้คำกล่าวนั้นมีรสชาติมากขึ้นเป็นพิเศษ ซึ่งจะต้องใช้ “โวหารภาพพจน์” เป็นเครื่องช่วย เพราะการแสดงความรู้สึกนึกคิดหรือการแสดง

เรื่องราวให้มีรสชาตินั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกลวิธีในการเลือกสรรถ้อยคำและการผูกประโยค ถ้าหากใช้ถ้อยคำอย่างตรงไปตรงมาก็จะทำให้ข้อความนั้นกลายเป็นของจืดชืดและไม่ได้ให้ความหมายอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง (ชานานู รอดเหตุภัย, 2522: 91)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมีผู้กล่าวถึงประเภทของภาพพจน์ไว้ดังนี้

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2534: 92-100) กล่าวว่า ภาพพจน์ (Figure of Speech) เป็นวิธีการใช้ถ้อยคำเพื่อให้เกิดเป็นภาพขึ้นมา วิธีสร้างภาพพจน์มีหลายวิธีด้วยกัน เช่น

1. อุปมาอุปไมย (Simile) เป็นโวหารเปรียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง ผู้เขียนต้องนำสิ่งของสองสิ่ง ซึ่งเหมือนกันมาเปรียบเทียบกัน โดยมีคำว่า เหมือน คล้าย ราวกับ ดูราว ดูจ กด เพียงประหนึ่ง เทียบ ดัง ฯลฯ เป็นคำเชื่อม เช่น

เพียงมีนางข้างเรียงอยู่เคียงซิด
แรงเทียนริบระยิบหรือยังปรีดิ์เปโร

กระท่อมพิศ เพียงปราสาทผาดผลอ
ประกายเพื่อ เพียงดาวสกาดวง

(มิ่งมิตรยามยาก: อุชเชณี)

2. อุปลักษณ์ (Metaphor) เป็นโวหารเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง มักใช้คำว่า เป็น คือ เท่า ในการเปรียบเทียบ เช่น

สร้อยดอกสนต้นร้อยเป็นสร้อยป่า
คือกำนัลกลั่นฝอกจากดวงใจ

ชมผกากายก่กลอนซ่อนไสว
เส้นทางไกลไม่อาจกลั่นสัมพันธ์เรา

(ใบไม้ที่หายไป: จิระนันท์ พิตรปรีชา)

3. สัญลักษณ์ (Symbol) เป็นวิธีการที่ผู้แต่งคิดหาคำมาใช้แทนสรรพสิ่งต่างๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม และคำที่นำมาใช้นั้นมีความหมายแตกต่างไปจากความหมายตามตัวอักษรด้วย เช่น ใช้ “ฝน” เป็นสัญลักษณ์แทน “ความสดชื่น” ใช้ “แมลงและดอกไม้” เป็นสัญลักษณ์แทน “บุรุษและสตรี” เป็นต้น ตัวอย่างบทร้อยกรองที่ใช้สัญลักษณ์ เช่น

เศรษฐกิจบิดผันทุกวันนี้
การปรับตัวไม่ทันการเปลี่ยนแปลง

กระดุกซี่โครงของชาติอาจผุแหง
ของแจ็กแพงของไทยถูกทุกประเด็น

(ฝนมาแล้ว: ศิวกานท์ ปทุมสูติ)

4. อุทาหรณ์ (Analogy) เป็นวิธีการเปรียบเทียบเรื่องราว เหตุการณ์ หรือความคิดสองอย่างที่มีความหมายต่างกันคล้ายกัน โดยการยกข้อความที่เชื่อว่าง่ายแก่การเข้าใจมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่ผู้แต่งต้องการจะเสนอมักจะนิยมใช้สุภาษิต คำพังเพย หรือเพลงกล่อมเด็ก เพื่อช่วยสรุปใจความสำคัญหรือช่วยสร้างบรรยากาศของเรื่องการเปรียบเทียบแบบนี้จะต่างจากวิธีเปรียบเทียบแบบอุปมาอุปไมย ตรงที่โวหารอุปมาอุปไมยเป็นการเปรียบเทียบคำ แต่โวหารอุทาหรณ์เป็นการเปรียบเทียบข้อความ ดังตัวอย่างเช่น

ชีวิตคนจนบัดนี้ไม่มีแยก	สวะที่รอแตกตามกระแส
เริ่มละอายเริ่มเพียรเริ่มเปลี่ยนแปลง	ต่อตัวเองตั้งชื่อแม่-แก้สังคม
แสวงหาอย่างสับสนบนทางผ่าน	หลายวิญญูณปนเปประเสประสม
หลายแนวทางได้ค้นคว้ามาลองชม	หากเหมือนงมเงาใสในธารา
	(ความในใจจากภูเขา: จิระนันท์ พิตรปรีชา)

5. คำถามชวนคิดหรือปฎิบัติ (Rhetorical-Question) เป็นศิลปะการใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบของผู้แต่ง เพราะมุ่งจะให้คำถามนั้นเป็นสื่อนำความคิดของผู้อ่านหรือเป็นเครื่องเรียกร้องความสนใจของผู้อ่านมากกว่าต้องการคำตอบ แต่ถ้าจะตอบคำถามมักจะออกมาในรูปคำตอบปฏิเสธ นอกจากนี้บางครั้งถือว่าเป็นคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบเพราะรู้คำตอบกันดีอยู่แล้ว เช่น

มือใดถั่งท้อฟ้า	ใครดิ่งเมฆมาทบบ่าน
ใครจัดเม็ดทรายรายลาน	ใครเป่าลมผ่านทะเล
	(ขวัญฟ้าทะเลฝัน: กานติ ฅ ศรีทธา)

6. การกล่าวทักความหรือปฎิรูปพจน์ (Allusion) เป็นวิธีการเขียนแบบหนึ่งที่ผู้แต่งนิยมอ้างถึงบุคคล หรือเหตุการณ์หรือพฤติกรรมบางประการจะได้ช่วยโยงความคิดให้แก่ผู้อ่านและทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น เช่น

ธรรมธิเบศร์มหากวี	มีหญิงสังวาลเป็นมิงขวัญ
มอดม้วยด้วยแรงรักนั้น	ทุกชีวันพบกลุ่ม
แม้แต่บุหงาลดาวัลย์	อัครรย์ฝั่งภูสูตม
ฟ้าเมตตามิกกล้าให้ระทม	บรมสุขทุกจุนทริย์
แต่ฟ้าป็นฉันเดียว	เปล่าเปลี่ยวใจโฉนฉะนี้
หนวกบอดใบเสยก็ดี	ควรมีฤาหฤทัย
	(ฟ้าป็นฉันเดียว: อังคาร กัลยาณพงศ์)

7. การกล่าวถึงความขัดกันเข้าคู่กันหรือปฏิภาคพจน์ (Paradox) เป็นวิธีการกล่าวถึงข้อความที่มีความหมายขัดกัน เพื่อให้เป็นเครื่องดึงความสนใจของผู้ผู้อ่านอีกวิธีหนึ่ง เพราะความตรงกันข้ามดังกล่าวนี้ดูเหมือนว่าไม่น่าเป็นไปได้แต่ก็เป็นไปแล้วทำนอง “น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย” ตัวอย่างเช่น

กาลเวลา ฆ่า จิตร ภูมิศักดิ์	กาลเวลาที่ ตระหนัก ประจักษ์คำ
กาลเวลา ฆ่า คนดีทุกที่มา	แต่เวลา ก็ ทูนเทิด เชิดคนดี

(ใบไม้ป่า: เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

8. ปฏิภาวะ (Oxymoron) เป็นวิธีการกล่าวข้อความด้วยการนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือค้านกัน มารวมกัน เพื่อให้เกิดคำซึ่งมีความหมายใหม่ เช่น

หน้าเขาหนาหน้าเขาด้านมานานัก งานเขาเหน้อยงานเขาหนัก (หนักซิบหา-)
ถือคันไถถือเตารีดเดินกริดกราย บารมี ! บา ! กระจายครอบคลุมเมือง
(ขอทานบรรดาศักดิ์: คมทวน กันธนู)

9. การใช้คำตรงกันข้าม (Antithesis) เป็นวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความกลับกันเพื่อให้เกิดความสนใจ เช่น

ชีวิตก็เป็นเช่นนี้
เดี๋ยวมีทุกข์ เดี่ยวมีสุข โศกศัลย์
เดี๋ยวหัวเราะ เดี่ยวร้องไห้รำพัน
เดี๋ยวแข็งขัน เดี่ยวอ่อนแรงแกร่งกร้าน
(ชีวิต: ถนอม ไชยวงศ์แก้ว)

10. อติพจน์ (Hyperbole) หรือโวหารกล่าวเกินจริง มักกล่าวเพื่อให้ได้คุณค่าทางด้านอารมณ์เป็นสำคัญ จึงไม่เพ่งเล็งข้อเท็จจริงแต่ประการใด เช่น

เสียงฟ้ากรีดหวีดโหวกอน ไกลฟ้า	เสียงคนร้องไห้แข่งสายฝน
น้ำตาฟ้าท่วมโลกเพราะ โศกคด	น้ำตาคนท่วมฟ้าเพราะอาลัย

(“แต่...มาลัย” ในดอกไม้ไม้ใกล้หมอ)

11. **อวาตพาคย์ (Synesthesia)** คือโวหารที่ใช้คำเรียกผลของการสัมผัสที่คิดไปจากธรรมดา เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่าน เช่น ตามปกติเราใช้คำว่า “รส” เรียกผลการสัมผัสจากลิ้นใช้คำว่า “กลิ่น” เรียกผลสัมผัสจากจมูก เป็นต้น แต่การใช้โวหารแบบอวาตพาคย์นี้ ผู้แต่งเจตนาจะใช้ภาษาให้ดูเหมือนคิดไปจากการใช้คำตามธรรมดา เพื่อให้คำดังกล่าวนี้เป็นจุดกระแทกใจของผู้อ่าน เช่น

ลายสีขั้ววัญหลังไหลหอม	ย่อมเป็นกาพย์กลอนอันเจิดฉาย
พร้อมคติธรรมลึกซึ้งคมคาย	ซ่อนไว้ประเสริฐสวดยด้วยอารมณ์

(กาพย์กลอน: อังคาร กัลยาณพงศ์)

ในที่นี้ อังคาร กัลยาณพงศ์ ใช้คำว่า “หอม” ซึ่งเป็นคำแทนผลการสัมผัสทางจมูกกับตัวหนังสือ เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน

12. **สัทพจน์ (Onomatopoeia)** เป็นภาพพจน์เปรียบเทียบด้วยวิธีการใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ หรือบ่งให้เห็นสีเสง ทำทางจากเสียงของคำ เช่น

แกรบเกรียบเมื่อเหยียบใบไม้กรอบ	แรงไต้ร่มรอบทุกกรอบกร้าน
กระจ่างฟ้ากว้างกว้างกว้างงาน	แรงร้อนตะวันจานอยู่จาดโชน

(แล้งที่ร่วงโรย: แรคำ ประโยคคำ)

13. **การเลี้ยงคำหรือสมพจน์หรืออนุนามนัย (Synecdoche)** เป็นโวหารที่กล่าวถึงเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของจำนวนเต็ม แต่มีความหมายคลุมหมดทุกส่วน เช่น

เกิดเป็นกวีที่ไซโงเฆลา	เบาปัญญาเอกาน้ำตาไหล
รักรู้ปรัชญาศึกษาไป	จนไส้แห่งฤฐานะยากจน

(ลำนานุกรกระดิง: อังคาร กัลยาณพงศ์)

14. **การแทนคำหรืออนามนัย (Metonymy)** เป็นโวหารที่เกิดจากการเรียกชื่อสิ่งหนึ่งแต่ให้มีความหมายเป็นอย่างอื่น โดยชื่อที่ใช้เรียกแทนนี้มักเป็นคำแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งในความหมายรวมๆ เช่น

สอบเอ๋ยสอบคัดเลือก	อ่อนทิงเปลือกลือกแต่เนื้อเหลือหลีกเลี้ยง
คัดแต่คนเรียนเก่งก็พอเพียง	หวังชื่อเสียงเกียรติก็องสิ่งต้องการ
แล้วเปลือกละทิงไหนใครรับข้าง	ต้องปลิวคว้างร้อนไปไกลสถาน
ก่อคคิกก่อปัญหาเหลือประมาณ	นักวิชาการช่วยด้วยเถิดเอย

(สตรีสาร: ป. ถิ่น มหานคร)

15. บุคลาธิษฐาน (Personification) เป็นโวหารที่มีวิธีการใช้ภาษาในลักษณะที่ทำให้ดูเหมือนว่าสรรพสิ่งทั้งหลายที่ไม่ใช่คนเป็นคน โดยให้สรรพสิ่งเหล่านั้นแสดงออกปฏิกิริยาต่างๆ ราวกับเป็นคน เช่น พุดได้ ร้องไห้ได้ รู้สึกได้ หรือกำหนดบทบาทและฐานะให้สรรพสิ่งเหล่านั้นทั้งรูปธรรมและนามธรรม จนดูประหนึ่งว่าเป็นคน เช่น เรียกแผ่นดินว่า “แม่พระธรณี” เรียกข้าวในนาว่า “แม่โพสพ” เรียกความตายว่า “พระยามัจจุราช” หรือ “พระยายม” ทั้งนี้เพราะผู้แต่งมีเจตนาจะสร้างเรื่องราวธรรมดาให้ดูมีชีวิตชีวาน่าอ่านและช่วยทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะท้อนใจคล้อยตามไปด้วย

วาสนา เกตุภาค (2527: 20-26) กล่าวถึงภาพพจน์ในชื่อโวหารว่า หมายถึง การใช้ภาษาสื่อสารเพื่อให้กระทบอารมณ์ของผู้อ่านผู้ฟัง ช่วยให้เกิดมโนทัศน์หรือจินตภาพ (Image) ได้เข้มข้นชัดเจนกว่าการใช้ถ้อยคำอย่างตรงไปตรงมา ประเภทของโวหารมีหลายประเภทดังนี้

1. อุปมา (Simile) เป็นโวหารที่นำสองสิ่งมาเปรียบเทียบกันให้เห็นว่าเหมือนกัน คำที่ใช้ในการเปรียบเทียบ เช่น เหมือน คล้าย ดูจ ดูราว ประหนึ่ง เพียง ดัง เฉก กล ฯลฯ ยกตัวอย่างเช่น
อาหารเลี้ยงวิเศษเหมือนกามนิธ
2. อุปลักษณ์ (Metaphor) เป็นโวหารที่เปรียบเทียบสองสิ่ง โดยใช้คำ เป็น เท่า คือ ตัวอย่างเช่น
ถ้าจะเปรียบความเร็วของคลีก็เหมือนเห็นเป็นสายคล้ายซี่กรงทอง และนางนั้นคือนกซึ่ง
กระโดดเดินไปมาอยู่ในกรงทอง
3. นิทานเปรียบเทียบ (Allegory and Parable) เป็นโวหารเปรียบเทียบที่มีนิยายหรือนิทานเล่าประกอบ นิทานนั้นอาจจะเป็นนิทานทั่วไปหรือนิทานสุภาษิตก็ได้ นิทานสุภาษิตนี้เป็นที่รู้จักกันดีก็คือ นิทานอีสาน เช่น
เด็กเลี้ยงแกะ
4. บุคลาธิษฐาน (Personification) คือ โวหารที่ใช้ภาษากับสิ่งต่างๆ ที่ไม่ใช่มนุษย์ให้เสมือนมนุษย์ เช่น
ผู้เขียน (ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช) จึงนับญาติกับภูเขาทอง นั่งรถผ่านที่ไรก์ต้องยืมด้วย
ทุกที และภูเขาทองก็ดูเหมือนยิ้มรับ
5. อธิพจน์ (Hyperbole) คือ โวหารที่กล่าวเกินจริงเพื่อเน้นอารมณ์และความรู้สึก เช่น
ร้องไห้จนน้ำตาแทบเป็นสายเลือด

6. นามนัย (Metonymy) คือ โวหารที่กล่าวถึงสิ่งหนึ่งแต่ใช้ในความหมายเป็นอย่างอื่น เช่น
ราคาน้ำมันก็อ่ย คุณภาพน้ำมันก็โป่ง
7. ปฏิภาวะ (Oxymoron) คือ โวหารที่ใช้คำซึ่งมีความหมายตรงกันข้ามหรือค้านกันเพื่อให้เกิดความหมายใหม่ เช่น
น่ารักน่าชัง หมายถึง น่ารักน่าเอ็นดู
8. ปฏิภาคพจน์ (Paradox) คือ โวหารที่ใช้คำหรือข้อความที่มีความหมายขัดแย้งกันหรือคำที่มีความหมายหลายความหมายและเป็นความหมายที่ตรงกันข้าม เช่น
ชีวิตของเขาเต็มไปด้วยความว่างเปล่า
9. ปฏิรูปพจน์ (Allusion) คือ โวหารที่ดัดแปลงหรือเลียนแบบมาจากสำนวนโวหารของผู้อื่นซึ่งเป็นที่ยุติกันแพร่หลายแล้ว เช่น
รักวัวให้ผูก รักลูกให้สตาจค์
10. ปฏิปุจฉา (Rhetorical Question) คือ โวหารที่มีลักษณะเป็นคำถาม แต่เป็นคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ เช่น
ก็ติดตามแก้อย่างยากมีเมียสาวได้ แล้วทำไมยายแกจะมีผัวหนุ่มบ้างไม่ได้ล่ะ
11. โวหารโอ้อวด (Overstatement) คือ โวหารที่มีลักษณะโอ้อวดทำนองขมขันท่าน โดยมีเจตนาจะให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขัน เช่น
เด็กที่ขาดแคลนหนังสือที่ควรจะอ่าน ก็คงไม่ต่างจากต้นไม้ที่ปล่อยให้โตขึ้น ตามบุญตามกรรมเท่าไร แน่ละคุณานอนผมบ้าง หลักแหลมเหลือเกินละ
12. สมพจน์ (Synecdoche) คือ โวหารที่กล่าวถึงส่วนให้ส่วนหนึ่งเพียงบางส่วนแต่ให้ความหมายคลุมทั้งหมด เช่น
มีหน้ามีตา หมายถึง มีชื่อเสียงเกียรติยศ
13. การเล่นคำ (Pun) คือ โวหารที่ใช้คำๆ เดียวกันแต่ใช้ในความหมายที่ต่างกัน เช่น
คนที่เขารู้มาก ไม่ใช่เพราะเขารู้มาก แต่เพราะเขารู้มาก

14. การเคลือบคำ (Euphemism) คือ โวหารที่ใช้คำพูดอ่อนค้อมเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำที่ไม่เหมาะสมหรือไม่น่าฟัง เช่น

ทรัพย์สินของคนขยันน้อย ย่อมเป็นของคนขยันมาก

15. คำคม (Epigram) คือ ข้อความหรือคำพูดที่แสดงถึงความจริงที่ไม่มีใครปฏิเสธและแสดงให้เห็นความฉับไวและแจ่มกระจ่างแห่งปัญญาของผู้เป็นเจ้าของ เช่น

ค่างามไม่จริง คำจริงไม่งาม

16. โวหารเสียดสี (Irony) คือ โวหารที่มีความหมายตรงกันข้ามกับถ้อยคำที่พูด เช่น
ทั้งสองรักใคร่กันศิราภกับกริยาภามนิต

17. โวหารเหน็บแนม (Sarcasm) คือ โวหารที่กล่าวตรงๆ เพื่อเยาะเย้ยดูถูกดูหมิ่นหรือไม่เห็นด้วย เช่น

ไม่ควรรอดสิ่งที่ท่าน ไม่มีอีกแล้ว

18. อุทาหรณ์หรือแนวเทียบ (Analogy) คือ วิธีการเปรียบเทียบเรื่องราว เหตุการณ์ ความคิด ฯลฯ เพื่อให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านเข้าใจง่ายขึ้น เช่น

คุณก็กฤทธิ์บอกว่า ย่อมเป็นวุฒิสมาชิกเพราะกฎหมาย เพราะพระบรมราชโองการ ถ้าไม่รับก็จะละเมิดกฎหมาย ส่วนความคิดเห็นส่วนตัวนั้นอีกเรื่องหนึ่ง จำได้ไหมว่า ครั้งหนึ่งมีรัฐมนตรีผู้หนึ่งเกิดปัญหาขัดแย้งกับประชาชนแล้วอ้างตัวเป็นผู้ที่ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง คุณก็กฤทธิ์ค้านว่า อ้างเช่นนั้นไม่ถูก จะเป็นการเสื่อมเสียถึงพระยุคลบาท คนที่ต้องรับผิดชอบคือผู้รับสนองพระบรมราชโองการต่างหาก ครั้นพอมานเป็นกรณีของตนเอง คุณชายกลับอ้างว่า เป็นเรื่องของข้อกฎหมาย และต้องยอมรับปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเสมอไป และถ้าใครลองพิจารณากฎหมายว่าด้วยการนี้ดู ย่อมรู้ได้ว่ามิใช่เป็นคั่งจาริตนครบาลแบบเก่าบังคับใช้ให้กุมตัวไปโดยหมดเส้นทางออก เงื่อนไขในการลาออกก็ตราไว้แจ้งชัด

19. การพูดรับเชิงปฏิเสธ (Litotes) เป็นการพูดที่ใช้คำปฏิเสธประกอบคำเพื่อให้เห็นเด่นชัดขึ้น เช่น

สมบัติอันหาว่ามีได้

20. การกล่าวซ้ำความ (Identical Statement) เป็นการพูดซ้ำความที่เหมือนกันเพื่อให้
ความหมายกว้างขึ้น เช่น

หน้าที่ของผู้นำก็คือการนำ

คณาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2538: 4-9) ได้ให้
ความหมายของภาพพจน์ว่าเป็นสำนวนโวหารที่เขียนแล้วทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ เป็นวิธีการเขียน
วิธีหนึ่งที่กระชับ กะทัดรัด ให้ความหมายลึกซึ้ง และเป็นกลวิธีการเขียนที่พยายามโยงข้อความหนึ่ง
ไปสู่อีกสิ่งหนึ่งให้ผู้อ่านเข้าใจหรือทราบความหมาย ภาพพจน์มีหลายประเภทดังนี้

1. การเปรียบเทียบแบบอุปมา (Simile) เป็นการเปรียบเทียบของสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับอีก
สิ่งหนึ่งอย่างไร มักเป็นการเปรียบเทียบกับสิ่งที่รู้จักกันดีเพื่อให้เห็นภาพของสิ่งนั้นเพียงด้านเดียว
คำที่ปรากฏในประโยคหรือข้อความมักจะมีคำว่า เหมือน ราวกับ คจุ ประคจุ ประคุดัง เพียง คล้าย
เฉก เช่นเดียวกับ ฯลฯ ยกตัวอย่างเช่น

นางนั้นมีหน้าเหมือนพระจันทร์วันเพ็ญ มีผมดั่งเมฆสีนิล โลหิตซึ่งอุ้มฝนห้อยย้อยอยู่
ในฟ้า มีผิวซึ่งแย้มดอกมะลิให้ได้ฉาย มีตาเหมือนน้อทรายซึ่งระวางกัย ริมฝีปากเหมือนดอกทับทิม
(นิทานเวตาล)

2. การเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์ (Metaphor) เป็นการเปรียบเทียบของสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่ง
หนึ่งเช่นเดียวกับการเปรียบเทียบแบบอุปมา แต่จะเปรียบลึกซึ้งกว่า กล่าวคือ การเปรียบเทียบแบบ
อุปลักษณ์ นอกจากจะให้ภาพแล้วยังจะบ่งบอกถึงคุณลักษณะของสิ่งที่จะเปรียบด้วย เช่น

อย่ามายุกแม่น้ำทั้งห้าเลย ฉันไม่เคยลืมไปตามคุณหรือ

(ยกแม่น้ำทั้งห้า = พุดจาหว่านล้อม)

3. การเปรียบเทียบแบบบุคลาธิษฐาน (Personification) เป็นการเปรียบเทียบด้วยการสมมติ
ให้สิ่งที่ไม่มีชีวิตหรือสิ่งที่มีชีวิตอื่นๆ ซึ่งมีใช้คนแสดงกิริยาอาการ อารมณ์ หรือความรู้สึกนึกคิด
เหมือนคน ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ เห็นภาพพจน์ และความรู้สึกคล้อยตาม เช่น

พระอาทิตย์โบกมืออำลาฉันด้วยท่าทางรีบร้อน ในขณะที่ดวงจันทร์วันเพ็ญค่อยๆ
กรีดกรายมาโดดเด่นอยู่บนท้องฟ้าสีครามเข้ม

4. การเปรียบเทียบที่เกินความเป็นจริง (Hyperbole หรือ Exaggeration) เป็นการเปรียบเทียบที่ชี้ให้เห็นถึงความไม่น่าจะเป็นไปได้ของสิ่งที่ต้องการกล่าวถึง เพื่อตอกย้ำหรือเน้นอารมณ์ ความรู้สึก หรือการกระทำ เช่น

ฉันทันหาเธอแทบพลิกแผ่นดิน

5. การตั้งสมัญนาม (Metonymy) คือ การเลือกคำหรือกลุ่มคำที่เหมาะสมเพื่อนำไปแทนสิ่งที่ต้องการสื่อ การตั้งสมัญนามมักจะเป็นการสื่อคำที่รับรู้กันเฉพาะคนในกลุ่ม เช่น

ไอ้แสบเป็นชาวจังหวัดเพชรบูรณ์

6. การใช้สัญลักษณ์ (Symbol) เป็นการเปรียบเทียบโดยใช้คำแทนสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมและความหมายของสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์มักจะเป็นสากล เช่น

ทุกครั้งที่ฉันนั่งรถผ่านสนามหลวง เห็นยอดโดมที่ไร้อคติถึงความหลังไม่ได้
(โดมเป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

7. การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ (Onomatopoeia) เป็นวิธีการถ่ายทอดเสียงที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ เช่น เสียงฟ้าร้อง เสียงร้องไห้ เสียงดนตรี เป็นต้น เพื่อให้ผู้อ่านได้รับรสเพิ่มอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดจากเสียงธรรมชาติที่ถ่ายทอดมาเป็นตัวอักษร เช่น

กลองทองตีครุ่มครุ่ม	เค็รเรียง
จ่าตะเต็งเต็งเสียง	ครุ่มครุ่น
เสียงปี่เรื่อรือเพียง	กระเวก
แตรรันแตรรันแตรฝรั่งขึ้น	หู้หู้เสียงสังข์ฯ

(กาพย์ห่อโคลงนิราศธารทองแดง)

8. การเล่นเสียงพยัญชนะ (Alliteration) คือ การนำคำที่มีตัวอักษรเดียวกันมาเรียบเรียงให้ติดต่อกันหรือใกล้กันเพื่อให้เกิดความไพเราะ เช่น

...เงาหมู่ไม้อันโดดเดี่ยวอยู่ก่อเดียว ก็ยืดยาวออกทุกทีๆ มีขอบปริมณฑลเป็นรัศมี
แห่งสิริรุ่ง...

(กามนิต ฉบับสมบูรณ)

สุจริต เพ็ชรชอบ (2539: 88-91) ได้กล่าวว่า ภาพพจน์ที่ใช้กันอยู่มีหลายลักษณะดังนี้

1. อุปมา (Simile) คือ การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง คำที่ใช้เชื่อมสิ่งที่เปรียบเทียบกันได้แก่ เหมือน เปรียบ ประคุด ราว ราวกับ ประหนึ่ง ละม้าย เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

ขึ้นทรงรถทองผ่องพรรณ   งามงอนอ่อนฉั้น

เจกนาคราชกำแหง

(ธรรมาธรรมะสงคราม)

2. อุปลักษณ์ (Metaphor) เป็นการกล่าวเปรียบเทียบอีกวิธีหนึ่ง ต่างกับอุปมาตรงที่อุปลักษณ์จะไม่กล่าวโดยตรง ใช้วิธีกล่าวเป็นนัยให้เข้าใจเอาเอง ตัวอย่างเช่น

อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก   แต่ลมปากหวานหูมิรู้หาย

(เพลงยาวถวายโอวาท)

3. บุคลาธิษฐาน (Personification) คือ ภาพพจน์ที่กล่าวถึงสิ่งที่ไม่มีชีวิต ผู้ฟังหรือผู้อ่านจะมองเห็นภาพเหล่านั้นเคลื่อนไหวทำกิริยาอาการเหมือนคน มีอารมณ์ มีความรู้สึก ตัวอย่างเช่น ฟ້าร้องไห้, คลื่นกระทบฝั่ง, ทะเลครวญ เป็นต้น

4. นามนัย (Metonymy) เป็นภาพพจน์ที่เรียกชื่อสิ่งหนึ่งโดยใช้คำอื่นแทน ไม่เรียกตรงๆ ส่วนใหญ่จะเป็นคำที่รู้จักกันทั่วไป และเมื่อกล่าวแล้วผู้คนก็จะเข้าใจได้โดยง่าย ตัวอย่างเช่น

ถึงหน้าวังดังหนึ่งใจจะขาด   คิดถึงบาทบพิตรอดิศร

ไอ้ผ่านเกล้าเจ้าประคุณของสุนทร   แต่ปางก่อนเคยเฝ้าทุกเข้าเย็น

(นिरาษฎุเขาทอง)

5. อนุนามนัย (Synecdoche) ภาพพจน์แบบอนุนามนัย หมายถึง การนำส่วนน้อยหรือส่วนย่อยหรือส่วนที่เด่นชัดมากกล่าวให้หมายถึงส่วนทั้งหมด เช่น เมืองมะขามหวาน หมายถึง จังหวัดเพชรบูรณ์ เมืองย่าโม หมายถึง จังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น

6. อธิพจน์ (Hyperbole) คือ การกล่าวเกินจริง การกล่าวเกินจริงในคำประพันธ์ร้อยกรองทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกซาบซึ้ง เกิดความรู้สึก เกิดอารมณ์ คล้อยตามไปด้วย ตัวอย่างเช่น คิดถึงใจจะขาด, คอแห้งเป็นผง, น้ำตาท่วมโลก, ร้อนจนตับจะแตก เป็นต้น

7. ปฏิพจน์ (Paradox) คือ การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือขัดแย้งกัน นำมากล่าวอย่างกลมกลืน คล้องจอง ทำให้ได้ความหมายกินใจลึกซึ้ง ภาพพจน์ประเภทนี้ผู้อ่านจะต้องคิดวิเคราะห์ความหมายให้ลึกซึ้งลงไปจึงจะได้รสชาติและเห็นความงาม ตัวอย่างเช่น

น้ำร้อนปลาเป็น	น้ำเย็นปลาตาย
เสียน้อยเสียยาก	เสียมากเสียง่าย
รักยาวให้สั้น	รักสั้นให้ต่อ

8. สัทพจน์ (Onomatopoeia) เป็นภาพพจน์ที่เลียนเสียงธรรมชาติ ผู้ฟังหรือผู้อ่านจะรู้สึกเหมือนได้ยินเสียงเหล่านั้นด้วยตนเอง ตัวอย่างเช่น

วังเอ๋ยวังเวง	หังหังหย่าคำระฆังฆาน
---------------	----------------------

(กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า)

9. การลดความหมายของคำ (Euphemism) คือ การใช้ถ้อยคำอื่นแทนคำที่มีความหมายรุนแรงหรืออาจกระทบกระเทือนใจได้ เป็นการเลี้ยนน้าใจผู้ฟังให้มีความสุขสดชื่นบาน ถือเป็นความสุภาพโดยใช้ภาษาเป็นสื่อก็ได้ เช่น

สตรีสูงอายุ	ใช้แทน	หญิงแก่
ฉันไม่ค่อยชอบ	ใช้แทน	ฉันเกลียดเขา
เขาไม่ชอบจ่ายเงิน	ใช้แทน	เขาจู้เหนียว

10. การใช้ประโยคคำถาม (Interrogation) คือ การใช้ข้อความที่มีลักษณะคำถาม ตัวอย่างเช่น
 อยู่นี่หรือชื่อว่าเจ้าฟ้าหลวง
 ฉะนั้นหรือได้ชื่อว่านักบุญ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชนิดของภาพพจน์ข้างต้น มีผู้รู้ได้กล่าวถึงชนิดของภาพพจน์ที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ อุปมาอุปไมย อุปลักษณะ สัญลักษณ์ อูทาหรณ์ ปฏิพจน์ ปฏิรูปพจน์ ปฏิภาคพจน์หรือปฏิพจน์ ปฏิวาหะ อดิพจน์หรืออิพจน์ อาวัตพากย์ สัทพจน์ สมพจน์หรืออนุพจน์ นามนัย บุคลาธิษฐาน นิทานเปรียบเทียบ นามนัยปะ โวหาร โอ้อวด การเล่นคำ การเคลือบคำ คำคม โวหารเสียดสี โวหารเหน็บแนม การพูดรับเชิงปฏิเสธ การกล่าวร้ายความ สมญานาม และการลดความหมายของคำ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจะนำภาพพจน์อุปมา ปฏิพจน์ อาวัตพากย์ อุปลักษณะ การใช้คำตรงกันข้าม สัทพจน์ อติพจน์ มาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ภาพพจน์ ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไปในบทที่ 3

4. เอกสารเกี่ยวกับลักษณะภาษาในการสื่อสาร

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า มีผู้ให้คำจำกัดความของลักษณะภาษาในการสื่อสารที่แตกต่างกันดังนี้

วรนนท์ อักษรพงศ์ (2539: 18) ได้กล่าวถึงลักษณะการใช้ภาษาในการสื่อสารไว้ว่า ลักษณะภาษาที่ใช้ในการสื่อสารควรตรงประเด็น ทั้งการเสนอเนื้อหาและมโนทัศน์ การใช้คำจำกัดความอย่างถูกต้อง มีแก่นสารกระชับ มีลำดับใจความต่อเนื่องกัน เพื่อช่วยในการตีความหมายเพื่อความชัดเจนของรายละเอียด อาจเป็นการใช้สำนวนเพื่อสร้างความเชื่อถือและไพเราะทำให้จดจำได้ง่าย สามารถให้สาระความรู้ได้ และที่สำคัญควรเป็นภาษาที่ทำให้ผู้รับสารได้เข้าใจได้อย่างรวดเร็ว เกิดข้อสรุปเด่นชัด

สุภาพ รุ่งเจริญ (2538: 3) ได้กล่าวถึงลักษณะการใช้ภาษาในการสื่อสารไว้ว่า ควรมีความน่าเชื่อถือ สามารถทำให้ผู้รับเกิดศรัทธา อีกทั้งต้องให้เหมาะสมกับโอกาส เช่น การเลือกใช้ภาษาที่ดี วิธีการส่งสารให้ถูกกาลเทศะ สภาพแวดล้อม สังคมวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม นอกจากนี้ต้องมีสาระประโยชน์ช่วยสร้างความพึงพอใจ มีการเร้าตลอดจนชี้แนะให้เกิดการตัดสินใจ โดยยึดความแจ่มแจ้งจากตัวภาษาที่ใช้ให้เกิดความเข้าใจง่าย ไม่ยึดคำศัพท์วิชาการหรือศัพท์สูง ข้อความไม่ควรคลุมเครือ มีความชัดเจนกระชับ ไม่เยิ่นเย้อ

ประสิทธิ์ ประพัฒน์มงคลการ (2533: 1) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้ภาษาในวิทยุโทรทัศน์ ควรมีการสื่อสารที่เข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้รับสารทุกระดับสามารถสื่อสารได้ตรงกัน ทั้งผู้รับและผู้ส่งสาร ดังนั้น การใช้ภาษาจึงมีความจำเป็น เพราะภาษาไทยเป็นภาษาที่มีความไพเราะและมีความสมบูรณ์แล้ว การใช้ภาษาในวิทยุโทรทัศน์ต้องนำเสนอความชัดเจนและถูกต้องตามศิลปะนิยมของคนไทย

ชำนาญ รอดเหตุภัย (2522: 148) ได้กล่าวไว้ว่า ภาษาที่ใช้ในรายการวิทยุโทรทัศน์ ควรใช้ภาษาที่ค่อนข้างเป็นระเบียบแบบแผน (Formal Speaking Language) หลีกเลี่ยงคำไม่สุภาพ คำพวน คำสแลง คำสองแง่สองมุม ไม่ควรใช้ภาษาที่ขัดต่อศีลธรรมวัฒนธรรมอันดีงามของคนไทย พยายาม

ใช้ภาษาที่อยู่ในระดับง่ายๆ เพื่อให้เข้าถึงมวลชนให้มากที่สุด โดยเน้นการเรียงคำ เรียงลำดับในประโยค ความสมบูรณ์ของข้อความ การใช้คำให้ตรงความหมายโดยยึดความถูกต้องตามหลักศิลปะของการพูด ที่สำคัญควรเน้นการใช้ภาษาไทยและไม่ควรใช้คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศโดยไม่จำเป็น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของภาษาในการสื่อสารข้างต้น พบว่ามีผู้ให้คำจำกัดความของลักษณะภาษาในการสื่อสารที่แตกต่างกัน โดยผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ วรรณัท และ สุภาพ ได้กล่าวถึงลักษณะการใช้ภาษาในการสื่อสารไว้ว่า ลักษณะภาษาที่ใช้ในการสื่อสารควรตรงประเด็น มีความน่าเชื่อถือ ให้คำจำกัดความอย่างถูกต้อง ให้สาระความรู้ และควรส่งสารที่แสดงถึงสังคม วัฒนธรรม ประเพณี อันดีงาม รวมทั้งให้ผู้รับสารเข้าใจสารนั้น ได้อย่างรวดเร็วและชัดเจน ส่วนประสิทธิ์ และ ชำนาญ ได้กล่าวถึงการใช้ภาษาในรายการวิทยุโทรทัศน์ว่า ควรใช้ภาษาที่ค่อนข้างเป็นระเบียบ แบบแผน สามารถสื่อสารได้ง่ายและเข้าใจตรงกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร อีกทั้งต้องนำเสนอให้มีความถูกต้องและไม่ขัดต่อศีลธรรมวัฒนธรรมอันดีงามของไทย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรม

1. ความหมายของสังคม

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมตามคำกล่าวของอาริสโตเติล ปราชญ์ชาวกรีกในสมัยโบราณ เนื่องจากมนุษย์มักจะอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะเพื่อพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความสนใจร่วมกันในสิ่งอันเป็นพื้นฐานชีวิต คนเหล่านี้มักมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน และถือว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยใหญ่ หน่วยเดียวกัน ซึ่งเรียกว่า “สังคม” (ทัศนีย์ ทองสว่าง, 2549: 1)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมีผู้ให้ความหมายของสังคมไว้แตกต่างกันดังนี้

ปภาณี จิตวิวัฒนา (2523: 54) กล่าวถึงความหมายของสังคมว่า หมายถึง กลุ่มมนุษย์ที่มีการติดต่อสังสรรค์ในระหว่างกัน (Interaction) มีการเกี่ยวเนื่องกันในการคงอยู่ (Existence) และตามปกติมักจะเป็นอิสระจากมนุษย์กลุ่มอื่น กล่าวง่ายๆ ก็คือ กลุ่มมนุษย์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งจะมีลักษณะเป็นสังคม (Society) กลุ่มมนุษย์นั้นต้องมีความสามารถที่จะคงอยู่ด้วยตัวของตัวเอง

สุพิศวง ธรรมพันทา (2540: 30) ได้กล่าวถึงความหมายของสังคมว่า สังคม คือ ผู้คนที่อยู่รวมกันเป็นหมู่พวกทั้งกลุ่มเดียวหรือหลายกลุ่มอย่างต่อเนื่องหลายชั่วอายุในอาณาบริเวณเดียวกัน แล้วได้ร่วมกันสร้างวัฒนธรรมขึ้นมาเพื่อกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ที่สามารถเอื้อประโยชน์ร่วม เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย สร้างความผาสุกในการดำรงชีวิตร่วมกันของผู้คนเหล่านั้นได้

รัชนิกร เศรษฐ (2523: 1) ให้ความหมายของสังคมว่า สังคม คือ บุคคลที่มีชีวิตหลายบุคคลรวมกันอยู่เป็นกลุ่มเป็นก้อน ตั้งภูมิลำเนาเป็นหลักแหล่ง ณ ที่ใดที่หนึ่งเป็นประจำ มีขอบเขตที่อยู่อาศัยเป็นศักดิ์เป็นส่วนเป็นเวลานานพอสมควร นานพอที่จะเรียนรู้และปรับปรุงตนเองให้เข้ากันได้ สมาชิกในสังคมจะมีความสัมพันธ์กันและติดต่อกันทั้งทางตรงและทางอ้อม มีส่วนคล้ายคลึงกันและร่วมกันในวิธีการกินอยู่หลับนอนตลอดจนประเพณีต่างๆ มีความสนใจร่วมกันในด้านการครองชีพด้านจิตใจ

ทัศนีย์ ทองสว่าง (2549: 2) ได้ให้ความหมายของสังคมไว้ว่า สังคม คือ กลุ่มคนมากกว่า 2 คนขึ้นไปมาอยู่รวมกันเป็นระยะเวลายาวนาน ในพื้นที่หรือขอบเขตที่กำหนด ประกอบด้วยสมาชิกทุกเพศทุกวัยที่มีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยมีระเบียบแบบแผนหรือวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตของตนเอง สามารถเลี้ยงตนเองได้ (Self Sufficient) ในสังคม

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า สังคม หมายถึง กลุ่มบุคคลที่อาศัยอยู่รวมกัน มีพื้นที่หรืออาณาเขตบริเวณที่ชัดเจน มีการติดต่อสื่อสารกันมาเป็นระยะเวลาจนสามารถเรียนรู้ ปรับปรุงตนเองให้เข้ากับบุคคลอื่นได้ อีกทั้งยังร่วมกันสร้างวัฒนธรรมประเพณีให้เกิดขึ้นด้วย

2. ความหมายของค่านิยม

ค่านิยมเกิดขึ้นจากความคิดอย่างรอบคอบ การวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนถึงผลที่จะตามมาในชีวิต ค่านิยมไม่เป็นเพียงเรื่องของการถูกหรือผิด ดีหรือเลว จริงหรือเท็จเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงเงื่อนไขต่างๆ ที่เป็นเครื่องนำพฤติกรรมในชีวิตของเรา ที่พบเห็นบ่อยๆ ก็มีความต้องการที่ขัดแย้งกัน การรักษาสุขภาพและให้น้ำหนักต่อพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง และการกระทำที่แสดงถึงการคิดอย่างรอบคอบในด้านต่างๆ จนออกมาในรูปของความคิดที่ว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง พึงปรารถนา และมีค่าควรแก่การประพฤติปฏิบัติต่อไป (เพ็ญแข วัฒนสุนทร, 2523: 4)

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวข้องมีผู้ให้ความหมายของค่านิยมไว้แตกต่างกันดังนี้

เพ็ญแข วจนสุนทร (2523: 3) ได้กล่าวถึงความหมายของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยม หมายถึง การยอมรับนับถือและพร้อมที่จะปฏิบัติตามคุณค่าที่คนหรือกลุ่มคนมีอยู่ต่อสิ่งต่างๆ ซึ่งอาจเป็นวัตถุ มนุษย์ สิ่งมีชีวิตอื่นๆ รวมทั้งการกระทำในด้านเศรษฐกิจ สังคม จริยธรรม และสุนทรียภาพ ทั้งนี้ โดยได้ทำการประเมินค่าจากทัศนคติต่างๆ โดยถี่ถ้วนและรอบคอบแล้ว

สุพัตรา สุภาพ (2536: 22) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยม คือ สิ่งที่ถูกสังคม หนึ่งๆ เห็นว่าเป็นสิ่งที่มีค่าควรแก่การกระทำ น่ากระทำ น่ายกย่อง หรือเห็นว่าถูกต้อง ค่านิยมจึง เสมือนหางเสือเรือที่นำเรือไปในทิศทางต่างๆ ตามที่สังคมต้องการ

จารี ใจสุขสันต์ (2546: 3) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยม หมายถึง แนวคิด ความเชื่อที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้ประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมา อาจมีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ถือเป็น สิ่งที่ดีงาม สมควรที่ชนรุ่นหลังจะได้นำไปเป็นแบบอย่างและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง

พรรณี วิเศษนิมิตชัย (2551: 13) ได้กล่าวถึงความหมายของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยม (values) หมายถึง สิ่งที่คุณกลุ่มหนึ่งเห็นว่าอะไรก็ตามที่คนในสังคมส่วนใหญ่ปรารถนาที่ต้องการให้เป็น หรือกลายเป็นสิ่งที่ตนถือว่าต้องทำต้องปฏิบัติเป็นสิ่งที่ตนบูชายกย่องและมีความสุขที่จะเห็นได้ฟัง ได้เป็นเจ้าของ ค่านิยมรวมเอาเป้าหมายที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ ความอยากมีอยากได้ เป็นต้น

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ค่านิยม หมายถึง ความคิดหรือการกระทำที่บุคคลหรือ กลุ่มคนส่วนใหญ่ในสังคมประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมา และมีการเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละยุค แต่ละสมัย อาจเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ ซึ่งบุคคลนั้นจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

3. ความหมายของความเชื่อ

ความเชื่อเป็นความยึดถือของคน ซึ่งเกิดจากสิ่งที่มีอำนาจเหนือมนุษย์ เช่น อำนาจจินตภาพ อากาศ ภัยธรรมชาติ หรือเหตุการณ์ที่มนุษย์ไม่อาจรู้สาเหตุจากอะไร จึงเกิดความรู้สึกยอมรับ และเชื่อถือในอำนาจของสิ่งเหล่านั้น ความเชื่อของคนไทยแต่ละท้องถิ่นย่อมแตกต่างกันออกไป (มณี พยอมยงค์, 2529: 178)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมีผู้ให้ความหมายของความเชื่อไว้แตกต่างกันดังนี้

วิช ปุณฺณโกทก (2528: 350) ให้ความหมายไว้ว่า ความเชื่อ คือ การยอมรับอันเกิดอยู่ในจิตสำนึกของมนุษย์ต่อพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ ที่เป็นผลดีหรือผลร้ายต่อมนุษย์ แม้ว่าพลังอำนาจเหนือธรรมชาติเหล่านี้ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริง แต่มนุษย์ในสังคมหนึ่งยอมรับและให้ความเคารพยำเกรง

ทัศนีย์ ทานตวนิช (2523: 4) ได้กล่าวถึงความเชื่อว่า ความเชื่อ คือ การยอมรับนับถือว่าเป็นความจริง หรือมีอยู่จริง การยอมรับหรือการยึดมั่นนี้อาจมีหลักฐานเพียงพอที่จะพิสูจน์ได้หรืออาจไม่มีหลักฐานที่จะพิสูจน์สิ่งนั้นให้เห็นจริงได้

วิรัช วิรัชนิภาพรธม และ นิภาพรธม วิรัชนิภาพรธม (2533: 20) ได้อธิบายถึงความเชื่อว่าเป็นความเชื่อ หมายถึง การที่บุคคลคิดหรือยอมรับบุคคล สิ่งของ หรือปรากฏการณ์บางอย่างว่าเป็นความจริงหรือมีอยู่จริง ซึ่งการคิดหรือยอมรับดังกล่าว อาจไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงก็ได้ ความเชื่ออาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ เช่น เกิดจากการพบเห็นด้วยตนเอง จากคำบอกเล่า จากการนึกคิดขึ้นมาเอง ความเคยชิน การปลูกฝังหรืออาจเกิดจากการพิสูจน์ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ก็ได้

ไพฑูริย์ พวงยอด (2545: 19) ได้กล่าวถึงความหมายของความเชื่อไว้ว่า ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับนับถือ เชื่อมั่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อยู่บนพื้นฐานความคิด เหตุผลที่พิสูจน์ได้หรืออาจตั้งอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับศรัทธา โดยปราศจากเหตุผลหรือต้องพิสูจน์ใดๆ ที่เป็นทั้งแนวทางในการตัดสินใจเชื่อ ปฏิบัติ และละเว้นการปฏิบัติสิ่งต่างๆ โดยมีอิทธิพลเหนือจิตใจของบุคคลและมีการปฏิบัติต่อกันมาจนเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์

จากความหมายข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับและเชื่อมั่นในบุคคล วัตถุสิ่งของ หรือปรากฏการณ์บางอย่าง ซึ่งมีอิทธิพลเหนือจิตใจของบุคคลนั้น และเกิดการปฏิบัติต่อกันมาจนเกิดเป็นความศรัทธา การยอมรับนับถือนี้ อาจจะมีหลักฐานเพียงพอที่จะพิสูจน์ได้หรืออาจจะไม่มีหลักฐานที่นำมาใช้พิสูจน์ให้เห็นจริงเกี่ยวกับสิ่งนั้นก็

4. ความหมายของประเพณี

ประเพณีเป็นสิ่งที่คนสร้างขึ้นและเกี่ยวข้องกับคนในส่วนรวม ประเพณีเกิดขึ้นอยู่ได้ เพราะมนุษย์ และมนุษย์ก็อยู่อย่างสงบสุขได้เพราะประเพณีจะมีบทบาทในบางส่วน หากไม่มีคน ประเพณีก็เกิดขึ้นไม่ได้ และถ้าไม่มีประเพณี คนก็รวมกันอยู่เป็นหมู่หรือสังคมไม่ได้ ประเพณี จึงเป็นแนวทางให้คนดำเนินชีวิตในหมู่ของคนได้อย่างราบรื่น (พระยาอนุমানราชชน, 2524: 1)

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวข้องมีผู้ให้ความหมายของประเพณีไว้แตกต่างกันดังนี้

พระยาอนุমানราชชน (2524: 1) ได้กล่าวถึงความหมายของประเพณีว่า หมายถึง เรื่องของ ความเป็นไปอันเนื่องด้วยการกระทำหรือการดำเนินการอย่างใด ๆ เมื่อทำพฤติกรรมซ้ำอย่างนั้นๆ อยู่บ่อยๆ จนเกิดเป็นความเคยชินก็เกิดเป็นนิสัยขึ้น นิสัยมีอยู่ 2 อย่าง ถ้าเป็นพื้นคิดตัวมาแต่กำเนิด เรียกว่า นิสัยสันดานหรืออุปนิสัย ถ้าเป็นสิ่งมีมาเมื่อภายหลังด้วยการเอาอย่างจากคนอื่น ซึ่งอยู่ แวดล้อมตนและพฤติกรรมเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ในหมู่คณะเรียกว่า นิสัยสังคมหรือประเพณี

สุพัตรา สุภาพ (2533: 148) ได้ให้ความหมายของประเพณีไว้ว่า ประเพณี หมายถึง แบบแผน ความเชื่อ ความคิด การกระทำ ค่านิยม ทัศนคติ ศีลธรรม จารีตระเบียบแบบแผน และวิธีการกระทำ ต่างๆ ตลอดจนการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ที่กระทำตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

บุญสม ยอดมาลี (2545: 167) ได้กล่าวถึงประเพณีว่า หมายถึง ส่วนประกอบของวัฒนธรรม เป็นส่วนย่อยที่เอื้อต่อการดำรงชีวิต และปฏิบัติการกิจในชีวิตประจำวันของคนหรือชนเผ่าที่กระจาย อยู่ตามที่ต่างๆ ของสังคม

ประภาศรี สีหอำไพ (2550: 233) ได้กล่าวถึงความหมายของประเพณีว่า หมายถึง ระเบียบ แบบแผนที่กำหนดพฤติกรรมในสถานการณ์ต่างๆ ที่สังคมยึดถือปฏิบัติสืบกันมา ถ้าใครฝ่าฝืนมัก ถูกตำหนิจากสังคมหรือถึงกับเลิกคบหาสมาคมด้วย ลักษณะประเพณีในสังคมระดับชาติมีทั้งประสม กลมกลืนเป็นอย่างเดียวกัน และมีที่ผิดแผกไปบ้างตามความนิยมเฉพาะในแต่ละท้องถิ่น แต่ย่อมมี จุดประสงค์และวิธีปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

จากความหมายข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า ประเพณี หมายถึง ระเบียบ แบบแผน ความเชื่อ ค่านิยม ศิลธรรม จารีต รวมไปถึงการกระทำต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ ในแต่ละสังคมหรือแต่ละท้องถิ่นจะมีวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติ เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

5. ความหมายของวัฒนธรรม

ประเทศไทยมีวัฒนธรรมที่แสดงถึงความรุ่งเรืองในประวัติศาสตร์ ประกาศเอกลักษณ์ ศักดิ์ศรีและความสามัคคี นำความเป็นปึกแผ่นมั่นคง มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นศูนย์รวมน้ำใจของชนในชาติ มีพระพุทธศาสนาเป็นธงชัยในการดำเนินชีวิตของสังคมไทย กระแสวัฒนธรรมไทยได้มีวิวัฒนาการต่อเนื่องอย่างไม่หยุดยั้ง นับตั้งแต่ก่อนยุคสุโขทัยจนมาถึงปัจจุบัน (ประภาศรี สีหอำไพ, 2550: 1)

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวข้องมีผู้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้แตกต่างกันดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1058) ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่ทำให้ความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมในการแต่งกาย, วิถีชีวิตของหมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมชาวเขา

พระยาอนุมานราชธน (2513: 2) ได้ให้ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” ในฐานะนักมานุษยวิทยาไว้ว่า “วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์ส่วนรวมสร้างขึ้นโดยการเรียนรู้จากกันและสืบต่อเป็นความเจริญก้าวหน้า หรืออาจจะกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมเป็นส่วนทั้งหมดที่ซับซ้อน ประกอบด้วย ความเชื่อ ศิลปะ ศิลธรรม กฎหมาย ประเพณี และความสามารถที่มนุษย์ได้มาในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม”

ประสิทธิ์ กาย์กลอน (2518ก: 3-4) ได้ให้ความหมายของ “วัฒนธรรม” ไว้ 2 ประเด็น คือ วัฒนธรรมในความหมายกว้าง หมายถึง วิถีทางและแบบฉบับในการดำเนินชีวิตที่ได้ปฏิบัติสั่งสมกันมา รวมทั้งความคิดต่างๆ ที่คนได้กระทำ สร้างขึ้น มีการสะสม ถ่ายทอด และรักษาไว้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ดังนั้น อะไรที่เป็นผลงานและเรื่องราวของมนุษย์ต่างก็เป็นวัฒนธรรมทั้งสิ้น ส่วนวัฒนธรรมในความหมายแคบนั้น หมายถึง ความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบ

เรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีของประชาชน ในความหมายนี้จึงจำกัด เฉพาะส่วนที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

ประภาสรี สีหอำไพ (2550: 3-4) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรม (Culture) เป็นศัพท์บัญญัติที่ พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ทรงบัญญัติศัพท์จากภาษาอังกฤษสำหรับใช้ใน ภาคราชการไทยจนเป็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลาย ตามมูลศัพท์หมายถึง ภูมิธรรมแห่งความเจริญงอกงาม ได้แก่ มรดกของสังคม ซึ่งเป็นสมบัติส่วนรวม มีทั้งของที่เป็นวัตถุ ความรู้ ความเชื่อถือ ศิลปะ ศีลธรรม นิติกรรม ประเพณี และอุปนิสัยประชาชนชาติทุกชาติ มีสังคัมมรดก (Social Heritage) คือ สมบัติที่ตกทอด มาจากชีวิตของประชาชนนั้นตามลำดับชั่วอายุคน วัฒนธรรมของแต่ละประชาชาติย่อมมีลักษณะเฉพาะ ของตน

จากความหมายของวัฒนธรรมข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชนชาติที่แตกต่างกันไป โดยมีการสะสม และถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งเพื่อดำรงรักษาไว้ซึ่งสิ่งที่ดีงาม

6. ประเภทของวัฒนธรรม

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมีผู้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมไว้แตกต่างกันดังนี้

พระยาอนุমানราชชน (2515: 111) ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสุขกาย เพื่อให้ได้อยู่ดีกินดีความสะดวกสบาย ในการครองชีพ วัฒนธรรมประเภทนี้ ได้แก่ สิ่งที่มีความจำเป็นเบื้องต้นในชีวิต คือ ปัจจัย 4 และสิ่งอื่นๆ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ ตลอดจนเครื่องอาวุธยุทโธปกรณ์ที่เป็นเครื่องป้องกันตัว
2. วัฒนธรรมทางจิตใจ หมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดปัญญาและจิตใจอันงอกงาม ได้แก่ การศึกษา วิชาความรู้เป็นการบำรุงความคิดทางปัญญา ศาสนา จรรยา ศิลปะ วรรณคดี กฎหมาย และระเบียบ ประเพณี

นอกจากจะมีผู้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมทางด้านวัตถุและทางด้านจิตใจแล้ว ยังมีผู้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมไว้คล้ายคลึงกันดังนี้

สุพัตรา สุภาพ (2536: 140) ได้แบ่งวัฒนธรรมในสังคมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. วัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค เครื่องมือเครื่องใช้ สิ่งก่อสร้าง ยานพาหนะ งานศิลปะ ภาษา เครื่องแต่งกาย โบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นต้น
2. วัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม (จิตใจ) เป็นสิ่งที่ทำให้ปัญญาและจิตใจเกิดความเจริญงอกงามหรือเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ได้แก่ การปฏิบัติทางศาสนา การปฏิบัติตามกฎหมาย หรือขนบประเพณี ความเชื่อถือ โศกลาง และเครื่องรางของขลังต่างๆ เป็นต้น

นอกจากจะมีผู้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันแล้ว ยังมีผู้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็นประเภทย่อยๆ อีก 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

ประสิทธิ์ กาศย์กลอน (2518ข: 9) ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. คติธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางด้านศาสนาและด้านจิตใจซึ่งเป็นเรื่องของคติ แนวทาง หรือหลักการดำเนินชีวิต
2. เนติธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางกฎหมายหรือขนบธรรมเนียมประเพณี
3. วัตถุธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางวัตถุ
4. สหธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางสังคม เช่น การติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มชนและมารยาททางสังคม เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีผู้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมตามวัฒนธรรมหลักของชาติและวัฒนธรรมที่รับช่วงมาจากต่างประเทศ ดังนี้

สวัสดี พินิจจันทร์ (2528: 15-21) ได้กล่าวถึงประเภทของวัฒนธรรมไว้ 2 ประเภท ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. วัฒนธรรมหลัก คือ วัฒนธรรมที่เป็นหลักของชาติหรือประจำชาติ เพื่อให้เป็นจุดรวมจิตใจของคนในชาติและเป็นสัญลักษณ์ของชาติไทย เป็นวัฒนธรรมที่ไม่ควรเปลี่ยนแปลง แต่ควรปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ได้แก่ พระพุทธศาสนา พระมหากษัตริย์ อักษรไทย ภาษาไทย ประเพณีไทย จรรยา มารยาทแบบไทย จิตใจแบบไทย ศิลปกรรมไทย สถาปัตยกรรมไทย วรรณคดีไทย เป็นต้น

2. วัฒนธรรมรับช่วง เนื่องจากชาติไทยต้องอยู่ร่วมและติดต่อกับชาติต่างๆ ซึ่งต่างก็รับเอาวัฒนธรรมของกันและกัน ทั้งทางวัตถุและมีใช้วัตถุ จึงเกิดวัฒนธรรมแบบใหม่มีลักษณะที่เด่นกว่าของเดิม สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 รับเอาโดยไม่เปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมต่างประเทศที่รับเอามาโดยไม่เปลี่ยนแปลงนั้น ส่วนมากเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น รถยนต์ รถไฟ วิทยุ โทรทัศน์ และวิทยาการสมัยใหม่หรือที่เรียกว่า เทคโนโลยี ตลอดจนระบบการปกครอง การทหาร และอาชญาวิทยา นอกจากนี้ยังมีมารยาทในการรับประทานอาหาร วิธีแสดงความเคารพต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่เรียกกันว่า การถวายคำนับและการถอนสายบัว เครื่องแต่งตัวและของใช้ต่างๆ เป็นต้น

2.2 รับเอาโดยเปลี่ยนแปลง คือ การรู้จักรับเอาสิ่งที่ดีงามของคนอื่นนำมาดัดแปลงให้เข้ากับตนเอง และในขณะเดียวกันสิ่งใดของตนเองที่ดีงามอยู่แล้ว ก็รักษาให้คงอยู่ และรู้จักปรับปรุงสิ่งที่ควรปรับปรุงของตนเองเพื่อให้เข้ากับคนอื่นได้ เช่น ภาษาที่รับมาจากภาษาต่างประเทศ ประเพณีวันขึ้นปีใหม่ที่เป็นสากล และมารยาทบางอย่างที่นำมาขยายของไทยมาประสมเพื่อความเหมาะสมและเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับประเภทของวัฒนธรรม ผู้วิจัยสรุปประเภทของวัฒนธรรมได้ 3 ลักษณะ ดังนี้ 1. วัฒนธรรมทางวัตถุและวัฒนธรรมทางจิตใจ 2. แบ่งเป็นคตินิยม เนติธรรม วัตถุธรรม และสหธรรม 3. วัฒนธรรมหลักและวัฒนธรรมรับช่วง

เอกสารที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมีผู้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมไว้แตกต่างกันดังนี้

ประภาศรี สีหอำไพ (2550: 33-34) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของภาษากับวัฒนธรรมไว้ว่า

1. ภาษาไทยเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย
2. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญในการบันทึกและถ่ายทอดวัฒนธรรมไทย
3. ภาษาไทยเป็นเครื่องสะท้อนวัฒนธรรมไทยทั้งในอดีต ปัจจุบัน ทุกแง่ ทุกมุม
4. ลักษณะการใช้ภาษาไทยขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของสังคม

ภาพสะท้อนวัฒนธรรมไทยจากภาษาไทย สรุปลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมไทยดังนี้

1. เป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาอย่างแน่นแฟ้น
2. เป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์
3. เป็นวัฒนธรรมที่เน้นพิธีกรรม
4. เป็นวัฒนธรรมที่ให้ความเคารพนบถนอบ ยกย่องผู้อาวุโส คณาญาติ ครูบาอาจารย์และพระภิกษุ เน้นย้ำเรื่องความกตัญญูกตเวทิต่อผู้มีพระคุณ
5. เป็นวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงความสนุกสนานร่าเริง
6. เป็นวัฒนธรรมที่ประสานกลมกลืนกับธรรมชาติ
7. เป็นวัฒนธรรมที่เน้นความละเอียดอ่อน ละเมียดละไม มีความประณีตพิถีพิถันในการทำงาน มีความสุภาพ อ่อน โยน และอ่อนช้อย
8. เป็นวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงลักษณะการประสานผลประโยชน์และการให้อภัย เน้นคุณค่าการอยู่ร่วมกันอย่างมีมิตรไมตรี
9. เป็นวัฒนธรรมที่มีลักษณะอิสระเสรี
10. เป็นวัฒนธรรมที่มีลักษณะยึดหยุ่นสูง มีการประสานสิ่งเก่ากับสิ่งใหม่เสมอ

ความสัมพันธ์ของภาษากับวัฒนธรรมข้างต้นสรุปได้ว่า ภาษาไทยนั้นเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและเป็นสิ่งที่สะท้อนวัฒนธรรมทั้งในอดีตและปัจจุบันอย่างชัดเจน อีกทั้งวัฒนธรรมยังมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทยในทางพระพุทธศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ และขนบธรรมเนียมที่งดงามของไทย เช่น การแสดงความเคารพ ความกตัญญู ความสุภาพอ่อนโยน ความมีมิตรไมตรีที่ดีต่อผู้อื่น เป็นต้น

ทั้งนี้ ยังมีผู้ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมในหลายๆ ด้านที่มีความคล้ายคลึงกันดังนี้

ปรีชา ทิฉินพงศ์ (2523: 161-164) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ภาษาเป็นวัฒนธรรม วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมของมนุษย์ที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งเรื่อยมาตามลำดับ โดยมีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมแก่กาลสมัย และสอดคล้องกับสภาพสังคมที่วิวัฒน์เรื่อยมาตามลำดับ
2. ภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้บันทึกวัฒนธรรมเอาไว้มิให้สูญหาย การที่เราได้เรียนรู้และเข้าใจสภาพวัฒนธรรมของสังคมในสมัยก่อนๆ ได้มากมายในทุกวันนี้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะเราได้อ่านจากหนังสือวรรณคดีหรือบันทึกเรื่องราวต่างๆ จึงเห็นได้ว่าเราใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการบันทึกวัฒนธรรมเอาไว้ทั้งสิ้น
3. ภาษาเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรมเอาไว้มิให้สูญหาย วัฒนธรรมบางอย่างมิได้บันทึกเอาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่อาศัยการบอกเล่าจดจำต่อๆ กันมา เช่น นิทาน เพลงพื้นเมือง เพลงกล่อมเด็ก เป็นต้น ภาษาจึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้เรารู้จักและเข้าใจอดีต ช่วยให้คนรุ่นหลังรู้จักคนปัจจุบัน และช่วยให้อดีตปัจจุบันและอนาคตเชื่อมต่อกันได้
4. ภาษาเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความแตกต่างทางวัฒนธรรมในแต่ละสังคม โดยปกติสังคมหนึ่งๆ ย่อมจะมีวัฒนธรรมต่างกันไปตามลักษณะ ความรู้ ความคิด และทัศนคติที่ถ่ายทอดกันมาในสังคมนั้นๆ

5. ภาษาเป็นเครื่องชี้ระดับวัฒนธรรมของบุคคลในสังคม วัฒนธรรมของสังคมหนึ่งๆ ย่อมมีส่วนที่แตกต่างกันออกไปอีกไม่มากนักน้อย ตามระดับชั้นของบุคคลในสังคม

6. ภาษาเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความเจริญก้าวหน้าหรือล้าหลังทางวัฒนธรรมของสังคม กล่าวคือ ชาติที่มีแต่ภาษาเสียงอย่างเดียว ไม่มีภาษาลายลักษณ์หรือตัวเขียน แสดงว่าชาตินั้น วัฒนธรรมล้าหลัง จึงยังไม่รู้จักประดิษฐ์ตัวอักษรใช้ ส่วนชาติที่มีวัฒนธรรมสูงจะมีภาษาลายลักษณ์ สามารถบันทึกเรื่องราว เหตุการณ์ ตลอดจนสรรพวิชาความรู้เอาไว้สืบต่อไปยังคนรุ่นหลัง ไม่ให้สูญหายได้

7. ภาษาเป็นเครื่องชี้ให้เห็นพัฒนาการทางด้านวัฒนธรรมของสังคมมนุษย์มาตามลำดับ กล่าวคือ ในสมัยก่อนมนุษย์รู้จักใช้แต่เพียงอักษรภาพ (Pictograph) ต่อมาเมื่อมนุษย์มีวัฒนธรรมสูงขึ้น ก็ดัดแปลงอักษรภาพเป็นอักษรเครื่องหมาย (Ideograph) และในขั้นสุดท้าย มนุษย์ก็รู้จักดัดแปลงอักษรเครื่องหมายมาเป็นอักษรล้วนๆ (Alphabet) โดยนำเอาสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ มาประสมกันได้เป็นคำที่มีความหมายใช้แทนเสียงเพื่อสื่อสารกันได้

8. ภาษาเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในแต่ละสังคม อันได้แก่ ความเป็นอยู่ ความเชื่อ ทัศนคติ ความคิด ค่านิยม สภาพสังคม ฯลฯ

9. ภาษาเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสัมพันธ์และสถานภาพของบุคคลในสังคมปกติบุคคล ในสังคมย่อมจะมีความสัมพันธ์และสถานภาพแตกต่างกันไป เช่น เป็นเพื่อน เป็นญาติ เป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมข้างต้นสรุปได้ว่า ภาษานั้นจัดเป็นวัฒนธรรม ซึ่งเป็นมรดกทางสังคมที่มนุษย์สืบทอดต่อกันมา และใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการบันทึกและถ่ายทอดวัฒนธรรมไว้มิให้สูญหาย รวมทั้งภาษายังสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอยู่ ความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยมของบุคคลในสังคมด้วย

นอกจากนี้ยังมีผู้ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมในแง่มุมที่แตกต่างออกไปในบางข้อดังนี้

ทิพย์สุตา นัยทรัพย์ (2535: 10-16) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

1. ภาษาช่วยถ่ายทอดวัฒนธรรมไว้มิให้สูญหาย ถ้าเราไม่มีภาษาเราคงไม่รู้จักและไม่เข้าใจ อดีวัฒนธรรมต่างๆ ที่บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในจดหมายเหตุ ตำนาน พงสาวดาร และวรรณคดีต่างๆ ทำให้เราทราบถึงประเพณีที่มีมาแต่โบราณ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีบวช แต่งงาน เคารพ ลอยกระทง เป็นต้น

2. ภาษาเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนในชาติ ซึ่งบันทึกไว้ในวรรณกรรมลายลักษณ์ และวรรณกรรมมุขปาฐะ (บอกเล่าต่อๆ กันมา) เช่น ศิลจารีกหลักที่ 1 (ศิลจารีกพ่อขุนรามคำแหง มหาราช) สะท้อนให้เห็นการดำเนินชีวิตของคนไทยสมัยสุโขทัย ลักษณะบ้านเมือง สภาพเศรษฐกิจ และสังคม เป็นต้น

3. ภาษาแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางด้านวัฒนธรรมของแต่ละสังคมตามลำดับ เช่น ด้านภาษา พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์อักษรไทยเมื่อ พ.ศ. 1826 และวิวัฒนาการมาเป็นตัวหนังสืออย่างที่ใช้กันทุกวันนี้ ปัจจุบันเรามีวิธีการติดต่อสื่อสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความคิด หรือความรู้สึกของกันและกัน โดยใช้เครื่องมือสื่อความหมาย เช่น โทรศัพท์ โทรศัพท เป็นต้น

4. ภาษาเป็นเครื่องแสดงระดับวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษา ภาษาไทยมีการใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับฐานะของบุคคล นับตั้งแต่เครือญาติในครอบครัว ผู้น้อยพูดกับผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่พูดกับผู้น้อย และเราใช้คำราชาศัพท์กับพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนคำที่ใช้กับพระสงฆ์ และสุภาพชน เป็นต้น

5. ถ้อยคำภาษาเป็นประวัติวัฒนธรรมประจำชาติ เช่น นาฬิกา มาจาก นาฬิกา แปลว่า มะพร้าว ทั้งนี้เพราะโบราณเราใช้นับเวลาโดยใช้กะลามะพร้าวเจาะรูแล้วนำไปลอยน้ำ เมื่อจมนครั้งหนึ่งๆ ก็เรียกว่า นาฬิกาหนึ่ง

6. ภาษาสะท้อนให้เห็นลักษณะความเป็นอยู่ของสังคมของชนชาตินั้นๆ เช่น ประเทศไทย เป็นประเทศเกษตรกรรมต้องอาศัยฝนในการเพาะปลูกอย่างมาก จึงมีคำเรียกลักษณะต่างๆ ได้แก่

ฝนชะช่อมะม่วง หมายถึง ฝนที่ตกเล็กน้อยประปรายในเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม ซึ่งเป็นระยะที่มะม่วงออกช่อพอดี

ฝนสั่งฟ้า หมายถึง ฝนที่ตกหนักตอนปลายฤดูฝน

7. ภาษาเป็นเอกลักษณ์ของชาติซึ่งยึดเหนี่ยวคนทั้งชาติให้ค้ำจุนถึงความเป็นชาติเดียวกัน ถ้าชาติใดรักษาวัฒนธรรมทางภาษาของตนไว้ไม่ได้ ภาษาถูกทำลายก็เหมือนชาติถูกทำลาย เช่น ชาติไทยมีตัวอักษรและภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวความเป็นไทยให้คงอยู่ได้ทุกวันนี้ เพราะภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยที่จะขาดเสียไม่ได้ วัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยฉันใด ภาษาไทยก็ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปฉันนั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมข้างต้นสรุปได้ว่า ภาษาแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ วัฒนธรรมประจำชาติ และพัฒนาการทางวัฒนธรรมของแต่ละสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งภาษายังเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีที่มีมาแต่โบราณมิให้สูญหายไปด้วย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทวิทยุกระจายเสียง

บทวิทยุกระจายเสียงนับเป็นแหล่งข้อมูลประเภทหนึ่งที่ทำให้ความรู้และข่าวสาร หากเก็บไว้นานวันจะกลายเป็นแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญสำหรับการค้นคว้าอ้างอิง นอกเหนือจากเทปรายการที่ผลิตขึ้นมาแล้ว ดังนั้น บทรายการวิทยุจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เขียนบทรายการวิทยุควรจะศึกษาให้มาก (พินิตตา สุข โภศล, 2549: <http://gotoknow.org>)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมีผู้กล่าวถึงเนื้อหาและประเภทของบทรายการวิทยุกระจายเสียงไว้ดังนี้

จิรดา (นามแฝง) (2550: www.vicharkam.com) ได้กล่าวถึงความหมายของบทวิทยุกระจายเสียงไว้ว่า บทวิทยุกระจายเสียง หมายถึง ข้อความที่บอกกล่าว เล่าเรื่อง เหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นรายละเอียดของรายการวิทยุกระจายเสียงตั้งแต่ต้นจนจบรายการอย่างมีลำดับขั้นตอน เพื่อใช้ถ่ายทอดด้วยเสียงให้ผู้ฟังจินตนาการเป็นภาพตรงตามวัตถุประสงค์ผู้บอกกล่าว ตลอดจนทำให้รายการดำเนินไปอย่างมีทิศทางตามขอบเขตเนื้อหา รูปแบบรายการที่กำหนดไว้ ความสำคัญของบทวิทยุกระจายเสียงเป็นสิ่งที่บอกเนื้อหาสาระ รูปแบบ ลำดับการนำเสนอ ตลอดจนรายละเอียด เป็นแนวทางให้ผู้ทำงานทราบ

ใคร จะทำอะไร เมื่อไร อย่างไร เป็นการบอกล่วงหน้าให้ผู้ทำงานแต่ละหน้าที่ทราบว่าจะต้องทำอะไร เช่น ผู้ดำเนินรายการจะพูดอะไร เมื่อไร ผู้คุมเสียงจะเปิดเพลงอะไร และไว้เพื่อค้นคว้าได้

ทั้งนี้ บทวิทยุกระจายเสียงแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. บทโครงร่างรายการอย่างคร่าวๆ (Rundown Sheet) เป็นบทที่บอกคิวการดำเนินการ ระหว่างการผลิตรายการตั้งแต่ต้นจนจบว่า ใครจะทำอะไร เมื่อไร อย่างไร บทแบบนี้จะไม่มีรายละเอียดของเนื้อหาและมักเป็นการใช้และเป็นที่น่าสนใจเฉพาะผู้ร่วมงาน รายการที่ใช้บทแบบนี้ คือ รายการเพลง สารคดี สัมภาษณ์ นิตยสารทางอากาศ

ตัวอย่างบทรายการขนาดสั้นหรือแบบย่อ

รายการพบกัณวันเสาร์	นาที	วินาที
- คนตรีนำรายการ (Jingle) Fade in	0	20
- คำพูดค้นรายการ	0	10
- ซิติ/ เทป/ แผ่นเสียงเพลงแรก	3	55
- คำพูดค้นที่สอง (เปิดเสียงดนตรีเพลงสองคลอ/ Fade down CD2)	0	15
- ซิติ/ เทป/ แผ่นเสียงเพลงสอง	3	47
- ต่อเพลงไม่พูดค้น		
- ซิติ/ เทป/ แผ่นเสียงเพลงสาม	3	15
- คำพูดค้นรายการ (Fade down CD3)	0	33
- ซิติ/ เทป/ แผ่นเสียงเพลงสี่	3	25
- ปิดรายการ	0	10
- คนตรีปิดรายการ (Jingle) Fade out	0	10
เวลารวม	15	0

2. บทวิทยุกระจายเสียงแบบกึ่งสมบุรณ์ (Semi-Script) เป็นบทที่มีรายละเอียดของเนื้อหาตามลำดับขั้นตอน มีคำพูดที่สำคัญๆ และเสียงที่ต้องการใช้ โดยมีบางส่วนที่เปิดกว้างไว้ไม่กำหนดรายละเอียดลงไป เช่น บทรายการ สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ อภิปราย นิตยสารทางอากาศ สารคดี เป็นต้น

ตัวอย่างบทรายการแบบกึ่งสมบูรณ์

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนเรศวร	คลื่นความถี่ เอฟ.เอ็ม. 107.25 เมกกะเฮิรตซ์
ชื่อรายการ <u>รู้เรื่องเมืองไทย</u>	ความยาว 5 นาที
วันออกอากาศ <u>วันศุกร์ที่ 23 ตุลาคม 2547</u>	เวลา 08.30 – 08.35 น.
ผู้ดำเนินรายการ <u>ภริตพร สุขโกศล</u>	ผู้ควบคุมเสียง <u>Mr.Soundman</u>

ดนตรีนำรายการ	(Jingle) 3 วินาที แล้ว Fade out (2 วินาที)
ผู้ดำเนินรายการ	กล่าวเปิดรายการ แจ้งชื่อรายการ (10 วินาที)
ผู้ควบคุมเสียง	เสียงประกอบ จุดประทัด หรือแห่สิงโต (3 วินาที)
ผู้ดำเนินรายการ	เปิดประเด็น เทศกาลตรุษจีน (3 นาที 25 วินาที)
	- ความเป็นมา และความสำคัญ
	- ลักษณะอาหารที่เป็นมงคล และของไหว้
	- งานประเพณีและการแสดง
ผู้ควบคุมเสียง	เสียงเพลงจีนบรรเลง แล้ว Fade under เทป Vox pop (30 วินาที)
ผู้ดำเนินรายการ	ปิดรายการ (1 นาที)
ผู้ควบคุมเสียง	Fade in Jingle แล้ว Fade out (2 วินาที)

---

3. บทวิทยุกระจายเสียงแบบสมบูรณ์ (Fully Script) เป็นบทที่มีคำพูดทุกคำพูด เรียงลำดับตามขั้นตอน เช่น บทละคร บทโฆษณา รายการสารคดี นิตยสารทางอากาศ ข่าว บทความ เป็นต้น

ตัวอย่างบทรายการสมบูรณ์

สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนเรศวร	คลื่นความถี่ เอฟ.เอ็ม. 107.3 เมกกะเฮิรตซ์
ชื่อรายการ <u>Easy Radio</u>	ความยาว 30 นาที
วันออกอากาศ <u>วันศุกร์ที่ 23 ตุลาคม 2547</u>	เวลา 17.00-17.30 น.
ผู้ดำเนินรายการ <u>ภริตพร สุขโกศล</u>	ผู้ควบคุมเสียง <u>Mr.Soundman</u>

เพลงประจำรายการ (Jingle)	3 วินาที แล้ว Fade out
เสียงประกอบ (SFX)	น้ำตก นกร้อง แล้ว Fade down
ผู้ดำเนินรายการ	สวัสดีค่ะยามเย็น และขอต้อนรับคุณผู้ฟังรายการอีซี่เรดิโอ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนเรศวร เอฟเอ็ม 107.25 เมกกะเฮิรตซ์ เราพบกันทุกวันจันทร์ ถึงวันศุกร์ในเวลาดีๆ หลังเลิกงาน 17 นาฬิกาถึง 17 นาฬิกา 30 นาที โดยมีดิฉันภริตพร สุขโกศล อยู่เป็นเพื่อนกับคุณผู้ฟัง หลายคนอยู่ระหว่างการเดินทางกลับบ้านและหลายคนกำลังมีความสุขอยู่กับครอบครัว รายการของเรายินดีเป็นเพื่อนกับคุณผู้ฟัง พร้อมมอบบทเพลงฟังสบายอารมณ์มาฝากคุณผู้ฟังทุกคน
เสียงประกอบ (SFX)	Fade up เสียงน้ำตก นกร้อง
ผู้ดำเนินรายการ	เริ่มต้นรายการกันด้วยเสียงธรรมชาติแบบนี้ คุณผู้ฟังคงคิดว่าวันนี้ดิฉันจะพาคุณผู้ฟังไปเที่ยวที่ไหน แน่นนอนค่ะหลังฝนตกท้องฟ้าย่อมสดใส ดิฉันวางแผนให้คุณผู้ฟังได้ไปเพลินเพลินอยู่กับธรรมชาติบริเวณน้ำตก แนะนำนะคะ คุณแม่บ้านเตรียมอาหารไปทานจะทำให้ทุกคนมีความสุขมากขึ้นล่ะค่ะ
ดนตรี	Fade in เพลง..... แผ่น..... หน้า..... (3 นาที)
เทปสัมภาษณ์	เสียงสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวบริเวณน้ำตกชาติตระการ (Vox pop) (2 นาที)
ผู้ดำเนินรายการ	เรื่องราวของนักท่องเที่ยวในเชิงนี้เวศน์ยังคงมีมนต์เสน่ห์อย่างมาก คุณผู้ฟังท่านใดที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวลักษณะนี้ โทรศัพท์เข้ามา ร่วมแสดงความคิดเห็นได้ทางหมายเลขโทรศัพท์ 055- 258668 ดิฉันภริตพร สุขโกศล ดูแลคุณผู้ฟังในเวลาดีๆ แบบนี้ค่ะ
ผู้ควบคุมเสียง	Fade in เพลง..... แผ่น..... หน้า..... (3 นาที) Fade under
ผู้ดำเนินรายการ	เข้าสู่ช่วงท้ายของรายการแล้ว 17 นาฬิกา 25 นาที ส่งท้ายคุณผู้ฟังกันในเพลงตกหลุมรักเข้าอีกแล้ว งานเพลงของวงนูโว ร้องนำโดยคุณก้อง ที่นำมา Recover ใหม่โดยนกร้องรุ่นใหม่โดยเอบี นอร์มอล วันนี้ลากันไปก่อนสวัสดีค่ะ
ผู้ควบคุมเสียง	Fade in Jingle แล้ว Fade down (3 วินาที)

นอกจากประเภทของบทวิทยุกระจายเสียงแล้ว จิรดา (นามแฝง) (2550: www.vicharkam.com) ยังได้กล่าวถึงหลักการเขียนบทวิทยุกระจายเสียงไว้ดังนี้

หลักการเขียนบทวิทยุกระจายเสียงมีดังนี้

1. เข้าใจองค์ประกอบของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ได้แก่ วัตถุประสงค์รายการ กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย เนื้อหารายการ วิธีการเสนอรายการ เวลาที่ออกอากาศ ความยาวรายการ ความหลากหลายและความเป็นเอกภาพ

2. รู้จุดมุ่งหมายของการเขียน ได้แก่

- เพื่อบอกกล่าว (to inform) การรายงาน เล่าเรื่อง ถ่ายทอดสิ่งที่เกิดขึ้น ไปยังผู้ฟังอย่างถูกต้องตามข้อเท็จจริง

- เพื่อให้ความรู้ (to knowledge) ให้รายละเอียดของเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

- เพื่อโน้มน้าวชักจูงใจ (to persuade) ให้ผู้ฟังรู้สึก คิด เชื่อ มีความเห็นคล้อยตาม เชิญชวน เกิดการกระทำหรือตอบสนองในทางใดทางหนึ่ง

- เพื่อความบันเทิง (to entertain) ให้ความเพลิดเพลิน ความสุข สบายใจ

3. เข้าใจโครงสร้างรายการ เพื่อเป็นการสร้างความหลากหลายและความกลมกลืนของรายการ

4. รู้จริงในเรื่องที่จะเขียน โดยได้จากการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ

5. รู้เทคนิคการเขียนบท หลักง่ายๆ คือ 5W 1H

เทคนิคในการเขียนบทวิทยุกระจายเสียง มี 6 ประการ ดังนี้

1. ทำไม (Why) ทำไมจึงต้องเขียนบท เพื่อวัตถุประสงค์อะไร
2. ใคร (Who) คือกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายของรายการวิทยุคือใคร
3. อะไร (What) อะไรคือแก่นของรายการ
4. เมื่อใด (When) วันเวลา
5. ที่ไหน (Where) สถานที่ออกอากาศ
6. อย่างไร (How) รูปแบบรายการเป็นอย่างไร ใช้วัสดุประกอบรายการอะไรบ้าง

นอกจากหลักการเขียนบทวิทยุกระจายเสียงและเทคนิคในการเขียนบทวิทยุกระจายเสียงแล้ว ยังได้กล่าวถึงข้อแนะนำเกี่ยวกับการใช้ภาษาในการเขียนสื่อวิทยุกระจายเสียงไว้ดังนี้

ข้อแนะนำการใช้ภาษาเพื่อการเขียนทางสื่อวิทยุกระจายเสียงมีดังนี้

1. เขียนด้วยภาษาแบบการสนทนาหรือพูดคุยกัน ไม่จำเป็นต้องถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ทุกประการ
2. ใช้คำที่ผู้ฟังคุ้นเคย เมื่อฟังแล้วเข้าใจและเกิดภาพพจน์ที่ชัดเจน
3. ใช้ประโยคสั้นๆ ง่ายๆ ไม่ยืดยาว ไม่วกวน ชัดเจน เข้าใจได้ทันที
4. เลี่ยงประโยคยาวๆ ที่เต็มไปด้วยคำคุณศัพท์หรือคำเชื่อมต่างๆ เช่น คำว่า ..... ที่ ซึ่ง หรือ กับ ต่อ เพราะทำให้ประโยคเ็นเยื่อ จนไม่รู้ว่าคุณค่าของประโยคนั้นอยู่ตรงไหน
5. ใช้ประโยคบอกเล่าให้มากกว่าประโยคปฏิเสธ
6. เลี่ยงการใช้คำที่มีเสียงทำให้ลื่นพันกันเวลาเปล่งเสียง เช่น คำที่มีเสียงคล้ายกัน คำซ้ำในประโยคเดียวกัน คำที่มีอักษรซ้ำกันหรือการเล่นคำอื่นๆ

7. ใช้ภาษาที่บรรยายให้เกิดภาพหรือจินตนาการ เช่น การบอกลำดับขั้นตอนว่าอะไรก่อนอะไรหลัง การบอกสี สัน การบอกตำแหน่ง การใช้ภาษาเปรียบเทียบ เป็นต้น
8. ประโยคแต่ละประโยค ควรมีแนวความคิดเดียว ควรเป็นประโยคสั้นๆ มีความหมายจบในประโยคนั้นและให้ขึ้นย่อหน้าใหม่ เมื่อขึ้นประเด็นหรือเนื้อหาใหม่ การย่อหน้า คือ การแสดงให้ทราบว่า ความคิดสำคัญหรือตอนใหม่กำลังเริ่มขึ้น ย่อหน้าหนึ่งๆ ต้องพูดถึงเรื่องๆ เดียวเท่านั้น
9. อย่าขัดเขี่ยความคิดมากเกินไป
10. ควรยกตัวอย่างประกอบความคิดให้เห็นอย่างชัดเจน
11. ย้ำความคิดสำคัญได้บ่อยๆ โดยใช้การพูดที่ไม่ซ้ำกัน
12. คำเล็กๆ น้อยๆ เป็นกันเอง สามารถแทรกลงในการเขียนได้บ้าง เพื่อให้อ่านออกเสียงได้ จะช่วยให้บทรื่นหู ชวนฟังขึ้นมาก เช่น คำว่า นะคะ นะครับ แต่อย่าให้มากเกินไป
13. จัดวรรคตอนให้ดี (ภาษาไทยไม่มีเครื่องหมายวรรคตอน)
14. ถ้าต้องกล่าวถึงตัวเลขให้ใช้ตัวเลขโดยประมาณ เช่น 995 บาท ใช้ว่าประมาณ 1,000 บาท หรือ 1,968,590 บาท ใช้ว่าประมาณ 2 ล้านบาท ถ้าตัวเลขมีความสำคัญและมีจำนวนมาก ควรวงเล็บคำอ่านไว้ด้วย เช่น หนึ่ง-ล้าน-เก้า-แสน-หก-หมื่น-แปด-พัน-ห้า-ร้อย-เก้า-สิบ-บาท
15. อย่าใช้คำย่อ ให้ใช้คำเต็ม (ยกเว้นคำที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป) เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการอ่าน การฟังที่จะทำให้เกิดความผิดพลาดได้ (สำหรับชื่อหน่วยงานราชการไทย แนะนำให้ใช้คำเต็ม แม้จะเป็นคำที่รู้จักกันดีแล้วก็ตาม)
16. อย่าใช้คำที่ไม่จำเป็นหรือคำฟุ่มเฟือยที่ไม่ได้สื่อความหมายอะไรให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
17. คำที่อ่านยาก ชื่อเฉพาะ ต้องวงเล็บคำอ่านไว้ให้ชัดเจน เช่น มณีชลขันธ์ (มะ-ณี-ชน-ละ-ขัน) แม่แปรก (แม่-ปะ-แหรก)

18. การยกข้อความหรือคำพูดของผู้อื่นมา ควรเขียนให้ชัดเจนว่า คำพูดที่ยกมานั้นเป็นคำพูดของใคร พูดอะไร โดยเปลี่ยนสรรพนามจากบุรุษที่ 1 เป็นบุรุษที่ 3 แล้วเรียบเรียงประโยคใหม่

19. บทสำหรับการพูดเพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึกต่างๆ ได้แก่ ร้องไห้ รำคาญ โกรธ ควรวงเล็บไว้ให้ผู้พูดเปล่งเสียงและแสดงความรู้สึกได้ถูกต้อง การแสดงอารมณ์ การเปล่งเสียง การเน้น การทอดเสียง การกระแทกเสียงเหล่านี้แตกต่างกัน ผู้เขียนบทต้องระบุไว้ด้วย

20. การใช้เครื่องหมายในบทมีข้อแนะนำดังนี้

- จุดไข่ปลา (.....) ใช้เมื่อต้องการให้พูดทอดเสียงแล้วหยุด
- การขีดเส้นใต้เฉพาะคำหรือข้อความ ใช้เพื่อแสดงว่าต้องการเน้นหรือย้ำคำหรือข้อความ
- เครื่องหมายขีดคั่น (/) ใช้เพื่อต้องการให้เห็นการแยกความออกจากกัน โดยเวลาอ่านหรือพูดตามบทให้หยุดเว้นวรรคเล็กน้อย

จากเอกสารที่เกี่ยวกับบทรายการวิทยุกระจายเสียงข้างต้นสรุปได้ว่า บทวิทยุกระจายเสียงถือเป็นแหล่งข้อมูลประเภทหนึ่งที่ทำให้ความรู้และข่าวสารแก่บุคคลที่สนใจ และยังเป็นประโยชน์ในการดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียงให้เป็นไปตามรูปแบบรายการที่ผู้ผลิตรายการกำหนดไว้ รวมทั้งเนื้อหาในบทวิทยุกระจายเสียงยังเป็นข้อมูลที่น่ามาอ้างอิงและนำมาศึกษาเป็นงานวิจัยได้ ทั้งนี้ บทวิทยุกระจายเสียงแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. บทโครงร่างรายการอย่างคร่าวๆ (Rundown Sheet) 2. บทวิทยุกระจายเสียงแบบกึ่งสมบูรณ์ (Semi-Script) 3. บทวิทยุกระจายเสียงแบบสมบูรณ์ (Fully Script) นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงหลักการเขียนบทวิทยุและข้อแนะนำในการใช้ภาษาในการเขียนสื่อทางวิทยุกระจายเสียงด้วย

เอกสารที่เกี่ยวกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในปี พ.ศ. 2550-2551

เหตุการณ์สำคัญหรือการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทยที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551 มีบางเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อบุคคลส่วนใหญ่ที่อยู่ในสังคม บางเหตุการณ์ก็เป็นเหตุการณ์ที่ทุกคนในสังคมมีส่วนร่วม และบางเหตุการณ์ก็เป็นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ด้วย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในปี พ.ศ. 2550-2551 มีเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 4 ด้านดังต่อไปนี้

1. **ด้านสังคม** ด้วยสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ทำให้ครูหลัง ปงกันมูล ครูที่เสียชีวิตเองไปสอนหนังสือถูกคนชั่วร้ายจนได้รับบาดเจ็บสาหัสและไม่รู้สึกตัวมานานกว่าครึ่งปี ได้เสียชีวิตเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2550 (Koalar (นามแฝง), 2551: www.sudipan.net) ซึ่งภาพรวมสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ตลอดทั้งปี 2550 ที่ผ่านมา มีเหตุการณ์เกิดขึ้นกว่า 1,800 เหตุการณ์ ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตกว่า 800 คน (มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย, 2551: www.tddf.or.th)

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังได้สูญเสียพระพรหมมังคลาจารย์หรือหลวงปัญญา นันทิกุข ซึ่งได้มรณภาพลงเมื่อช่วงเช้าของวันที่ 10 ตุลาคม 2550 โดยคณะแพทย์ได้แถลงสาเหตุของการมรณภาพว่าเกิดจากอาการปอดอักเสบและอาการไตวายเฉียบพลัน (Koalar (นามแฝง), 2551: www.sudipan.net)

สำหรับการจัดงานมหกรรมกีฬาเพื่อมวลสมาชิกสมาคมอาเซียน ซีเกมส์ ครั้งที่ 24 ซึ่งได้จัดขึ้นระหว่างวันที่ 6-15 ธันวาคม 2550 โดยจังหวัดนครราชสีมาได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพในการแข่งขัน ซึ่งผลการแข่งขันปรากฏว่าประเทศไทยได้เป็นเจ้าเหรียญทองทั้งหมด 183 เหรียญทอง (Koalar (นามแฝง), 2551: www.sudipan.net)

เหตุการณ์ต่อมาที่นำความเศร้าโศกเสียใจแก่ประชาชนชาวไทยทั่วประเทศคือ การสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2551 และได้มีการจัดพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ระหว่างวันที่ 14 -19 พฤศจิกายน 2551 ณ บริเวณมณฑลพิธีท้องสนามหลวง (ประมวลความรู้จาก (โพสทูเดย์, 2551: <http://webboard.mthai.com>) และ (สำนักข่าวแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์, 2551: <http://thainews.prd.go.th>))

รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงสถานีโทรทัศน์ TITV (Thailand Independent Television) มาเป็นสถานีโทรทัศน์สาธารณะ Thai PBS (Thai Public Broadcasting Service) โดยสถานีโทรทัศน์ TITV ออกอากาศวันสุดท้ายก่อนยุติการออกอากาศอย่างเป็นทางการเมื่อเวลา 00.08 น. ของวันที่ 15 มกราคม 2551 หลังจากนั้นได้เปลี่ยนมาเป็นสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 แห่งที่ 2 ซึ่งโทรทัศน์สาธารณะดังกล่าวมีชื่ออย่างเป็นทางการว่า ส.ส.ท. (ณัฐชา วิวัฒน์ศิริกุล, 2551: www.oknation.net)

2. ด้านเศรษฐกิจ ในปี 2550 ประเทศไทยประสบกับปัญหาราคาน้ำมันที่มีการปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิงแล้ว โรงงานอุตสาหกรรมที่สินค้าอุปโภคบริโภคเรียกร้องขอขึ้นราคาสินค้า ได้แก่ น้ำปลา กาแฟ นม ปลากระป๋อง และบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป รวมไปถึงรถโดยสารประจำทางและรถแท็กซี่ก็ปรับขึ้นค่าโดยสารตามไปด้วย สำหรับปัญหาการเลิกจ้างแรงงานที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจในปี 2550 นั้น มีโรงงานเลิกจ้างแรงงานทั่วประเทศแล้วกว่า 140 แห่ง (มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย, 2551: www.tddf.or.th)

และด้วยค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ปรับค่าตอบแทนภาคราชการ โดยการปรับอัตราเงินเดือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 เท่ากันทุกตำแหน่ง สำหรับข้าราชการพลเรือนเจ้าหน้าที่รัฐอื่นๆ รวมทั้งพนักงานรัฐวิสาหกิจ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2550 เป็นต้นไป ทั้งนี้ ที่เห็นควรพิจารณาปรับโครงสร้างค่าตอบแทนภาคราชการเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของค่าตอบแทนข้าราชการประเภทต่างๆ รวมทั้งปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการให้ใกล้เคียงกับอัตราเงินเดือนภาคเอกชนในตลาดแรงงานด้วย (ทีมข่าวบ้านการเมือง (นามแฝง), 2550: www.meechaihailand.com)

นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ประกาศปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำทั่วประเทศ 9 ระดับ ตั้งแต่ 2-11 บาท โดยการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำใหม่จังหวัดที่มีการปรับขึ้นค่าจ้างมากที่สุด 11 บาท คือ เชียงราย ส่วนจังหวัดที่มีการปรับขึ้นค่าจ้างต่ำที่สุดมี 3 จังหวัดคือ สุโขทัย อุตรดิตถ์ และชัยภูมิ ปรับขึ้น 2 บาท ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2551 เป็นต้นไป (กระปุกดอทคอม (นามแฝง), 2550: <http://highlight.kapook.com>)

3. ด้านการเมือง ในช่วงครึ่งปีแรกของปี พ.ศ. 2550 มีเหตุการณ์การเมืองที่สำคัญ ได้แก่ ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยในคดีที่อัยการสูงสุดยื่นคำร้องให้สั่งยุบพรรค 5 พรรคการเมือง ซึ่งเป็นพรรคการเมืองใหญ่ 2 พรรค และพรรคการเมืองเล็ก 3 พรรค กระทำคามผิดตาม พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541 โดยศาลรัฐธรรมนูญมีมติให้ยุบพรรคไทยรักไทย และตัดสิทธิ์ทางการเมืองกรรมการบริหารพรรคจำนวน 111 คน เป็นเวลา 5 ปี และยุบพรรคการเมืองอีก 3 พรรค ได้แก่ พรรคแผ่นดินไทย พรรคพัฒนาชาติไทย และพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ศาลมีคำวินิจฉัยให้ยกคำร้อง (ประมวลความรู้จาก (มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย, 2551: www.tddf.or.th) และ (Koalar (นามแฝง), 2551: www.sudipan.net))

เหตุการณ์ต่อมาเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2550 ที่ประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมีมติให้ ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ ดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียน โดยมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 5 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2551 เป็นต้นไป (Koalar (นามแฝง), 2551: www.sudipan.net)

นอกจากนี้ยังมีการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลงประชามติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปีพุทธศักราช 2550 แทนรัฐธรรมนูญฉบับเดิมของปีพุทธศักราช 2540 ซึ่งได้มีการลงมติแล้วเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2550 โดยผลการลงประชามติปรากฏว่า มีผู้ให้ความเห็นชอบร้อยละ 57.18 และไม่ให้ความเห็นชอบร้อยละ 42.19 (ประมวลความรู้จาก (บรรยง วิทยวีรศักดิ์, 2550: www.tddf.or.th) และ (Koalar (นามแฝง), 2551: www.sudipan.net))

สำหรับเหตุการณ์การเรียกร้องให้รัฐบาลนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ลาออก โดยการบุกยึดสนามบินดอนเมืองและสนามบินสุวรรณภูมิ ตั้งแต่วันที่ 24 พฤศจิกายน-2 ธันวาคม 2551 ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ทำให้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย และเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2551 ศาลรัฐธรรมนูญได้สั่งยุบพรรคพลังประชาชน พรรคมหาชนชาติไทย และพรรคชาติไทย พร้อมทั้งตัดสิทธิ์ทางการเมืองของคณะกรรมการบริหารพรรคคนละ 5 ปี สาเหตุมาจากความผิดในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 (S! News (นามแฝง), 2552: http://news.sanook.com)

4. ด้านวัฒนธรรม ในปี 2550 ได้มีการกำหนดให้เป็นปีภาษาไทยแห่งชาติ ราชบัณฑิตยสถาน จึงได้จัดทำรายการวิทยุ “รู้ รัก ภาษาไทย” ขึ้นเพื่อเป็นการรณรงค์การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเพื่อเฉลิมฉลองในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา โดยรายการดังกล่าวเริ่มออกอากาศวันแรกเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2550 ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในช่วงเวลาประมาณ 07.00-07.30 น. ซึ่งใช้เวลาในการออกอากาศประมาณ 1 นาที (ปิยะพงษ์ โพธิ์เย็น, 2551: นักรวณศิลป์ 4 ราชบัณฑิตยสถาน)

นอกจากนี้เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2550 กระทรวงวัฒนธรรมได้เสนอชื่อของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช อดีตนายกรัฐมนตรีและนักคิด นักเขียน ต่อองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เพื่อพิจารณาประกาศให้เป็น “บุคคลสำคัญของโลก” ในฐานะที่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช มีผลงานโดดเด่นทั้งในด้านการเขียน การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ และในฐานะที่เคยดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีด้วย (Koalar (นามแฝง), 2551: www.sudipan.net)

จากเหตุการณ์สำคัญหรือการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทยที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551 ข้างต้น สรุปได้ดังนี้

- ด้านสังคม มีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างรุนแรงทำให้ ครูจู่โจม ปงกันมุด ครูที่เสียสละตนเองไปสอนหนังสือถูกคนชั่วรวมทำร้ายจนได้รับบาดเจ็บสาหัส จนเสียชีวิตเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2550 ซึ่งเหตุการณ์ในภาพรวมตลอดทั้งปี 2550 มีเหตุการณ์เกิดขึ้นกว่า 1,800 เหตุการณ์ ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตกว่า 800 คน และมีเหตุการณ์การสูญเสียพระพรหมมังคลาจารย์ หรือหลวงปัญญาันทิกขุ ซึ่งได้มรณภาพเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2550 ด้วยอาการปอดอักเสบและ อาการไตวายเฉียบพลัน นอกจากนี้ยังมีการจัดงานมหกรรมกีฬาเพื่อมวลสมาชิกสมาคมอาเซียน ซีเกมส์ ครั้งที่ 24 ซึ่งได้จัดขึ้นระหว่างวันที่ 6-15 ธันวาคม 2550 ที่จังหวัดนครราชสีมา โดยประเทศไทยได้ เป็นเจ้าเหรียญทองทั้งหมด 183 เหรียญทอง ส่วนเหตุการณ์ที่นำความเศร้าโศกเสียใจแก่ประชาชนชาวไทยทั่วประเทศคือ การสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2551 และได้มีการจัดพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้า ระหว่างวันที่ 14-19 พฤศจิกายน 2551 ณ บริเวณมณฑลพิธีท้องสนามหลวง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงสถานีโทรทัศน์ TITV (Thailand Independent Television) มาเป็นสถานีโทรทัศน์สาธารณะ Thai PBS (Thai Public Broadcasting Service) โดยสถานีโทรทัศน์ TITV ออกอากาศวันสุดท้าย ก่อนยุติการออกอากาศอย่างเป็นทางการเมื่อเวลา 00.08 น. ของวันที่ 15 มกราคม 2551

- ด้านเศรษฐกิจ ประเทศไทยประสบกับปัญหาราคาน้ำมันที่มีการปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โรงงานอุตสาหกรรมที่สินค้าอุปโภคบริโภคเรียกร้องขอขึ้นราคาสินค้า รวมไปถึงการปรับขึ้นอัตราค่าโดยสารรถโดยสารประจำทางและรถแท็กซี่ และมีปัญหาการเลิกจ้างแรงงาน โดยมีโรงงานเลิกจ้างแรงงานทั่วประเทศแล้วกว่า 140 แห่ง ในปี 2550 นอกจากนี้ ยังมีการปรับอัตราเงินเดือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 ให้แก่ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2550 เป็นต้นไป รวมทั้งมีการปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำทั่วประเทศ 9 ระดับ ตั้งแต่ 2-11 บาท ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2551

- ด้านการเมือง มีเหตุการณ์ที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยในคดีที่อัยการสูงสุดยื่นคำร้อง ให้สั่งยุบพรรค 5 พรรคการเมือง โดยศาลรัฐธรรมนูญมีมติให้ยุบพรรคไทยรักไทย และยุบพรรคการเมืองอีก 3 พรรค ได้แก่ พรรคแผ่นดินไทย พรรคพัฒนาชาติไทย และพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ศาลมีคำวินิจฉัยให้ยกคำร้อง ต่อมาที่ประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมีมติให้ ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ ดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียน โดยมีวาระในการ

ดำรงตำแหน่ง 5 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2551 เป็นต้นไป นอกจากนี้ ยังมีการลงประชามติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปีพุทธศักราช 2550 แทนรัฐธรรมนูญฉบับเดิมของปีพุทธศักราช 2540 โดยผลการลงประชามติมีผู้ให้ความเห็นชอบร้อยละ 57.18 และไม่ให้ความเห็นชอบร้อยละ 42.19 รวมทั้งเหตุการณ์การบุกยึดสนามบินดอนเมืองและสนามบินสุวรรณภูมิ ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ระหว่างวันที่ 24 พฤศจิกายน-2 ธันวาคม 2551 เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาล นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ลาออก ทำให้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย และเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2551 ศาลรัฐธรรมนูญได้สั่งยุบพรรคพลังประชาชน พรรคมัชฌิมาธิปไตย และพรรคชาติไทย สาเหตุมาจากความผิดในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550

- ด้านวัฒนธรรม ในปี 2550 ได้มีการกำหนดให้เป็นปีภาษาไทยแห่งชาติ ราชบัณฑิตยสถาน จึงได้จัดทำรายการวิทยุ “รู้ รัก ภาษาไทย” ขึ้นเพื่อเป็นการรณรงค์การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเพื่อเฉลิมฉลองในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา โดยรายการดังกล่าวเริ่มออกอากาศวันแรกเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2550 ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นอกจากนี้เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2550 กระทรวงวัฒนธรรมได้เสนอชื่อของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ต่อองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เพื่อพิจารณาประกาศให้เป็น “บุคคลสำคัญของโลก” ในฐานะที่มีผลงานโดดเด่นทั้งในด้านการเขียน และการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมของชาติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา

ยงยุทธ พุฒะเนียด (2532) ได้ศึกษาลักษณะของภาษาที่ใช้ในการบรรยายข่าวกีฬาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์และนิตยสารกีฬาภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่า ผู้เขียนข่าวใช้กลวิธีหรือเทคนิคเฉพาะที่สำคัญๆ ซึ่งทำให้ข่าวกีฬามีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากภาษาปกติ ได้แก่ การใช้คำเลียนเสียง การใช้คำแสดงเสียงของเหตุการณ์ การใช้คำคล้องจอง การซ้ำคำ การตัดคำให้สั้น การใช้คำสแลง การใช้คำสมญานามและชื่อเล่น การใช้คำยืมจากภาษาต่างประเทศ การใช้คำที่มีความหมายบอกการเปรียบเทียบ การใช้ประโยคที่มีกรรมกริยาแต่กรรมไม่ปรากฏ ประโยคที่ขึ้นด้วยกริยา การเรียงคำที่ไม่ปกติ การบอกจำนวน โดยไม่ใช้ลักษณนาม และการใช้โครงสร้างที่เป็นที่ยอมรับว่าเป็นสำนวนต่างประเทศ

พรพิมล อุไรรัตน์ (2545) ได้ศึกษาการใช้ภาษาของนักจัดรายการวิทยุกระจายเสียง : กรณีศึกษาสถานีวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า มีการศึกษาการใช้คำ 8 ชนิด คือ การใช้คำลักษณนาม การใช้คำอุทาน การใช้คำสันธาน การใช้คำภาษาต่างประเทศ การใช้คำสแลงหรือคำคะนอง การใช้คำภาษาถิ่น การใช้คำคล้องจอง และ การใช้คำย่อ การใช้สำนวนที่ศึกษาพบ 2 ลักษณะ คือ การใช้สำนวนไทยและการใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ การใช้ประโยค พบการใช้ประโยคดังนี้ การใช้ประโยคตามเจตนาของผู้ส่งสาร การใช้ประโยคตามลักษณะของการเรียงคำ และการใช้ประโยคตามลักษณะของโครงสร้างประโยค

ศิริลักษณ์ อันตรเสน (2547) ได้ศึกษาการใช้ภาษาในบทโฆษณาทางวิทยุกระจายเสียงที่ผ่านเข้ารอบสุดท้ายของการประกวดโฆษณายอดเยี่ยมแห่งประเทศไทย (TACT Awards) ประจำปี 2540-2543 ผลการศึกษาพบว่า การใช้ภาษาในบทโฆษณาทางวิทยุกระจายเสียง มีลักษณะเด่น 2 ประการ คือ 1) องค์ประกอบด้านเสียงของคำและการใช้คำในโฆษณาทั้ง 3 กลุ่ม คือ คำซ้อน คำประสม คำประสาน คำเลียนเสียงธรรมชาติ คำซ้ำ คำสแลงหรือคำคะนอง คำย่อ คำยืมและศัพท์บัญญัติ คำภาษาบาลีสันสกฤต คำภาษาเขมร คำภาษาอังกฤษ และคำภาษาญี่ปุ่น 2) การใช้ประโยคและสำนวนภาพพจน์ ทั้ง 3 กลุ่ม มีลักษณะร่วมกัน คือ มีการเน้นภาคแสดงด้วยหน่วยกริยาของประโยค การละหน่วยประธาน การละหน่วยกรรมในประโยคต่อเนื่อง สำนวนที่ปรากฏมีจุดเด่นที่การตัดแปลงถ้อยคำหรือข้อความให้มีความแปลกใหม่ และการใช้ภาพพจน์ในการสื่อความหมาย

กิตติศักดิ์ คชรรัตน์ (2544) ได้ศึกษาการใช้ภาษาไทยในการเสนอข่าวทางสื่อโทรทัศน์ : กรณีศึกษาสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะการใช้คำในรายการข่าวมีลักษณะเด่น 4 ประการ คือ 1) ระดับภาษา แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ภาษาระดับทางการอย่างเคร่งครัด ภาษาระดับทางการ และภาษาระดับกึ่งทางการ ส่วนภาษาระดับไม่เป็นทางการปรากฏใช้ในข่าวกีฬามากที่สุด คือ คำสแลง 2) คำย่อ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ คำย่อกลุ่มที่อ่านเป็นคำเต็มเสมอ คำย่อกลุ่มที่อ่านควบคู่กับคำเต็ม และคำย่อกลุ่มที่ไม่อ่านเป็นคำเต็ม 3) คำยืมและศัพท์บัญญัติ คำยืมแบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ คำยืมกลุ่มภาษาเขมร บาลี สันสกฤต และคำยืมกลุ่มภาษาอังกฤษ ส่วนศัพท์บัญญัติในรายการข่าวเป็นคำที่บัญญัติขึ้นด้วยคำไทย บาลีและสันสกฤต บางคำอาจใช้คำไทย บาลีและสันสกฤตผสมกัน ศัพท์บัญญัติปรากฏในข่าวทุกประเภท 4) คำสแลง ปรากฏในข่าวกีฬาเป็นส่วนมาก แบ่งได้ 2 ชนิด คือ คำสแลงคำไทยและคำที่ประกอบด้วยคำไทยกับคำบาลีสันสกฤต และคำสแลงคำยืม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาข้างต้นพบการใช้ภาษาในด้านของคำ สำนวน ประโยคที่น่าสนใจ ได้แก่ การใช้คำเลียนเสียง คำคล้องจอง การซ้ำคำ คำสแลง คำยืมภาษาต่างประเทศ คำภาษาถิ่น คำย่อ คำศัพท์บัญญัติ คำซ้อน คำประสม เป็นต้น ด้านการใช้สำนวนมีการใช้สำนวนไทย สำนวนภาษาต่างประเทศ สำนวนที่มีการดัดแปลงถ้อยคำให้มีความแปลกใหม่ ด้านการใช้ประโยคมีการใช้ประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำกริยา และประโยคตามเจตนาของผู้ส่งสาร รวมทั้งมีการกล่าวถึงการแบ่งระดับของภาษา และการใช้ภาพพจน์ในการสื่อความหมายด้วย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม

ปาริชาติ วินิจ (2542) ได้ศึกษารูปแบบและลักษณะการใช้ภาษาในวรรณกรรมเพลงยอดนิยมนตลอดจนภาพสะท้อนทางด้านวัฒนธรรมจากลักษณะการใช้ภาษาในวรรณกรรมเพลงยอดนิยมนในช่วงปี พ.ศ. 2539-2540 จำนวน 100 เพลง ผลการศึกษาพบว่า การใช้ภาษาในเพลงยอดนิยมนแสดงให้เห็นวัฒนธรรม 4 ด้าน คือ ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี สะท้อนถึงความนิยมในการรับวัฒนธรรมทางตะวันตก ด้านค่านิยมแสดงให้เห็นค่านิยมความเชื่อเรื่องเคราะห์กรรม ค่านิยมต่อเทคโนโลยีและความทันสมัยในการใช้เครื่องมือสื่อสาร ในด้านทัศนคติพบว่า ค่านิยมเกี่ยวกับความรักของผู้หญิง ผู้หญิงจะเป็นฝ่ายที่ไม่ยอมรับการกระทำจากฝ่ายชายอีกต่อไป นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นทัศนคติที่ชื่นชอบคนมีฐานะ ในด้านพฤติกรรมกรรมการแสดงออก สะท้อนให้เห็นความละเอียดอ่อน ความละเอียดละไม ความสุภาพอ่อนโยน ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ความสนุกสนาน ประสานกลมกลืนกับธรรมชาติ และการอยู่ร่วมกันอย่างมีไมตรี

นันทริกา สติรวณิชย์ (2540) ได้ศึกษาการใช้คำและโวหารในเพลงกล่อมเด็กภาคใต้ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้คำ การใช้โวหาร และภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมในเพลงกล่อมเด็กภาคใต้ ที่เก็บรวบรวมได้จากชาวบ้านในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับการใช้คำและโวหาร ปรากฏว่าผู้แต่งสื่อให้เห็นถึงภาพสะท้อนทางสังคมในด้านการประกอบอาชีพ ชีวิตและความเป็นอยู่ การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และการคมนาคม นอกจากนี้ยังสื่อให้เห็นถึงภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมในด้านค่านิยมที่เกี่ยวกับสตรี บุรุษ อาชีพศิลปิน และอาชีพรับราชการ ด้านความเชื่อในเรื่องภูตผีแห่งกรรม ชาติภพ นรก-สวรรค์ และการบนบานศาลกล่าว ด้านประเพณีในการบวช การแต่งงาน และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ด้านคติธรรมในเรื่องกรรม คำสอนสตรี ความวิริยะอุตสาหะ และการปฏิบัติตามคำสอนของผู้ใหญ่

โชคชัย บัณฑิตศิลปะศักดิ์ (2542) ได้ศึกษาการวิเคราะห์สังคมไทยจากเรื่องสั้นในนิตยสาร “ช่อกระเจต” ช่วง พ.ศ. 2535-2539 โดยศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนของสังคมไทยในด้านต่างๆ จากเรื่องสั้น ซึ่งพิจารณาจากแก่นเรื่อง (Theme) ของเรื่องสั้นจำนวน 282 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า ภาพสะท้อนศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี สะท้อนบทบาทของพระสงฆ์ในด้านที่ไม่เหมาะสม สะท้อนประเพณีการบวช การทำบุญวันออกพรรษา และการเทศน์มหาชาติ ประเพณีการตาย สะท้อนให้เห็นค่านิยมการบุญต่ออายุให้แก่ผู้ตายของชาวชนบท และประเพณีชิงเปรตในวันบุญเดือนสิบของชาวภาคใต้ ด้านความเชื่อ มีการทำบุญในวันคล้ายวันเกิด ด้านศิลปะและความบันเทิง มีวัฒนธรรมการเกี่ยวพาราศีของหนุ่มสาวอีสาน นอกจากนี้ยังสะท้อนประเพณีของชาวไทยมุสลิมและชาวไทยเชื้อสายจีน ในประเพณีการแต่งงาน การจัดงานศพของอิสลามิกชน และการสร้างฮวงซุ้ยหรือสถานที่ฝังศพของชาวไทยเชื้อสายจีน

รสริน ดิษฐบรรจง (2550) ได้ศึกษาการใช้ภาษาและภาพสะท้อนสังคมวัฒนธรรมจากไดอารี่ออนไลน์ โดยได้ศึกษาข้อมูลไดอารี่ออนไลน์ที่ปรากฏในเว็บไซต์ต่างๆ จำนวน 5 เว็บไซต์ เก็บข้อมูลเว็บไซต์ละ 10 ไดอารี่ รวมจำนวนไดอารี่ทั้งสิ้น 50 ไดอารี่ ผลการศึกษาพบว่า ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมปรากฏทั้งสิ้น 3 ลักษณะ คือ 1) ภาพสะท้อนค่านิยม ปรากฏค่านิยมด้านวัตถุ ค่านิยมเกี่ยวกับการใช้สินค้าแปลกใหม่และสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ ค่านิยมเรื่องความประพฤติ อันพึงประสงค์และอันไม่พึงประสงค์ และค่านิยมเรื่องบุคคล 2) ภาพสะท้อนความเชื่อ ปรากฏความเชื่อเรื่องศาสนา โหราศาสตร์ ไสยศาสตร์ และโชคกลางต่างๆ 3) ภาพสะท้อนประเพณี ปรากฏประเพณีไทยเกี่ยวกับศาสนาพุทธ เช่น ประเพณีสงกรานต์ เข้าพรรษา ทอดผ้าป่า และประเพณีต่างชาติซึ่งจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับชนชาติจีน ได้แก่ สารทจีน และเซ่งเม้ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมข้างต้น พบลักษณะของการใช้ภาษาที่สะท้อนสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีเกี่ยวกับชีวิตและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ค่านิยมต่อเทคโนโลยีและสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ ความเชื่อทางศาสนาและเคราะห์กรรม รวมทั้งคตินิยมในเรื่องต่างๆ ได้แก่ ศาสนศาสตร์ การปฏิบัติตามคำสอนของผู้ใหญ่ เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยข้างต้นทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาประมวลความรู้ เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์งานวิจัยในบทต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การใช้ภาษาและภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” จากเว็บไซต์ www.royin.go.th ตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2550-15 มิถุนายน 2551 รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 17 เดือน ซึ่งมีบทวิทยุที่ออกอากาศในช่วงเวลาดังกล่าวจำนวน 513 บท

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์คำ สำนวน ภาพพจน์ และภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งผู้วิจัยแบ่งการสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ข้อ ดังนี้

1. การสร้างเกณฑ์การวิเคราะห์การใช้ภาษาในด้านคำ สำนวน ภาพพจน์
2. การสร้างเกณฑ์การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม

1. การสร้างเกณฑ์การวิเคราะห์การใช้ภาษาในด้านคำ สำนวน ภาพพจน์

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเกณฑ์การศึกษาคำ การใช้ภาษาในด้านคำ สำนวน ภาพพจน์ ดังนี้

1.1 เกณฑ์การวิเคราะห์คำ

1.1.1 คำประสม คือ การนำคำนาม คำกริยา คำบุพบท เป็นต้น หรือหน่วยคำอิสระ 2 หน่วย ขึ้นไปมาประสมกันและเกิดเป็นคำใหม่ที่มีความหมายใหม่ 1 หน่วยความหมาย หรือเกิดสิ่งใหม่อีก 1 ชนิด โดยอาจมีเค้าความหมายเดิมอยู่มากหรือน้อยก็ได้ เช่น พ่อครัว แม่ทัพ ต้นไม้ เป็นต้น (สุนันท์ อัญชลิณกุล, 2546: 43-45)

1.1.2 คำซ้อน คือ การนำคำ 2 คำที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมาซ้อนกัน โดยที่คำทั้งสองอาจมีที่ใช้ในภาษาถิ่นคนละถิ่น หรือใช้ต่างกาลเวลากันมาซ้อนกัน อย่างคำว่า บ้านเรือน เสื่อสาด เป็นต้น ต่อมาจะนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกันมาซ้อนกัน เช่น เท็จจริง ชั่วดี เป็นต้น (สุนันท์ อัญชลิณกุล, 2546: 32)

1.1.3 คำผสม คือ การสร้างคำในภาษาไทยอีกรูปแบบหนึ่งที่คล้ายกับการสร้างคำประสม ประกอบด้วยหน่วยคำอย่างน้อย 2 หน่วย ซึ่งต้องเป็นหน่วยคำไม่อิสระอย่างน้อย 1 หน่วย โดยอาจปรากฏต้นคำหรือท้ายคำก็ได้ หรือเป็นหน่วยคำไม่อิสระทั้ง 2 หน่วย ได้แก่ หน่วยคำไม่อิสระ + หน่วยคำไม่อิสระ เช่น เกียรติร้าน เริงรำ เอิกเกริก ถมึงทิ้ง หน่วยคำไม่อิสระ + หน่วยคำอิสระชนิด คำกริยา เช่น นักเรียน การศึกษา ความรัก ผู้พูด และหน่วยคำไม่อิสระ + หน่วยคำอิสระชนิดคำนาม เช่น ชาวนา ชาวไร่ ช่างไม้ ช่างปูน เป็นต้น (สุนันท์ อัญชลิณกุล, 2546: 54-56)

1.1.4 คำซ้ำ คือ การนำคำๆ เดียวกันมาซ้ำกัน บางครั้งเวลาออกเสียงจะมีการลงน้ำหนักเสียงที่คำใดคำหนึ่งในคำซ้ำ การลงน้ำหนักเสียงมีผลต่อความหมายของคำซ้ำที่เกิดใหม่ด้วย ส่วนการเขียนนิยมใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๓) แทนการเขียนซ้ำรูปคำเดิม จึงถือว่าคำซ้ำแต่ละคำ ประกอบด้วยหน่วยคำอิสระ 1 หน่วยคำและหน่วยคำไม่อิสระ (คือ ไม้ยมก) อีกหนึ่งหน่วยคำ (สุนันท์ อัญชลิณกุล, 2546: 24) คำซ้ำมีหลายลักษณะ เช่น คำซ้ำที่มีความหมายเป็นพหูพจน์ คำซ้ำที่เป็นความหมายของคำให้หนักแน่นยิ่งขึ้น คำซ้ำที่ลดน้ำหนักความหมายของคำ คำซ้ำที่แยกความหมายออกเป็นส่วนๆ คำซ้ำที่ทำให้เกิดความหมายไม่แน่นอน เช่น ลูกๆ หนาๆ ซ้ำๆ ซ้อๆ กลางๆ เป็นต้น และคำซ้ำในกลุ่ม คือ การนำคำสองคำมาซ้ำกันเป็นคู่ โดยมีคำอื่นมาคั่นระหว่างสองคำ เช่น สร้างเนื้อสร้างตัว รักสวรักรังาม เป็นต้น

1.1.5 การทับศัพท์ หมายถึง การนำเอาคำภาษาอื่นมาใช้สื่อความหมายโดยการถ่ายเสียงตัวอักษรทุกตัวเป็นอักษรไทยที่มีเสียงใกล้เคียงกับคำเดิมมากที่สุด เช่น Fashion (แฟชั่น) Paris (ปารีส) เป็นต้น (สุนันท์ อัญชลินุกูล, 2546: 24)

1.1.6 คำราชาศัพท์ (ประมวลความรู้จาก สุรรัตน์ ศรีราษฎร์ และคณะ (2545: 26) และ ประทีป วาทิกทินกร (2532: 8)) คำราชาศัพท์ หมายถึง การใช้ภาษาให้ถูกต้องและเหมาะสมตามฐานะของบุคคล เป็นคำที่ใช้กับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ (ต่อมาหมายรวมถึงคำที่ใช้กับพระภิกษุ ข้าราชการ และสุภาพชนด้วย) ราชาศัพท์เป็นคำจำพวกหนึ่ง ซึ่งมีระเบียบแบบแผนในการใช้เป็นอย่างดี นับได้ว่าเป็นคำชุดพิเศษ เช่น พระหัตถ์ ทอดพระเนตร เสด็จพระราชดำเนิน เป็นต้น

1.1.7 คำภาษาต่างประเทศ คือ คำยืมมาจากภาษาต่างๆ ทั้งในทวีปยุโรปและเอเชีย ที่มีประวัติศาสตร์การติดต่อด้านวัฒนธรรม ประเพณี ด้านศาสนา ด้านธุรกิจค้าขาย ด้านการศึกษา ด้านการปกครอง ด้านความเจริญทางศิลปวิทยาการ ตลอดจนด้านค่านิยมแต่ละยุคสมัย คำยืมจากภาษาต่างๆ เช่น ภาษาจีน ภาษาเขมร ภาษามอญ เป็นต้น (สุนันท์ อัญชลินุกูล, 2546: 66)

1.1.8 การบัญญัติศัพท์ หมายถึง การคิดสร้างคำศัพท์ขึ้นใช้แทนคำศัพท์ของภาษาเดิมให้สามารถสื่อความหมายได้ครอบคลุมหรือใกล้เคียงคำเดิมและเพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการสร้างคำไทยขึ้นใช้ในภาษาไทยแทนการยืมคำหรือแทนการทับศัพท์ให้มากที่สุด ให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการสาขาต่างๆ เช่น ภาษาศาสตร์ จิตวิทยา คอมพิวเตอร์ การแพทย์ เป็นต้น ยกตัวอย่างการบัญญัติศัพท์ เช่น Electricity (ไฟฟ้า) Express Way (ทางด่วน) เป็นต้น (สุนันท์ อัญชลินุกูล, 2546: 24)

1.1.9 คำภาษาปาก คือ คำที่ใช้พูดกันในหมู่คนธรรมดาสามัญทั่วไป โดยมีได้คำนึงถึงความถูกต้องและเหมาะสม เช่น เรียกรองเท้าว่า เกือก มีของเล็กน้อยกว่า มีของนิดหน่อย นอกจากนี้ยังหมายถึง คำที่ใช้พูดหรือเขียนอย่างไม่เป็นทางการ เช่น ตีน พ่อ โรงพัก วัดพระแก้ว เป็นต้น (ประทีป วาทิกทินกร, 2532: 8)

1.1.10 คำเสริม คือ คำที่เสริมเข้าไปในประโยคช่วยแสดงเจตนาและท่าทีของผู้พูด และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เช่น ทีหลังอย่าทำนะ (คำสั่ง), เราไปหาครูกันเถอะ (ชักชวน) เป็นต้น (นววรรณ พันธุมธา, 2551: 116-125)

1.1.11 คำสุภาพ คือ คำที่ใช้กันในหมู่สุภาพชนหรือในราชการ ถือกันว่าเป็นคำที่นุ่มนวล ฟังแล้วเสนาะหู อ่านแล้วสนิทใจ เพราะไม่เป็นคำห้วนหรือกระด้าง ไม่หยาบคายทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น ศีรษะ รับประทาน ทราบ เป็นต้น (ประทีป วาทิกทินกร, 2532: 8)

1.1.12 คำย่อ คือ คำที่เขียนอย่างย่อเพื่อประหยัดถ้อยคำหรือทำให้ไม่เปลืองเนื้อที่ในการเขียนหรือพิมพ์ คำย้อมี 2 ลักษณะ คือ การพุดสั้นๆ ละไว้ในฐานที่เข้าใจ เช่น นายกฯ สะพานพุทธ เป็นต้น และการย่อโดยใช้พยัญชนะต้นเท่านั้นแล้วเติมจุดลงไป เช่น พ.ศ. ม.ร.ว. เป็นต้น (ชำนาญ รอดเหตุภัย, 2522: 79-80)

1.1.13 คำภาษาถิ่น (ประมวลความรู้จาก ประทีป วาทิกทินกร (2532: 10) และ ประภาศรี สีหอำไพ (2531: 2)) คำภาษาถิ่น หมายถึง คำที่ใช้กันในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง และเข้าใจกันอยู่แต่เฉพาะคนในท้องถิ่นนั้นๆ ไม่เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไป แบ่งออกเป็นคำภาษาถิ่นเหนือ คำภาษาถิ่นอีสาน และคำภาษาถิ่นใต้ ยกตัวอย่างเช่น แซบอีหลี (อร่อยมาก) ปลาแดก (ปลาร้า) แลหนัง (ชมภาพยนตร์) เป็นต้น

1.1.14 คำศัพท์เฉพาะทางวิชาการ คือ ศัพท์ที่ใช้เฉพาะวงการหรือเฉพาะผู้ที่ศึกษาวิชาการแขนงนั้นๆ เช่น ศัพท์ทางจิตวิทยา ศัพท์ทางการแพทย์ ศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งคนทั่วๆ ไปอาจไม่เข้าใจความหมายได้ ยกตัวอย่างเช่น อภิธาน (บรรณารักษ์) หมายถึง หนังสืออธิบายศัพท์เฉพาะเรื่อง, นิพจน์ (คณิตศาสตร์) หมายถึง สัญลักษณ์ที่แทนหลายๆ พจน์รวมกัน เป็นต้น (พนมพร นิรัญทวี และ เทพี จรัสจรวงเกียรติ, 2539: 49)

1.1.15 คำโบราณ คือ คำที่ใช้กันในสมัยก่อน ซึ่งปัจจุบันเลิกใช้ไปแล้ว หรือมีละนั้นก็ไม่ได้ใช้กันโดยทั่วไป ยังคงใช้กันเป็นบางคนบางกลุ่มเท่านั้น เช่น ลางที แล อยู่ข้างจะจำเดิมแต่ เป็นต้น (ประทีป วาทิกทินกร, 2532: 10)

1.2 เกณฑ์การวิเคราะห์สำนวน

1.2.1 ด้านที่มาของสำนวน สรุปลจากหนังสือภาษากับการสื่อสาร ของจุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และ บาหยัน อิมสำราญ (2550) และหนังสือคำนิยมในสำนวนไทย ของเพ็ญแข วัจนสุนทร (2523) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเป็นเกณฑ์การวิเคราะห์ที่มาของสำนวนได้ดังนี้

- จำนวนเกี่ยวกับสัตว์ คือ จำนวนที่มีที่มาจากสัตว์หรืออวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของสัตว์
- จำนวนเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของมนุษย์ คือ จำนวนที่มีที่มาจากจำนวนจากลักษณะนิสัยส่วนตัวของแต่ละบุคคล
- จำนวนเกี่ยวกับศาสนาและประเพณี คือ จำนวนที่มีที่มาจากจำนวนจากศาสนาพุทธและประเพณีของไทยที่เป็นที่นิยมและยึดถือปฏิบัติกันมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน
- จำนวนเกี่ยวกับชาดกและวรรณคดี คือ จำนวนที่มีที่มาจากจำนวนจากตอนใดตอนหนึ่งของชาดกและวรรณคดี
- จำนวนเกี่ยวกับอวัยวะ คือ จำนวนที่มีที่มาจากอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายมนุษย์
- จำนวนเกี่ยวกับอาหาร คือ จำนวนที่มีที่มาจากอาหารหรือสิ่งที่รับประทานได้
- จำนวนเกี่ยวกับยานพาหนะทั้งทางบกและทางน้ำ คือ จำนวนที่มีที่มาจากยานพาหนะที่ใช้สัญจรไปมาทั้งทางบกและทางน้ำ หรือส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของยานพาหนะทั้งทางบกและทางน้ำ
- จำนวนเกี่ยวกับการละเล่นและการแสดง คือ จำนวนที่มีที่มาจากจำนวนจากการละเล่นการแสดงอย่างใดอย่างหนึ่ง
- จำนวนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย คือ จำนวนที่มีที่มาจากส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของที่อยู่อาศัย
- จำนวนเกี่ยวกับพืช คือ จำนวนที่มีที่มาจากพืชหรือต้นไม้

- ส่วนวนเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่ม คือ ส่วนวนที่มีที่มาจากเครื่องนุ่งห่มหรือเครื่องแต่งกายของมนุษย์
- ส่วนวนอื่นๆ คือ ส่วนวนที่มีที่มาจากส่วนวนจากแต่ละแหล่งที่มาที่แตกต่างกัน

1.2.2 ด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของส่วนวน นำมาจากหนังสือการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำและความหมายของส่วนวนไทย ของไขศิริ ปรามโซช ณ อรุณยา (2540) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเป็นเกณฑ์การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงความหมายของส่วนวนได้ดังนี้

- ส่วนวนที่ความหมายกว้างขึ้นจากความหมายเดิม คือ ส่วนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย และความหมายที่เปลี่ยนไปนั้นจะขยายกว้างขึ้น โดยอาจจะเพิ่มเป็น 2 ความหมาย หรือความหมายขยายเป็นความหมายกลางๆ เป็นต้น
- ส่วนวนที่ความหมายเปลี่ยนแปลงเป็นความหมายอื่น คือ ส่วนวนที่ปัจจุบันมีความหมายเปลี่ยนไปคนละเรื่องกับความหมายเดิม ซึ่งความหมายที่เปลี่ยนไปนั้นอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับความหมายเดิมเลย หรืออาจจะมีเค้าความหมายเดิมอยู่บ้าง
- ส่วนวนที่ความหมายตรงข้ามกับความหมายเดิม คือ ส่วนวนที่ปัจจุบันมีความหมายผิดไปจากที่เคยใช้กันในสมัยก่อน และความหมายที่ผิดไปนั้นจะตรงกับความหมายเดิม เช่น สมัยก่อนอาจจะใช้ในความหมายที่ดี แต่ปัจจุบันใช้ในความหมายไม่ดี เป็นต้น

1.3 เกณฑ์การวิเคราะห์ภาพพจน์

จากการศึกษาข้อมูลบททรายการวิทยุ “รู้ รัก ภาษาไทย” และศึกษาแนวคิดทฤษฎีของภาพพจน์ประเภทต่างๆ ในบทที่ 2 ผู้วิจัยได้เลือกเกณฑ์ให้สอดคล้องกับข้อมูลและนำมาประยุกต์เพื่อเป็นเกณฑ์การวิเคราะห์ภาพพจน์ดังนี้

1.3.1 อุปมา (Simile) เป็นการใช้ความเปรียบเทียบอธิบายลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยสิ่งที่นำมาใช้เป็นความเปรียบเทียบนั้น เป็นที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว นำมาเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นลักษณะใดลักษณะหนึ่งเพียงด้านเดียว เช่น ให้เห็นความงาม ความรัก ความนุ่ม ความขาว เป็นต้น

และจะใช้คำเชื่อมแสดงการเปรียบเทียบไว้อย่างชัดเจน เช่น คล้าย เหมือน ดัง คำนั้น ราว ราวกับ ดู ประดุจ เปรียบปาน เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น

บ้านเมืองของเราตอนนี้ก็เหมือนกับต้นทูกวางที่กำลังยืนตามอยู่ต้นนั้น
เราจะปล่อยให้คนดีสูญสิ้นไปเหมือนใบไม้สีแดงที่ร่วงมาที่ละใบทีละใบ

(วารุณี พลบูรณ์, 2544: 11)

1.3.2 ปฏิพจน์ (Rhetorical Question) เป็นการใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ แต่ถามเพื่อเรียกร้องความสนใจหรือกระตุ้นให้คิด เช่น

การที่เรายอมหลับตาเชื่อข้อความที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์โดยมิได้
พิจารณาความมุ่งหมายและความปรารถนาของผู้แต่งเสียก่อนนั้น จะไม่เป็นการดูหมิ่นสติปัญญา
ของเราเองอยู่หรือ

(วารุณี พลบูรณ์, 2544: 14)

1.3.3 อวัตพากย์ (Synesthesia) คือ โวหารที่ใช้คำเรียกผลของการสัมผัสที่ผิดไป
จากธรรมดาเพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่าน เช่น ตามปกติเราใช้คำว่า “รส” เรียกผลการสัมผัส
จากลิ้นใช้คำว่า “กลิ่น” เรียกผลสัมผัสจากจมูก เป็นต้น แต่การใช้โวหารแบบอวัตพากย์นี้ ผู้แต่ง
เจตนาจะใช้ภาษาให้ดูเหมือนผิดไปจากการใช้คำตามธรรมดา เพื่อให้คำดังกล่าวนี้เป็นจุดกระทบใจ
ของผู้อ่าน เช่น

ลายสือขวัญหลังไหล่หอม	ย่อมเป็นกาศย์กลอนอันเจิดฉาย
พร้อมคติธรรมลึกซึ้งคมคาย	ซ่อนไว้ประเสริฐสวยด้วยอารมณ์

(กาศย์กลอน: อังคาร กัลยาณพงศ์)

ในที่นี้ อังคาร กัลยาณพงศ์ ใช้คำว่า “หอม” ซึ่งเป็นคำแทนผลการสัมผัส
ทางจมูกกับตัวหนังสือ เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน

(สายทิพย์ นุกูลกิจ, 2534: 97)

1.3.4 อุปลักษณณ์ (Metaphor) คือ การเปรียบเทียบด้วยการกล่าวว่าสิ่งหนึ่งเป็นอีก
สิ่งหนึ่ง โดยใช้คำแสดงการเปรียบเทียบว่า “เป็น” หรือ “คือ” ความหมายจึงลึกซึ้งกว่าอุปมา เช่น

ลูกคือดวงตาดวงใจของพ่อแม่
มอมมิได้รักนายเท่าชีวิต แต่นายคือชีวิตของมอม

(จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ และ บาหยัน อิ่มสำราญ, 2550: 53)

นอกจากนี้ อุปลักษณะยังเป็นการนำของที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกัน กับสิ่งที่ต้องการสื่อความหมายเทียบเพื่อให้เกิดจินตภาพที่กว้างไกล โดยไม่ใช่คำแสดงการเปรียบเทียบ แต่สามารถรับรู้โดยนัยว่าหมายถึงสิ่งใด เช่น

การนิทานเป็นการนำความจริงมาลำดับเสียใหม่แล้วเติมพงศูรสกับพริกชี้หนูลงไป

(วารุณี พลบูรณ์, 2544: 11)

1.3.5 การใช้คำตรงกันข้าม (Antithesis) เป็นวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความกลับกัน เพื่อให้เกิดความสนใจ เช่น

ชีวิตก็เป็นเช่นนี้
 เดียวมีทุกข์ เดียวมีสุข โศกศัลย์
 เดียวหัวเราะ เดียวร้องไห้รำพัน
 เดียวแข็งขัน เดียวอ่อนแรงแกร่งกร้าว

(สายทิพย์ นุกุลกิจ, 2534: 96)

1.3.6 สัทพจน์ (Onomatopoeia) คือ การใช้ถ้อยคำที่เลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงดนตรี เสียงร้องของสัตว์ หรือเลียนเสียงกิริยาอาการต่างๆ ของคน เช่น

เสียงระฆังดังหง่างเห่งวังเวงแว่ว
 บุงซุ่มรุมกักปิดปังปะปะ เสียงฝัวะผะผลุบผลับปุบปุบแปะ

(จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และ บาหยัน อิมสำราญ, 2550: 56)

1.3.7 อติพจน์ (Hyperbole) คือ การกล่าวเกินจริง ซึ่งเป็นความรู้สึกหรือความคิดของผู้กล่าวที่ต้องการย้ำความหมายให้ผู้ฟังรู้สึกว่ามันหนักแน่นจริงจัง ทั้งผู้กล่าวและผู้ฟังก็เข้าใจว่ามีใช่เป็นการกล่าวเท็จ เช่น

ฉันหิวไส้จะขาดแล้วนะ
 ชาติหน้าตอนบ่ายๆ จึงจะได้พบคนดีเช่นนี้อีก

(จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และ บาหยัน อิมสำราญ, 2550: 54)

2. การสร้างเกณฑ์การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ หนังสือสังคมและวัฒนธรรมไทย คำนิยม:ครอบครัว:ศาสนา:ประเพณี ของสุพัตรา สุภาพ (2536) งานวิจัยเรื่องการใช้ภาษาและภาพสะท้อนสังคมวัฒนธรรมจากไดอารี่ออนไลน์ ของรสริน ดิษฐบรรจง (2550) และงานวิจัยเรื่องการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยม ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา และความประพฤติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 11 ปีการศึกษา 2526 ของสุนัย อยู่สุข (2529) โดยสรุปเป็นเกณฑ์การวิเคราะห์ ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมได้ดังต่อไปนี้

2.1 ภาพสะท้อนสังคม

2.1.1 การเปลี่ยนแปลงและเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคม

- ก. ด้านการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551
- ข. ด้านเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551

2.2 ภาพสะท้อนค่านิยม

2.2.1 ค่านิยมเรื่องวัตถุ คือ สิ่งของหรือวัตถุที่คนในสังคมมีความคิดเห็นตรงกันว่า เป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวัน

2.2.2 ค่านิยมเรื่องความประพฤติ คือ พฤติกรรมต่างๆ ของคนในสังคมที่แสดงออก ถึงการดำรงชีวิตประจำวัน

2.2.3 ค่านิยมเรื่องบุคคล คือ การยอมรับนับถือบุคคลที่มีความสำคัญหรือได้รับการยอมรับและยกย่องจากคนในสังคม โดยคนในสังคมจะยกย่องหรือชื่นชมในอำนาจ ตำแหน่ง หรือยศถาบรรดาศักดิ์ ซึ่งเป็นเพียงรูปลักษณ์ภายนอก

2.3 ภาพสะท้อนความเชื่อ

2.3.1 ศาสนา คือ สิ่งที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจและมีอิทธิพลต่อความเชื่อของคนในสังคม

2.3.2 โหราศาสตร์ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับการพยากรณ์โชคชะตาของชีวิตมนุษย์ ซึ่งเป็นที่พึงพอใจและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม

2.3.3 ไสยศาสตร์ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องลึกลับที่ไม่สามารถอธิบายเหตุผลได้ หรือเรื่องที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ

2.3.4 โชคลาง คือ ความเชื่อที่เกิดจากมนุษย์ซึ่งเป็นผู้รวบรวมประสบการณ์จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่ได้ประสบพบเจอมา นำมายึดถือว่าอาจทำให้เกิดผลดีหรือผลร้ายตามมา ซึ่งความเชื่อดังกล่าวอาจจะเป็นความจริงหรือไม่ก็ได้

2.4 ภาพสะท้อนวัฒนธรรมและประเพณี

2.4.1 ประเพณีไทย คือ กิจกรรมที่คนในสังคมยึดถือปฏิบัติและสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ

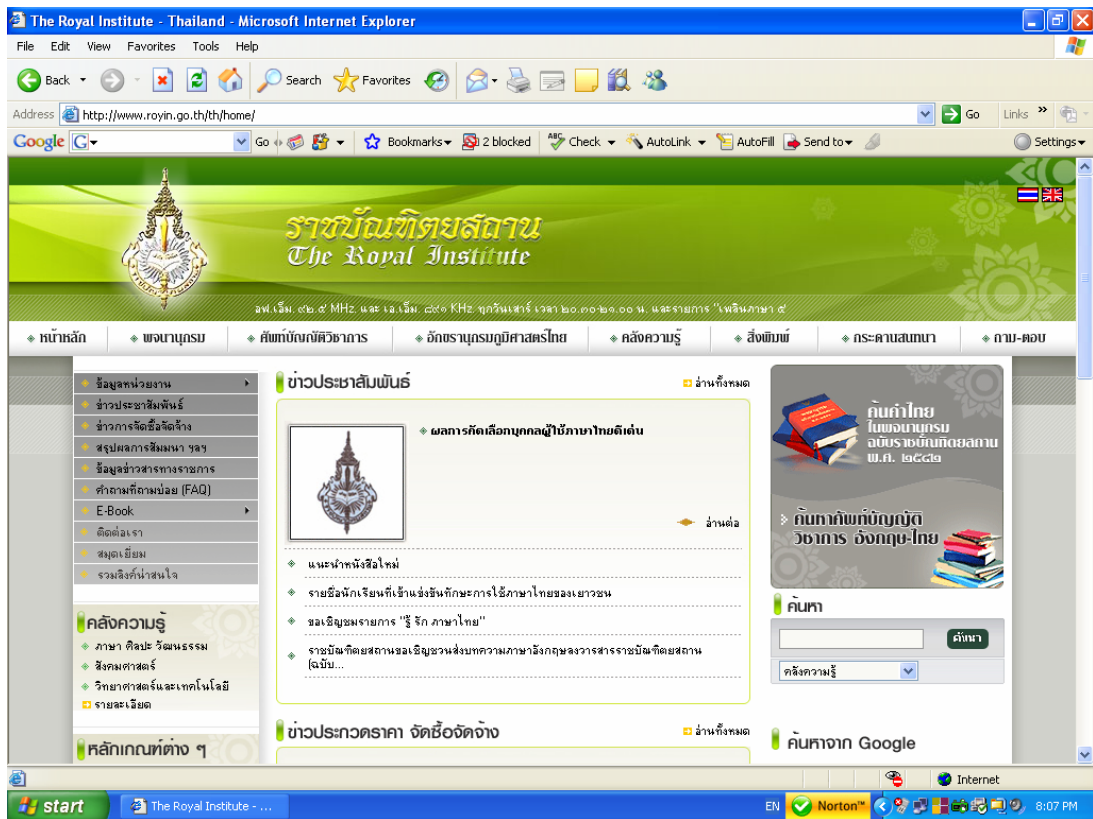
2.4.2 วิถีชีวิตแบบไทย คือ แนวทางในการดำเนินชีวิตที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะของคนไทย

2.4.3 เอกลักษณ์ไทย คือ สิ่งที่มีลักษณะเฉพาะหรือลักษณะที่บ่งบอกถึงความเป็นไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

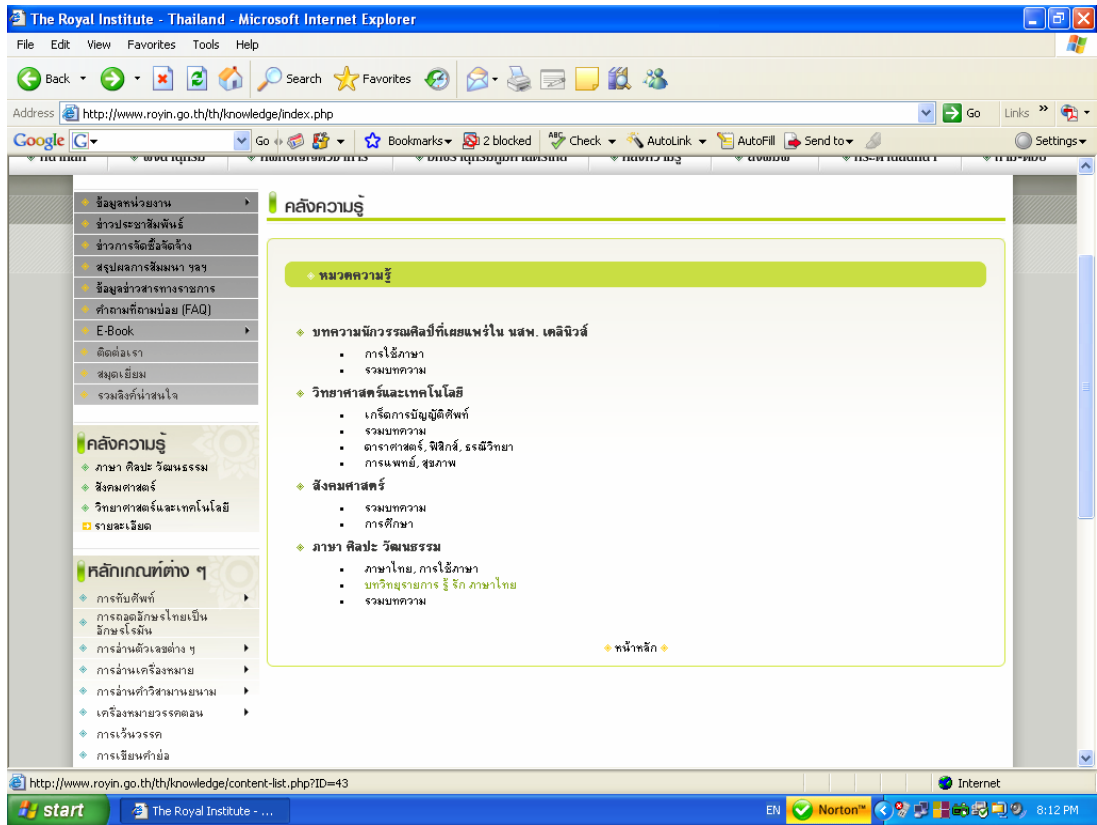
การเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การใช้ภาษาและภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. เข้าไปยังเว็บไซต์ www.royin.go.th ของราชบัณฑิตยสถาน

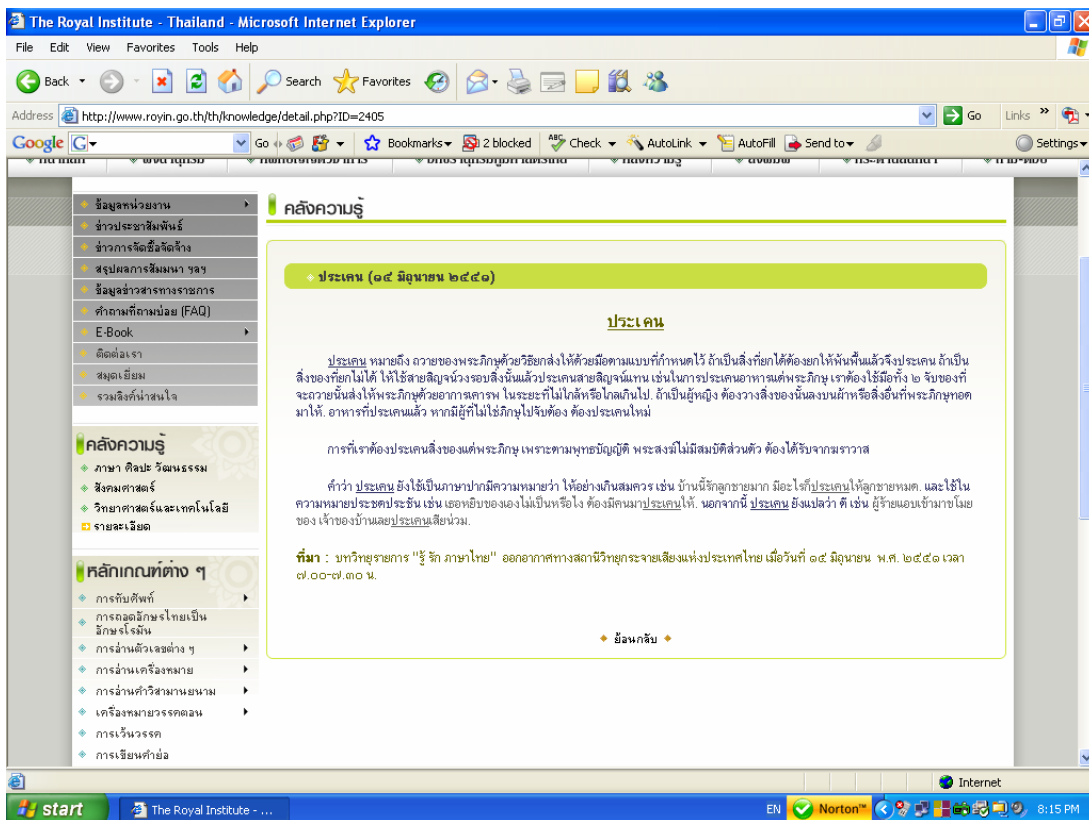
ภาพที่ 1 ตัวอย่างหน้าเว็บไซต์ของราชบัณฑิตยสถาน

2. เข้าไปที่บทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”

ภาพที่ 2 ตัวอย่างการเข้าไปรวบรวมข้อมูลบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ในเว็บไซต์

3. เก็บข้อมูลบทวิทยุที่ออกอากาศในแต่ละวัน บันทึกลงในโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด โดยระบุวัน/เดือน/ปีที่ออกอากาศ รวมทั้งระบุที่อยู่ของข้อมูลโดยละเอียด

ภาพที่ 3 ตัวอย่างบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ที่ออกอากาศในแต่ละวัน

4. จัดเรียงข้อมูลบทวิทยุตามลำดับวันที่ออกอากาศตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2550-15 มิถุนายน 2551

5. พิมพ์ข้อมูลบทวิทยุดังกล่าวออกมาเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ได้ครบถ้วนทั้ง 513 บทแล้ว จึงนำข้อมูลมาศึกษาและวิเคราะห์ดังนี้

1. นำข้อมูลบทวิทยุดังกล่าวที่รวบรวมไว้ตลอด 17 เดือน ตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2550-15 มิถุนายน 2551 จำนวน 513 บท มาวิเคราะห์ตามประเภทของคำ สำนวน ภาพพจน์ และภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม แล้วบันทึกลงในโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ดตามแนวทางวิเคราะห์ที่กำหนดไว้
2. ในการบันทึกข้อมูลจะบันทึกการใช้ภาษาทุกประเภทที่พบ พร้อมบริบทแวดล้อม รวมทั้งวัน/เดือน/ปีที่บทวิทยุออกอากาศและที่อยู่ของข้อมูล
3. นับจำนวนข้อมูลที่พบเพื่อหาค่าร้อยละของข้อมูลในโปรแกรมไมโครซอฟต์เอ็กเซล แล้วสร้างแผนภูมิรูปภาพในโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด
4. นำข้อมูลที่แยกประเภทแล้วมาวิเคราะห์ตามเกณฑ์การวิเคราะห์คำ สำนวน ภาพพจน์ และภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม
5. นำผลการวิเคราะห์ทั้งหมดมาสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย
6. การนำเสนอข้อมูลและจัดทำงานวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การใช้ภาษาและภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การใช้คำ สำนวน ภาพพจน์ในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”

ส่วนที่ 2 ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”

ส่วนที่ 1 การใช้คำ สำนวน ภาพพจน์ในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การใช้คำ สำนวน ภาพพจน์ตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. คำ

1.1 คำประสม

1.2 คำซ้อน

1.2.1 คำซ้อนเพื่อความหมาย

1.2.1.1 คำซ้อนเพื่อความหมาย 2 พยางค์

1.2.1.2 คำซ้อนเพื่อความหมาย 4 พยางค์

1.2.2 คำซ้อนเพื่อเสียง

1.2.2.1 คำซ้อนเพื่อเสียง 2 พยางค์

1.2.2.2 คำซ้อนเพื่อเสียง 4 พยางค์

1.3 คำพยาน

1.3.1 คำพยานที่มีหน่วยคำไม่อิสระและหน่วยคำอิสระชนิดคำกริยา

1.3.2 คำพยานที่มีหน่วยคำไม่อิสระและหน่วยคำอิสระชนิดคำนาม

- 1.4 คำซ้ำ
  - 1.4.1 คำซ้ำที่มีความหมายเป็นพหูพจน์
  - 1.4.2 คำซ้ำที่เน้นความหมายของคำให้หนักแน่นยิ่งขึ้น
  - 1.4.3 คำซ้ำที่ลดน้ำหนักความหมายของคำ
  - 1.4.4 คำซ้ำที่แยกความหมายออกเป็นส่วนๆ
  - 1.4.5 คำซ้ำที่ทำให้เกิดความหมายไม่แน่นอน
  - 1.4.6 คำซ้ำในคู่
- 1.5 คำทับศัพท์
- 1.6 คำราชาศัพท์
- 1.7 คำภาษาต่างประเทศ
- 1.8 คำศัพท์บัญญัติ
- 1.9 คำภาษาปาก
- 1.10 คำเสริม
- 1.11 คำสุภาพ
- 1.12 คำย่อ
  - 1.12.1 คำย่อที่มีเครื่องหมายไปยาลน้อย
  - 1.12.2 การใช้อักษรย่อ
- 1.13 คำภาษาถิ่น
- 1.14 คำศัพท์เฉพาะทางวิชาการ
- 1.15 คำโบราณ

2. สำนวน

- 2.1 ด้านที่มาของสำนวน
  - 2.1.1 สำนวนเกี่ยวกับสัตว์
  - 2.1.2 สำนวนเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของมนุษย์
  - 2.1.3 สำนวนเกี่ยวกับศาสนาและประเพณี
  - 2.1.4 สำนวนเกี่ยวกับชาติและวรรณคดี
  - 2.1.5 สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะ
  - 2.1.6 สำนวนเกี่ยวกับอาหาร

- 2.1.7 ส่วนนเกี่ยวกับยานพาหนะทั้งทางบกและทางน้ำ
  - 2.1.8 ส่วนนเกี่ยวกับการละเล่นและการแสดง
  - 2.1.9 ส่วนนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
  - 2.1.10 ส่วนนเกี่ยวกับพืช
  - 2.1.11 ส่วนนเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่ม
  - 2.1.12 ส่วนนอื่นๆ
  - 2.2 ด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของส่วนน
    - 2.2.1 ส่วนนที่ความหมายกว้างขึ้นจากความหมายเดิม
    - 2.2.2 ส่วนนที่ความหมายเปลี่ยนแปลงเป็นความหมายอื่น
    - 2.2.3 ส่วนนที่ความหมายตรงข้ามกับความหมายเดิม
3. ภาพพจน์
- 3.1 อุปมา
  - 3.2 ปฏิพจน์
  - 3.3 อาวัตพากย์
  - 3.4 อุปลักษณะ
  - 3.5 การใช้คำตรงกันข้าม
  - 3.6 สัทพจน์
  - 3.7 อติพจน์

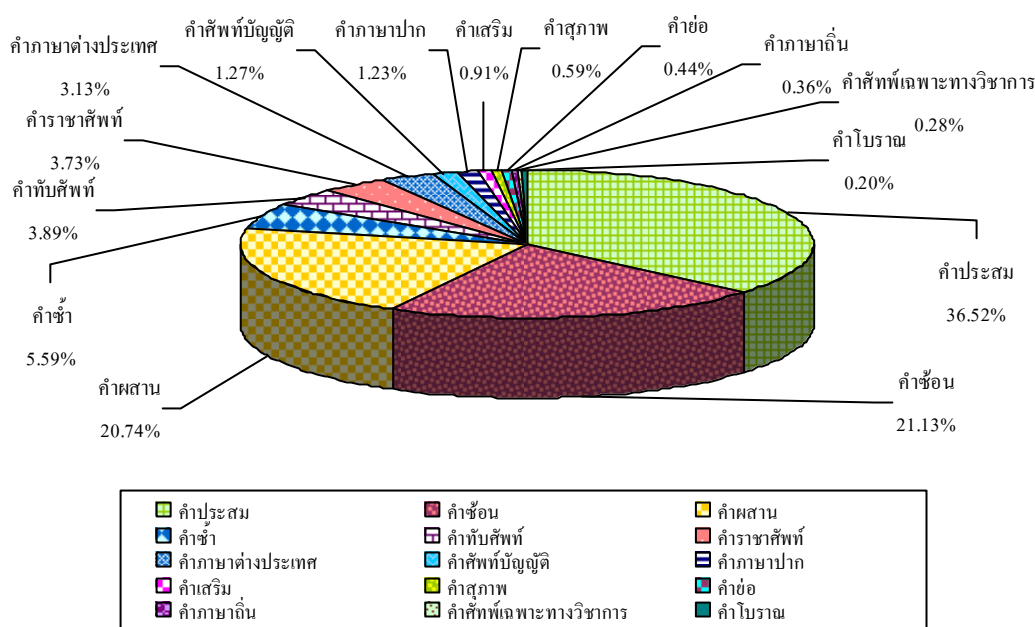
1. คำ

คำเป็นสิ่งสำคัญเบื้องต้นในการใช้ภาษาเพื่อติดต่อสื่อสารกัน ทั้งในการเขียนและการพูด ผู้ใช้ภาษาจำเป็นต้องมีทักษะในการเลือกคำมาใช้ให้ถูกต้องและเหมาะสมตามบริบท เพื่อให้สื่อความหมายได้เข้าใจตรงกัน การใช้คำในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” จำแนกออกเป็น 15 ลักษณะ โดยเรียงตามลำดับจากลักษณะของคำที่พบมากที่สุดไปยังคำที่พบน้อยที่สุด ตามตารางและแผนภูมิที่ปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ลักษณะการใช้คำในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”

การใช้คำ	จำนวนคำ	ร้อยละ
คำประสม	921	36.52
คำซ้อน	533	21.13
คำพ้อง	523	20.74
คำซ้ำ	141	5.59
คำทับศัพท์	98	3.89
คำราชาศัพท์	94	3.73
คำภาษาต่างประเทศ	79	3.13
คำศัพท์บัญญัติ	32	1.27
คำภาษาปาก	31	1.23
คำเสริม	23	0.91
คำสุภาพ	15	0.59
คำย่อ	11	0.44
คำภาษาถิ่น	9	0.36
คำศัพท์เฉพาะทางวิชาการ	7	0.28
คำโบราณ	5	0.20
รวม	2,522	100

จากตารางที่ 1 ลักษณะการใช้คำในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” แสดงแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพที่ 4 แผนภูมิลักษณะการใช้คำในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”

จากตารางที่ 1 และภาพที่ 4 จะเห็นได้ว่าลักษณะการใช้คำในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีคำที่พบบมากที่สุดคือ คำประสม ปรากฏทั้งสิ้น 921 คำ คิดเป็นร้อยละ 36.52 รองลงมาคือ คำซ้อน ปรากฏทั้งสิ้น 533 คำ คิดเป็นร้อยละ 21.13 คำพยาน ปรากฏทั้งสิ้น 523 คำ คิดเป็นร้อยละ 20.74 คำซ้ำ ปรากฏทั้งสิ้น 141 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.59 คำทับศัพท์ ปรากฏทั้งสิ้น 98 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.89 คำราชาศัพท์ ปรากฏทั้งสิ้น 94 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.73 คำภาษาต่างประเทศ ปรากฏทั้งสิ้น 79 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.13 คำศัพท์บัญญัติ ปรากฏทั้งสิ้น 32 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.27 คำภาษาปาก ปรากฏทั้งสิ้น 31 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.23 คำเสริม ปรากฏทั้งสิ้น 23 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.91 คำสุภาพ ปรากฏทั้งสิ้น 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.59 คำย่อ ปรากฏทั้งสิ้น 11 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.44 คำภาษาถิ่น ปรากฏทั้งสิ้น 9 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.36 คำศัพท์เฉพาะทางวิชาการ ปรากฏทั้งสิ้น 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.28 และคำที่พบน้อยที่สุดคือ คำโบราณ ปรากฏทั้งสิ้น 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.20

ตัวอย่างการใช้คำในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีดังนี้

1.1 คำประสม

คำประสม คือ การนำคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปที่มีความหมายต่างกันำมาประสมกัน แล้วเกิดเป็นคำที่มีความหมายใหม่ โดยมีความหมายใกล้เคียงกับความหมายเดิม ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า คำประสมที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 921 คำ คิดเป็นร้อยละ 36.52

ตัวอย่างคำประสมมีดังนี้

“...สมอ เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับทิ้งลงไปให้เกาะพื้นดิน เพื่อยึดเรือให้หยุดอยู่กับที่ โดยไม่ต้องผูกเรือกับหลัก ทุ่น หรือสิ่งอื่น...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า เครื่องมือ เป็นคำประสม เกิดจากการนำคำว่า เครื่อง กับคำว่า มือ ซึ่งมีความหมายต่างกันมารวมกันแล้วเกิดเป็นคำใหม่ และมีความหมายใกล้เคียงกับคำเดิม

คำว่า เครื่อง หมายถึง น. สิ่งของสำหรับการใช้การต่างๆ เช่น เครื่องรถ เครื่องเรือน เครื่องไฟฟ้า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 259) ส่วนคำว่า มือ หมายถึง น. อวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกาย อยู่ต่อจากปลายแขนประกอบด้วยฝ่ามือและนิ้วมือ สำหรับจับเป็นด้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 865) เมื่อนำทั้งสองคำมารวมกันได้เป็นคำใหม่คือคำว่า เครื่องมือ หมายถึง น. สิ่งของสำหรับการใช้ในงานต่างๆ เป็นสิ่งที่ช่วยให้ทำการงานนั้น ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ในบริบทมีความหมายว่า สมอเป็นสิ่งที่มีน้ำหนักมากใช้สำหรับทิ้งลงไปใต้น้ำให้ถึงพื้นดิน เพื่อทำให้เรือหยุดอยู่กับที่โดยไม่จำเป็นต้องผูกเรือกับสิ่งอื่นอีก

“...หนังสือพิมพ์ที่ชอบลงข่าวผิดพลาดโดยไม่ตรวจสอบให้ดี ถือว่าเป็นสื่อที่ขาดจริยธรรม...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **หนังสือพิมพ์** เป็นคำประสม เกิดจากการนำ คำว่า หนังสือ กับคำว่า พิมพ์ ซึ่งมีความหมายต่างกันมารวมกันแล้วเกิดเป็นคำใหม่ และมีความหมาย ใกล้เคียงกับคำเดิม

คำว่า หนังสือ หมายถึง น. ข้อความที่พิมพ์หรือเขียนเป็นต้นแล้วรวมเป็นเล่ม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1244) ส่วนคำว่า พิมพ์ หมายถึง ก. ใช้เครื่องจักรกดตัวหนังสือหรือภาพ เป็นต้นให้ติดบนวัตถุ เช่น แผ่นกระดาษ ผ้า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 789) เมื่อนำทั้งสองคำมา รวมกันได้เป็นคำใหม่คือคำว่า หนังสือพิมพ์ หมายถึง น. สื่อมวลชนประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหา มากและหลากหลาย เช่น ข่าว บทความ ข้อเขียนคอลัมน์ต่างๆ เป็นต้น มีกำหนดเวลาในการเผยแพร่ ที่แน่นอน มีข้อความและภาพประกอบ เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย และใช้เป็นหลักฐานในการอ้างอิง ทางวิชาการได้ (สิริวรรณ นันทจันทุล, 2549: 11-13) ในบริบทมีความหมายว่า สื่อสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหา หลากหลายรูปแบบ และเป็นสื่อที่มีเนื้อหามาก ทำให้ข่าวที่เผยแพร่ออกไปผิดพลาดได้ง่าย หากไม่ ตรวจสอบให้ละเอียดถี่ถ้วน จึงถือได้ว่าเป็นสื่อที่ขาดจริยธรรม

“... ลูกจ้างขโมยเงินในลิ้นชักไปหมด...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ลูกจ้าง** และคำว่า **ลิ้นชัก** เป็นคำประสม คำว่า ลูกจ้าง เกิดจากการนำคำว่า ลูก กับคำว่า จ้าง มาประสมกัน ซึ่งทั้งสองคำ มีความหมายต่างกันมารวมกันแล้วเกิดเป็นคำใหม่ และมีความหมายใกล้เคียงกับคำเดิม

คำว่า ลูก หมายถึง น. ผู้มีกำเนิดจากพ่อแม่ หรือโดยปริยายถือว่ามิฐานะเสมือนลูก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1020) ส่วนคำว่า จ้าง หมายถึง น. ให้ทำงานหรือทำของโดยให้ค่าตอบแทน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 303) เมื่อนำทั้งสองคำมารวมกันได้เป็นคำใหม่คือคำว่า ลูกจ้าง หมายถึง น. ผู้รับทำงาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 303)

คำว่า **ลิ้นชัก** เกิดจากการนำคำว่า ลิ้น กับคำว่า ชัก มาประสมกัน ซึ่งทั้งสองคำ มีความหมายต่างกันมารวมกันแล้วเกิดเป็นคำใหม่ และมีความหมายใกล้เคียงกับคำเดิม

คำว่า ลิ้น หมายถึง น. ส่วนของสิ่งต่างๆ มักมีรูปร่าง ยาวหรือกลม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1014) ส่วนคำว่า ชัก หมายถึง ก. ดึง, ดึงออกมา, ดึงขึ้น เช่น ชักลิ้น ชักโต๊ะ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 353) เมื่อนำทั้งสองคำมารวมกันได้เป็นคำใหม่คือคำว่า ลิ้นชัก หมายถึง น. ส่วนที่สอดอยู่ใน

ช่องด้านหน้าตู้และโต๊ะเป็นต้น รูปคล้ายหีบไม่มีฝา ชักออกและผลักเข้าได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1014) ในบริบทที่มีความหมายว่า ผู้ที่รับจ้างทำงานขโมยเงินในช่องด้านหน้าตู้ไปหมด

“...เพื่อนๆ มอบหมายให้เธอออกหน้าไปขออนุญาตอาจารย์คเรียนชั่วโมงนี้...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **มอบหมาย** และคำว่า **ออกหน้า** เป็นคำประสม คำว่า **มอบหมาย** เกิดจากการนำคำว่า **มอบ** กับคำว่า **หมาย** มาประสมกัน ซึ่งทั้งสองคำ มีความหมายต่างกันมารวมกันแล้วเกิดเป็นคำใหม่ และมีความหมายใกล้เคียงกับคำเดิม คำว่า **มอบ** หมายถึง ก. ให้ไว้ เช่น มอบเงินเป็นค่าอาหารกลางวันแก่เด็กนักเรียน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 843) ส่วนคำว่า **หมาย** หมายถึง ก. มุ่ง เช่น เป้าที่หมายไว้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1260) เมื่อนำทั้งสองคำมารวมกันได้เป็นคำใหม่คือคำว่า **มอบหมาย** หมายถึง ก. กำชับ สั่งเสีย เช่น มอบหมายการงาน, กะให้, กำหนดให้ เช่น มอบหมายหน้าที่ให้แต่ละคนรับผิดชอบ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 843)

คำว่า **ออกหน้า** เกิดจากการนำคำว่า **ออก** กับคำว่า **หน้า** มาประสมกัน ซึ่งทั้งสองคำ มีความหมายต่างกันมารวมกันแล้วเกิดเป็นคำใหม่ และมีความหมายใกล้เคียงกับคำเดิม

คำว่า **ออก** หมายถึง ก. นำ เช่น ออกหน้า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1342) ส่วนคำว่า **หน้า** หมายถึง น. ส่วนของศีรษะตั้งแต่หน้าผากลงมาจดคาง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1245) เมื่อนำทั้งสองคำมารวมกันได้เป็นคำใหม่คือคำว่า **ออกหน้า** หมายถึง น. รับผิดชอบดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งแทนผู้อื่น ในบริบทที่มีความหมายว่า เพื่อนๆ กำหนดให้เธอเป็นผู้รับผิดชอบในการขออนุญาตอาจารย์เพื่อขเรียนในชั่วโมงนี้

1.2 คำซ้อน

คำซ้อน คือ การนำคำ 2 คำที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมาซ้อนกันแล้วมีความหมายใหม่หรือมีความหมายใกล้เคียงกับความหมายเดิม รวมทั้งอาจมีเสียงที่คล้ายคลึงกันด้วย ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าคำซ้อนที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มี 2 ลักษณะ คือ คำซ้อนเพื่อความหมายและคำซ้อนเพื่อเสียง ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 533 คำ คิดเป็นร้อยละ 21.13

ตัวอย่างคำซ้อนแต่ละลักษณะมีดังนี้

1.2.1 คำซ้อนเพื่อความหมาย

คำซ้อนเพื่อความหมาย คือ การนำคำที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันมาซ้อนกัน แล้วมีความหมายใหม่หรือมีความหมายใกล้เคียงกับความหมายเดิม

1.2.1.1 คำซ้อนเพื่อความหมาย 2 พยางค์

“...สูติแพทย์ คือ แพทย์ผู้มีความรู้ความสามารถในการดูแลผู้ที่ตั้งครรภ์และการทำคลอด...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ดูแล** เป็นคำซ้อนเพื่อความหมายเกิดจากคำว่า **ดู** กับคำว่า **แล** ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกันมาซ้อนกันแล้วเกิดเป็นคำใหม่ที่ใกล้เคียงกับความหมายเดิม

คำว่า **ดู** หมายถึง ก. ใช้สายตาเพื่อให้เห็น เช่น ดูภาพ ดูละคร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 412) ส่วนคำว่า **แล** หมายถึง ก. ดู มอง เช่น สองตาก็ไม่ยากแล เหลียวซ้ายแลขวา ทอดตาดูเพื่อให้รู้ให้เห็น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1041) เมื่อนำคำทั้งสองคำมาซ้อนกันจึงเกิดเป็นคำใหม่ว่า **ดูแล** หมายถึง ก. เอาใจใส่, ปกป้องรักษา, ปกครอง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 413) ในบริบทที่มีความหมายว่า **สูติแพทย์** คือ แพทย์ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการเอาใจใส่ผู้ที่ตั้งครรภ์และการทำคลอด

“...เด็กนักเรียนควรหาความรู้**เพิ่มเติม**โดยการอ่านหนังสือ นอกเหนือจากที่เรียนในห้องเรียน...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **เพิ่มเติม** เป็นคำซ้อนเพื่อความหมายเกิดจากคำว่า **เพิ่ม** กับคำว่า **เติม** ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกันมาซ้อนกันแล้วเกิดเป็นคำใหม่ที่ใกล้เคียงกับความหมายเดิม

คำว่าเพิ่ม หมายถึง ก. ทำให้มากขึ้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 801)
 ส่วนคำว่า เดิม หมายถึง ก. เพิ่มสิ่งที่ยังบกพร่องอยู่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 477) เมื่อนำคำทั้งสอง
 คำมาซ้อนกันจึงเกิดเป็นคำใหม่ว่า เพิ่มเดิม หมายถึง ก. เสริมหรือเติมของที่มีอยู่แต่ยังไม่สมบูรณ์ให้มี
 มากหรือสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่น ศึกษาเพิ่มเติม แก้ไขเพิ่มเติม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 801) ในบริบท
 มีความหมายว่า เด็กนักเรียนควรหาความรู้เสริมให้มากขึ้นโดยการอ่านหนังสือ ไม่ใช่รับความรู้ที่ได้
 จากการเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว

1.2.1.2 คำซ้อนเพื่อความหมาย 4 พยางค์

“...ประณามพจน์ หมายถึง ถ้อยคำที่กล่าวเป็นการน้อมไหว้ครูบา
 อาจารย์ เป็นต้น เป็นบทเริ่มของคำประพันธ์ที่แต่งเป็นเรื่องยาวๆ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า ครูบาอาจารย์ เป็นคำซ้อน
 เพื่อความหมาย เกิดจากคำว่า ครู คำว่า บา และคำว่า อาจารย์ ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกันมาซ้อนกัน
 แล้วเกิดเป็นคำใหม่ที่ใกล้เคียงกับความหมายเดิม

คำว่า ครู หมายถึง น. ผู้สั่งสอนศิษย์, ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์
 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 225) คำว่า บา หมายถึง น. ครู, อาจารย์, อาจารย์ในทางธรรม (อุดม รุ่งเรืองศรี,
 2533: 672) ส่วนคำว่า อาจารย์ หมายถึง น. ผู้สั่งสอนวิชาความรู้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1361)
 เมื่อนำคำทั้งสามคำมาซ้อนกันจึงเกิดเป็นคำใหม่ว่า ครูบาอาจารย์ หมายถึง น. ครู, อาจารย์, ผู้ที่ถ่ายทอด
 ความรู้ และอบรมสั่งสอนศิษย์ นอกจากนี้ คำว่า ครูบาอาจารย์ จะเป็นคำซ้อนเพื่อความหมายแล้ว
 ยังพบการสัมผัสสระ /า/ ในคำว่า บา กับคำว่า อาจารย์ ด้วย ในบริบทที่มีความหมายว่า ประณามพจน์
 หมายถึง ถ้อยคำที่ใช้กล่าวเพื่อเป็นการน้อมไหว้ครูหรืออาจารย์ ซึ่งประณามพจน์เป็นบทเริ่มของ
 คำประพันธ์ที่แต่งเป็นเรื่องที่มีขนาดยาว

“...ข้าราชการที่มีคุณธรรมทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร
 ซื่อสัตย์สุจริต ไม่กล่าวเท็จและไม่คิดร้ายต่อเพื่อนร่วมงาน...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ขยันหมั่นเพียร** และคำว่า **ซื่อสัตย์สุจริต** เป็นคำซ้อนเพื่อความหมาย ซึ่งเกิดจากคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาซ้อนกันแล้ว เกิดเป็นคำใหม่ที่ใกล้เคียงกับความหมายเดิม

คำว่า ขยันหมั่นเพียร เกิดจากคำว่า ขยัน คำว่า หมั่น และคำว่า เพียร มาซ้อนกัน คำว่า ขยัน หมายถึง ก. ทำการงานอย่างแข็งขันไม่ปล่อยปละละเลย, ทำหรือประพฤติเป็นปกติสม่ำเสมอ, ไม่เกียจคร้าน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 166) คำว่า หมั่น หมายถึง ก. ขยัน, ทำหรือประพฤติย่อยๆ อย่างเป็นปกติสม่ำเสมอ, เช่น หมั่นทำการบ้าน หมั่นมาหา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1257) ส่วนคำว่า เพียร หมายถึง ก. พยายามจนกว่าจะสำเร็จ, บากบั่น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 802) เมื่อนำคำทั้งสามคำมาซ้อนกันจึงเกิดเป็นคำใหม่ที่ว่า ขยันหมั่นเพียร หมายถึง ก. กระทำหรือประพฤติสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยความแข็งขันจนประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ คำว่า ขยันหมั่นเพียร จะเป็นคำซ้อนเพื่อความหมายแล้ว ยังพบการสัมผัสสระอะ /a/ ในคำว่า ขยัน กับคำว่า หมั่น ด้วย

ซื่อสัตย์สุจริต เกิดจากคำว่า ซื่อสัตย์ กับคำว่า สุจริต มาซ้อนกัน คำว่า ซื่อสัตย์ หมายถึง ก. ประพฤติตรงและจริงใจ, ไม่คิดคดทรยศ, ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 382) ส่วนคำว่า สุจริต หมายถึง น. ความประพฤติชอบ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1202) เมื่อนำคำทั้งสองคำมาซ้อนกันจึงเกิดเป็นคำใหม่ที่ว่า ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง น. ความประพฤติที่ซื่อตรง จริงใจ และไม่หลอกลวง นอกจากนี้ คำว่า ซื่อสัตย์สุจริต จะเป็นคำซ้อนเพื่อความหมายแล้ว ยังพบการสัมผัสพยัญชนะ /ส/ ในคำว่า สัตย์ กับคำว่า สุจริต ด้วย ในบริบทที่มีความหมายว่า ข้าราชการที่มีคุณธรรมจะต้องทำงานด้วยความขยัน สม่ำเสมอ และมีความซื่อตรง ไม่กล่าวเท็จ และไม่คิดร้ายต่อเพื่อนร่วมงาน

1.2.2 คำซ้อนเพื่อเสียง

คำซ้อนเพื่อเสียง คือ การนำคำที่มีเสียงพยัญชนะต้นเสียงเดียวกันมาซ้อนกันแล้วมีความหมายใหม่หรือมีความหมายใกล้เคียงกับความหมายเดิม

1.2.2.1 คำซ้อนเพื่อเสียง 2 พยางค์

“...วันนี้พกเงินมาจำกัด จะกินอะไรหรูหราไม่ได้...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **หรรษา** เป็นคำซ้อนเพื่อเสียง เกิดจากคำว่า **หรุ** กับคำว่า **หระ** ซึ่งมีเสียงพยัญชนะต้นเสียงเดียวกัน คือ /หร/ มาซ้อนกันและมีความหมายใกล้เคียงความหมายของคำเดิม

คำว่า **หรุ** หมายถึง **ว. สวยงามด้วยการรู้จักประดับตกแต่งเกินกว่าปกติธรรมดา** เช่น แต่งตัวสวยหรุ จัดห้องเสียหรรษา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1268) ส่วนคำว่า **หระ** เป็นคำที่ซ้อนหลังคำว่า **หรุ** เพื่อให้คำมีความหมายหนักแน่นขึ้น เมื่อนำคำทั้งสองคำมาซ้อนกันจึงเกิดเป็นคำใหม่ว่า **หรรษา** หมายถึง **ว. ประดับหรือตกแต่งให้สวยงามจนเกินปกติธรรมดา, สิ่งของที่มีราคาแพง, สถานที่ที่ประดับตกแต่งอย่างสวยงาม ในบริบทมีความหมายว่า วันนี้มีเงินอยู่อย่างจำกัด จะซื้อของกินที่มีราคาแพงไม่ได้**

“...สาเหตุป็นต้นเป็นชนวนให้เกิดเหตุการณ์รุนแรงต่อมา...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **รุนแรง** เป็นคำซ้อนเพื่อเสียง เกิดจากคำว่า **รุน** กับคำว่า **แรง** ซึ่งมีเสียงพยัญชนะต้นเสียงเดียวกันคือ /ร/ มาซ้อนกัน และมีความหมายใกล้เคียงความหมายของคำเดิม

คำว่า **แรง** หมายถึง **ว. รุน, จัด, กล้า, ใ้กำลังกระทำถึงขีด, แข็ง, มีกำลัง** (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 977) ส่วนคำว่า **รุน** เป็นคำที่ซ้อนหน้าคำว่า **แรง** เพื่อให้คำมีความหมายหนักแน่นขึ้น เมื่อนำคำทั้งสองคำมาซ้อนกันจึงเกิดเป็นคำใหม่ว่า **รุนแรง** หมายถึง **ว. หนักมาก, แรงมาก, เกินปกติ, เช่น ดูอย่างรุนแรง คัดค้านอย่างรุนแรง ความคิดเห็นรุนแรง** (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 961) ในบริบทมีความหมายว่า **ป็นต้นเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เหตุการณ์แย่งกว่าเหตุการณ์ที่เป็นอยู่**

1.2.2.2 คำซ้อนเพื่อเสียง 4 พยางค์

“...อย่าแต่งตัวประเจิดประเจ้อในที่สาธารณะ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ประเจ็ดประเจ้อ** เป็นคำซ้อนเพื่อเสียง โดยเกิดจากคำว่า ประเจ็ด กับคำว่า ประเจ้อ ซึ่งมีพยัญชนะต้นเสียงเดียวกันคือ /ปร/ กับ /จ/ มาซ้อนกันและมีความหมายใกล้เคียงความหมายของคำเดิม

คำว่า ประเจ็ด หมายถึง ก. บรรเจิด, เชิดสูงขึ้นไป, สูงเด่น, เฉิดฉาย
 ว. งาม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 656) ส่วนคำว่า ประเจ้อ เป็นคำที่ซ้อนหลังคำว่า ประเจ็ด เพื่อให้คำมีความหมายหนักแน่นขึ้น เมื่อนำคำทั้งสองคำมาซ้อนกันจึงเกิดเป็นคำใหม่ที่ว่า ประเจ็ดประเจ้อ หมายถึง
 ว. อาการกระทำที่ถือกันว่าน่าละอายหรือไม่บังควรให้คนอื่นเห็น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 656)
 ในบริบทที่มีความหมายว่า อย่าแต่งตัวไม่เรียบร้อยในที่สาธารณะ

“...ใส่สาแหรกแขวนไว้ หมายถึง เลี้ยงดูอย่างพะเน้าพะนอ
 ไม่ต้องให้ทำอะไร...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า **พะเน้าพะนอ** เป็นคำซ้อนเพื่อเสียงเกิดจากคำว่า พะเน้า กับคำว่า พะนอ ซึ่งมีพยัญชนะต้นเสียงเดียวกันคือ /พ/ กับ /น/ มาซ้อนกันและมีความหมายใกล้เคียงความหมายของคำเดิม

คำว่า พะนอ หมายถึง ก. เอาอกเอาใจเกินสมควร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 777) ส่วนคำว่า พะเน้า เป็นคำที่ซ้อนหน้าคำว่า พะนอ เพื่อให้คำมีความหมายหนักแน่นขึ้น เมื่อนำคำทั้งสองคำมาซ้อนกันจึงเกิดเป็นคำใหม่ที่ว่า พะเน้าพะนอ หมายถึง ก. พร้าเอาอกเอาใจเกินสมควร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 777) ในบริบทที่มีความหมายว่า สำนวน ใส่สาแหรกแขวนไว้ หมายถึง การเลี้ยงดูอย่างตามใจโดยไม่ต้องให้ทำงานอะไรเลย

1.3 คำพยาน

คำพยาน คือ คำที่ประกอบด้วยหน่วยคำอย่างน้อย 2 หน่วย ซึ่งต้องเป็นหน่วยคำไม่อิสระอย่างน้อย 1 หน่วย โดยอาจปรากฏต้นคำหรือท้ายคำก็ได้ หรือเป็นหน่วยคำไม่อิสระทั้ง 2 หน่วย ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าคำพยานที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มี 2 ลักษณะคือ คำพยานที่มีหน่วยคำไม่อิสระและหน่วยคำอิสระชนิดคำกริยา และคำพยานที่มีหน่วยคำไม่อิสระและหน่วยคำอิสระชนิดคำนาม ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 523 คำ คิดเป็นร้อยละ 20.74

ตัวอย่างคำพยานแต่ละลักษณะมีดังนี้

1.3.1 คำพยานที่มีหน่วยคำไม่อิสระและหน่วยคำอิสระชนิดคำกริยา

คำพยานที่มีหน่วยคำไม่อิสระและหน่วยคำอิสระชนิดคำกริยา คือ การประกอบคำที่มีหน่วยคำอิสระ 1 หน่วย และหน่วยคำอิสระที่เป็นคำกริยา 1 หน่วย

“...แพทย์หลายคนเปิดคลินิกส่วนตัวรักษาผู้ป่วยในตอนเย็นและในวันหยุดราชการ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ผู้ป่วย** เป็นคำพยาน เกิดจากหน่วยคำอิสระคำว่า **ผู้** มารวมกับหน่วยคำอิสระที่เป็นคำกริยาคำว่า **ป่วย** แล้วเกิดเป็นคำใหม่

คำว่า **ผู้** หมายถึง ก. คำใช้แทนบุคคล หรือใช้แทนคำว่า คน, คำใช้ประกอบคำกริยาหรือประกอบคำวิเศษณ์ให้เป็นนามขึ้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 737) ส่วนคำว่า **ป่วย** หมายถึง ก. รู้สึกไม่สบายเพราะโรคหรือความไข้หรือเหตุอื่นที่ทำให้รู้สึกเช่นนั้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 680) เมื่อนำทั้งสองคำมารวมกันได้เป็นคำใหม่คือคำว่า **ผู้ป่วย** หมายถึง น. ผู้ที่ไม่สบายเพราะโรคหรือความไข้หรือเหตุอื่น, คนไข้ ก็ว่า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 739) ในบริบทที่มีความหมายว่า แพทย์ส่วนใหญ่จะเปิดให้บริการคลินิกส่วนตัว เพื่อรักษาผู้ที่ไม่สบายในช่วงเย็นและในช่วงวันหยุดราชการ

“...สูจิบัตรเป็นเอกสารแจ้งรายการแสดงมหรสพ อธิบายว่าในการแสดงนั้นจะมีลำดับอย่างไร...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **การแสดง** เป็นคำพยาน เกิดจากหน่วยคำอิสระคำว่า **การ** มารวมกับหน่วยคำอิสระที่เป็นคำกริยาคำว่า **แสดง** แล้วเกิดเป็นคำใหม่

คำว่า **การ** หมายถึง น. งาน, สิ่งหรือเรื่องที่ทำ, ถ้าอยู่หน้ากริยาจะทำกริยาให้เป็นคำนาม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 115) ส่วนคำว่า **แสดง** หมายถึง ก. เล่น เช่น แสดงละคร

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1230) เมื่อนำทั้งสองคำมารวมกันได้เป็นคำใหม่คือคำว่า การแสดง หมายถึง น. การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นเรื่องบังเอิญแล้วทำให้คนจำนวนมากได้เห็น ในบริบทมีความหมายว่า สุจิตร์คือเอกสารที่แจ้งรายการในงานมหรสพว่าในงานนั้นมีกิจกรรมใดให้ผู้ชมได้รับชมบ้าง

1.3.2 คำพยานที่มีหน่วยคำไม่อิสระและหน่วยคำอิสระชนิดคำนาม

คำพยานที่มีหน่วยคำไม่อิสระและหน่วยคำอิสระชนิดคำนาม คือ การประกอบคำที่มีหน่วยคำอิสระ 1 หน่วย และหน่วยคำอิสระที่เป็นคำนาม 1 หน่วย

“...ในสมัยโบราณเมื่อนำนักโทษไปที่ใดจะใช้หวายร้อยเข้าตรงเอ็นนี้เพื่อไม่ให้หนีไปได้...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **นักโทษ** เป็นคำพยาน เกิดจากหน่วยคำอิสระคำว่า **นัก** มารวมกับหน่วยคำอิสระที่เป็นคำนามคำว่า **โทษ** แล้วเกิดเป็นคำใหม่

คำว่า **นัก** หมายถึง น. ใช้ประกอบหน้าคำอื่นหมายความว่า ผู้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 568) ส่วนคำว่า **โทษ** หมายถึง น. ความไม่ดี, ความชั่ว, ความผิด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 547) เมื่อนำทั้งสองคำมารวมกันได้เป็นคำใหม่คือคำว่า **นักโทษ** น. บุคคลซึ่งถูกลงโทษจำคุก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 568) ในบริบทมีความหมายว่า ในสมัยโบราณการคุมขังบุคคลที่กระทำผิดแล้วถูกจำคุก จะใช้หวายร้อยเข้ากับเอ็นข้อเท้าเมื่อมิให้ผู้กระทำผิดหลบหนี

“...การทำทอรูปพรรณของช่างทอเมืองเพชรถือเป็นงานหัตถกรรมที่มีเอกลักษณ์ไทย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ช่างทอ** เป็นคำพยาน เกิดจากหน่วยคำอิสระคำว่า **ช่าง** มารวมกับหน่วยคำอิสระที่เป็นคำนามคำว่า **ทอ** แล้วเกิดเป็นคำใหม่

คำว่า ช่าง หมายถึง น. ผู้ชำนาญในการฝีมือหรือศิลปะอย่างใดอย่างหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 357) ส่วนคำว่า ทอง หมายถึง น. ชาติแท่งชนิดหนึ่งเนื้อแน่นมาก สีเหลือง สุกปลั่งเป็น โลหะมีค่า เรียกเต็มว่า ทองคำ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 508) เมื่อนำทั้งสองคำมารวมกัน ได้เป็นคำใหม่คือคำว่า ช่างทอง หมายถึง น. ผู้ที่มีความชำนาญในการออกแบบทอง ในบริบทนี้ ความหมายว่า ในจังหวัดเพชรบุรีมีผู้มีความชำนาญในการทำทองรูปพรรณ ซึ่งการทำทองรูปพรรณนั้น จัดเป็นงานฝีมือประเภทหัตถกรรมที่เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของไทย

1.4 คำซ้ำ

คำซ้ำ คือ การนำคำๆ เดียวกันมาซ้ำกัน เป็นคำที่มีความหมายเหมือนกัน มีรูปเขียนเหมือนกัน ส่วนใหญ่นิยมใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๓) แทนการเขียนซ้ำรูปคำเดิม ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า คำซ้ำที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มี 6 ลักษณะ คือ คำซ้ำที่มีความหมายเป็นพหูพจน์ คำซ้ำที่เน้นความหมายของคำให้หนักแน่นยิ่งขึ้น คำซ้ำที่ลดน้ำหนักความหมายของคำ คำซ้ำที่แยกความหมายออกเป็นส่วนๆ คำซ้ำที่ทำให้เกิดความหมายไม่แน่นอน และคำซ้ำในคู่ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 141 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.59

ตัวอย่างคำซ้ำแต่ละลักษณะมีดังนี้

1.4.1 คำซ้ำที่มีความหมายเป็นพหูพจน์

คำซ้ำที่มีความหมายเป็นพหูพจน์ คือ การนำคำสองคำที่มีความหมายมากกว่า 1 มาซ้ำกัน

“...รายชื่อ หมายถึง ชื่อหลายๆ ชื่อที่เรียงกันตามลำดับ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า หลายๆ เป็นคำซ้ำที่มีความหมายเป็นพหูพจน์ กล่าวคือ บอกให้ทราบว่า มีชื่อมากกว่า 1 ชื่อ ระบุจำนวนจำกัดไม่ได้

“... ลูกๆ ผลัดกันอยู่ดูแลแม่ที่ป่วย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ลูกๆ** เป็นคำซ้ำที่มีความหมายเป็นพหูพจน์ กล่าวคือ บอกให้ทราบว่ามียุวกมากกว่า 1 คน ที่หมุนเวียนกันช่วยดูแลแม่

1.4.2 คำซ้ำที่เน้นความหมายของคำให้หนักแน่นยิ่งขึ้น

คำซ้ำที่เน้นความหมายของคำให้หนักแน่นยิ่งขึ้น คือ การนำคำสองคำที่มีความหมายเหมือนกันมาซ้ำกัน โดยให้ความหมายเน้นหนักกว่าคำเดิม

“... เพื่อนเราคนนี้จะขึ้นคานแน่ๆ อายุเกือบ 40 แล้ว ยังไม่พบใคร
ถูกใจเลย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **แน่ๆ** เป็นคำซ้ำที่เน้นความหมายของคำให้หนักแน่นยิ่งขึ้น กล่าวคือ เน้นย้ำว่าเพื่อนคงจะขึ้นคานอย่างแน่นอน

“... พวกกันดีๆ ก็ได้ ไม่เห็นจะต้องอะอะมะเทิงเลย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ดีๆ** เป็นคำซ้ำที่เน้นความหมายของคำให้หนักแน่นยิ่งขึ้น กล่าวคือ เน้นย้ำว่าให้พวกกันอย่างนุ่มนวลไพเราะ

1.4.3 คำซ้ำที่ลดน้ำหนักความหมายของคำ

คำซ้ำที่ลดน้ำหนักความหมายของคำ คือ การนำคำสองคำที่มีความหมายเหมือนกันมาซ้ำกัน โดยให้ความหมายลดน้ำหนักลงกว่าคำเดิม

“...วันนี้ถึงแตก หาอะไรถูกๆ กินเถอะ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ถูกๆ** เป็นคำซ้ำที่ลดน้ำหนักความหมายของคำ กล่าวคือ บอกให้ทราบว่าการซื้อของที่มีราคาถูกมากกว่าที่เคยซื้อของถูกมา

“...ทำให้ที่ตรงนั้น ผู้ไหวต้องยืนตัวตรงแล้วน้อมศีรษะลงซ้ำๆ พองาม ต้องมีระยะเวลาพอที่จะแสดงให้เห็นว่าเป็นการเคารพ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ซ้ำๆ** เป็นคำซ้ำที่ลดน้ำหนักความหมายของคำ กล่าวคือ บอกให้ทราบว่าการน้อมศีรษะลงอย่างซ้ำเพื่อความสวยงาม

1.4.4 คำซ้ำที่แยกความหมายออกเป็นส่วนๆ

คำซ้ำที่แยกความหมายออกเป็นส่วนๆ คือ การนำคำสองคำที่มีความหมายเหมือนกันมาซ้ำกัน โดยให้ความหมายจำแนกออกเป็นส่วน

“...ก่อนคลอดบุตรจะมีอาการเจ็บท้อง ไม่ใช่ปวดท้อง เพราะเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเป็นช่วงๆ ไม่ต่อเนื่อง และความรู้สึกนี้จะหายไปทันทีที่เด็กคลอด...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ช่วงๆ** เป็นคำซ้ำที่แยกความหมายออกเป็นส่วนๆ กล่าวคือ บอกให้ทราบที่เกิดความรู้สึกเจ็บนานๆ ครั้ง เป็นระยะๆ ไม่ต่อเนื่องยาวนาน

“...จุดช่อง คือ จัดทหารมารักษาการณ์อยู่ตามช่องทางที่เป็นถนนตรอก ซอกซอย เป็นช่องทางที่ข้าศึกศัตรูอาจเข้ามาถึงพระองค์ได้ ส่วน ล้อมวง นั้น คือ จัดผู้อารักขาล้อมที่ประทับไว้เป็นชั้นๆ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ชั้นๆ** เป็นคำซ้ำที่แยกความหมาย ออกเป็นส่วนๆ กล่าวคือ บอกให้ทราบว่าได้จัดทหารมาอารักขาที่ประทับไว้หลายส่วน ทั้งส่วนใน และส่วนนอก

1.4.5 คำซ้ำที่ทำให้เกิดความหมายไม่แน่นอน

คำซ้ำที่ทำให้เกิดความหมายไม่แน่นอน คือ การนำคำสองคำที่มีความหมาย เหมือนกันมาซ้ำกัน โดยไม่สามารถบอกถึงลักษณะของคำซ้ำนั้นได้

“...รอบๆ เจดีย์เต็มไปด้วยซากปรักหักพัง...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **รอบๆ** เป็นคำซ้ำที่ทำให้เกิดความหมาย ไม่แน่นอน กล่าวคือ ผู้อ่านระบุบริเวณโดยรอบของเจดีย์นั้นได้ไม่ชัดเจน

“...สีพจรลงเท้า เป็นสำนวน มีความหมายว่า ต้องเดินทางท่องเที่ยวไปเรื่อยๆ อยู่ไม่ติดที่...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **เรื่อยๆ** เป็นคำซ้ำที่ทำให้เกิดความหมาย ไม่แน่นอน กล่าวคือ เป็นการเดินทางท่องเที่ยวอย่างไม่สิ้นสุดและพักอาศัยไม่เป็นหลักแหล่ง

1.4.6 คำซ้ำในคู่

คำซ้ำในคู่ คือ การนำคำสองคำมาซ้ำกันเป็นคู่ (4 พยางค์) โดยคำในพยางค์ แรกและพยางค์ที่สามจะเป็นคำเดียวกัน ส่วนคำในพยางค์ที่สองและพยางค์ที่สี่จะเป็นคำที่มีความหมายคล้ายกัน

“...อย่ามัวทะเลาะกันอยู่เลย จะเสียนงานเสียการเปล่าๆ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **เสียงงานเสียงการ** เป็นคำซ้ำในคู่ เนื่องจากซ้ำคำว่า เสียง สองคำ ส่วนคำว่า งาน เป็นคำไทย และคำว่า การ เป็นคำบาลี ทั้งสองคำมีพยัญชนะท้ายเสียงเดียวกันคือ /น/ รวมทั้งมีความหมายเหมือนกันคือ สิ่งหรือเรื่องที่ทำ ทั้งนี้ คำว่า เสียงงานเสียงการ เป็นสำนวน หมายถึง ก. ทำให้งานที่มุ่งหวังไว้บกพร่องหรือเสียหาย เช่น เขามัวแต่ไปเที่ยวกับเพื่อนๆ จนเสียงงานเสียงการ, เสียงการเสียงงาน ก็ว่า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1220) ในบริบทที่มีความหมายว่า อย่ทำอะไรเลย เพราะจะทำให้เสียเวลาและทำให้งานเสร็จไม่ทันเวลา

“...หลานชายอยากจะจัดงานแต่งงานของเขาเจียบๆ แต่คุณน้ำก็เจ้าหน้าเจ้าตา ไปบอก**ผู้หลักผู้ใหญ่**ให้่วนวาย เขาเลยต้องตกกระไดพลอยโจน สิ้นเปลืองเงินทองไปไม่รู้เท่าไร...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **เจ้าหน้าเจ้าตา** เป็นคำซ้ำในคู่ เนื่องจากซ้ำคำว่า เจ้า สองคำ ส่วนคำว่า หน้า และคำว่า ตา เป็นคำซ้อนเพื่อความหมาย เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันเป็น หน้าตา หมายถึง เกียรติยศชื่อเสียง แต่เมื่อรวมคำทั้งสองเข้าด้วยกันแล้ว เจ้าหน้าเจ้าตา หมายถึง ดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งของผู้อื่นเพื่อชื่อเสียงของตนเอง

คำว่า **ผู้หลักผู้ใหญ่** เป็นคำซ้ำในคู่เช่นเดียวกัน เนื่องจากซ้ำคำว่า ผู้ สองคำ คำว่า หลัก หนึ่งคำ และคำว่า ใหญ่ หนึ่งคำ ในที่นี้ คำว่า ผู้หลัก และคำว่า ผู้ใหญ่ มีความหมายไปในทางเดียวกันคือ ผู้หลัก คือ ผู้ที่เป็นหลักหรือผู้ที่มีความสำคัญมาก ส่วนคำว่า ผู้ใหญ่ คือ ผู้ที่บุคคลทั่วไปให้ความเคารพนับถือ เมื่อรวมคำทั้งสองเข้าด้วยกันแล้ว ผู้หลักผู้ใหญ่ หมายถึง บุคคลที่มีความสำคัญ เป็นที่รู้จัก และเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลทั่วไป ในบริบทที่มีความหมายว่า หลานชายต้องการจัดงานแต่งงานอย่างเจียบๆ แต่คุณน้ำกลับเชิญบุคคลที่มีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับมาร่วมงาน หลานชายจึงต้องจัดงานแต่งงานอย่างยิ่งใหญ่ตาม จึงทำให้สิ้นเปลืองเงินเป็นจำนวนมาก

1.5 คำทับศัพท์

คำทับศัพท์ คือ การนำคำภาษาอังกฤษมาใช้โดยการถ่ายเสียงตัวอักษรทุกตัวเป็นตัวอักษรภาษาไทยที่มีเสียงเหมือนหรือใกล้เคียงกับคำภาษาอังกฤษมากที่สุด ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าคำทับศัพท์ที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 98 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.89

ตัวอย่างคำทับศัพท์มีดังนี้

“...รถยนต์ตอนที่เบรกเริ่มไม่ดีก็ไม่รีบไปซ่อม พอเบรกแตกไปชนต้นไม้เข้า เลยต้องเสียค่าซ่อมมาก เข้าทำนอง “เสียน้อยเสียยาก เสียมากเสียง่าย”...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **เบรก** เป็นคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ มาจากคำว่า break หมายถึง อุปกรณ์รถยนต์ที่ใช้ชะลอความเร็วหรือหยุดรถ (เจตต์ วิษุวัต, 2550: 133)

“...ใครนะลือกันว่าเขาถูกล็อตเตอรี่รางวัลที่ 1 ที่แท้เป็นข่าวโคมลอย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ล็อตเตอรี่** เป็นคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ มาจากคำว่า lottery หมายถึง การพนันอย่างหนึ่ง ผู้ซื้อ มีสิทธิถูกรางวัลตั้งแต่รางวัลใหญ่ไปจนถึงรางวัลเล็กๆ ภาษาไทยใช้ว่า สลากกินแบ่งหรือหวย (นักวิชาการภาษาอังกฤษ (นามแฝง), 2540: 83)

“...ตอนนี้แฟชั่นผมสั้นกำลังมาแรง...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **แฟชั่น** เป็นคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ มาจากคำว่า fashion หมายถึง แบบเสื้อผ้า ทรงผม รองเท้า เครื่องแต่งกายต่างๆ ที่เป็นที่ยอมรับกันในช่วงเวลาหนึ่งๆ (เจตต์ วิษุวัต, 2550: 172)

“...ถ้าไม่ทราบหมายเลขห้องของคนไข้ก็สอบถามได้ที่เคาน์เตอร์หมายเลข 1...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **เคาน์เตอร์** เป็นคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ มาจากคำว่า counter หมายถึง พื้นที่บน โต๊ะที่ใช้สำหรับบริการลูกค้าหรือผู้มาติดต่อ ภาษาไทยใช้หมายถึง โต๊ะที่มีขนาดสูงและไม่จำกัดความยาวสำหรับผู้มาติดต่อหรือให้บริการ (นักวิชาการภาษาอังกฤษ (นามแฝง), 2540: 30)

1.6 คำราชาศัพท์

คำราชาศัพท์ คือ คำที่ใช้กับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ รวมถึงคำที่ใช้กับพระภิกษุด้วย ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าคำราชาศัพท์ที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 94 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.73

ตัวอย่างคำราชาศัพท์มีดังนี้

“...พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพรปีใหม่แก่ประชาชนชาวไทย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **พระราชทาน** เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง ให้เป็นคำราชาศัพท์ที่ใช้กับพระมหากษัตริย์ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และสมเด็จพระบรมราชกุมารี (คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำหนังสือ “ราชาศัพท์”, 2545: 51)

“...วันที่ 29 กรกฎาคม พุทธศักราช 2505 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงอภิปรายเรื่อง ปัญหาการใช้คำไทยที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **เสด็จพระราชดำเนิน** หมายถึง การเดินทางไปมาโดยยานพาหนะโดยกระบวนแห่ตามโบราณราชประเพณีหรือเดินไปตามลาดพระบาท เป็นคำราชาศัพท์ที่ใช้กับพระมหากษัตริย์ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และสมเด็จพระบรมราชกุมารี (คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำหนังสือ “ราชาศัพท์”, 2545: 52) ในบริบทมีความหมายว่าเดินทาง ส่วนคำว่า **ทรงอภิปราย** หมายถึง อภิปราย ซึ่งเป็นคำสามัญ เมื่อใช้เป็นคำราชาศัพท์ให้เดิมคำว่า ทรง ข้างหน้าคำนั้นจึงเป็นคำราชาศัพท์

“...เมื่อจะทำบุญที่บ้าน เจ้าบ้านจะไปนิมนต์พระภิกษุที่วัด และแจ้งให้ท่านทราบ กำหนดงานว่าเป็นงานอะไร ต้องการนิมนต์พระกี่รูป การเดินทางของพระจะจัดการอย่างไรเป็นต้น...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **นิมนต์** เป็นคำศัพท์ที่ใช้กับพระภิกษุสงฆ์ หมายถึง เชิญ (ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, 2550: 83)

“...ยาวกาลิก หมายถึง ของที่เก็บไว้ฉันได้ตั้งแต่เช้าถึงเที่ยงวัน คือ ข้าวปลาอาหาร ที่พระภิกษุรับบิณฑบาตมา รวมทั้งอาหารที่ญาติโยมถวาย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ฉัน** เป็นคำศัพท์ที่ใช้กับพระภิกษุสงฆ์ หมายถึง กิน (ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, 2550: 83) ส่วนคำว่า **ถวาย** เป็นคำศัพท์ที่ใช้กับพระภิกษุสงฆ์ หมายถึง ให้ (ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, 2550: 83)

1.7 คำภาษาต่างประเทศ

คำภาษาต่างประเทศ คือ คำที่ยืมมาจากภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาไทย ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า คำภาษาต่างประเทศที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 79 คำ คิดเป็น ร้อยละ 3.13

ตัวอย่างคำภาษาต่างประเทศมีดังนี้

“...รถยี่ห้อนี้ออกตัวได้เร็ว คนจึงนิยมใช้...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ยี่ห้อ** เป็นคำที่มาจากภาษาจีน หมายถึง น. ชื่อร้านค้า, ชื่อป้ายร้าน, ชื่อตราสินค้า (เรียรชัย เอี่ยมวรมะ, 2549: 1110) ในบริบทมีความหมายว่า รถยนต์ตราสินค้านี้เคลื่อนตัวได้เร็ว คนจึงนิยมใช้กัน

“...เขามักจะหาพระเครื่องไปกำนัลว่าที่พ่อตาอยู่เสมอ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **กำนัล** เป็นคำที่มาจากภาษาเขมร เขียนตรงกับ คำภาษาเขมรว่า **กัมล** หมายถึง ก. ให้อวดดีของเพื่อให้ผู้รับฟังพอใจ (กาญจนา นาคสกุล และคณะ, 2548: 46) ในบริบทมีความหมายว่า เขานำพระเครื่องไปให้ว่าที่พ่อตาอยู่บ่อยๆ เพื่อให้พ่อตาฟังพอใจ

“...หัวกะทิ เป็นกะทิที่มีความข้นและความมันมาก การคั้นกะทิออกจากเนื้อ มะพร้าวครั้งต่อๆ ไป น้ำกะทิจะจางลง ครั้งสุดท้ายน้ำจะจางมาก เรียกว่า หางกะทิ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **กะทิ** เป็นคำที่มาจากภาษาเขมร เขียนตรงกับ คำภาษาเขมรว่า **ขุฑิ** หมายถึง น. น้ำที่คั้นออกจากเนื้อมะพร้าวขูด (กาญจนา นาคสกุล และคณะ, 2548: 31)

“...เรือโจรสลัดสมัยก่อนมักจะซัดกรงรูปหัวกะโหลกมีกระดูกไขว้อยู่ข้างล่าง...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **สลัด** เป็นคำที่มาจากภาษามลายู เขียนตรงกับ คำภาษามลายูว่า **salat** หมายถึง น. โจรสั่งปล้นเรือกลางทะเล (แปลก ศิลปกรรมพิเศษ, 2529: 156)

1.8 คำศัพท์บัญญัติ

คำศัพท์บัญญัติ คือ คำภาษาไทยที่สร้างขึ้นเพื่อใช้แทนคำศัพท์ของภาษาเดิม โดยสื่อความหมายได้ครอบคลุมหรือใกล้เคียงคำเดิมมากที่สุด ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าคำศัพท์บัญญัติที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 32 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.27

ตัวอย่างคำศัพท์บัญญัติมีดังนี้

“...ไปรษณีย์ไทยกำลังพัฒนาโครงข่ายออนไลน์...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ไปรษณีย์** เป็นคำศัพท์บัญญัติมาจากคำภาษาอังกฤษว่า post หมายถึง น. วิธีการส่งหนังสือและหีบห่อของ โดยมีองค์กรที่ตั้งขึ้นเป็นเจ้าหน้าที่รับส่ง (อุทัย ไชยานนท์, 2540: 127)

“...แต่โบราณมามักจะถือว่า คนที่เกิดก่อนจะมีประสบการณ์มากกว่าจึงมีความรู้ความฉลาดมากกว่า...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ประสบการณ์** เป็นคำศัพท์บัญญัติมาจากคำภาษาอังกฤษว่า experience หมายถึง น. ความชัดเจนที่เกิดจากการกระทำหรือได้พบเห็นมา (อุทัย ไชยานนท์, 2540: 119)

“...ประธานสภาผู้แทนราษฎรบรรจุเรื่องกฎหมายแรงงานเข้าในระเบียบวาระการประชุมสภาแล้ว...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ระเบียบวาระ** เป็นคำศัพท์บัญญัติมาจากคำภาษาอังกฤษว่า agenda หมายถึง น. ลำดับรายการที่กำหนดไว้เสนอที่ประชุม (อุทัย ไชยานนท์, 2540: 162)

“...ในสมัยโบราณคงจะใช้หินผูกเชือกทิ้งลงไปในน้ำเพื่อยึดเรือไว้ไม่ให้ลอยน้ำไปและได้วิวัฒนาการมาเป็นสมอแบบปัจจุบัน...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **วิวัฒนาการ** เป็นคำศัพท์บัญญัติมาจากคำภาษาอังกฤษว่า evolution หมายถึง น. กระบวนการเปลี่ยนแปลงหรือคลี่คลายไปสู่ภาวะที่ดีขึ้นหรือเจริญขึ้น (อุทัย ไชยานนท์, 2540: 181)

1.9 คำภาษาปาก

คำภาษาปาก คือ คำที่ใช้พูดกันทั่วๆ ไป ซึ่งเป็นคำที่มีได้คำนึงถึงความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษาไทย นอกจากนี้ยังรวมถึงคำที่ใช้พูดหรือเขียนอย่างไม่เป็นทางการด้วย ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าคำภาษาปากที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 31 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.23

ตัวอย่างคำภาษาปากมีดังนี้

“...ไอติม จะหมายถึง ไอศกรีมชนิดที่ไม่ใส่ครีมหรือนมด้วย เช่น ไอติมแท่ง ไอติมหลอด...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า ไอติม เป็นคำภาษาปาก ซึ่งคำที่เป็นภาษาเขียนต้องใช้คำว่า ไอศกรีม ทั้งนี้ คำว่า ไอติม เกิดจากการเพี้ยนเสียงมาจากคำว่า ไอศกรีม เนื่องจากคำว่า ไอศกรีม เป็นคำ 3 พยางค์ ออกเสียงยาก คนส่วนใหญ่จึงตัดคำให้สั้นลงเหลือเพียงคำว่า ไอติม ซึ่งมีเพียง 2 พยางค์ นอกจากนี้คำว่า ไอศกรีม ยังเป็นคำทับศัพท์ที่มาจากคำภาษาอังกฤษว่า ice-cream ด้วย

“...อย่าไปซื้อของกะโหลกกะลาม่าให้เปลืองสตางค์เลย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า สตางค์ เป็นคำภาษาปาก ซึ่งคำที่เป็นภาษาเขียนต้องใช้คำว่า เงิน ซึ่งหน่วยของเงินที่เล็กกว่าบาท เรียกว่า สตางค์ ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1115) ได้ให้นิยามว่า สตางค์ มีความหมายโดยปริยาย หมายถึง น. เงินที่ใช้สอยทั่วไป

“...โปรแกรม เป็นคำยืมจากภาษาอังกฤษว่า “program” มีความหมายว่า “กำหนดการ” หรือ “รายการแสดง” เช่น โปรแกรมหนัง โปรแกรมม้า ฯลฯ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **หนัง** เป็นคำภาษาปาก ซึ่งคำที่เป็นภาษาเขียน
ต้องใช้คำว่า ภาพยนตร์

1.10 คำเสริม

คำเสริม คือ คำที่เสริมเข้าไปในประโยคช่วยแสดงเจตนาและท่าทีของผู้พูด ทั้งนี้
ผู้วิจัยพบว่าคำเสริมที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 23 คำ คิดเป็น
ร้อยละ 0.91

ตัวอย่างคำเสริมมีดังนี้

“...อย่ามาหลอกฉันเลย เธอรู้อะไรฉันก็รู้เหมือนเธอนั้นแหละ จะรู้ว่าเสียด้วยซ้ำ
เพราะฉันอาบน้ำร้อนมาก่อนเธอหลายปี...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **นั้นแหละ** เป็นคำเสริมเพื่อบอกเจตนาแจ้งให้
ทราบ ซึ่งเน้นความหมายของคำหรือประโยคที่อยู่ข้างหน้า ดังนั้น ในบริบทมีความหมายว่า เธอรู้เรื่อง
อะไรฉันก็รู้เรื่องเดียวกันเหมือนเธอ

“...คนอื่นๆ เปลี่ยนสีผมเป็นสีประหลาดๆ กัน เธอไม่ต้องไปทำตามกระแส
หรอกนะ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **หรอกนะ** เป็นคำเสริมที่ช่วยแสดงเจตนา
ในประโยค คำว่า **หรอก** เป็นคำเสริมเพื่อบอกเจตนาแจ้งให้ทราบ โดยคำหรือประโยคที่อยู่ข้างหน้า
จะมีเนื้อความเป็นปฏิเสธ ส่วนคำว่า **นะ** เป็นคำเสริมเพื่อบอกเจตนาเป็นคำสั่ง ดังนั้นคำว่า **หรอกนะ**
ในบริบทจึงเป็นคำเสริมที่บอกเจตนาสั่งว่า เธอไม่ควรทำตามกระแสการเปลี่ยนสีผมสีแปลกๆ

“...ฉันบอกว่าล้างถ้วยชามแล้วให้คว้าไว้ แห้งแล้วจึงเก็บเข้าสู่จำใส่กะโหลกไว้
บ้างซิ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **บ้างซิ** เป็นคำเสริมเพื่อบอกเจตนาเชิงบังคับ
ว่า เธอต้องจดจำสิ่งที่ฉันบอกให้ได้

1.11 คำสุภาพ

คำสุภาพ คือ คำที่ใช้พูดกันในกลุ่มคนสุภาพชนหรือใช้ในวงราชการ ทั้งนี้ ผู้วิจัย
พบว่าคำสุภาพที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.59

ตัวอย่างคำสุภาพมีดังนี้

“...เขาสะบัดศีรษะให้คลายความมึนงง...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ศีรษะ** เป็นคำที่มาจากภาษาสันสกฤต หาก
เขียนเป็นภาษาบาลีใช้คำว่า สีส (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1103) เป็นคำสุภาพที่ใช้แทนคำว่า หัว

“...การรับประทานผลไม้เป็นประจำเป็นกลวิธีหนึ่งที่ทำให้ผิวสวย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **รับประทาน** เป็นคำภาษาไทยที่เป็นคำสุภาพ
ใช้แทนคำว่า กิน

“...แพทย์หลายคนเปิดคลินิกส่วนตัว รักษาผู้ป่วยในตอนเย็นและในวันหยุด
ราชการ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **แพทย์** เป็นคำที่มาจากภาษาสันสกฤตว่า ไวยาทย เป็นคำสุภาพที่ใช้แทนคำว่า หมอ

1.12 คำย่อ

คำย่อ คือ คำที่นำมาเขียน โดยการย่อหรือตัดมาจากคำเต็ม คำย่อมี 2 ลักษณะ คือ การย่อกำนั้่นสั้นๆ ละไว้ในฐานที่เข้าใจ โดยใช้เครื่องหมายไปยาลน้อย (๗) และการย่อคำโดยใช้พยัญชนะต้นของคำนั้่นแล้วใส่เครื่องหมายหัพภาค (.) ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าคำย่อที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้รัก ภาษาไทย” มี 2 ลักษณะคือ คำย่อที่มีเครื่องหมายไปยาลน้อย และการใช้อักษรย่อซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 11 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.44

ตัวอย่างคำย่อแต่ละลักษณะมีดังนี้

1.12.1 คำย่อที่มีเครื่องหมายไปยาลน้อย

คำย่อที่มีเครื่องหมายไปยาลน้อย คือ คำที่เขียนย่อจากคำเต็ม โดยใช้เครื่องหมายไปยาลน้อย (๗) ไว้ท้ายคำ ซึ่งคำย่อนั้่นๆ จะเป็นคำที่บุคคลทั่วไปเข้าใจความหมายเป็นอย่างดี

“...ปัจจุบันกรุงเทพฯ มีสวนสาธารณะมากขึ้น...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **กรุงเทพฯ** เป็นคำย่อที่มีเครื่องหมายไปยาลน้อย โดยย่อมาจากคำเต็มว่า กรุงเทพมหานคร

“...เลขาฯ สมาคมลือบบีสมาชิกให้เลื่อกนายกสมาคมคนเดิมให้ดำรงตำแหน่งอื่กวาระหนึ่ง...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **เลขาฯ** เป็นคำย่อที่มีเครื่องหมายไปยาลน้อย โดยย่อมาจากคำเต็มว่า เลขานุการ

1.12.2 การใช้อักษรย่อ

การใช้อักษรย่อ คือ การใช้พยัญชนะตัวแรกหรือตัวใดตัวหนึ่งของคำนั้น แล้วใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) กำกับไว้

“...โรงงานผลิตเหรียญกษาปณ์โรงแรกของไทย คือ โรงกระษาปณ์สิทธิการ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2503 สมามคนักสะสมเหรียญกษาปณ์มีชื่อว่า สมามคมเหรียญกษาปณ์แห่งประเทศไทย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า พ.ศ. เป็นการใช้อักษรย่อ โดยย่อมาจากคำเต็มว่า พุทธศักราช ซึ่งอักษรย่อ พ. มาจากคำว่า พุทธ ส่วนอักษรย่อ ศ. มาจากคำว่า ศักราช ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 795) ได้ให้นิยามว่า หมายถึง น. ปีตั้งแต่พระพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพานมา

“...ปัจจุบันคำว่า ขวนขวย ใช้เป็นคำคำเดียว แต่ในพจนานุกรม ฉบับกรมศึกษาธิการ ร.ศ. 120 แยกคำว่า ขวน กับคำว่า ขวย ออกเป็นคนละคำ ขวน แปลว่า แสง ริบร้อน อุดสำห้ ส่วน ขวย แปลว่า หมั่น แสง เพียร...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า ร.ศ. เป็นการใช้อักษรย่อ โดยย่อมาจากคำเต็มว่า รัตนโกสินทรศก ซึ่งอักษรย่อ ร. มาจากคำว่า รัตนโกสินทร ส่วนอักษรย่อ ศ. มาจากคำว่า ศก ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 943) ได้ให้นิยามว่า หมายถึง น. ปีนับตั้งแต่วันตั้งกรุงรัตนโกสินทร์ เริ่มตั้งภายหลังพุทธศักราช 2324 และหากนำปีพุทธศักราชลบด้วย 2324 จะเท่ากับปีรัตนโกสินทรศก

“...คำขวัญของสำนักงาน ป.ป.ช. ว่า มือสะอาด ชาติไม่ล้ม...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า ป.ป.ช. เป็นการใช้อักษรย่อ โดยย่อมาจากคำเต็มว่า สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

1.13 คำภาษาถิ่น

คำภาษาถิ่น คือ ภาษาที่ใช้พูดในท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น ภาษาถิ่นเหนือ ภาษาถิ่นอีสาน และภาษาถิ่นใต้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าคำภาษาถิ่นที่ปรากฏในบทวิทยุ รายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 9 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.36

ตัวอย่างคำภาษาถิ่นมีดังนี้

“...ตัวอย่างของสถานที่ซึ่งมีคำว่า “ม่อน” ประกอบ ได้แก่ ม่อนเปี้ยะ เป็นภูเขาในตำบลแม่สาย อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ สูง 660 เมตร ม่อนวัด เป็นภูเขาในตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย สูง 900 เมตร ม่อนข้าวหลาม เป็นภูเขาในตำบลพะวอ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก สูงเพียง 503 เมตร...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า ม่อน เป็นคำภาษาถิ่นเหนือ หมายถึง น. เนินเขา, ยอดเขา และยังหมายถึง ลักษณะนามที่ใช้เรียกภูเขาแต่ละลูก (อุคม รุ่งเรืองศรี, 2533: 942)

“...คำว่า ชุบ หมายถึง อาหารประเภทผักคัมตำลुकกับเครื่องปรุงมีพริกเผา หอมเผา เป็นต้น เช่น ชุบมะเขือ ชุบหน่อไม้ ชุบขนุนอ่อน...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า ชุบ เป็นคำภาษาถิ่นอีสาน หมายถึง น. ชื่ออาหารพื้นเมืองอีสาน ปรุงคล้ายลาบเรียกชื่อตามสิ่งของที่นำมาปรุง เช่น ชุบหน่อไม้ ชุบหมากนี้ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2534: 107)

“...กองทัพทั้ง 2 ฝ่ายเข้าปะทะกัน...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า ปะทะ มาจากคำว่า ปะ กับคำว่า ทะ เป็นคำภาษาถิ่นใต้ คำว่า ปะ หมายถึง ก. ชนกัน, กระทบ (วิทยาลัยครูสงขลา, 2514: 339) ส่วนคำว่า ทะ

หมายถึง ก. พบ เช่น ไปทะเลเพื่อนกลางทาง หมายถึง ไปพบเพื่อนกลางทาง (วิทยาลัยครูสงขลา, 2514: 274) นอกจากนี้ คำว่า ทะ ยังหมายถึง พบ, ชนประจันหน้าไม่คาดคิด เมื่อรวมคำว่า ปะ กับคำว่า ทะ จึงหมายถึง พบกัน แต่เป็นไปในลักษณะการพบกันโดยแรง (กาญจนา นาคสกุล และคณะ, 2548: 400) ในบริบทที่มีความหมายว่า กองทัพของทั้ง 2 ฝ่าย เข้าประจันหน้ากันอย่างรุนแรง

1.14 คำศัพท์เฉพาะทางวิชาการ

คำศัพท์เฉพาะทางวิชาการ คือ คำศัพท์ที่ใช้เฉพาะในวงการหรือใช้กันเฉพาะผู้ที่ศึกษาวิชาการแขนงนั้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าคำศัพท์เฉพาะทางวิชาการที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.28

ตัวอย่างคำศัพท์เฉพาะทางวิชาการมีดังนี้

“...จำเลยอ้างว่าพยานถูกเลี่ยมสอนให้ให้การปรักปรำเขา...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า จำเลย และคำว่า ให้การ เป็นคำศัพท์เฉพาะทางวิชาการในด้านกฎหมาย

คำว่า จำเลย หมายถึง น. บุคคลผู้ถูกฟ้องต่อศาลแล้ว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2543: 130) ส่วนคำว่า ให้การ หมายถึง ก. ให้ถ้อยคำเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นมา เช่น จำเลยให้การต่อศาล (ราชบัณฑิตยสถาน, 2543: 354) ในบริบทที่มีความหมายว่า ผู้ที่ถูกฟ้องต่อศาลอ้างว่าถูกเลี่ยมสอนให้ให้ถ้อยคำเกี่ยวกับเรื่องที่ปรักปรำเขา

“...เจ้าพนักงานพิจารณาความผิดแล้วเปรียบเทียบปรับผู้ต้องหา 400 บาท เนื่องจากจอดรถในที่ห้ามจอด...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า เจ้าพนักงาน และคำว่า ผู้ต้องหา เป็นคำศัพท์เฉพาะทางวิชาการในด้านกฎหมาย

คำว่า เจ้าพนักงาน หมายถึง น. บุคคลผู้ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการ ไม่ว่าจะ
ประจำหรือชั่วคราว และหมายความรวมถึงบุคคลผู้ทำหน้าที่ช่วยราชการ ซึ่งกฎหมายถือว่าเป็นเจ้า-
พนักงานเฉพาะกรณีด้วย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2543: 132) ส่วนคำว่า ผู้ต้องหา หมายถึง น. บุคคลผู้ถูก
หาว่าได้กระทำความผิด แต่ยังมีได้ถูกต้องต่อศาล (ราชบัณฑิตยสถาน, 2543: 223) ในบริบทนี้
ความหมายว่า ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้พิจารณาความผิดแล้วปรับบุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด
เป็นเงินจำนวน 400 บาท เนื่องจากจรรยาบรรณที่ห้ามจอด

1.15 คำโบราณ

คำโบราณ คือ คำที่ใช้พูดหรือเขียนกันในสมัยก่อน ซึ่งปัจจุบันเลิกใช้แล้ว ทั้งนี้ ผู้วิจัย
พบว่าคำโบราณที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.20

ตัวอย่างคำโบราณมีดังนี้

“...สำนวนนี้มาจากการแต่งกลอนเพลง ในสมัยก่อนมีกลอนเพลงยาว ดอกสร้อย
สัควา เป็นต้นเมื่อจะลงจบบทหนึ่ง จะต้องลงท้ายด้วยคำว่า เอย เช่น เกิดเป็นคนควรหมั่นขยันเอย
ควรดูเยี่ยงไว้ใส่ใจเอย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า เยี่ยง เป็นคำโบราณที่ปัจจุบันเลิกใช้แล้ว
หมายถึง น. อย่างหรือแบบอย่าง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 915) ในบริบทนี้ความหมายว่า ควรดู
เป็นแบบอย่างไว้

“...เดิมการไว้ทุกข์ของคนไทย เสฐียร โกเศศ เขียนไว้ในเรื่อง "ประเพณีเนื่องใน
การตาย" ว่า มีทั้งนุ่งดำ นุ่งขาว นุ่งน้ำเงิน และนุ่งสีนกกพิราบ ลงที่แถมโกนหัวด้วย นิยมกันว่า ถ้าผู้
ไว้ทุกข์เป็นผู้ใหญ่กว่าผู้ตาย หรือมีอายุและยศถาบรรดาศักดิ์สูงกว่าผู้ตาย ก็ใช้แต่งดำล้วน ถ้าผู้ไว้ทุกข์
เป็นญาติชั้นผู้น้อยหรือเป็นบริวารของผู้ตาย ก็ใช้แต่งขาวล้วน ส่วนผู้ที่ไปร่วมงานจะไม่ใส่ดำล้วน
อาจมีเพียงติดปลอกดำพันแขนเสื้อเท่านั้น...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **لاغที** เป็นคำโบราณที่ปัจจุบันเลิกใช้แล้ว หมายถึง ว. บางที (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1005) ในบริบทมีความหมายว่า ในการไว้ทุกข์ของคนไทยบางที่จะมีการ โคนหัวเพื่อเป็นการไว้ทุกข์ให้แก่ผู้ตายด้วย

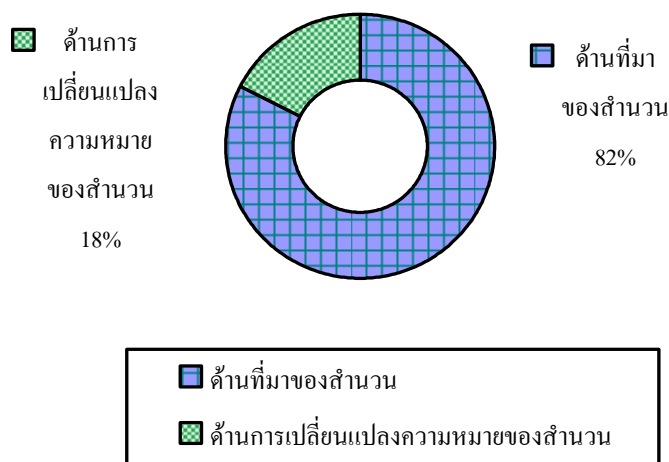
2. สำนวน

สำนวน หมายถึง คำหรือกลุ่มคำจำนวนหนึ่งที่ใช้กล่าวสืบต่อกันมาเป็นเวลานานและมีได้มีความความหมายตรงตามความหมายปกติของคำหรือกลุ่มคำนั้นๆ แต่มีความหมายอื่นแฝงอยู่และมักมีความหมายในเชิงอุปมาหรือเปรียบเทียบ การใช้สำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” จำแนกสำนวนออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่มาของสำนวน และด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวน ตามตารางและแผนภูมิที่ปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ลักษณะการใช้สำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”

การใช้สำนวน	จำนวนสำนวน	ร้อยละ
ด้านที่มาของสำนวน	75	82
ด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวน	16	18
รวม	91	100

จากตารางที่ 2 ลักษณะการใช้สำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” แสดงแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพที่ 5 แผนภูมิลักษณะการใช้สำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”

จากตารางที่ 2 และภาพที่ 5 จะเห็นได้ว่าลักษณะการใช้สำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีการแบ่งสำนวนออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่มาของสำนวนปรากฏทั้งสิ้น 75 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 82 และด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนปรากฏทั้งสิ้น 16 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 18

ตัวอย่างการใช้สำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีดังนี้

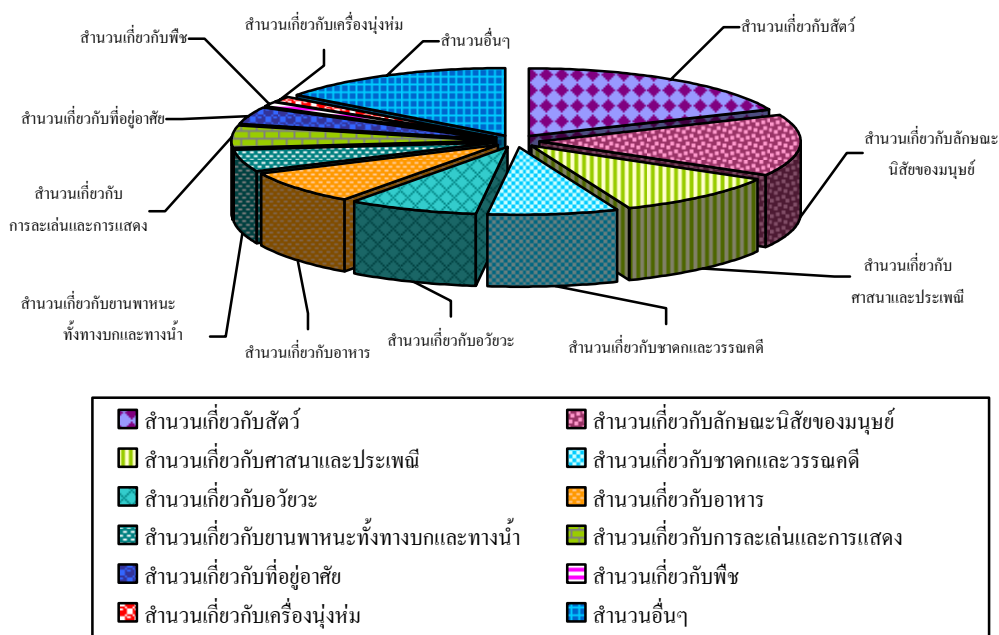
2.1 ด้านที่มาของสำนวน

ที่มาของสำนวน หมายถึง สำนวนที่มีความเกี่ยวข้องกับแหล่งที่เกิดของสำนวน โดยแหล่งที่เกิดของสำนวนมักเกิดจากสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าสำนวนในด้านที่มาของสำนวนที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 75 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 82 โดยแบ่งที่มาของสำนวนตามแหล่งที่เกิดของสำนวนตามตารางและแผนภูมิที่ปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ลักษณะการใช้สำนวนด้านที่มาของสำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้รัก ภาษาไทย”

ด้านที่มาของสำนวน	จำนวนสำนวน	ร้อยละ
สำนวนเกี่ยวกับสัตว์	14	15.31
สำนวนเกี่ยวกับลักษณะนิสัย ของมนุษย์	11	12.03
สำนวนเกี่ยวกับศาสนาและ ประเพณี	8	8.75
สำนวนเกี่ยวกับชาดกและ วรรณคดี	6	6.56
สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะ	6	6.56
สำนวนเกี่ยวกับอาหาร	6	6.56
สำนวนเกี่ยวกับยานพาหนะ ทั้งทางบกและทางน้ำ	4	4.37
สำนวนเกี่ยวกับการละเล่น และการแสดง	4	4.37
สำนวนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	3	3.28
สำนวนเกี่ยวกับพืช	1	1.09
สำนวนเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่ม	1	1.09
สำนวนอื่นๆ	11	12.03
รวม	75	82

จากตารางที่ 3 ลักษณะการใช้สำนวนด้านที่มาของสำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้รัก ภาษาไทย” แสดงแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพที่ 6 แผนภูมิลักษณะการใช้สำนวนด้านที่มาของสำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้รัก ภาษาไทย”

จากตารางที่ 3 และภาพที่ 6 จะเห็นได้ว่าลักษณะการใช้สำนวนด้านที่มาของสำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้รัก ภาษาไทย” มีการแบ่งด้านที่มาของสำนวนออกเป็น 12 ลักษณะ ได้แก่ สำนวนเกี่ยวกับสัตว์ ปรากฏทั้งสิ้น 14 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 15.31 สำนวนเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของมนุษย์ ปรากฏทั้งสิ้น 11 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 12.03 สำนวนเกี่ยวกับศาสนาและประเพณี ปรากฏทั้งสิ้น 8 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 8.75 สำนวนเกี่ยวกับชาดกและวรรณคดี ปรากฏทั้งสิ้น 6 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 6.56 สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะ ปรากฏทั้งสิ้น 6 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 6.56 สำนวนเกี่ยวกับอาหาร ปรากฏทั้งสิ้น 6 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 6.56 สำนวนเกี่ยวกับยานพาหนะทั้งทางบกและทางน้ำ ปรากฏทั้งสิ้น 4 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 4.37 สำนวนเกี่ยวกับการละเล่นและการแสดง ปรากฏทั้งสิ้น 4 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 4.37 สำนวนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ปรากฏทั้งสิ้น 3 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 3.28 สำนวนเกี่ยวกับพืช ปรากฏทั้งสิ้น 1 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 1.09 สำนวนเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่ม ปรากฏทั้งสิ้น 1 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 1.09 และนอกจากนี้ยังพบสำนวนอื่นๆ ปรากฏทั้งสิ้น 11 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 12.03

ตัวอย่างสำนวนในด้านที่มาของสำนวนแต่ละลักษณะมีดังนี้

2.1.1 สำนวนเกี่ยวกับสัตว์

สำนวนเกี่ยวกับสัตว์ คือ สำนวนที่มีที่มาของสำนวนจากสัตว์หรืออวัยวะ ส่วนใดส่วนหนึ่งของสัตว์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าสำนวนเกี่ยวกับสัตว์ที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 14 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 15.31

“...พวกนี้หมาเห่าไบตองแห่งทั้งนั้น ได้แต่ตะโกนค่าเขาขับหลัง ถ้าเขาเอาจริง ก็จี้คร้านจะวิ่งหนีไม่ทัน...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า หมาเห่าไบตองแห่ง เป็นสำนวนเกี่ยวกับสัตว์ หมายถึง คนที่เก่งแต่พูด แต่กลับทำอย่างที่ทำไม่ได้ ไม่กล้าทำอย่างที่พูดเอาไว้ มูลเหตุของสำนวนมาจากไบตอง เมื่อถูกลมพัดไบตองที่ติดกับต้นกล้วยจะเสียดสีกันทำให้เกิดเสียงดังแกรกราก เมื่อหมาได้ยินก็มักจะเห่า และจะเห่าไม่ยอมหยุด เพราะกลัวอันตรายที่จะเกิดขึ้น ดังนั้น จึงเกิดเป็นสำนวนว่า “หมาเห่าไบตองแห่ง” (ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, 2536: 99) ในบริบทที่มีความหมายว่า ผู้ที่พูดว่ากล่าว หรือคำผู้อื่นลับหลัง หากผู้นั้นได้ยินและจะเอาเรื่องกับผู้พูด ผู้ที่พูดว่ากล่าวก็ไม่กล้าเผชิญหน้าหรือว่ากล่าวต่อหน้าอย่างที่ที่เคยพูดไว้

“...เธอว่าหัวหน้าเป็นคนซื่อหรือ ซื่อเหมือนแมวนอนหวดนะซิ ระวังตัวหน่อย ก็แล้วกัน...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ซื่อเหมือนแมวนอนหวด เป็นสำนวนเกี่ยวกับสัตว์ หมายถึง ทำเป็นซื่อตรง แต่จิตใจไม่ได้ซื่อตรงจริงอย่างที่เห็น มักใช้เป็นคำพูดประชดประชัน มีความหมายไปในทางว่า มิได้ทำมาจากใจจริง แต่เป็นการแกล้งทำ มูลเหตุของสำนวนมาจากกิริยาอาการของแมวที่นอนอยู่ในหวด คำว่า “หวด” เป็นภาชนะดินเผา มีรูปร่างสูงคล้ายไหใช้สำหรับนึ่งอาหาร เมื่อแมวลงไปนอนในหวดต้องหุดตัวโค้งไปตามหวดเพื่อให้นอนได้สบายขึ้น ดังนั้น จึงเกิดเป็นสำนวนว่า “ซื่อเหมือนแมวนอนหวด” (ประมวลความรู้จาก (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 168)

และ (ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, 2536: 144) ในบริบทที่มีความหมายว่า ผู้พูดตกเดือนเพื่อนด้วยความหวังดีว่า หัวหน้าที่ดูเป็นคนซื่อตรง แต่ความเป็นจริงแล้วแสร้งทำเป็นซื่อตรงหรือไม่ได้ซื่อตรงอย่างที่เห็น

2.1.2 ส่วนเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของมนุษย์

ส่วนเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของมนุษย์ คือ ส่วนที่มีที่มาของส่วนจาก ลักษณะนิสัยส่วนตัวของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าส่วนเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของมนุษย์ ที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 11 ส่วน คิดเป็นร้อยละ 12.03

“...แม่คนนี่ทำเจ้าหน้าเจ้าตา เอาเรื่องไปฟ้องหัวหน้าว่าเราแอบทำอาหาร กินกันในสำนักงาน เลยถูกคุกกันไปหมด...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าเจ้าตา เป็นส่วนเกี่ยวกับลักษณะ นิสัยส่วนตัวของแต่ละบุคคล หมายถึง ดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งของผู้อื่นเพื่อชื่อเสียงหรือหน้าตา ของตนเอง ในบริบทที่มีความหมายว่า เขาชอบนำเรื่องที่ไม่ใช่ของตนเองไปฟ้องหัวหน้าเพื่อต้องการ ความดีความชอบ โดยฟ้องว่าพวกเขาแอบทำอาหารกันในสำนักงาน จนพวกเขาถูกดำเนินคดีทุกคน

“...น้องต้องทะเลาะกันเพราะมีคนยุให้รำคำให้ร้าย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ยุให้รำคำให้ร้าย เป็นส่วนเกี่ยวกับลักษณะ นิสัยส่วนตัวของแต่ละบุคคล หมายถึง ยุให้ผิดใจกันหรือแตกกัน (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 461) ในบริบทที่มีความหมายว่า น้องๆ ต้องทะเลาะกันเพราะมีใครบางคนทำให้น้องต้องผิดใจกัน

2.1.3 ส่วนเกี่ยวกับศาสนาและประเพณี

ส่วนเกี่ยวกับศาสนาและประเพณี คือ ส่วนที่มีที่มาของส่วนจากศาสนา พุทธและประเพณีของไทยที่เป็นที่นิยมและยึดถือปฏิบัติกันมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ ผู้วิจัย

พบว่าสำนวนเกี่ยวกับศาสนาและประเพณีที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 8 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 8.75

“...ฉันเคยอุปการะเลี้ยงดูเขาอย่างดี แต่เขากลับมาทรยศหักหลังฉัน
ขอกรวดน้ำคว่ำขันอย่าได้พบกันอีกต่อไป...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า กรวดน้ำคว่ำขัน เป็นสำนวนเกี่ยวกับศาสนา พุทธ หมายถึง ตัดขาดโดยไม่ขอเกี่ยวข้องด้วยอีกต่อไป (ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, 2546: 1) มูลเหตุของสำนวนมาจากการกรวดน้ำ ซึ่งเป็นวิธีแผ่ส่วนกุศลในศาสนาพุทธ ส่วนคำว่า คว่ำกะลา มาจากกะลา ซึ่งเป็นภาชนะที่ใช้สำหรับกรวดน้ำในสมัยก่อน เมื่อกรวดน้ำแล้วก็คว่ำกะลานั้นเสียแสดงว่าเป็นการตัดขาดจากกันหรือไม่อยากจะทำสมาคมด้วย และที่ใช้ว่า “กรวดน้ำคว่ำกะลา” เนื่องจากกะลาเป็นของต่ำ เมื่อใช้เกี่ยวกับความไม่พึงพอใจ จึงเอาคำว่า “กะลา” มาใช้เพื่อให้เหมาะสมกัน แต่ต่อมาเปลี่ยนเป็นภาชนะอื่นได้เช่น ขัน จึงเป็นสำนวนว่า “กรวดน้ำคว่ำขัน” ซึ่งมีความหมายเดียวกับสำนวน “กรวดน้ำคว่ำกะลา” (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 14) ในบริบทที่มีความหมายว่า เมื่อก่อนนั้นเคยอุปการะเลี้ยงดูเขาเป็นอย่างดี แต่ตอนนี้เขากลับมาทรยศหักหลังฉัน จึงทำให้ฉันรู้สึกโกรธมากจนอยากตัดขาดจากเขาและไม่อยากพบหน้าเขาอีกต่อไป

“...เขาไปเรียนเมืองนอกแล้ว เลยหางานทำตั้งรกรากอยู่ที่นั่น...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ตั้งรกราก เป็นสำนวนเกี่ยวกับประเพณีไทย หมายถึง ตั้งหลักแหล่งหรืออยู่ที่ใดที่หนึ่งอย่างถาวร มูลเหตุของสำนวนมาจากการฝังรกของทารก กล่าวคือ ในสมัยโบราณเมื่อคลอดทารกแล้ว บิดามารดาจะเอารกของทารกใส่หม้อตาลไว้แล้วเอาเกลือโรยปิดหน้าไว้ พอถึง 3 วันก็ทำพิธีฝัง ของที่ต้องเตรียมในพิธีฝัง คือ มะพร้าวแทงหน่อ 2 ผล โดยนำมะพร้าวและรกไปฝังบริเวณบ้านที่บิดามารดาจะมอบให้เป็นมรดกของบุตรหลานต่อไป เมื่อบุตรโตขึ้นจะแต่งงานก็ปลูกเรือนหอตรงที่ฝังรกและมีต้นมะพร้าวขึ้นเพื่อจะได้ให้เป็นที่ตั้งตัวและมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งต่อไป สืบเนื่องจากประเพณีดังกล่าวจึงเกิดเป็นสำนวนว่า “ฝังรกฝังราก” หรือ “ตั้งรกราก” (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 379) ในบริบทที่มีความหมายว่า เขาไปเรียนต่อเมืองนอกเป็นเวลานาน พอเรียนจบก็ทำงานและสร้างครอบครัวเป็นหลักแหล่งอยู่ที่นั่นเลย

2.1.4 สำนวนเกี่ยวกับชาดกและวรรณคดี

สำนวนเกี่ยวกับชาดกและวรรณคดี คือ สำนวนที่มีที่มาจากสำนวนจากตอนใดตอนหนึ่งของชาดกและวรรณคดี ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าสำนวนเกี่ยวกับชาดกและวรรณคดีที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 6 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 6.56

“...คุณต้องการอะไรก็บอกมาตรงๆ อย่ามัวชักแม่น้ำทั้งห้าอยู่เลย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ชักแม่น้ำทั้งห้า เป็นสำนวนเกี่ยวกับชาดก หมายถึง พูดขอร้องโดยพูดเรื่องอื่นหว่านล้อมเสียก่อนแล้วจึงพูดเข้าหาจุดประสงค์ของตน มูลเหตุของสำนวนมาจากมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร กล่าวคือ เมื่อชูชกจะกล่าวขอสงกุมารต่อพระเวสสันดร แต่ไม่พูดโดยตรงๆ แต่นำแม่น้ำทั้งห้ามาเปรียบเสียก่อน ดังมีกล่าวในกัณฑ์กุมารว่า “...ถ้าชราได้โอกาส ด้วยตะแกลลาดในเชิงภิกษาจาร เมื่อจะพูดขอสงครุณราชกุมาร เขาก็พูดหว่านล้อมด้วยคำขอ ชักเอาแม่น้ำทั้งห้าเข้ามาล่ออุปมาถวายเป็นเสียก่อน แล้วจึงหวานย่อนขอต่อเมื่อภายหลัง...” ซึ่งแม่น้ำทั้งห้าที่ชูชกกล่าวถึงนั้น ได้แก่ แม่น้ำคงคา ยมนา อจิรวดี สรรภู และมเหสี ว่าไหลแผ่สาขาได้เป็นประโยชน์แก่ฝูงชนอย่างไรก็เหมือนน้ำพระทัยของพระเวสสันดรอย่างนั้น (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 159) ในบริบทที่มีความหมายว่า หากคุณต้องการสิ่งใดก็พูดกันตรงๆ ดีกว่า อย่าพูดจาหว่านล้อมกันให้เสียเวลาอยู่เลย ฉะนั้นเรื่องอื่นที่จะต้องทำอีกเยอะแยะ

“...เขาเชื่อเพื่อนว่าเสพยาบ้าแล้วจะสบายขึ้น ปรากฏว่าเดี๋ยวนี้กลายเป็นคนคิดยา เลิกไม่ได้ นี่เป็นเพราะเขาเห็นกงจักรเป็นดอกบัวแท้ๆ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า เห็นกงจักรเป็นดอกบัว เป็นสำนวนเกี่ยวกับชาดก หมายถึง เห็นสิ่งที่ไม่ดีเป็นดีหรือเห็นคิดเป็นชอบ มูลเหตุของสำนวนมาจากเอกนิบาตชาดก เรื่องมิตตวินทูชาดก ซึ่งได้กล่าวถึง พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นเทวดาไปเที่ยวเมืองนรก ในนรกมีมิตตวินทูซึ่งทำร้ายมารดาจนตาย ต้องตกนรกทนทุกข์เวทนามีกงจักรครอบอยู่บนหัว จักรพัดผ่าหัวเลือดไหลโชมอยู่เป็นนิจ พระโพธิสัตว์เห็นกงจักรบนหัวมิตตวินทูเป็นดอกบัวสวยงามจึงอยากได้ก็ขอเอากงจักรนั้นมาครอบหัว พอดีกับที่มีมิตตวินทูสิ้นกรรม จากชาดกดังกล่าวจึงเกิดเป็นสำนวนว่า

หากใครทำอะไร โดยเห็นสิ่งที่ไม่ดีว่าเป็นดีแล้วทำไป ก็พูดกันว่า “เห็นกงจักรเป็นดอกบัว” (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 645) ในบริบทที่มีความหมายว่า เขาหลงเชื่อเพื่อนคนที่เสพยาบ้าว่าถ้าเสพแล้ว จะทำให้มีความสุขมากขึ้น ตอนนี้อยากเปลี่ยนว่าเขาติดยาจนเลิกไม่ได้แล้ว ทั้งนี้เป็นเพราะเขาเห็นสิ่งที่ไม่ดีเป็นสิ่งที่ดีแท้ๆ จึงทำให้เขากลายเป็นคนติดยาอย่างทุกวันนี้

2.1.5 ส่วนนเกี่ยวกับอวัยวะ

ส่วนนเกี่ยวกับอวัยวะ คือ ส่วนนที่มีที่มาของส่วนนจากอวัยวะส่วนใด ส่วนหนึ่งของร่างกายมนุษย์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าส่วนนเกี่ยวกับอวัยวะที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ส่วนน คิดเป็นร้อยละ 6.56

“...นายนี้ซึกแล้วจัง ได้ยินเสียงหมาหอนก็ปอดแล้ว...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า **ปอด** เป็นส่วนนเกี่ยวกับอวัยวะ หมายถึง ใจเสีย ใจคอไม่ดี รู้สึกหวาดหวั่นครั่นคร้าม มูลเหตุของส่วนนมาจากในช่วงปลายของรัชกาลที่ 5 ช่วงหนึ่งมีอาการเป็นไข้หวัดบางคนตาย ต่อมาจึงเรียกไข้ดังกล่าวว่า ไข้หวัดใหญ่ และสาเหตุที่ผู้คนล้มตายเกิดจากอาการปอดบวม ในสมัยนั้นมีหมอฝรั่งรักษาไข้ดังกล่าว และบอกว่าเป็นอาการของปอดบวม จากนั้นคำว่าปอดบวมจึงเป็นที่รู้จักกันมากขึ้น หากใครที่เป็นไข้หวัดก็เกรงว่าจะปอดบวมด้วย พอพูดถึงปอดบวมผู้คนก็จะใจเสียเนื่องจากอาจทำให้ตายได้ ดังนั้น จึงเกิดเป็นส่วนนว่า “ปอด” (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 330) ในบริบทที่มีความหมายว่า ชายคนนี้ได้ยินเพียงแค่เสียงหมาหอนก็เกิดความหวาดกลัวเสียแล้ว

2.1.6 ส่วนนเกี่ยวกับอาหาร

ส่วนนเกี่ยวกับอาหาร คือ ส่วนนที่มีที่มาของส่วนนจากอาหารหรือสิ่งที่รับประทานได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าส่วนนเกี่ยวกับอาหารที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ส่วนน คิดเป็นร้อยละ 6.56

“...นักมวยคู่นี้ชกกันอย่างถึงพริกถึงขิง...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า **ถึงพริกถึงขิง** เป็นสำนวนเกี่ยวกับอาหาร หมายถึง รุนแรงเต็มที่ มูลเหตุของสำนวนมาจากพริกกับขิง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของเครื่องเทศที่ใช้ปรุงอาหารไทย ทั้งพริกและขิงเป็นของเผ็ดร้อน เมื่อทำอาหาร โดยใส่พริกกับขิงมากก็จะทำให้อาหารทั้งเผ็ดและร้อน หากใส่พริกกับขิงน้อยจะทำให้ความเผ็ดร้อนลดน้อยลงไปด้วย เรียกว่า **ไม่ถึงพริกถึงขิง** แต่หากใส่พริกกับขิงพอเหมาะก็ทำให้อาหารมีความเผ็ดร้อนพอดี ทำให้อาหารมีรสชาติอร่อยและเข้มข้น ดังนั้น จึงเกิดเป็นสำนวนว่า **“ถึงพริกถึงขิง”** (ประมวลความรู้จาก (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 253) และ (ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, 2536: 53)) ในบริบทที่มีความหมายว่า นักมวยคู่นี้กำลังแข่งขันกันอยู่ ชกกันอย่างรุนแรงเต็มที่จริงๆ จนผู้ชมต้องลุกขึ้นยืนและส่งเสียงให้กำลังใจนักมวยทั้งคู่

“...โครงการนี้ที่จริงเราก็ช่วยกันคิด อยู่ๆ เขาก็**ซุบมือเปิบ**เอาไปเสนอหัวหน้าว่าเป็นความคิดของเขา...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า **ซุบมือเปิบ** เป็นสำนวนเกี่ยวกับอาหาร หมายถึง ฉวยประโยชน์จากคนอื่นโดยไม่ได้ลงทุนลงแรง ถือเป็นกรเอาเปรียบผู้อื่น มูลเหตุของสำนวนมาจากการกินข้าวในสมัยก่อนใช้วิธีเปิบข้าวด้วยมือ ดังนั้น จึงใช้มือซุบน้ำให้เปียกเพื่อไม่ให้ข้าวติดมือเวลาเปิบข้าว คำว่า **“เปิบ”** หมายถึง เอาข้าวเข้าปาก ตามปกติแล้วในการทำครัวหรือทำอาหาร คนที่อยู่ในบ้านจะต้องช่วยกันทำอาหาร หากใครไม่ช่วยทำแล้วมากินตอนทำอาหารเสร็จแล้ว ก็จะเรียกเป็นสำนวนว่า **“ซุบมือเปิบ”** (ประมวลความรู้จาก (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 164) และ (ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, 2536: 21)) ในบริบทที่มีความหมายว่า โครงการนี้พวกเราช่วยกันคิดขึ้นมา พอถึงเวลาเขาก็ฉวยโอกาสไปเสนอต่อหัวหน้าว่าเป็นความคิดของเขา โดยที่เขาไม่ได้ช่วยพวกเราคิดโครงการนี้เลย

2.1.7 สำนวนเกี่ยวกับยานพาหนะทั้งทางบกและทางน้ำ

สำนวนเกี่ยวกับยานพาหนะทั้งทางบกและทางน้ำ คือ สำนวนที่มีที่มาของสำนวนจากยานพาหนะที่ใช้สัญจรไปมาทั้งทางบกและทางน้ำ หรือส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของยานพาหนะทั้งทางบกและทางน้ำ ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าสำนวนเกี่ยวกับยานพาหนะทั้งทางบกและทางน้ำที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ **“รู้ รัก ภาษาไทย”** มีจำนวนทั้งสิ้น 4 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 4.37

“...เขาทำบาปมาตลอดชีวิต จึงต้องทุกข์ทรมานเช่นนี้ นี่แหละกงเกวียน
 ก่าเกวียน...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า กงเกวียนก่าเกวียน เป็นสำนวนเกี่ยวกับ
 ยานพาหนะทางบก หมายถึง กรรมย่อมตอบสนองแก่ผู้กระทำ ทำกรรมเช่นไรก็ย่อมได้รับผลเช่นนั้น
 มูลเหตุของสำนวนมาจากการเปรียบเทียบ คำว่า ก่าเกวียน กับคำว่า กรรม เนื่องจากออกเสียงเหมือนกัน
 คำว่า ก่าเกวียน คือชื่อล้อของเกวียน ส่วนคำว่า กงเกวียน คือส่วนรอบของล้อ เมื่อเกวียนเคลื่อนที่ไป
 กงเกวียนก็จะหมุนและก่าเกวียนก็ต้องหมุนตามไปด้วย หากกงเกวียนหมุนไปแค่ไหนก่าเกวียนก็หมุน
 ไปแค่นั้น เหมือนคนทำกรรมเอาไว้กรรมนั้นจึงตามสนอง ดังนั้น จึงเกิดเป็นสำนวนว่า “กงเกวียน
 ก่าเกวียน” (วีร เพชรอุไร, 2543: 9) ในบริบทมีความหมายว่า เขาทำบาปทำกรรมมาตลอดชีวิต ตอนที่
 จึงได้รับความทุกข์ทรมานจากบาปกรรมที่เขาเคยได้ทำเอาไว้

“...สามีภรรยาคู่นี้ล่มหัวจมท้ายเป็นคู่ทุกข์คู่ยากสร้างเนื้อสร้างตัวมาด้วยกัน
 ยาวนานกว่าจะตั้งตัวเป็นปีกแผ่นอยู่อย่างเดี๋ยวนี้...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ล่มหัวจมท้าย เป็นสำนวนเกี่ยวกับยานพาหนะ
 ทางน้ำ หมายถึง ร่วมทุกข์ยากมาด้วยกัน ยากดีมีเงินมาด้วยกัน มูลเหตุของสำนวนมาจากการพายเรือ
 ที่สามีภรรยาพายเรือ ไปค้าขายด้วยกันและช่วยกันทำมาหากิน หากเรือล่มสามีภรรยาก็จะจมลงไป
 ด้วยกัน ดังนั้น จึงเกิดเป็นสำนวนว่า “ล่มหัวจมท้าย” (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 498) ในบริบทมี
 ความหมายว่า สามีภรรยาคู่นี้ร่วมทุกข์ยากลำบากกันมานาน กว่าจะสร้างตัวได้อย่างในปัจจุบัน

2.1.8 สำนวนเกี่ยวกับการละเล่นและการแสดง

สำนวนเกี่ยวกับการละเล่นและการแสดง คือ สำนวนที่มีที่มาของสำนวน
 จากการละเล่นการแสดงอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าสำนวนเกี่ยวกับการละเล่นและการ
 แสดงที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 4 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 4.37

“...เดินไม่ดูตาม้าตาเรือเตะถึงใส่ น้ำ น้ำกระฉอกเลอะพื้นหมดแล้ว...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า **ไม่ดูตาม้าตาเรือ** เป็นสำนวนเกี่ยวกับการละเล่นของไทย หมายถึง ชุ่มช้ำหรือไม่ระมัดระวัง มูลเหตุของสำนวนมาจากการเล่นหมากรุก ซึ่งมีตัวหมากเรียกว่า “ม้า” และ “เรือ” ม้าจะเดินตามแนวทแยง ทำให้ผู้เล่นสังเกตเห็นได้ยาก ส่วนเรือจะเดินตามแนวยาวไปจนสุดกระดาน เวลาเดินหมากผู้เล่นอาจเผลอไม่ทันสังเกตม้าที่อีกฝ่ายหนึ่งเดินอยู่ หรือไม่ทันสังเกตเรือของอีกฝ่ายหนึ่งที่อยู่ไกล จึงเดินหมากไปถูกตาที่ม้าหรือเรือของฝ่ายตรงข้ามสกัดอยู่ก็ต้องเสียตัวหมากของตนไป การเดินหมากจึงต้อง “ดูตาม้าตาเรือ” ของฝ่ายตรงข้ามให้ดี สำนวนดังกล่าวจึงหมายถึง จะพูดหรือทำอะไรก็ตามต้องระมัดระวังข้างหน้าข้างหลังให้ดี เรียกว่า “ดูตาม้าตาเรือ” แต่หากทำอะไรไม่ระมัดระวังหรือชุ่มช้ำ เรียกว่า “ไม่ดูตาม้าตาเรือ” (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 182) ในบริบทมีความหมายว่า เธอเดินชุ่มช้ำไม่ระมัดระวังเลยเดินเตะถึงน้ำ ทำให้น้ำหกเปียกพื้นไปหมด

“...ผู้หญิง 2 คนนี้ทะเลาะกัน ออกจ้วกันกลางถนน ไม่รู้จักอายคนเขาบ้าง...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า **ออกจ้ว** เป็นสำนวนเกี่ยวกับการแสดงของเงิน หมายถึง แสดงอาการ โกรธ โดยออกท่าทางอะอะ โวยวายอย่างเต็มที่ มูลเหตุของสำนวนมาจากการแสดงจ้วในฉากแสดงอารมณ์ โกรธ ซึ่งผู้แสดงจ้วจะแสดงความโกรธ โดยการส่งเสียงดังอะอะ โวยวาย และแสดงท่าทางโกรธประคบด้วยเพื่อให้เข้าถึงบทบาทการแสดงมากที่สุดและเพื่อให้ผู้ชมประทับใจ (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 664) ในบริบทมีความหมายว่า ผู้หญิงทั้งสองคนที่ทะเลาะกันอยู่กลางถนน ส่งเสียงดังอะอะ โวยวายโดยไม่สนใจคนที่เดินผ่านไปผ่านมาริมถนนบ้างเลย

2.1.9 สำนวนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

สำนวนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย คือ สำนวนที่มีที่มาของสำนวนจากส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของที่อยู่อาศัย ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าสำนวนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 3 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 3.28

“...หลานชายอยากจะจัดงานแต่งงานของเขาเรื่อยๆ แต่คุณน้าก็เจ้าหน้าจ๋าตาไปบอกผู้หลักผู้ใหญ่ให้รู้ว่าเขาเลยต้องตกกระไดพลอยโจน สิ้นเปลืองเงินทองไปไม่รู้เท่าไร...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า **ตกกระไดพลอยโจน** เป็นสำนวนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย หมายถึง พลอยประสมหรือพลอยเป็นไปด้วยเมื่อเห็นว่าจำเป็นจะต้องทำตามไป หรือจำเป็นต้องยอมเข้าไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อไม่มีทางเลือกเลยได้ มูลเหตุของสำนวนมาจากการตกบันไดหรือกระไดนั้น หากเรามีสติรู้ตัวว่ากำลังจะตกบันได ก็ให้รีบกระโจนลงพื้นไปเสียเพื่อมิให้เจ็บตัวมากหรือแทบจะไม่ต้องเจ็บตัวเลย ดังนั้น จึงเกิดเป็นสำนวนว่า “ตกกระไดพลอยโจน”

(ประมวลความรู้จาก (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 190) และ (ไพโรจน์ อยู่มนเชียร, 2536: 97))

ในบริบทที่มีความหมายว่า หลานชายต้องการจัดงานแต่งงานอย่างเรื่อยๆ แต่คุณน้ากลับเชิญแขกผู้ใหญ่มามากมาย หลานชายจึงต้องจัดงานแต่งงานอย่างยิ่งใหญ่ตามไปด้วย จึงทำให้เสียเงินเป็นจำนวนมาก

“...มีลูกสาวสวยอย่างนี้ แยกก็เลยมาเยี่ยมเยียนหัวกระไดไม่แห้งนะสิ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า **หัวกระไดไม่แห้ง** เป็นสำนวนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย หมายถึง มีแขกหรือมีคนมาหาไม่ขาด มูลเหตุของสำนวนมาจากในสมัยโบราณนิยมปลูกเรือนไทยให้สูง มีใต้ถุนเรือน ด้านหน้าเรือนจะมีบันไดหรือกระไดขึ้นลง และที่เชิงบันไดจะต้องตั้งอ่างหรือโถงใส่น้ำไว้สำหรับล้างเท้าก่อนขึ้นเรือน ทั้งนี้ ในสมัยโบราณคนไม่นิยมใส่รองเท้า เมื่อขึ้นเรือนจะต้องล้างเท้าเสียก่อน เมื่อล้างเท้าแล้วน้ำที่ติดเท้าก็จะเปียกบริเวณขึ้นบันได หากมีคนมาหา 1-2 คน กระไดก็จะแห้ง แต่ถ้ามีคนมาหาจำนวนมากกระไดก็จะไม่แห้ง ดังนั้น จึงเกิดเป็นสำนวนว่า “หัวกระไดไม่แห้ง” (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 623) ในบริบทที่มีความหมายว่า บ้านนี้มีลูกสาวสวย จึงมีคนมาชอบมากมายและมีคนมาหาอยู่ตลอดเวลา

2.1.10 สำนวนเกี่ยวกับพืช

สำนวนเกี่ยวกับพืช คือ สำนวนที่มีที่มาของสำนวนจากพืชหรือต้นไม้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าสำนวนเกี่ยวกับพืชที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 1 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 1.09

“...ตอนที่คุณพ่อคุณแม่ย้ายมาอยู่ที่นี่ เรายังไม่เกิด ยังอยู่ปลายอ้อปลายแหม
ที่ไหนก็ไม่รู้...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า **ปลายอ้อปลายแหม** เป็นสำนวนเกี่ยวกับพืช หมายถึง บุคคลนั้นยังไม่เกิดหรือยังอยู่ไกล มูลเหตุของสำนวนมาจากคำว่า “อ้อ” เป็นคำออกเสียง แสดงว่า รู้แล้ว เข้าใจแล้ว เป็นคำพ้องกับชื่อของต้นอ้อ เช่น ถึงบางอ้อ หมายถึง รู้ ต่อมาจึงเกิดคำว่า “ปลายอ้อ” หมายถึง ‘ไม่รู้’ กล่าวคือ อยู่ปลายต้นอ้อก็ข้อมรู้ไม่ได้ ส่วน “แหม” เป็นต้นไม้จำพวกต้นอ้อ มักขึ้นอยู่ด้วยกัน ดังนั้น จึงเกิดเป็นสำนวนว่า “ปลายอ้อปลายแหม” (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 326-327) ในบริบทมีความหมายว่า เมื่อครั้งที่พ่อและแม่ย้ายครอบครัวมาอยู่ที่นี่ ผู้พูดยังไม่เกิด จึงไม่รู้เรื่องราวใดที่เกิดขึ้น

2.1.11 สำนวนเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่ม

สำนวนเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่ม คือ สำนวนที่มีที่มาของสำนวนจากเครื่องนุ่งห่ม หรือเครื่องแต่งกายของมนุษย์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าสำนวนเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่มที่ปรากฏในบทวิทยุ รายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 1 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 1.09

“...คู่บ่าวสาวไม่มีเงินจึงต้องขอมายผ้าเอาหน้ารอด เอาบ้านไปจำนอง เพื่อจัดงานแต่งงานให้สมเกียรติ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า **ขายผ้าเอาหน้ารอด** เป็นสำนวนเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่ม หมายถึง ขอมเสียดสละแม้แต่ของจำเป็นที่ตนมีอยู่เพื่อรักษาชื่อเสียงของตนเอาไว้ มูลเหตุของสำนวนมาจากคำว่า ขายผ้า ซึ่งน่าจะมาจากคำว่า ขายหน้า เนื่องจาก ขายหน้า หมายถึง เสียชื่อเสียง กล่าวคือ แทนที่จะขายหน้า ก็ขายผ้าเสีย เพื่อจะได้รักษาหน้าให้คงอยู่ ส่วนคำว่า หน้า ในที่นี้หมายถึงเกียรติที่ต้องรักษาไว้ ดังนั้น จึงเกิดเป็นสำนวนว่า “ขายผ้าเอาหน้ารอด” (ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, 2536: 82) ในบริบทมีความหมายว่า เมื่อคู่บ่าวสาวต้องจัดงานแต่งงาน แต่ไม่มีเงิน จึงต้องนำบ้านไปจำนอง เพื่อให้ได้เงินมาจัดงานแต่งงานให้ถูกต้องตามประเพณี

2.1.12 ส่วนอื่น ๆ

ส่วนอื่น ๆ คือ ส่วนที่มีที่มาจากส่วนจากแต่ละแหล่งที่มาที่แตกต่างกัน เช่น มาจากลักษณะของสิ่งที่ได้จากผลไม้ และมาจากการตีกลองร้องฎีกาในสมัยก่อน เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่านอกจากส่วนที่มีแหล่งที่มาที่จัดเป็นหมวดได้แล้ว ยังพบส่วนอื่น ๆ ที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 11 ส่วน คิดเป็นร้อยละ 12.03

“... หัวกะทิ เป็นกะทิที่มีความข้นและความมันมาก จึงมักนำมาเปรียบกับคนที่มีความสามารถเป็นพิเศษ เช่น นักเรียนชั้นหัวกะทิ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า หัวกะทิ เป็นส่วนเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งที่ได้จากผลไม้ หมายถึง ชั้นยอด ชั้นเลิศ ชั้นดีที่สุด มูลเหตุของส่วนมาจากน้ำที่คั้นมาจากเนื้อมะพร้าวแก่ ซึ่งเนื้อมะพร้าวแก่จำนวนหนึ่งอาจคั้นได้ 2 ครั้ง ครั้งแรกจะได้น้ำข้น มีมันมากเรียกว่า หัวกะทิ ครั้งต่อมาจะได้น้ำใส มีมันน้อยเรียกว่าหางกะทิ ดังนั้น จึงนำมาเปรียบกับคนหรืออะไรก็ตามที่เลือกและคัดมาแล้วว่า ดีเยี่ยมหรือเด่นกว่าผู้อื่น เรียกว่า หัวกะทิ (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 623) ในบริบทที่มีความหมายว่า หัวกะทิ เป็นน้ำที่คั้นมาจากเนื้อมะพร้าวแก่ ซึ่งมีความข้นและมีความมันมาก จึงนำมาเปรียบกับคนที่มีความสามารถในทางใดทางหนึ่งเป็นพิเศษหรือคนที่เก่งและโดดเด่นกว่าผู้อื่นว่า หัวกะทิ

“...เรื่องความผิดของพระภิกษุ นั้นเป็นเรื่องใหญ่ เพราะเกี่ยวกับศรัทธา ความเชื่อถือของประชาชน ถ้าไม่จัดการให้เด็ดขาด ตรงไปตรงมา คนนั้นก็ไม่ได้จัดการ คนนี้ก็ไม่ได้ตัดสินใจ แต่โยนกลองกันไปโยนกลองกันมา จะทำให้ผู้คนเบื่อหน่าย จะเกิดผลเสียแก่พระศาสนา...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า โยนกลอง เป็นส่วนเกี่ยวกับการตีกลองร้องฎีกาในสมัยก่อน หมายถึง ปัดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนหรือเรื่องที่พาดพิงมาถึงตนให้เป็นหน้าที่ของผู้อื่นเป็นผู้รับผิดชอบ โดยปฏิเสธหรือไม่รับรู้เรื่องที่เกิดขึ้นว่าเป็นเรื่องของบุคคลนั้น เพราะไม่ใช่หน้าที่ของตน มูลเหตุของส่วนอาจเกิดจากประเพณีการตีกลองร้องฎีกา ซึ่งในสมัยก่อนเมื่อมีเรื่องทุกข์ร้อน ราษฎรจะเข้าไปตีกลองร้องฎีกาต่อพระเจ้าแผ่นดิน จากนั้นจึงทรงรับฎีกาไปพิจารณา

ส่วนเรื่องที่เกิดขึ้นอาจเกี่ยวข้องกับพัวพันกับหลายฝ่าย ต่างฝ่ายต่างก็ว่าเป็นหน้าที่ของคนนั้นคนนี้ คนไม่เกี่ยวข้องกับจึงโยนเรื่องกันไปมา จึงพูดกันเป็นสำนวนว่า “โยนกลอง” (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 463) ในบริบทที่มีความหมายว่า เรื่องการกระทำความผิดของพระภิกษุสงฆ์ถือว่าเป็นเรื่องใหญ่ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับศาสนาและความเชื่อของประชาชน หากไม่จัดการให้เด็ดขาดหรือตัดสินอย่างตรงไปตรงมา และปิดความรับผิดชอบว่าเป็นหน้าที่ของคนใดคนหนึ่ง ก็จะทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายต่อพระพุทธศาสนา จึงอาจทำให้พระพุทธศาสนาเกิดความเสื่อมเสียได้

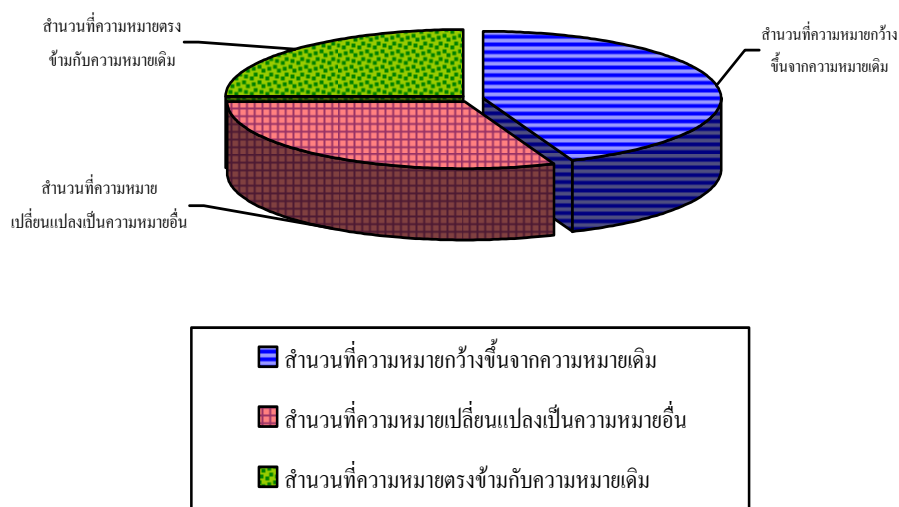
2.2 ด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวน

การเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวน หมายถึง สำนวนที่ปัจจุบันมีความหมายผิดไปจากความหมายที่เคยใช้ในสมัยก่อน ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าสำนวนในด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 16 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 18 โดยแบ่งลักษณะการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนตามตารางและแผนภูมิที่ปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ลักษณะการใช้สำนวนด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”

ด้านการเปลี่ยนแปลงความหมาย ของสำนวน	จำนวนสำนวน	ร้อยละ
สำนวนที่ความหมายกว้างขึ้น		
จากความหมายเดิม	7	7.88
สำนวนที่ความหมายเปลี่ยนแปลง		
เป็นความหมายอื่น	5	5.62
สำนวนที่ความหมายตรงข้ามกับ		
ความหมายเดิม	4	4.50
รวม	16	18

จากตารางที่ 4 ลักษณะการใช้สำนวนด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” แสดงแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพที่ 7 แผนภูมิลักษณะการใช้จำนวนด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของจำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”

จากตารางที่ 4 และภาพที่ 7 จะเห็นได้ว่าลักษณะการใช้จำนวนด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของจำนวนในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีการแบ่งด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายจำนวนออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ จำนวนที่ความหมายกว้างขึ้นจากความหมายเดิม ปรากฏทั้งสิ้น 7 จำนวน คิดเป็นร้อยละ 7.88 จำนวนที่ความหมายเปลี่ยนแปลงเป็นความหมายอื่น ปรากฏทั้งสิ้น 5 จำนวน คิดเป็นร้อยละ 5.62 และจำนวนที่ความหมายตรงข้ามกับความหมายเดิม ปรากฏทั้งสิ้น 4 จำนวน คิดเป็นร้อยละ 4.50

ตัวอย่างจำนวนในด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของจำนวนแต่ละลักษณะมีดังนี้

2.2.1 จำนวนที่ความหมายกว้างขึ้นจากความหมายเดิม

จำนวนที่ความหมายกว้างขึ้นจากความหมายเดิม คือ จำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย และความหมายที่เปลี่ยนไปนั้นจะขยายกว้างขึ้น โดยอาจจะเพิ่มเป็น 2 ความหมาย หรือความหมายขยายเป็นความหมายกลางๆ เป็นต้น (ใจศิริ ปราโมช ณ อุษรยา, 2540: 124) ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าจำนวนที่ความหมายกว้างขึ้นจากความหมายเดิมที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 7 จำนวน คิดเป็นร้อยละ 7.88

“...เธอต้องระวังให้ดีนะ พวกสืบแปดมงกุฏชอบเอาทองปลอมมมาล่อให้หลงเชื่อ แล้วแลกเอาทองแท้ของเธอไป...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า **สืบแปดมงกุฏ** เป็นสำนวนที่ความหมายกว้างขึ้นจากความหมายเดิม โดยความหมายเดิมของสำนวนเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 6 กล่าวคือ มีนักเลงการพนันใหญ่ที่มีชื่อเสียงพวกหนึ่งถือกันว่าเป็นชั้นยอดเนื่องจากสักตรามงกุฏทั้ง 18 มงกุฏ จึงเรียกกันว่า พวกสืบแปดมงกุฏ ตามเรื่องรามเกียรติ์ (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 575) ทั้งนี้ ศักดิ์ศรี แยม-นัคดา (2542: 129-130) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า สำนวน สืบแปดมงกุฏ เป็นชื่อของพญาลิงทั้ง 18 คนที่สวมมงกุฏ ซึ่งชื่อของวานรสืบแปดมงกุฏมีดังนี้ เกยูร โกมุท ไชยามพวาน มาลุนทเกษตร วิมล ไวยบุตร สัตพลี สุรกานต์ สุรเสน นิลขัน นิลปานัน นิลปาสัน นิลราช นิลเอก วิสันตราวี กุมิตัน เกสรทมาลา และมายูร จากนั้น สง่า กาญจนาคพันธุ์ (2541: 575) ได้กล่าวต่อว่า ใครที่เป็นนักเลงการพนันใหญ่จึงเรียกกันว่า “สืบแปดมงกุฏ” ทั้งนี้ ความหมายเดิมหมายถึง นักเลงการพนันใหญ่ ส่วนในปัจจุบันสำนวน สืบแปดมงกุฏ มีความหมายกว้างขึ้นจากความหมายเดิม ซึ่งหมายถึง พวกมิจฉาชีพที่ทำมาหากินโดยใช้เล่ห์เหลี่ยมกลอุบายหลอกลวงผู้อื่น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1196) ในบริบทที่มีความหมายว่า เธอต้องระวังตัวให้ดี อย่าหลงเชื่อนักต้มตุ๋นที่จะหลอกเอาทองปลอมมาแลกกับทองแท้ของเธอ

“...เขาหวังว่าปีนี้คงจะได้ขึ้นเงินเดือน 2 ชั้น เพราะมีผลงานชิ้นโบแดง
ทั้งนั้น...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า **โบแดง** เป็นสำนวนที่ความหมายกว้างขึ้นจากความหมายเดิม โดยความหมายเดิมมาจากในสมัยรัชกาลที่ 4 มีการประกวดการตั้งโต๊ะเครื่องบูชาแบบจีน หากโต๊ะบูชาของผู้ใดมีความสวยงามก็จะนำผ้าแพรสีแดงมาผูกเป็นเครื่องหมายว่าได้รับรางวัล ต่อมาได้นำผ้าแพรสีแดงมาทำเป็น “โบ” เป็นเครื่องหมายว่าได้รับรางวัลในการประกวด (ประมวลความรู้จาก (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 320) และ (ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, 2536: 77)) ในบริบทที่มีความหมายว่า ในปีนี้เขาคาดหวังว่าจะได้รับเงินเดือนขึ้นอีก 2 ชั้น เพราะเขามีผลงานที่ดีเด่นทั้งนั้น

2.2.2 ส่วนวนที่ความหมายเปลี่ยนแปลงเป็นความหมายอื่น

ส่วนวนที่ความหมายเปลี่ยนแปลงเป็นความหมายอื่น คือ ส่วนวนที่ปัจจุบันมีความหมายเปลี่ยนไปคนละเรื่องกับความหมายเดิม ซึ่งความหมายที่เปลี่ยนไปนั้นอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับความหมายเดิมเลย หรืออาจจะมีความหมายเดิมอยู่บ้าง (ใจสิริ ปรามิข ฌ อรุชยา, 2540: 88) ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าส่วนวนที่ความหมายเปลี่ยนแปลงเป็นความหมายอื่นที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 5 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 5.62

“...เด็กคนนี้สอบที่ไรได้ที่โหล่ทุกที **เอาปูนหมายหัว**ไว้ได้เลย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า **เอาปูนหมายหัว** เป็นส่วนวนที่ความหมายเปลี่ยนแปลงเป็นความหมายอื่น โดยความหมายเดิมของส่วนวนมาจากประเพณีการคลอดบุตรของไทยโบราณว่า ถ้าเด็กที่คลอดออกมาตาย หมอตำแยหรือผู้ใหญ่จะเอาปูนมาแต้มไว้ เพื่อว่าหากคลอดบุตรคนใหม่ จะได้ว่าบุตรที่ตายนั้นมาเกิดใหม่ ทั้งนี้ ความหมายเดิมหมายถึง การเอาปูนมาแต้มเอาไว้ที่ตัวเด็กที่คลอดแล้วตาย เพื่อบุตรคนเดิมจะได้มาเกิดใหม่อีกครั้ง (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 687) ส่วนในปัจจุบันส่วนวน “เอาปูนหมายหัว” มีความหมายเปลี่ยนแปลงไป มักใช้พูดในทางความหมายที่ไม่ดี ซึ่งหมายถึง ผูกอาฆาตไว้, คาดโทษไว้, เชื่อแน่ว่าจะเป็นไปตามที่คาดหมายไว้, ประมาทหน้าว่าไม่มีทางจะเอาดีได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1395) ในบริบทที่มีความหมายว่า ไม่ว่าจะสอบสักกี่ครั้ง เด็กคนนี้ก็สอบได้ลำดับสุดท้ายทุกครั้ง เชื่อว่าเป็นอย่างนั้นได้เลย

“...เรื่องการปรับเงินเดือนของข้าราชการเดือนตุลาคมคราวนี้ไม่ใช่ข่าว **โคมลอย**...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า **โคมลอย** เป็นส่วนวนที่ความหมายเปลี่ยนแปลงเป็นความหมายอื่น โดยความหมายเดิมของส่วนวนเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ที่กล่าวกันว่า โคมลอยเกิดจากหนังสือพิมพ์อังกฤษฉบับหนึ่งชื่อพันซ์มีรูปโคมลอยอยู่ที่ด้านหน้าของหนังสือพิมพ์นั้น และในหนังสือพิมพ์มักมีข้อความกล่าวตามอย่างตลกๆ ในภาษาอังกฤษ ซึ่งจะไม่เข้าเรื่องและไม่ขบขัน ทั้งนี้ ความหมายเดิมหมายถึง การพูดที่ไม่เข้ากับเรื่อง ส่วนในปัจจุบันส่วนวน โคมลอย มีความหมาย

เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหมายถึง พุคฺกุเรื่องขึ้นมา พุคฺคตอยๆ หรือพุคฺคไม่จริง (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 127) ในบริบทที่มีความหมายว่า ข้าราชการปรับขึ้นเงินเดือนข้าราชการในเดือนตุลาคม 2550 ไม่ใช่เรื่อง ที่โกหกขึ้นมา แต่เป็นเรื่องที่จะเกิดขึ้นจริงๆ

2.2.3 ส่วนวนที่ความหมายตรงข้ามกับความหมายเดิม

ส่วนวนที่ความหมายตรงข้ามกับความหมายเดิม คือ ส่วนวนที่ปัจจุบัน มีความหมายผิดไปจากที่เคยใช้กันในสมัยก่อน และความหมายที่ผิดไปนั้นจะตรงข้ามกับความหมายเดิม เช่น สมัยก่อนอาจจะใช้ในความหมายที่ดี แต่ปัจจุบันใช้ในความหมายไม่ดี เป็นต้น (ใจศิริ ปรามิข ฌ อยุธา, 2540: 105) ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าส่วนวนที่ความหมายตรงข้ามกับความหมายเดิมที่ปรากฏ ในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 4 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 4.50

“...เพื่อนเราคนนี่คงจะขึ้นคานแน่ๆ อายุเกือบ 40 แล้ว ยังไม่พบใคร ถูกใจเลย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า **ขึ้นคาน** เป็นส่วนวนที่ความหมายตรงข้ามกับความหมายเดิม โดยความหมายเดิมของส่วนวนมาจากเรือ ซึ่งในสมัยโบราณเรือเป็นพาหนะสำคัญในการสัญจรทางน้ำ เรือที่ไม่ได้ใช้งานจะแช่อยู่ในน้ำ มีตะไคร่น้ำจับบ้าง มีเพรียงกินบ้าง หรือชำรุดเพราะเหตุอื่นบ้าง จึงต้องเอาเรือขึ้นบกเพื่อซ่อมแซม การนำเรือขึ้นบกต้องทำที่รับเรียกว่า “คาน” เรือที่อยู่บนคานเรียกกันว่า “ขึ้นคาน” (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 79) ทั้งนี้ ความหมายเดิมหมายถึง หญิงโสดที่มีอายุเพราะหาคู่แต่งงานที่คู่ควรไม่ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2530: 149) ซึ่งแต่เดิมจะหมายถึงผู้หญิงที่ดี เก่ง มีฐานะสูง หรือมั่งมีจนไม่มีชายคนใดเหมาะสมจะเป็นคู่ครอง ซึ่งมีความหมายไปในทางที่ดี ต่อมา ส่วนวน **ขึ้นคาน** ในปัจจุบันมีความหมายตรงข้ามกับความหมายเดิมและมีความหมายเปลี่ยนไปในทางดำหนิว่าหมายถึง ผู้หญิงที่มีอายุแล้วแต่ยังไม่ได้แต่งงานเป็น คนที่ไม่มีใครต้องการ เพราะอาจมีข้อบกพร่องต่างๆ (ใจศิริ ปรามิข ฌ อยุธา, 2540: 107) ในบริบทที่มีความหมายว่า เพื่อนของเราคนนี่ คงจะไม่แต่งงานแล้ว เพราะอายุเกือบจะ 40 แต่ยังไม่หาคู่ครองเลย

“...งานใหญ่อย่างนี้ ต้องหาคนเก่งๆ มาเป็นหัวเรือใหญ่...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า **หัวเรือใหญ่** เป็นสำนวนที่ความหมายตรงข้ามกับความหมายเดิม โดยความหมายเดิมของสำนวนมาจากเรือที่อยู่ในที่ชุมนุมเรือ ที่อยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก เรือที่มีขนาดใหญ่กว่าเรือลำอื่นๆ หากมีการกระทบกระทั่งกัน คนที่อยู่หัวเรือใหญ่จะต้องรับหน้าหรือรับผิดชอบต่อเรือที่มีขนาดเล็กกว่า กล่าวคือ เรือใหญ่จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรือเล็กเสมอ ทั้งนี้ ความหมายเดิมหมายถึง ทำตนเป็นหัวหน้า โดยออกหน้ารับผิดชอบแทนไปหมดทุกเรื่อง (สง่า กาญจนาคพันธุ์, 2541: 629) ส่วนในปัจจุบันสำนวน หัวเรือใหญ่ มีความหมายตรงข้ามกับความหมายเดิม ซึ่งหมายถึง ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดงานใหญ่ๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th) ในบริบทที่มีความหมายว่า การจัดงานใหญ่ต้องสรรหาคนเก่งมาเป็นผู้รับผิดชอบงาน เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

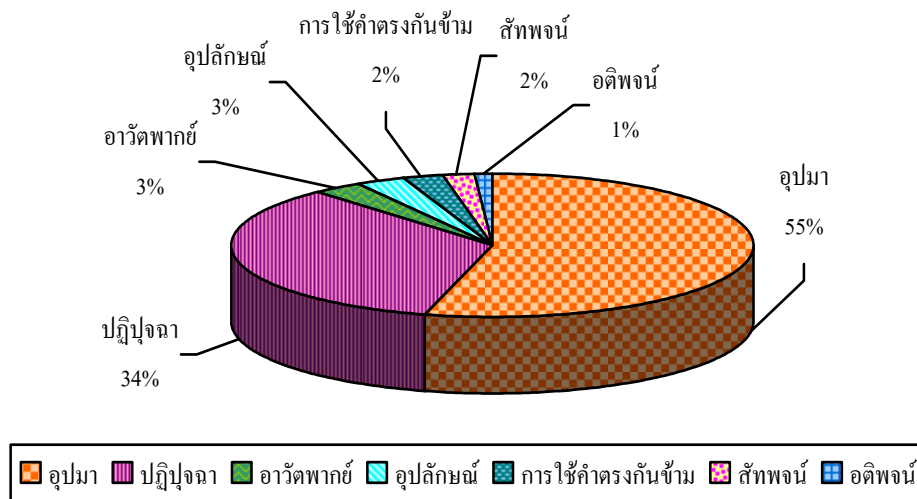
3. ภาพพจน์

ภาพพจน์ หมายถึง ถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพในใจ โดยใช้กลวิธีหรือชั้นเชิงในการเรียบเรียงถ้อยคำจนทำให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจ เข้าใจความหมายได้ลึกซึ้ง เกิดอารมณ์สะท้อนใจมากกว่าถ้อยคำที่ได้กล่าวกันโดยทั่วไป การใช้ภาพพจน์ในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” จำแนกภาพพจน์ออกเป็น 7 ลักษณะ โดยเรียงตามลำดับจากลักษณะของภาพพจน์ที่พบมากที่สุดไปยังภาพพจน์ที่พบน้อยที่สุด ตามตารางและแผนภูมิที่ปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ลักษณะการใช้ภาพพจน์ในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”

การใช้ภาพพจน์	จำนวนภาพพจน์	ร้อยละ
อุปมา	87	55
อุปบุพมา	55	34
อภิวัดพากย์	5	3
อุปลักษณะ	5	3
การใช้คำตรงกันข้าม	4	2
สัทพจน์	3	2
อติพจน์	2	1
รวม	161	100

จากตารางที่ 5 ลักษณะการใช้ภาพพจน์ในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” แสดงแผนภูมิ
ได้ดังนี้

ภาพที่ 8 แผนภูมิลักษณะการใช้ภาพพจน์ในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”

จากตารางที่ 5 และภาพที่ 8 จะเห็นได้ว่าลักษณะการใช้ภาพพจน์ในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีภาพพจน์ที่พบมากที่สุดคือ อุปมา ปรากฏทั้งสิ้น 87 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมาคือ ปฏิพจน์ ปรากฏทั้งสิ้น 55 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 34 อวตพจน์ ปรากฏทั้งสิ้น 5 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 3 อุปลักษณะ ปรากฏทั้งสิ้น 5 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 3 การใช้คำตรงกันข้าม ปรากฏทั้งสิ้น 4 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 2 สัทพจน์ ปรากฏทั้งสิ้น 3 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 2 และภาพพจน์ที่พบน้อยที่สุดคือ อติพจน์ ปรากฏทั้งสิ้น 2 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 1

ตัวอย่างการใช้ภาพพจน์ในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีดังนี้

3.1 อุปมา

อุปมา คือ การเปรียบเทียบลักษณะของสิ่งหนึ่งว่าเหมือนอีกสิ่งหนึ่ง โดยใช้คำแสดงการเปรียบเทียบ เช่น คล้าย เหมือน ดัง ดุจ ประดุจ ราว รวากับ เช่น เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าภาพพจน์อุปมาที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 87 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 55

ตัวอย่างภาพพจน์อุปมาดังนี้

“...คารา นักร้อง หรือนักแสดงที่ยังมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมอยู่นานเปรียบเหมือนกับ ดาวที่ยังค้างฟ้าอยู่แม้ว่าจะขึ้นวันใหม่แล้ว...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **เปรียบเหมือนกับ** เป็นคำแสดงการเปรียบเทียบ ส่วนข้อความว่า **คารา นักร้อง หรือนักแสดงที่ยังมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมอยู่นาน และ ดาวที่ยังค้างฟ้าอยู่** เป็นภาพพจน์อุปมา ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบความมีชื่อเสียงของคารา นักร้อง หรือนักแสดงที่ยังเป็นที่นิยมอยู่ในปัจจุบันว่าเหมือนกับดวงดาวที่ยังส่องแสงอยู่บนฟ้าตราบนานเท่านาน แม้จะเป็นเวลา กลางวันแสงของดวงดาวก็ยังคงอยู่ แต่ด้วยแสงของดวงอาทิตย์ที่สว่างกว่าจึงทำให้มองไม่เห็นแสง ของดวงดาว

“...การเลี้ยงคูบิดามารดาทำให้ได้บุญเสมือนทำบุญกับพระ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **เสมือน** เป็นคำแสดงการเปรียบเทียบ ส่วน ข้อความว่า **การเลี้ยงคูบิดามารดาทำให้ได้บุญ และ ทำบุญกับพระ** เป็นภาพพจน์อุปมา ซึ่งเป็นการ เปรียบเทียบการดูแลเอาใจใส่บิดามารดาในยามที่ท่านแก่ชรา ทำให้ผู้ที่เป็นลูกได้บุญกุศลเป็นอย่างมาก เหมือนกับการทำบุญกับพระภิกษุสงฆ์ที่วัด เนื่องจากคนไทยมีความเชื่อว่าการทำบุญด้วยวิธีใด ก็ตาม ผู้ที่ทำบุญจะได้บุญไปด้วย และหวังว่าการทำบุญกุศลมากในชาตินี้จะทำให้ชาติหน้าเกิดมามี ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี อยู่อย่างสุขสบาย ไม่ลำบากยากจน ซึ่งภาพพจน์อุปมาดังกล่าวเป็นการสะท้อน ความเชื่อของคนไทยในเรื่องการทำบุญและความเชื่อในเรื่องชาติภพด้วย

“...คนที่ได้ประโยชน์โดยไม่ต้องลงทุนลงแรงจึงเปรียบได้กับเสือนอนกิน...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **เปรียบได้กับ** เป็นคำแสดงการเปรียบเทียบ ส่วนข้อความว่า **คนที่ได้ประโยชน์โดยไม่ต้องลงทุนลงแรง และ เสือนอนกิน** เป็นภาพพจน์อุปมา ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบผู้ที่ร้อรับผลประโยชน์จากบุคคลอื่น โดยไม่ต้องกระทำการใดๆ ด้วยตนเอง

ว่าเหมือนกับเสือดาวผู้ที่ไม่ต้องออกหาอาหาร เพียงแต่รอให้เสือดาวเมียหาอาหารมาให้ ทั้งนี้ ภาพพจน์ดังกล่าวเป็นการนำลักษณะนิสัยการหาอาหารของเสือดาวมาเปรียบเทียบ และเป็นการเปรียบเทียบโดยใช้สำนวนว่า เสือดาวนอนกิน ซึ่งราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1227) ได้ให้นิยามไว้ว่า หมายถึง คนที่ได้รับผลประโยชน์หรือผลกำไร โดยไม่ต้องลงทุนลงแรง

“...เจ้าหวัชโมยกระซอกสร้อยแล้ววิ่งหายเข้าไปในซอย มันไวยังกับปรอท...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ยังกับ** เป็นคำแสดงการเปรียบเทียบ ส่วนข้อความว่า **เจ้าหวัชโมยกระซอกสร้อยแล้ววิ่งหายเข้าไปในซอย มันไวยังกับปรอท** เป็นภาพพจน์อุปมา ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบผู้ร้ายที่ลึกลับซ่องสุมทรัพย์สินของผู้อื่นแล้ววิ่งหนีไปอย่างรวดเร็วว่ามีความว่องไวเหมือนกับปรอทที่ใช้วัดอุณหภูมิ ซึ่งปรอทจะมีความไวต่ออุณหภูมิความร้อนหรือความเย็นที่ไปกระทบ ทำให้ระดับอุณหภูมิในปรอทซึ่งเป็นเส้นสีแดงเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

“...คำว่า **สนตะพาย ถ้านำมาใช้แก่คนมีความหมายว่า ชักจูงให้เชื่อหรือทำตามได้** **เปรียบเหมือนกับควายที่ถูกสนตะพายหรือถูกจูงจุมก...**”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **เปรียบเหมือนกับ** เป็นคำแสดงการเปรียบเทียบ ส่วนข้อความว่า **สนตะพาย ถ้านำมาใช้แก่คนมีความหมายว่า ชักจูงให้เชื่อหรือทำตามได้** และ **ควายที่ถูกสนตะพายหรือถูกจูงจุมก** เป็นภาพพจน์อุปมา ซึ่งเป็นการนำคำว่า **สนตะพาย** ซึ่งใช้แก่สัตว์เช่น วัวควายมาใช้แก่คน ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1118) ได้ให้นิยามไว้ว่า หมายถึง ก. กิริยาที่เอาเชือกร้อยจุมกวัวควายที่เจาะ ซึ่งเรียกว่า ตะพาย ส่วนคำว่า ตะพาย ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 445) ได้ให้นิยามไว้ว่า หมายถึง น. ช่องจุมกวัวควายที่เจาะสำหรับร้อยเชือก จึงเป็นการเปรียบเทียบคนที่หลงเชื่อผู้อื่นได้ง่ายหรือทำตามที่ผู้อื่นบอกให้ทำได้ง่ายว่าเหมือนกับควายที่ถูกร้อยเชือกที่ช่องจุมกเพื่อให้เจ้าของลากจูงไปยังสถานที่ต่างๆ ตามที่ต้องการได้ ทั้งนี้ คำว่า **ควาย** ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 233) ได้ให้นิยามไว้ว่า เป็นภาษาปาก หมายถึง น. คน โง่ คนเชื่อ หรือคนตัวใหญ่แต่ไม่ฉลาด คนส่วนใหญ่จึงมักเปรียบคนที่หลงเชื่อผู้อื่นได้ง่ายจนถูกหลอกหลวงให้เสียรู้หรือเสียทรัพย์สินว่า โง่เหมือนควาย

“...คนที่มีความคิดความเชื่ออย่างไรก็คิดแน่นอนอย่างนั้น จึงเปรียบว่าเหมือนตะปูหัวเห็ด หรือเรียกว่า หัวเห็ด...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **เปรียบว่าเหมือน** เป็นคำแสดงการเปรียบเทียบ ส่วนข้อความว่า **คนที่มีความคิดความเชื่ออย่างไรก็คิดแน่นอนอย่างนั้น** และ **ตะปูหัวเห็ด หรือเรียกว่า หัวเห็ด** เป็นภาพพจน์อุปมา ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในความคิดของตนเอง โดยที่ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงความคิดของตนเลย แม้ว่าผู้อื่นบอกกล่าวหรืออธิบายในความคิดหรือความเชื่อนั้นแล้วก็ตามว่าเหมือนกับตะปูหัวเห็ด ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1286) ได้ให้นิยามไว้ว่า หัวเห็ด หมายถึง น. เรียกตะปูชนิดหนึ่งที่หัวแบนเหมือนดอกเห็ดสำหรับตอกสังกะสีเป็นต้นว่า ตะปูหัวเห็ด นอกจากนี้ หัวเห็ด ยังเป็นคำโบราณ หมายถึง คือรู้ไม่ยอมเปลี่ยนความคิดง่ายๆ

3.2 ปฏิพจน์

ปฏิพจน์ คือ การใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ แต่เป็นการถามเพียงเพื่อเรียกร้องความสนใจหรือกระตุ้นเพื่อให้เกิดความคิดมากกว่าต้องการได้รับคำตอบ ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าภาพพจน์ปฏิพจน์ที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 55 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 34

ตัวอย่างภาพพจน์ปฏิพจน์มีดังนี้

“...ฉันให้เธอดูแลเก็บเงินทำไมจึงเธอทิ้งกระเป๋าให้คนแอบหยิบไปได้...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าข้อความว่า **ทำไมจึงเธอ** เป็นการใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ กล่าวคือ เป็นการตำหนิผู้ดูแลกระเป๋าเงินที่ไม่ดูแลรักษาให้ดีจึงทำให้มีคนขโมยกระเป๋าเงินไปได้

“...ที่เท่ากระต๊อกรินจะสร้างบ้านได้อย่างไร...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าข้อความว่า **ได้อย่างไร** เป็นการใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ กล่าวคือ เป็นการรำพึงรำพันว่า มีที่ดินอยู่เพียงนิดเดียว คงมีพื้นที่ไม่พอที่จะสร้างบ้านได้ ทั้งนี้ คำว่า กระพิกรีน ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 51) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า เป็นภาษาปาก หมายถึง ว. นิดหน่อย, น้อยมาก, เล็กน้อย

“... ลูกทำผิด ลูกก็ต้องถูกลงโทษ จะมาอุทธรณ์อย่างไร แม่ก็ไม่ใจอ่อนยกโทษให้หรอก...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **อย่างไร** เป็นการใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ กล่าวคือ เป็นการตำหนิด้วยอารมณ์โกรธว่า เมื่อลูกทำผิดจะต้องได้รับการลงโทษจะมาร้องขอให้ละเว้นการลงโทษคงจะไม่ได้ เพราะแม่จะต้องลงโทษลูกเพื่อมิให้ลูกทำผิดซ้ำอีก ทั้งนี้ ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1383) ได้ให้คำนิยามคำว่า อุทธรณ์ ไว้ว่า เป็นคำภาษาบาลี หมายถึง ร้อนเรียน, ร้องทุกข์ และเขียนเป็นคำภาษาสันสกฤตว่า อุทธรณ

“... เธอหิบบของเองไม่เป็นหรือไง ต้องมีคนมาประเคนให้...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าข้อความว่า **หรือไง** มาจากคำว่า หรืออย่างไร เป็นการใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ กล่าวคือ เป็นการตำหนิผู้ที่ไม่หิบบสิ่งของตัวเอง โดยใช้ให้ผู้อื่นหิบบสิ่งของนั้นส่งให้ ทั้งนี้ คำว่า ประเคน ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 654) ได้ให้คำนิยามไว้โดยใช้ในลักษณะแดกดันว่า หมายถึง ก. ส่งให้ถึงมือ

3.3 อาวัดพากย์

อ่าวัดพากย์ คือ การใช้คำให้ผิดไปจากการใช้คำตามธรรมดา เพื่อมุ่งให้กระทบใจผู้อ่านในด้านอารมณ์และความรู้สึก ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าภาพพจน์อ่าวัดพากย์ที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 5 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 3

ตัวอย่างภาพพจน์อ่าวัดพากย์มีดังนี้

“...คนที่วิ่งตามแฟชั่นต้องเสียเงินซื้อของใหม่อยู่เรื่อย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าข้อความว่า **วิ่งตามแฟชั่น** เป็นภาพพจน์อาวัตพากย์ ซึ่งเป็นการใช้คำให้ผิดไปจากธรรมดา กล่าวคือ เป็นการกล่าวถึงบุคคลที่ทำตามแฟชั่นหรือสมัยนิยม เช่น การแต่งกายทันสมัย การใช้สิ่งของที่กำลังเป็นที่นิยม เป็นต้น ในทันทีทันใด ซึ่งในบริบทนี้มีความหมายว่า คนที่ทำตามสมัยนิยมตลอดเวลาและทำในทันทีที่มีสิ่งใหม่ๆ เข้ามา อาจเป็นเหตุให้สิ้นเปลืองเงินเพื่อซื้อสิ่งของใหม่ๆ ที่ทันสมัยอยู่เสมอ

“...เขาคงอยู่ในห้วงรัก...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **ห้วงรัก** เป็นภาพพจน์อาวัตพากย์ ซึ่งเป็นการใช้คำให้ผิดไปจากธรรมดา ซึ่งคำว่า **ห้วง** ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1275) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า หมายถึง น. ช่วง, ระยะ, ตอน กล่าวคือ การอยู่ในขณะที่กำลังมีความรัก ในบริบทนี้มีความหมายว่า เขากำลังมีความรักอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

3.4 อุปลักษณ์

อุปลักษณ์ คือ การเปรียบเทียบด้วยการกล่าวว่าสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง โดยใช้คำแสดงการเปรียบเทียบว่า “เป็น” หรือ “คือ” ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าภาพพจน์อุปลักษณ์ที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 5 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 3

ตัวอย่างภาพพจน์อุปลักษณ์มีดังนี้

“...แสงอาทิตย์ยามเช้าตรู่เปรียบว่าเป็นแสงเงินแสงทอง...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **เปรียบว่าเป็น** เป็นคำแสดงการเปรียบเทียบ ส่วนข้อความว่า **แสงอาทิตย์ยามเช้าตรู่** และ **แสงเงินแสงทอง** เป็นภาพพจน์อุปลักษณ์ ซึ่งเป็นการ

เปรียบเทียบการส่องแสงของพระอาทิตย์ที่ค่อยๆ เคลื่อนพ้นขอบฟ้าขึ้นมาในตอนเช้าว่าเป็นแสงสีเหลืองนวล ซึ่งเป็นแสงของวันใหม่ที่ทำให้ผู้ที่มองเห็นรู้สึกสดชื่นในยามเช้า

“...หยกสก แปลว่า *ผมที่หยิกเป็นคลื่น* โดยธรรมชาติ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า *เป็น* เป็นคำแสดงการเปรียบเทียบ ส่วนข้อความว่า *ผมที่หยิก* และ *คลื่น* เป็นภาพจน์อุปลักษณ์ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบผมหยิกที่เรียกว่าหยกสก ว่ามีลักษณะโค้งลอนหรือไม่เรียบตรง โดยลักษณะของผมเช่นนี้จะนำไปเองโดยธรรมชาติหรือเป็นมาตั้งแต่กำเนิด

3.5 การใช้คำตรงกันข้าม

การใช้คำตรงกันข้าม คือ การใช้คำที่มีความหมายกลับกันหรือมีความหมายตรงข้ามกัน เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าภาพจน์การใช้คำตรงกันข้ามที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 4 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 2

ตัวอย่างภาพพจน์การใช้คำตรงกันข้ามมีดังนี้

“...คนเราย่อมมีสุขบ้างทุกข์บ้าง...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า *สุข* กับคำว่า *ทุกข์* มีความหมายตรงข้ามกัน คำว่า *สุข* ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1201) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า หมายถึง น. ความสบายกายสบายใจ ส่วนคำว่า *ทุกข์* ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 533) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า เป็นคำภาษาบาลี หมายถึง น. ความยากลำบาก, ความไม่สบายกายสบายใจ และเขียนเป็นคำภาษาสันสกฤตว่า *ทุชะ* ในบริบทมีความหมายว่า บุคคลส่วนใหญ่ต่างก็มีความสบายกายสบายใจและมีปัญหาหรือสิ่งที่ยากลำบากให้ต้องแก้ไขสลับกันไป ไม่มีผู้ใดที่จะมีความสุขกายสบายใจหรือประสบแต่ปัญหาอยู่ตลอดเวลาเพียงอย่างเดียว

“...เขามีอารมณ์วูบวาบ เดี่ยวดีเดี่ยวร้าย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า ดี กับคำว่า ร้าย มีความหมายตรงข้ามกัน คำว่า ดี ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 409) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า หมายถึง ว. มีลักษณะที่เป็นไปในทางที่ต้องการ นำปรารถนา นำพอใจ ส่วนคำว่า ร้าย ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 954) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า หมายถึง ว. คู่, ชั่ว, ไม่ดี ในบริบทที่มีความหมายว่า เขามีอารมณ์แปรปรวนหรือมีอารมณ์ไม่แน่นอน บางครั้งก็อารมณ์ดี แต่บางครั้งก็อารมณ์ร้าย ทั้งนี้ คำว่า วูบวาบ ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1084) ได้ให้คำนิยามไว้ในคำว่า วูบ ว่า หมายถึง ก. อาการที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว

“...จริยศาสตร์ ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของวิชาปรัชญา จริยศาสตร์ศึกษาเกี่ยวกับความประพฤติและการครองชีวิตในทำนองว่าอะไรดี อะไรชั่ว...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า ดี กับคำว่า ชั่ว มีความหมายตรงข้ามกัน คำว่า ดี ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 409) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า หมายถึง ว. มีลักษณะที่เป็นไปในทางที่ต้องการ นำปรารถนา นำพอใจ ส่วนคำว่า ชั่ว ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 356) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า หมายถึง ว. เลว, ทราม, ร้าย, ไม่ดีเพราะจงใจฝ่าฝืนศีลธรรมหรือจารีตประเพณีเป็นต้น ในบริบทที่มีความหมายว่า วิชาจริยศาสตร์เป็นสาขาหนึ่งของวิชาปรัชญา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความประพฤติและการครองชีวิตของมนุษย์ ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบว่า สิ่งใดที่พึงปฏิบัติก็ให้ปฏิบัติแต่ควรปฏิบัติให้เหมาะสมและไม่ผิดศีลธรรม ส่วนสิ่งใดที่ไม่ควรปฏิบัติหรือเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม ในลักษณะที่ทำให้เสื่อมเสียก็ให้ละเว้นการปฏิบัตินั้นเสีย

3.6 สัทพจน์

สัทพจน์ คือ การกล่าวเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงดนตรี เสียงร้องของสัตว์ หรือเสียงกิริยาอาการต่างๆ ของมนุษย์ เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าภาพพจน์สัทพจน์ที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 3 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 2

ตัวอย่างภาพพจน์ศัพท์พจน์มีดังนี้

“...ออกยักษ์ หมายถึง ออกทำยักษ์ ซึ่งมีทำเดิน**โครมคราม** อีกความหมายหนึ่ง หมายถึง ทำท่าและออกเสียงตึงตังด้วยความโกรธ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **โครมคราม** และคำว่า **ตึงตัง** เป็นภาพพจน์ศัพท์พจน์ คำว่า **โครมคราม** เป็นการเลียนเสียงทำเดินและการออกท่าทางของผู้ที่แสดงบทบาทเป็นยักษ์ในการแสดงโขน ซึ่งผู้แสดงจะต้องเดินและออกท่าทางในลักษณะเกรี้ยวกราดและรุนแรง ให้เหมือนยักษ์ซึ่งมีรูปร่างใหญ่โตและไม่เคยเกรงกลัวต่อสิ่งใด อีกทั้งจะต้องทำเสียงดังเพื่อให้ตัวละครแสดงความยิ่งใหญ่และความน่าเกรงขามออกมาให้ผู้ชมได้เห็น

ส่วนคำว่า **ตึงตัง** เป็นการเลียนเสียงการกระทืบเท้าของผู้ที่แสดงบทบาทเป็นยักษ์ในการแสดงโขน โดยส่วนมากการแสดงโขนจะแสดงบทเวทีที่พื้นทำด้วยไม้ เมื่อเวลาแสดงท่าทางเป็นยักษ์จะมีการกระทืบเท้าเพื่อแสดงอารมณ์โกรธหรือไม่พอใจ ทำให้การแสดงมีความสมจริงและสนุกสนานมากยิ่งขึ้น

“...หมาเห่าไบตองแห้ง เป็นสำนวนที่เปรียบเทียบกับสุนัขที่ชอบเห่าไบตองแห้ง คือเห่าไบกล้วยที่แห้งติดอยู่กับต้น เวลาลมพัดไบกล้วยแห้งจะแกว่งหรือเสียดสีกัน มีเสียงแกรกราก สุนัขเห็นอะไรโหวๆ หรือได้ยินเสียงแกรกรากก็จะเห่าขึ้น แต่ก็เห่าไปอย่างนั้นเอง ไม่กล้าไปกัดไบตองแห้ง...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า **แกรกราก** เป็นภาพพจน์ศัพท์พจน์ ซึ่งเป็นเสียงของไบกล้วยที่มีลักษณะแห้งกรอบจนเป็นสีน้ำตาลที่มีจำนวนมากว่าหนึ่งใบ เมื่อถูกลมพัดไบกล้วยที่แห้งจนกรอบหรือเรียกว่าไบตองแห้งนั้นจะเกิดการเสียดสีกันหรือปลิวไปกระทบกันทำให้เกิดเสียงดังเช่นนั้น เมื่อสุนัขได้ยินเสียงดังกล่าวก็จะส่งเสียงเห่า แต่จะไม่กล้าไปกัดไบตองแห้งนั้น เนื่องจากสัญชาตญาณของสุนัขจะส่งเสียงเห่าเมื่อได้ยินเสียง โดยที่ไม่รู้ว่าเสียงนั้นเป็นเสียงของอะไร จึงเป็นสำนวนว่า หมาเห่าไบตองแห้ง ทั้งนี้ ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1258) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า หมายถึง น. คนที่ชอบพูดอะอะแสดงว่าเก่ง แต่ไม่กล้าจริง

3.7 อติพจน์

อติพจน์ คือ การกล่าวเกินจริง และเป็นการกล่าวเปรียบเทียบให้เห็นถึงความไม่น่าจะเป็นไปได้ของสิ่งที่ต้องการกล่าวถึง เพื่อบรรยายอารมณ์และความรู้สึกของผู้อ่าน ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าภาพพจน์อติพจน์ที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 2 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 1

ตัวอย่างภาพพจน์อติพจน์มีดังนี้

“...พ่อตัวดียื่นเอื้อมมืออยู่หน้าบ้านนั่นเอง ปล่อยให้เราตามหาเสียแทบตาย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าข้อความว่า **แทบตาย** เป็นภาพพจน์อติพจน์ เป็นการกล่าวเกินความเป็นจริง ซึ่งเป็นการกล่าวถึงการตามหาผู้ชายคนหนึ่งซึ่งยื่นเอื้อมมือหรือยื่นเฉยอย่างสบายใจโดยไม่สนใจผู้อื่นที่กำลังทำสิ่งใดอยู่ ซึ่งผู้ตามหาที่ออกตามหาอยู่เป็นเวลานานแต่ก็ไม่พบจนมีอาการเหนื่อยอ่อนและหายใจไม่ทันจนเกือบหมดแรง จากนั้นจึงมาพบในภายหลังว่าผู้ชายคนนั้นยื่นอยู่หน้าบ้านนั่นเอง ทั้งนี้ ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1394) ได้ให้นิยามไว้ว่า เอื้อมมือ หมายถึง ว. ปล่อยให้ตามสบาย

“...ปราสาท โบสถ์วิหาร หรืออาคารสมัยใหม่ที่อาจสร้างให้สูงมากๆ จนราวกับจะได้ระดับกับเมฆหรือสูงแทงขึ้นถึงฟ้าได้...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าข้อความว่า **ได้ระดับกับเมฆหรือสูงแทงขึ้นถึงฟ้า** เป็นภาพพจน์อติพจน์ เป็นการกล่าวเกินความเป็นจริง ซึ่งเป็นการกล่าวถึงสิ่งปลูกสร้างหรืออาคารที่กำลังจะสร้างขึ้นใหม่โดยสร้างให้มีความสูงมากจนสูงเทียบเท่าหรืออยู่ในระดับเดียวกับก้อนเมฆหรือมีความสูงจนกระทั่งส่วนที่สูงที่สุดของอาคารทะลุขึ้นไปบนท้องฟ้าได้

ส่วนที่ 2 ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้รัก ภาษาไทย”

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ภาพสะท้อนสังคม
  - 1.1 การเปลี่ยนแปลงและเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคม
    - 1.1.1 ด้านการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551
    - 1.1.2 ด้านเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551
2. ภาพสะท้อนค่านิยม
  - 2.1 ค่านิยมเรื่องวัตถุ
  - 2.2 ค่านิยมเรื่องความประพฤติ
    - 2.2.1 ความประพฤติที่พึงประสงค์
    - 2.2.2 ความประพฤติที่ไม่พึงประสงค์
  - 2.3 ค่านิยมเรื่องบุคคล
3. ภาพสะท้อนความเชื่อ
  - 3.1 ความเชื่อทางศาสนา
  - 3.2 ความเชื่อทางโหราศาสตร์
  - 3.3 ความเชื่อทางไสยศาสตร์
  - 3.4 ความเชื่อทางโหราศาสตร์
4. ภาพสะท้อนวัฒนธรรมและประเพณี
  - 4.1 ประเพณีไทย
  - 4.2 วิถีชีวิตแบบไทย
  - 4.3 เอกลักษณ์ไทย

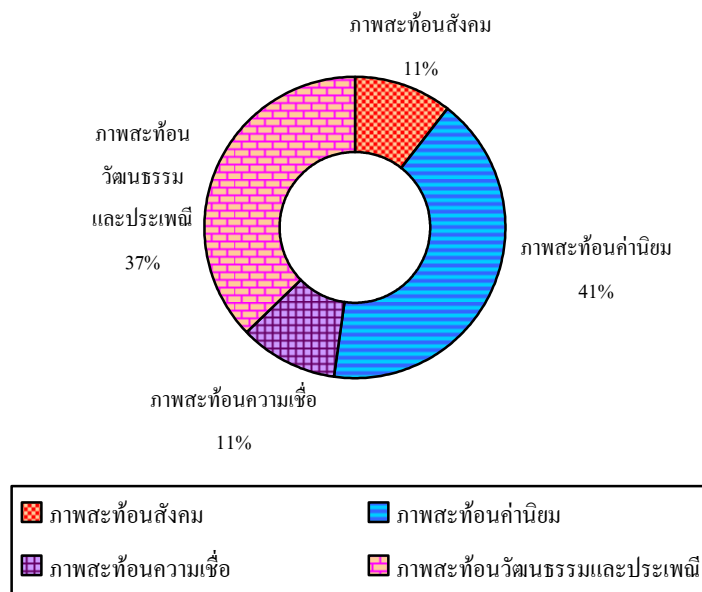
ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม คือ สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงสภาพและเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมและวัฒนธรรมในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551 ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” จำแนกออกเป็น 4 ลักษณะ ตามตารางและแผนภูมิที่ปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”

ภาพสะท้อน	จำนวนเรื่อง	ร้อยละ
ภาพสะท้อนสังคม	10	11
ภาพสะท้อนค่านิยม	39	41
ภาพสะท้อนความเชื่อ	10	11
ภาพสะท้อนวัฒนธรรม และประเพณี	35	37
รวม	94	100

จากตารางที่ 6 ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” แสดงแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพที่ 9 แผนภูมิลักษณะภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”

จากตารางที่ 6 และภาพที่ 9 จะเห็นได้ว่าลักษณะภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีภาพสะท้อนสังคม ปรากฏทั้งสิ้น 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11 ภาพสะท้อนค่านิยม ปรากฏทั้งสิ้น 39 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 41 ภาพสะท้อนความเชื่อ ปรากฏทั้งสิ้น 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11 และภาพสะท้อนวัฒนธรรมและประเพณี ปรากฏทั้งสิ้น 35 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 37

ตัวอย่างภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีดังนี้

1. ภาพสะท้อนสังคม

สังคม หมายถึง กลุ่มบุคคลที่อาศัยอยู่ร่วมกัน มีพื้นที่หรืออาณาเขตบริเวณที่ชัดเจน มีการติดต่อสื่อสารกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานจนสามารถเรียนรู้ ปรับปรุงตนเองให้เข้ากับบุคคลอื่นได้ อีกทั้งยังร่วมกันสร้างวัฒนธรรมประเพณีให้เกิดขึ้นด้วย จากการศึกษาบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ปรากฏภาพสะท้อนสังคม 2 ลักษณะ คือ ด้านการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551 และด้านเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551 ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11

1.1 การเปลี่ยนแปลงและเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคม

การเปลี่ยนแปลงและเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคม คือ เรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551 โดยแบ่งเป็นด้านเหตุการณ์สำคัญและด้านการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ดังนี้

1.1.1 ด้านการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551

ได้แก่ การลงประชามติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปีพุทธศักราช 2550 แทนรัฐธรรมนูญฉบับเดิมของปีพุทธศักราช 2540 และการเปลี่ยนแปลงชื่อของสถานีโทรทัศน์จาก TITV มาเป็นโทรทัศน์สาธารณะที่มีชื่อว่า Thai PBS โดยมีตัวอย่างดังนี้

“...รอให้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่เขาร่างเสร็จก่อนดีไหม อย่าเพิ่งติเรื่องทั้ง โกลนดิโชนไม่ได้ทรงเครื่อง...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีการกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปีพุทธศักราช 2540 เป็นฉบับปีพุทธศักราช 2550 แทนเพื่อแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง และปัญหาคอร์รัปชันของนักการเมือง รวมทั้งเพิ่มการตรวจสอบรัฐบาลและพรรคการเมือง และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอกฎหมายและถอดถอนนักการเมืองได้ เป็นต้น โดยมีการลงประชามติไปเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2550 (บรรยง วิทยวิรัตติ, 2550: www.tddf.or.th)

“...ทีวีสาธารณะหรือโทรทัศน์สาธารณะ หมายถึง สถานีโทรทัศน์ที่สาธารณชนเป็นเจ้าของ คือไม่เป็นของรัฐหรือของบริษัทเอกชน ในต่างประเทศ ทีวีสาธารณะได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากการบริจาคของประชาชน หรือจากเงินภาษีที่รัฐเก็บได้ ในประเทศไทย ค่าใช้จ่ายสำหรับทีวีสาธารณะได้มาจากเงินภาษีของราษฎร หรือจากเงินภาษีที่รัฐเก็บได้ ทีวีสาธารณะจึงไม่เป็นกระบอกเสียงของรัฐ และไม่เป็นเครื่องมือของนายทุน นอกจากนี้ยังเป็นทีวีที่ไม่มีโฆษณา มีอิสระเต็มที่ในการรายงานข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง รายการที่เสนอต้องเป็นรายการที่มีคุณค่า ให้ความรู้ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วประเทศและครอบคลุมทุกกลุ่ม ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะรายการได้ ทีวีสาธารณะของไทยมีชื่อว่า Thai PBS ซึ่งย่อมาจาก Thai Public Broadcasting Service. . .”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีการกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงชื่อของสถานีโทรทัศน์จาก TITV เปลี่ยนมาเป็นโทรทัศน์สาธารณะที่มีชื่อว่า Thai PBS โดยสถานีโทรทัศน์ TITV ออกอากาศวันสุดท้ายก่อนยุติการออกอากาศอย่างเป็นทางการเมื่อเวลา 00.08 น. ของวันที่ 15 มกราคม 2551 ถือเป็นกรล่มสลายและสิ้นสุดการเป็นสถานีโทรทัศน์เสรีในประเทศไทยที่ออกอากาศมาเป็นระยะเวลาเกือบ 12 ปี ทั้งนี้ นับรวมระยะเวลาที่สถานีโทรทัศน์ ITV ออกอากาศด้วย (ณัฐชา วิวัฒน์ศิริกุล, 2551: www.oknation.net)

1.1.2 ด้านเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551 ได้แก่ เหตุการณ์การสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2551 โดยมีตัวอย่างดังนี้

“...การทำบุญอุทิศส่วนกุศลเพิ่มให้แก่ผู้ตายนี้ อาจจะทำเมื่อครบวันตาย 7 วัน 50 วัน หรือ 100 วัน เป็นต้น หรืออาจจะทำบุญอุทิศให้เมื่อใดก็ได้ ล้วนแต่เรียกว่า ทักษิณานุประทาน ได้ทั้งสิ้น เช่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุประทาน 7 วัน ถวายสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีการกล่าวถึงเหตุการณ์ที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ สิ้นพระชนม์ เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2551 รวมพระชันษา 84 ปี ซึ่งเหตุการณ์ในวันดังกล่าวทำให้พสกนิกรชาวไทยต่างเศร้าโศกเสียใจเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ ทางสำนักพระราชวังได้ประกาศหมายกำหนดการพระราชพิธี พระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ระหว่างวันที่ 14-19 พฤศจิกายน 2551 (ประมวลความรู้จาก โปสทูเคย์ (2551: <http://webboard.mthai.com>) และ สำนักข่าวแห่งชาติกรมประชาสัมพันธ์ (2551: <http://thainews.prd.go.th>))

ทั้งนี้ จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงและเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ในด้านการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ได้แก่ การลงประชามติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปีพุทธศักราช 2550 แทน

รัฐธรรมนูญฉบับเดิมของปีพุทธศักราช 2540 และการเปลี่ยนแปลงชื่อของสถานีโทรทัศน์จาก TITV มาเป็นโทรทัศน์สาธารณะที่มีชื่อว่า Thai PBS ส่วนในด้านเหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ เหตุการณ์การสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2551

2. ภาพสะท้อนค่านิยม

ค่านิยม หมายถึง ความคิดหรือการกระทำที่บุคคลหรือกลุ่มคนส่วนใหญ่ในสังคมประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมา และมีการเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละยุคแต่ละสมัย อาจเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ ซึ่งบุคคลนั้นจะเป็นผู้ตัดสินว่าถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ จากการศึกษาบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ปรากฏค่านิยม 3 ลักษณะ ได้แก่ ค่านิยมเรื่องวัตถุ ค่านิยมเรื่องความประพฤติ และค่านิยมเรื่องบุคคล ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าภาพสะท้อนค่านิยมที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 39 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 41

2.1 ค่านิยมเรื่องวัตถุ

ค่านิยมเรื่องวัตถุ คือ สิ่งของหรือวัตถุที่คนในสังคมมีความคิดเห็นตรงกันว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ได้แก่ ค่านิยมในเรื่องปัจจัยที่สำคัญ

ตัวอย่างค่านิยมเรื่องวัตถุในเรื่องปัจจัยที่สำคัญมีดังนี้

“...มีโรงงานผลิตรถยนต์หลายแห่งในประเทศเรา...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า รถยนต์เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากคนส่วนใหญ่จะใช้รถยนต์เป็นพาหนะในการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว จึงมีโรงงานผลิตรถยนต์เกิดขึ้นหลายแห่งในจังหวัดต่างๆ ของประเทศไทย ในบริบทสะท้อนให้เห็นว่า คนส่วนใหญ่มีค่านิยมในการซื้อรถยนต์ส่วนตัวมากขึ้น จึงทำให้มีโรงงานผลิตรถยนต์มากขึ้นตามไปด้วย

ทั้งนี้ จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ค่านิยมเรื่องวัตถุที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “ผู้รักภาษาไทย” มีค่านิยมในด้านการมีรถยนต์ส่วนตัวซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในปัจจุบัน

2.2 ค่านิยมเรื่องความประพฤติ

ค่านิยมเรื่องความประพฤติ คือ พฤติกรรมต่างๆ ของคนในสังคมที่แสดงออกถึงการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งแบ่งออกเป็นความประพฤติที่พึงประสงค์ และความประพฤติที่ไม่พึงประสงค์

2.2.1 ความประพฤติที่พึงประสงค์

ความประพฤติที่พึงประสงค์ คือ พฤติกรรมต่างๆ ที่คนในสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม และควรปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่สังคมต่อไป ได้แก่ ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัวและต่อสังคม

ตัวอย่างความประพฤติที่พึงประสงค์มีดังนี้

“...พ่อทำงานมีเงินมีทอง ก็ส่งไปให้พ่อแม่ที่ต่างจังหวัด...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ลูกที่เข้ามาทำงานในเมืองหลวงแล้วเก็บเงินส่งให้พ่อกับแม่ที่อยู่ในต่างจังหวัด เป็นการกระทำที่น่าชื่นชมและยกย่อง ในบริบทสะท้อนให้เห็นว่า ค่านิยมในด้านความกตัญญูรู้คุณของบิดามารดา ถือเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติในสังคมต่อไป

“...แม่ค้าคนนี้เป็นคนซื่อสัตย์ ลูกค้าให้เงินมาเกิน ก็คืนเงินให้...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า แม่ค้าเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์มาก เมื่อลูกค้าซื้อของแล้วให้เงินเกินมา แม่ค้าก็คืนเงินส่วนที่เกินนั้นให้แก่ลูกค้า ถือเป็นกรกระทำที่น่ายกย่องเป็นอย่างมาก ในบริบทสะท้อนให้เห็นว่า การประพฤติตนเป็นคนซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่ดีงาม จึงควรปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคมต่อไป

“... บิดามารดาเป็นผู้ให้กำเนิดเลี้ยงดูบุตรตั้งแต่แรกเกิดให้มีชีวิตรอด
เลี้ยงดูให้เจริญเติบโต อบรมให้เป็นคนดี มีความประพฤติดี ซึ่งจะทำให้เป็นคนดีของสังคมต่อไป
ในอนาคต ทั้งยังบำรุงด้วยการให้ศึกษาเล่าเรียนและให้มีความรู้เพื่อเลี้ยงตัวเองได้ในอนาคต...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า บิดามารดาเป็นผู้ที่ให้กำเนิด เลี้ยงดู อบรม
สั่งสอนบุตรให้เป็นคนดีของสังคม และให้การศึกษาเพื่อให้เลี้ยงตนเองได้ ในบริบทสะท้อนให้เห็นว่า
การที่บิดามารดาเลี้ยงดู อบรม สั่งสอนบุตรให้เป็นคนดีนั้น ถือว่าบิดามารดาเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ
ต่อครอบครัวและต่อสังคม ส่วนบุตรที่ได้รับความรักความเอาใจใส่จากบิดามารดาก็ควรมีความกตัญญู
และตอบแทนบุญคุณบิดามารดาด้วยเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ค่านิยมเรื่องความประพฤติ
ในด้านความประพฤติที่พึงประสงค์ที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีค่านิยมในด้าน
ความกตัญญูรู้คุณต่อบิดามารดา ความซื่อสัตย์ รวมทั้งความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัวและต่อ
สังคมด้วย

2.2.2 ความประพฤติที่ไม่พึงประสงค์

ความประพฤติที่ไม่พึงประสงค์ คือ พฤติกรรมต่างๆ ที่คนในสังคมไม่ยอมรับ
และเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีในสังคมด้วย ได้แก่ ค่านิยมการทำ
ตามสมัยนิยมและการเอาใจเอาเปรียบผู้อื่น

ตัวอย่างความประพฤติที่ไม่พึงประสงค์มีดังนี้

“... คนที่มีลักษณะอินทรีนค คือ คนที่ทำตนตามสมัย ตามแฟชั่นอย่างใกล้ชิด
หรืออยู่ในแนวของแฟชั่น...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า คนที่ปฏิบัติตามกระแสหรือทำตามสมัย
นิยมไปเสียทุกอย่างอาจทำให้สิ้นเปลืองเงินเป็นจำนวนมาก เนื่องจากแฟชั่นบางอย่างก็เป็นที่นิยมกัน

เพียงช่วงระยะเวลาไม่นาน ในบริบทสะท้อนให้เห็นว่า การปฏิบัติตนตามสมัยนิยมมากเกินไปนั้น อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมการณ์แบบขึ้นได้ อีกทั้งการทำตามแฟชั่นบางอย่างก็เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม จนทำให้เกิดแบบอย่างที่ไม่ดีเกิดขึ้นในสังคมได้

“...พ่อค้าบางคนจะกักตุนสินค้าบางชนิด เช่น ข้าวสาร น้ำตาล วัสดุก่อสร้าง ซึ่งคาดว่าจะขาดตลาดไว้จำหน่ายในราคาสูง ทำให้ได้กำไรมากขึ้น...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในช่วงที่สินค้าต่างๆ ขาดตลาด พ่อค้าไม่ควร กักตุนสินค้าแล้วจำหน่ายในราคาสูงเพื่อให้ได้กำไรเพิ่มขึ้น พฤติกรรมดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่ไม่ควร ปฏิบัติ ในบริบทสะท้อนให้เห็นว่า การเอาเปรียบผู้บริโภค นอกจากจะเป็นสิ่งที่เป็นแบบอย่างที่ไม่ดี แก่สังคมแล้ว ยังเป็นการทำผิดกฎหมายด้วย

ทั้งนี้ จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ค่านิยมเรื่องความประพฤติ ในด้านความประพฤติที่ไม่พึงประสงค์ที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีค่านิยมในด้าน พฤติกรรมการทำตามสมัยนิยมมากเกินไป ซึ่งอาจทำให้เกิดการลอกเลียนแบบได้ นอกจากนี้ ยังมี พฤติกรรมการเอาเปรียบผู้อื่นซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดีและไม่ควรให้เกิดขึ้นในสังคม

2.3 ค่านิยมเรื่องบุคคล

ค่านิยมเรื่องบุคคล คือ การยอมรับนับถือบุคคลที่มีความสำคัญหรือได้รับการยอมรับ และยกย่องจากคนในสังคม โดยคนในสังคมจะยกย่องหรือชื่นชมในอำนาจ ตำแหน่ง หรือยศถาบรรดาศักดิ์ ซึ่งเป็นเพียงรูปลักษณ์ภายนอก ได้แก่ ค่านิยมในการยกย่องดารานักร้อง นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี

ตัวอย่างค่านิยมเรื่องบุคคลมีดังนี้

“...ดารานักร้องมักเอาใจแฟนคลับมากเพราะกลัวเสียคะแนนนิยม...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า คาราและนักร้องมักมีกลุ่มคนที่มานิยมชมชอบ ให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนในเรื่องต่างๆ โดยเรียกตนเองว่า แฟนคลับ คาราและนักร้องเหล่านั้น ต้องทำตามที่แฟนคลับเรียกร้องให้ทำเพื่อมิให้เสียคะแนนนิยมไป ในบริบทสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจุบันมีค่านิยมที่ชื่นชมยกย่องบุคคลที่มีชื่อเสียงมากขึ้น ผู้มีชื่อเสียงเหล่านั้นจะต้องรักษาคะแนนนิยมไว้ด้วยการทำตามที่แฟนคลับเรียกร้อง เพื่อให้ตนเองมีชื่อเสียงอยู่ได้นาน

“...นายกรัฐมนตรีเป็นบุคคลสาธารณะจะทำอะไรหรือพูดอะไรมักเป็นที่สนใจของสังคมอยู่ตลอดเวลา...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นตำแหน่งที่สำคัญที่สุดในทางการเมือง จึงถือได้ว่าเป็นบุคคลที่ไปที่ไหนหรือจะทำอะไร คนส่วนใหญ่จะให้ความสนใจเป็นพิเศษ ในบริบทสะท้อนให้เห็นว่า คนส่วนใหญ่ในสังคมให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับตำแหน่งผู้นำของประเทศมาก เนื่องจากเป็นบุคคลที่กำหนดทิศทางในการบริหารประเทศ และเป็นผู้ที่จะมาพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรืองต่อไป

“...เขาได้รับตำแหน่งรัฐมนตรี หน้าตาของเขาก็ดูมีราศีขึ้น...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ตำแหน่งรัฐมนตรีเป็นตำแหน่งทางการเมืองที่มีความสำคัญมากตำแหน่งหนึ่ง หากผู้ใดได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ก็จะมีอำนาจ มีบารมี เป็นผู้ที่ได้รับการเคารพยกย่องและเป็นที่นับหน้าถือตาในสังคม ในบริบทมีความหมายว่า ตั้งแต่เขาได้รับตำแหน่งรัฐมนตรี เขาก็มีใบหน้าและบุคลิกท่าทางที่ดูดีขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก และในบริบทสะท้อนให้เห็นว่า คนส่วนใหญ่ในสังคมมีค่านิยมเคารพยกย่องบุคคลที่มีชื่อเสียง มีตำแหน่งทางการเมือง และมีอำนาจบารมี

ทั้งนี้ จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ค่านิยมเรื่องบุคคลที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้รัก ภาษาไทย” มีค่านิยมในด้านการชื่นชมยกย่องบุคคลที่มีชื่อเสียงในวงการต่างๆ ในตำแหน่งและหน้าที่การงาน รวมไปถึงการให้ความสนใจ ให้ความสำคัญ และติดตามข่าวสารของบุคคลผู้มีชื่อเสียงเหล่านั้นด้วย

3. ภาพสะท้อนความเชื่อ

ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับและเชื่อมั่นในบุคคล วัตถุสิ่งของ หรือปรากฏการณ์บางอย่าง ซึ่งมีอิทธิพลเหนือจิตใจของบุคคลนั้น และเกิดการปฏิบัติสืบต่อกันมาจนเกิดเป็นความศรัทธา การยอมรับนับถือนี้ อาจจะมีหลักฐานเพียงพอที่จะพิสูจน์ได้ หรืออาจจะมีหลักฐานที่นำมาใช้พิสูจน์ให้เห็นจริงเกี่ยวกับสิ่งนั้นก็ได้ จากการศึกษาบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ปรากฏความเชื่อ 4 ลักษณะ ได้แก่ ความเชื่อทางศาสนา ความเชื่อทางโหราศาสตร์ ความเชื่อทางไสยศาสตร์ และความเชื่อทางโศลกต่าง ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าภาพสะท้อนความเชื่อที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11

3.1 ความเชื่อทางศาสนา

ความเชื่อทางศาสนา คือ สิ่งที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจและมีอิทธิพลต่อความเชื่อของคนในสังคม ได้แก่ ความเชื่อในเรื่องชาติภพ และความเชื่อในเรื่องบาปบุญคุณโทษ

ตัวอย่างความเชื่อทางศาสนามีดังนี้

“...เจ้ากรรมนายเวร หมายถึง ผู้มีกรรมมีเวรกันมาแต่ชาติก่อน...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า เจ้ากรรมนายเวร คือ ผู้ที่ทำเวรทำกรรมร่วมกันมาแต่ชาติที่แล้ว ในบริบทสะท้อนให้เห็นว่า การที่เราทำสิ่งที่ไม่ดีกับผู้อื่นไว้ในอดีตจะส่งผลให้เราต้องร่วมบุญร่วมกรรมกับผู้นั้นในปัจจุบันด้วย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อทางศาสนาในเรื่องบุญเรื่องกรรมและเรื่องชาติภพ

“...เป็นธรรมเนียมถือกันมาแต่โบราณว่า การเทศน์คาถาฟื้นต้องระวังมิให้ ผิดพลาดหรือตกหล่น มิฉะนั้นจะเป็นบาปหนัก...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ประเพณีการเทศน์มหาชาติมีคาถาจำนวนพันคาถา เรียกว่า คาถาพัน การเทศน์มหาชาติจะทำกันในเดือน 11 หรือเดือน 12 ซึ่งชาวบ้านจะจัดขึ้นในช่วงเวลาที่เหมาะสมในถิ่นนั้นๆ ทั้งนี้ การเทศน์มหาชาติมีคาถาถึงหนึ่งพันคาถา แบ่งเป็น 13 กัณฑ์ แต่ละกัณฑ์จะต้องมีเจ้าภาพรับเป็นเจ้าของกัณฑ์ จึงมีการบอกบุญไปยังผู้มีจิตศรัทธาว่า ใครรับกัณฑ์ใดก็ต้องจัดเครื่องกัณฑ์เทศน์ให้เข้ากับกัณฑ์นั้น (ทิพย์สุดา นัยทรัพย์, 2535: 35) ตามโบราณมีความเชื่อกันว่า จะต้องเทศน์คาถาพันทั้งหมดให้ติดต่อกันภายในหนึ่งจบ มิเช่นนั้นจะถือว่าได้รับบาปในบริบทสะท้อนให้เห็นว่า ในสมัยโบราณมีความเชื่อกันว่า หากไม่ทำเช่นนั้นเช่นนี้จะรับบาป ผู้ที่จะปฏิบัติจะต้องยึดถือกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด ซึ่งสะท้อนให้เห็นความเชื่อทางศาสนาเรื่องบาปกรรม

ทั้งนี้ จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความเชื่อทางศาสนาที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีความเชื่อในเรื่องชาติภพและเรื่องบาปบุญคุณโทษ

3.2 ความเชื่อทางโหราศาสตร์

ความเชื่อทางโหราศาสตร์ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับการพยากรณ์โชคชะตาของชีวิตมนุษย์ ซึ่งเป็นที่พึงทางใจและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ได้แก่ ความเชื่อในเรื่องการพยากรณ์และการทำนายทายทัก

ตัวอย่างความเชื่อทางโหราศาสตร์มีดังนี้

“...ประชาชนมักสนใจว่านางสงกรานต์มีอาหารและพาหนะเป็นอะไร โดยเชื่อว่าจะช่วยในการทำนายทายทักความเป็นไปของบ้านเมืองในปีนั้น...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ตามความเชื่อของวันขึ้นปีใหม่ของไทยทุกปีจะมีการพยากรณ์ว่าปีนี้นางสงกรานต์ชื่ออะไร กินอะไร นั่งหรือนอน มีอะไรเป็นพาหนะ ถืออะไร และจะมาตอนกลางคืนหรือมาตอนกลางวัน สิ่งที่สำคัญคือบอกเรื่องปริมาณน้ำฝนในปีนั้นว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใด โดยตำนานของวันสงกรานต์กล่าวว่า ธิดาของท้าวกบิลพรหมทั้ง 7 องค์ ได้แก่ ทุงษ โคราค รากษส มณฑา กิริณี กิมิทา และมโหทร จะหมุนเวียนกันมาในวันสงกรานต์ของทุกปี (ทิพย์สุดา นัยทรัพย์, 2535: 29) ซึ่ง Pukamol (นามแฝง) (2549: <http://pukamol.multiply.com>) กล่าว

เพิ่มเติมว่า หากปีใดวันสงกรานต์เป็นวันอาทิตย์ ทูงจะมีภักษาหารคือผลมะเดื่อ ทรงครุฑเป็นพาหนะ จะทำนายว่าปีนั้นพืชพันธุ์ธัญญาหารในเลือกสวนไร่นาไม่สู้งอกงามนัก หากเป็นวันจันทร์ โคราคจะมีภักษาหารคือน้ำมันงา ทรงเสื่อเป็นพาหนะ จะทำนายว่าปีนั้นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่และข้าราชการบริพารจะเรื่องอำนาจ หากเป็นวันอังคาร รากษสจะมีภักษาหารคือโลหิต ทรงหมูเป็นพาหนะ จะทำนายว่าปีนั้นโจรผู้ร้ายชุกชุมจะเกิดการเจ็บไข้ได้ป่วย หากเป็นวันพุธ มณฑาจะมีภักษาหารคือนมเนย ทรงลาเป็นพาหนะ จะทำนายว่าปีนั้นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่จะได้ยศบรรดาศักดิ์จากต่างประเทศ หากเป็นวันพฤหัสบดี กิริณีจะมีภักษาหารคือถั่วงา ทรงช้างเป็นพาหนะ จะทำนายว่าปีนั้นจะแพ้ผู้เป็นใหญ่และเจ้าไททั้งหมด หากเป็นวันศุกร์ กิมิทาจะมีภักษาหารคือกล้วยน้ำว้า ทรงกระบือเป็นพาหนะ จะทำนายว่าปีนั้นพืชพรรณธัญญาหารอุดมสมบูรณ์ มีฝนหนัก พายุร้าย จะเจ็บตายกันมาก และหากเป็นวันเสาร์ มโหทรจะมีภักษาหารคือนี้อทราย ทรงนกยูงเป็นพาหนะ จะทำนายว่าปีนั้นโจรผู้ร้ายชุกชุม จะเกิดการเจ็บไข้ได้ป่วยกันมาก ในบริบทสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยส่วนใหญ่มีความเชื่อในเรื่องของการพยากรณ์หรือการทำนายดวงชะตา เนื่องจากจะได้รับรู้เหตุการณ์ล่วงหน้า

ทั้งนี้ จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความเชื่อทางโหราศาสตร์ที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีความเชื่อในเรื่องการพยากรณ์และการทำนายทายทัก

3.3 ความเชื่อทางไสยศาสตร์

ความเชื่อทางไสยศาสตร์ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องลึกลับที่ไม่สามารถอธิบายเหตุผลได้หรือเรื่องที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ ได้แก่ ความเชื่อในเรื่องอิทธิฤทธิ์และอำนาจเหนือธรรมชาติ และความเชื่อในเรื่องเครื่องรางของขลัง

ตัวอย่างความเชื่อทางไสยศาสตร์มีดังนี้

“...ส่วนคำว่า สาป มีความหมายว่า กล่าวให้ร้ายให้มีอันเป็นไปต่างๆ เช่น สาปแข่งสาปส่ง ถูกสาปให้เป็นหิน...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำว่า สाप เป็นคำภาษาบาลี หมายถึง น. คำแข่งให้ เป็นไปต่างๆ ของผู้มีอิทธิอำนาจ เช่น เทวดา ฤๅษี แม่มด ส่วนคำว่า สापแข่ง หมายถึง ก. กล่าวมุ่งร้ายให้ผู้อื่นเป็นอันตรายอย่างร้ายแรง เช่น สापแข่งไม่ให้ได้ผุดได้เกิด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1176) จะเห็นได้ว่าทั้งคำว่า สाप และคำว่า สापแข่ง มีความหมายไปในทางเดียวกันคือ เป็นคำกล่าวที่มุ่งเป็นไปในทางร้าย ทำให้ผู้อื่นอยู่ในอันตรายหรือเป็นไปตามที่พูด ส่วนคำว่า สापให้ เป็นหิน เป็นเรื่องของผู้มีอิทธิฤทธิ์อำนาจที่จะกระทำได้ในบริบทสะท้อนให้เห็นว่า คำสาปแข่งหรือการสาปให้ เป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นเรื่องลึกลับและเป็นเรื่องที่เหนือธรรมชาติ เนื่องจากไม่มีผู้ใดอธิบายได้ว่า สิ่งที่สาปแข่งจะเป็นจริงหรือไม่ หรือผู้มีอิทธิฤทธิ์จะสาปสิ่งหนึ่งให้เป็นอีกสิ่งหนึ่งได้หรือไม่

“...พระเครื่องที่ทำเป็นพระปิดตาหรือปิดทวารอื่นๆ เรียกว่า พระมหาอุด เชื่อว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ทางการป้องกันอาวุธและทางเมตตามหานิยม นอกจากนี้ มหาอุด ยังหมายถึง เครื่องรางของขลังหรือคาถาที่บริกรรมปลุกเสก เชื่อว่าช่วยให้อยู่ยงคงกระพัน...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า พระเครื่องประเภทหนึ่งที่เรียกว่า พระมหาอุด เป็นสิ่งที่ผู้เคารพบูชามีความเชื่อว่าเป็นพระที่มีความศักดิ์สิทธิ์มาก เนื่องจากจะป้องกันอาวุธต่างๆ ที่จะมาทำร้ายได้ และยังทำให้ผู้อื่นเมตตาและนิยมนชมขอบด้วย นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึง มหาอุด ซึ่งหมายถึง เครื่องรางของขลังที่ได้รับการปลุกเสกแล้ว ผู้ที่เคารพบูชาเชื่อว่าช่วยให้ชีวิตอยู่ยืนยาวไม่มีสิ่งใดมาทำอันตรายได้ ในบริบทสะท้อนให้เห็นว่า พระมหาอุดและเครื่องรางมหาอุดที่บุคคลบางกลุ่มให้ความเคารพบูชา นั้นจะช่วยให้รอดพ้นจากสิ่งที่เป็นอันตรายหรือสิ่งใดที่จะมาทำร้ายได้ เป็นการยึดถือในเรื่องลึกลับหรือเรื่องเหนือธรรมชาติที่ไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าเป็นจริงหรือไม่

ทั้งนี้ จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้รัก ภาษาไทย” มีความเชื่อในเรื่องอิทธิฤทธิ์และอำนาจเหนือธรรมชาติ นอกจากนี้ ยังมีเรื่องเครื่องรางของขลังที่เชื่อว่าจะปกป้องให้รอดพ้นจากอันตรายและช่วยให้มีอายุยืนยาวได้

3.4 ความเชื่อทางโหราศาสตร์

ความเชื่อทางโหราศาสตร์ คือ ความเชื่อที่เกิดจากมนุษย์ซึ่งเป็นผู้รวบรวมประสบการณ์จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่ได้ประสบพบเจอมา นำมายึดถือว่าอาจทำให้เกิดผลดีหรือผลร้ายตามมา ซึ่งความเชื่อดังกล่าวอาจจะเป็นความจริงหรือไม่ก็ได้ ได้แก่ ความเชื่อในเรื่องของโหราศาสตร์และความเชื่อในเรื่องความเป็นสิริมงคล

ตัวอย่างความเชื่อทางโศกลางมีดังนี้

“...นอกจากนั้นคำว่า ราศี ยังหมายถึงสิริมงคล เชื่อกันว่าเวลาเช้าราศีอยู่ที่หน้า เวลากลางวันราศีอยู่ที่หน้าอก เวลากลางคืนราศีอยู่ที่เท้า คนไทยจึงถือว่า ตอนเช้าตื่นขึ้นต้องล้างหน้า กลางวันใช้น้ำลูบอก ตอนกลางคืนก่อนนอนต้องล้างเท้า เพื่อให้มีราศีอยู่กับตัวตลอดวัน...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในช่วงเทศกาลวันขึ้นปีใหม่ของไทย นอกจากจะมีการทำบุญและจัดงานรื่นเริงแล้ว เราจะต้องรักษาความสะอาดของร่างกายด้วย เพราะในตัวเรามีศรีคือ ขวัญหรือมิ่งขวัญประจำตัว “เช้าขวัญอยู่ที่หน้าให้ล้างหน้าเวลาตื่นนอนตอนเช้า กลางวันขวัญอยู่ที่อกให้ลูบตัวด้วยน้ำหอมในเวลากลางวัน ย่ำค่ำขวัญอยู่ที่เท้าเวลาเข้านอนให้ล้างเท้าก่อนเข้านอน” บางครั้งเรียกว่า “ราศี 3 คือ ตอนเช้าให้ล้างหน้า สายขึ้นมาให้ล้างอก ตะวันตกให้ล้างตีน” การรักษา ราศี 3 ยังคงนำมาใช้ได้ในปัจจุบัน (ทิพย์สุดา นัยทรัพย์, 2535: 29) ในบริบทที่มีความหมายว่า การกระทำสิ่งที่เป็นสิริมงคลแก่ตนเองในวันขึ้นปีใหม่ไทยนั้น มีความเชื่อว่าจะทำให้เกิดสิ่งที่ดีหรือเกิดโศกลางแก่บุคคลนั้น

“...คำว่า แพร่ง หมายถึง ทางแยกทางบก สามแพร่ง คือ ทางที่แยกเป็น 3 สาย เกิดจากทางสายหนึ่งมาบรรจบเป็นมุมฉากกับทางอีกสายหนึ่ง โบราณถือว่าเป็นทางผีผ่าน ไม่เป็นมงคล...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ทางสามแพร่งเป็นทางแยกที่เกิดจากทางสายหนึ่งมาบรรจบเป็นมุมฉากกับทางอีกสายหนึ่ง ในสมัยโบราณมีความเชื่อกันว่าเป็นทางผีผ่าน และเป็นที่ไม่เป็นสิริมงคล โดย ชินแส (นามแฝง) (2549: <http://www.sinsae.com>) ได้กล่าวถึงทางสามแพร่งว่าเป็นจุดตัดของเส้นทางการจราจรจากถนนจากแสงไฟที่เสาเข้ามาในบ้าน และเป็นจุดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ นอกจากนี้ยังเป็นจุดที่ลมพัดผ่านซึ่งจะพัดพาฝุ่นละอองเข้ามาในบ้านได้ง่าย ในบริบทที่มีความหมายว่า ในสมัยโบราณมีความเชื่อเกี่ยวกับสถานที่หรือที่อยู่อาศัยหรือการประกอบกิจการใดๆ ก็ตาม หากปลูกสร้างอยู่ในบริเวณทางสามแพร่งถือว่าเป็นที่ที่ไม่เป็นมงคล ทำให้ไม่มีโศกลาง

ทั้งนี้ จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความเชื่อทางโศคกลางที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีความเชื่อในเรื่องของโศคกลางและความเป็นสิริมงคลของการรักษาราศี 3 และความเชื่อในเรื่องทางสามแพร่ง

4. ภาพสะท้อนวัฒนธรรมและประเพณี

วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชนชาติที่แตกต่างกันไป โดยมีการสะสมและถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง เพื่อดำรงรักษาไว้ซึ่งสิ่งที่ดำรง ส่วนประเพณี หมายถึง ระเบียบ แบบแผน ความเชื่อ ค่านิยม ศิลธรรมจารีต รวมไปถึงการกระทำต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ ในแต่ละสังคมหรือแต่ละท้องถิ่นจะมีวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จากการศึกษาบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ปรากฏวัฒนธรรมและประเพณีไทย 3 ลักษณะ ได้แก่ ประเพณีไทย วิถีชีวิตแบบไทย และเอกลักษณ์ไทย ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าภาพสะท้อนวัฒนธรรมและประเพณีที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีจำนวนทั้งสิ้น 35 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 37

4.1 ประเพณีไทย

ประเพณีไทย คือ กิจกรรมที่คนในสังคมยึดถือปฏิบัติและสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ ได้แก่ ประเพณีไทยเกี่ยวกับการทำบุญ และประเพณีเกี่ยวกับการไว้ทุกข์

ตัวอย่างประเพณีไทยมีดังนี้

“...เมื่อจะทำบุญที่บ้าน เข้าบ้านจะไปนิมนต์พระภิกษุที่วัด และแจ้งให้ท่านทราบ กำหนดงานว่าเป็นงานอะไร ต้องการนิมนต์พระกี่รูป การเดินทางของพระจะจัดการอย่างไร เป็นต้น เมื่อถึงวันงาน พระภิกษุเดินทางมาถึงบ้านแล้ว ต้องมีคนเชิญพระภิกษุด้วยคำว่า “นิมนต์” เช่นเดียวกัน...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า การทำบุญเป็นประเพณีไทยที่ยึดถือปฏิบัติกันมา ตั้งแต่สมัยโบราณ เมื่อจะมีงานบุญ เช่น งานบวช งานแต่งงาน หรือการทำบุญขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น เจ้าบ้านมีต้องไปนิมนต์พระภิกษุสงฆ์ที่วัดเพื่อมาประกอบพิธีกรรม โดยเมื่อพระภิกษุสงฆ์เดินทางมาถึงแล้ว ให้กล่าวเชิญด้วยคำว่า “นิมนต์” ในบริบทสะท้อนให้เห็นว่า การทำบุญเพื่อการใดก็ตาม เป็นประเพณีที่ค้ำจุนและเมื่อทำแล้วก่อให้เกิดสิริมงคลแก่ตนเองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง คนไทยจึงนิยม ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมา

“...คำว่า ไว้ทุกข์ มีความหมายว่า แต่งกายหรือแสดงเครื่องหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามประเพณีนิยม เพื่อแสดงความอาลัยแก่ผู้ที่สิ้นชีวิตไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้ที่สิ้นชีวิตนั้นเป็น ญาติผู้ใหญ่ บุคคลในครอบครัว หรือผู้ที่ตนเคารพรักใคร่ ผู้ที่มาร่วมพิธีในงานศพก็จะไว้ทุกข์ด้วย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า เมื่อมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งเสียชีวิต ผู้ที่มาร่วมพิธีศพ จะต้องแต่งกายไว้ทุกข์ให้แก่ผู้ตายเพื่อแสดงความอาลัยและแสดงความเสียใจ ในบริบทสะท้อนให้เห็นว่า ประเพณีการตายเป็นอีกประเพณีหนึ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากจัดอยู่ในประเพณีชีวิต ได้แก่ ประเพณีการเกิด การบวช การแต่งงาน และการตาย ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมพิธีศพจะแต่งกายด้วยชุดสีดำ เพื่อเป็นการเคารพและไว้อาลัยให้กับผู้ตายเป็นครั้งสุดท้าย

ทั้งนี้ จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ประเพณีไทยที่ปรากฏในบทวิทยุ รายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีประเพณีไทยเกี่ยวกับการทำบุญในวันสำคัญต่างๆ และประเพณีเกี่ยวกับการไว้ทุกข์ให้แก่ผู้เสียชีวิตด้วย

4.2 วิธีชีวิตแบบไทย

วิถีชีวิตแบบไทย คือ แนวทางในการดำเนินชีวิตที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะของคนไทย ได้แก่ วิถีชีวิตเกี่ยวกับการเปิบข้าวด้วยมือ และวิถีชีวิตเกี่ยวกับการปลูกบ้านเรือนไทย

ตัวอย่างวิถีชีวิตแบบไทยมีดังนี้

“...คำว่า เปิบ มีความหมายว่า ใช้ปลายนิ้วหยิบข้าวเข้าปากตนเอง ก่อนเปิบข้าว ต้องเอามือชุบน้ำให้เปียก เป็นการทำให้มือสะอาดก่อนหยิบข้าว และเพื่อไม่ให้ข้าวติดมือเวลาเปิบข้าวเข้าปากด้วย...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในสมัยโบราณมีการกินข้าวด้วยมือ โดยใช้ปลายนิ้ว ชุบน้ำให้เปียกแล้วหยิบข้าวเข้าปากตนเอง โดยเรียกวิธีดังกล่าวว่า เปิบ ในบริบทสะท้อนให้เห็นว่า ในสมัยโบราณคนส่วนใหญ่ยังไม่นิยมใช้ช้อนตักข้าวหรือตักน้ำแกง แต่จะนิยมกินข้าวด้วยมือ โดยวิธีการเปิบ ซึ่งในปัจจุบันตามต่างจังหวัดยังคงมีคนสูงอายุบางคนกินข้าว โดยการใช่มือเปิบข้าวอยู่

“...ในสมัยโบราณนิยมวางค้อนน้ำไว้ข้างบันไดเรือน สำหรับใช้ล้างเท้าก่อนขึ้น เรือน เมื่อมีแขกมาเยี่ยมมาทัก น้ำที่ติดเท้าแขกขึ้นไปทำให้มีรอยเปียกไปถึงหัวกระได หรือหัวบันได จึงใช้เป็นสำนวนว่า หัวกระไดไม่แห้ง หรือบางคนก็พูดว่า หัวบันไดไม่แห้ง...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในสมัยโบราณจะมีการปลูกเรือนไทยโดยนิยมปลูก ให้มีใต้ถุนเรือน และบริเวณทางขึ้นบันไดเรือนทุกบ้านจะต้องมีค้อนน้ำไว้สำหรับล้างเท้าก่อนขึ้นเรือน เสมอ เมื่อมีแขกมาเยี่ยมเยียนจะต้องล้างเท้าเพื่อเป็นการทำความสะอาดก่อนขึ้นเรือน ในบริบทสะท้อนให้เห็นว่า การปลูกบ้านเรือนของคนไทยในสมัยก่อนที่นิยมปลูกบ้านให้มีใต้ถุนเรือนเพื่อไว้ใช้ทำ กิจกรรมต่างๆ ในครอบครัวและเป็นที่สำคัญอุปกรณ์ในการทำงานทำได้ด้วย ซึ่งปัจจุบันบ้าน เรือนไทยจะหาอยู่ได้ยาก ส่วนใหญ่จะเห็นได้ตามต่างจังหวัด

ทั้งนี้ จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วิถีชีวิตแบบไทยที่ปรากฏในบทวิทยุ รายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีวิถีชีวิตเกี่ยวกับการเปิบข้าวด้วยมือ และการปลูกบ้านเรือนไทยแบบมี ใต้ถุนเรือน โดยก่อนขึ้นบันไดเรือนจะมีค้อนน้ำไว้สำหรับล้างเท้าก่อนขึ้นเรือนด้วย

4.3 เอกลักษณ์ไทย

เอกลักษณ์ไทย คือ สิ่งที่มีลักษณะเฉพาะหรือลักษณะที่บ่งบอกถึงความเป็นไทย ได้แก่ การไหว้ การกราบ และการมีลักษณะนิสัยเจ้าบทเจ้ากลอนของคนไทย

ตัวอย่างเอกลักษณ์ไทยมีดังนี้

“...การไหว้ของคนไทยมักถือกันว่า เมื่อไหว้พระ ไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ จะยกมือที่ประนมขึ้นให้หัวแม่มือจดหว่างคิ้ว เมื่อไหว้ผู้ใหญ่ให้ยกมือขึ้นจนหัวแม่มือจดที่ปลายจมูก ถ้าวรับไหว้ผู้น้อย ให้ยกมือเพียงระดับอก ขณะไหว้ไม่จำเป็นต้องย่อตัวหรือชักเท้าไปข้างหลัง ท่าไหว้ที่งดงามนั้น ผู้ไหว้ต้องยืนตัวตรงแล้วน้อมศีรษะลงช้าๆ พองาม ต้องมีระยะเวลาพอที่จะแสดงให้เห็นว่าเป็นการเคารพ...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

“...กราบ เป็นท่าแสดงความเคารพสูงสุดด้วยวิธีนั่งคุกเข่าหรือพับเพียบ ประนมมือขึ้นให้นิ้วหัวแม่มือจดปลายจมูกแล้วน้อมศีรษะลงจรดพื้น เมื่อกราบบุคคลเช่นกราบญาติผู้ใหญ่ มักจะกราบลงที่ตักหรือกราบที่มือ ถ้าเป็นการกราบศพจะกราบลงที่พื้นหน้าศพนั้น การกราบบุคคลหรือกราบศพ ไม่ต้องแบ่มือ ส่วนการกราบพระพุทธรูปหรือพระภิกษุ ผู้กราบต้องนั่งคุกเข่าหรือนั่งพับเพียบ ประนมมือขึ้นให้นิ้วหัวแม่มือจดหว่างคิ้ว แล้วน้อมศีรษะลงจรดพื้น พร้อมแบ่มือทั้งสองคว่ำลงกับพื้นและกราบลงเช่นนี้ 3 ครั้ง...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า การไหว้และการกราบเป็นเอกลักษณ์ที่งดงามของไทย ซึ่งมีท่วงท่าและเป็นกิริยาที่งดงาม อ่อนช้อย และมีความพิถีพิถัน การไหว้และการกราบนั้นมีหลายลักษณะ ซึ่งแต่ละลักษณะจะปฏิบัติไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับบุคคลที่ไหว้และกราบด้วยว่าเป็นบุคคลใด จึงถือเป็นเอกลักษณ์ไทยที่งดงามและควรยึดถือปฏิบัติกันในสังคมเพื่อเป็นแบบอย่างให้เยาวชนรุ่นหลังได้ปฏิบัติตามต่อไป

“...เจ้าบพเจ้ากลอน หมายความว่า ผู้ที่ชอบใช้ถ้อยคำที่มีลักษณะเป็นบทกลอนหรือถ้อยคำที่มีลักษณะเชิงวรรณศิลป์ มีเสียงสัมผัส มีการเลือกสรรคำไพเราะ หรือชอบยกคำร้อยกรองที่ไพเราะ มีถ้อยคำที่คล้องจองกัน เช่น เขาเป็นคนเจ้าบพเจ้ากลอน พูดอะไรก็ต้องมีจังหวะมีเสียงสัมผัสคล้องจอง บางทีก็ไม่ถูกเรื่องเท่าไร...”

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551: www.royin.go.th)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีความไพเราะ สละสลวย และมีเสียงสัมผัสคล้องจองกัน เมื่อนำมาแต่งเป็นบทกลอนให้มีเสียงสัมผัสก็จะมีไพเราะมากยิ่งขึ้น คนไทยที่มีลักษณะเจ้าบทเจ้ากลอนคือ ผู้ที่ใช้ถ้อยคำมาเรียงร้อยให้เกิดสัมผัสคล้องจองเป็นบทกลอนหรือบทเพลงถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้ดีมาก ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีในการอนุรักษ์ภาษาไทยให้คงอยู่สืบไป

ทั้งนี้ จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า เอกลักษณ์ไทยที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีการไหว้หลายลักษณะ ได้แก่ การไหว้พระ ไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไหว้ผู้ใหญ่ รวมทั้งมีการกราบหลายลักษณะ เช่น การกราบญาติผู้ใหญ่ กราบศพ และการกราบพระพุทธรูป หรือพระภิกษุ รวมทั้งลักษณะนิสัยของคนไทยที่เป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาและภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รัฐ รัก ภาษาไทย” จำนวนบทวิทยุ 513 บท จากเว็บไซต์ของราชบัณฑิตยสถาน www.royin.go.th ผู้วิจัยขอสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ เพื่อศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาในด้านคำ สำนวน ภาพพจน์ ในบทวิทยุรายการ “รัฐ รัก ภาษาไทย” และเพื่อศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคม และวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รัฐ รัก ภาษาไทย” ซึ่งมีหัวข้อในการวิจัย คือ การใช้ภาษาและภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รัฐ รัก ภาษาไทย” โดยได้ศึกษาการใช้ภาษา 3 หัวข้อ ได้แก่ การใช้คำ สำนวน ภาพพจน์ ส่วนภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมได้ศึกษา 4 หัวข้อ ได้แก่ ภาพสะท้อนสังคม ภาพสะท้อนค่านิยม ภาพสะท้อนความเชื่อ และภาพสะท้อนวัฒนธรรมและประเพณี

ผลการวิจัยการใช้ภาษาและภาพสะท้อนในบทวิทยุรายการ “รัฐ รัก ภาษาไทย” มีดังนี้

1. การใช้ภาษาในบทวิทยุรายการ “รัฐ รัก ภาษาไทย”

จากการศึกษาบทวิทยุรายการ “รัฐ รัก ภาษาไทย” จำนวน 513 บท จากเว็บไซต์ของราชบัณฑิตยสถาน www.royin.go.th พบการใช้ภาษาในด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 คำ

จากการศึกษาการใช้คำในบทวิทยุรายการ “รัฐ รัก ภาษาไทย” พบการใช้คำ 15 ลักษณะ โดยเรียงตามลำดับคำที่พบมากที่สุดไปยังคำที่พบน้อยที่สุด ดังนี้ คำประสม ปรากฏทั้งสิ้น 921 คำ คิดเป็นร้อยละ 36.52 คำซ้อน ปรากฏทั้งสิ้น 533 คำ คิดเป็นร้อยละ 21.13 คำพยาน ปรากฏทั้งสิ้น 523

คำ คิดเป็นร้อยละ 20.74 คำซ้ำ ปรากฏทั้งสิ้น 141 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.59 คำทับศัพท์ ปรากฏทั้งสิ้น 98 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.89 คำราชาศัพท์ ปรากฏทั้งสิ้น 94 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.73 คำภาษาต่างประเทศ ปรากฏทั้งสิ้น 79 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.13 คำศัพท์บัญญัติ ปรากฏทั้งสิ้น 32 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.27 คำภาษาปาก ปรากฏทั้งสิ้น 31 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.23 คำเสริม ปรากฏทั้งสิ้น 23 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.91 คำสุภาพ ปรากฏทั้งสิ้น 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.59 คำย่อ ปรากฏทั้งสิ้น 11 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.44 คำภาษาถิ่น ปรากฏทั้งสิ้น 9 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.36 คำศัพท์เฉพาะทางวิชาการ ปรากฏทั้งสิ้น 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.28 และคำโบราณ ปรากฏทั้งสิ้น 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.20

1.2 ส่วนวน

จากการศึกษาการใช้ส่วนวนในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” พบการใช้ส่วนวน โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่มาของส่วนวนปรากฏทั้งสิ้น 81 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 87 ซึ่งแบ่งด้านที่มาของส่วนวนออกเป็น 12 ลักษณะ โดยเรียงตามลำดับที่พบมากที่สุดไปยังที่พบน้อยที่สุด ได้แก่ ส่วนวนเกี่ยวกับสัตว์ ปรากฏทั้งสิ้น 14 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 15.31 ส่วนวนเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของมนุษย์ ปรากฏทั้งสิ้น 11 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 12.03 ส่วนวนเกี่ยวกับศาสนาและประเพณี ปรากฏทั้งสิ้น 8 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 8.75 ส่วนวนเกี่ยวกับชาดกและวรรณคดี ปรากฏทั้งสิ้น 6 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 6.56 ส่วนวนเกี่ยวกับอวัยวะ ปรากฏทั้งสิ้น 6 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 6.56 ส่วนวนเกี่ยวกับอาหาร ปรากฏทั้งสิ้น 6 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 6.56 ส่วนวนเกี่ยวกับยานพาหนะ ทั้งทางบกและทางน้ำ ปรากฏทั้งสิ้น 4 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 4.37 ส่วนวนเกี่ยวกับการละเล่นและการแสดง ปรากฏทั้งสิ้น 4 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 4.37 ส่วนวนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ปรากฏทั้งสิ้น 3 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 3.28 ส่วนวนเกี่ยวกับพืช ปรากฏทั้งสิ้น 1 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 1.09 ส่วนวนเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่ม ปรากฏทั้งสิ้น 1 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 1.09 และนอกจากนี้ ยังพบส่วนวนอื่นๆ ปรากฏทั้งสิ้น 11 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 12.03 และด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของส่วนวนปรากฏทั้งสิ้น 12 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 13 ซึ่งแบ่งด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายส่วนวนออกเป็น 3 ลักษณะ โดยเรียงตามลำดับที่พบมากที่สุดไปยังที่พบน้อยที่สุด ได้แก่ ส่วนวนที่ความหมายกว้างขึ้นจากความหมายเดิม ปรากฏทั้งสิ้น 7 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 7.88 ส่วนวนที่ความหมายเปลี่ยนแปลงเป็นความหมายอื่น ปรากฏทั้งสิ้น 5 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 5.62 และส่วนวนที่ความหมายตรงข้ามกับความหมายเดิม ปรากฏทั้งสิ้น 4 ส่วนวน คิดเป็นร้อยละ 4.50

1.3 ภาพพจน์

จากการศึกษาการใช้ภาพพจน์ในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” พบการใช้ภาพพจน์ 7 ลักษณะ โดยเรียงตามลำดับจากลักษณะของภาพพจน์ที่พบมากที่สุดไปยังภาพพจน์ที่พบน้อยที่สุด ดังนี้ อุปมา ปรากฏทั้งสิ้น 87 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 55 ปฏิพจน์ ปรากฏทั้งสิ้น 55 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 34 อาวัตพากย์ ปรากฏทั้งสิ้น 5 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 3 อุปลักษณะ ปรากฏทั้งสิ้น 5 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 3 การใช้คำตรงกันข้าม ปรากฏทั้งสิ้น 4 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 2 สัทพจน์ ปรากฏทั้งสิ้น 3 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 2 และภาพพจน์ที่พบน้อยที่สุดคือ อติพจน์ ปรากฏทั้งสิ้น 2 ภาพพจน์ คิดเป็นร้อยละ 1

2. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”

จากการศึกษาบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” จำนวน 513 บท จากเว็บไซต์ของราชบัณฑิตยสถาน www.royin.go.th พบภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมดังนี้

2.1 ภาพสะท้อนสังคม

จากการศึกษาภาพสะท้อนสังคมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ปรากฏ 2 ลักษณะ ได้แก่ ด้านการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551 ได้แก่ การลงประชามติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปีพุทธศักราช 2550 แทนรัฐธรรมนูญฉบับเดิมของปีพุทธศักราช 2540 และการเปลี่ยนแปลงชื่อของสถานีโทรทัศน์จาก TITV มาเป็นโทรทัศน์สาธารณะที่มีชื่อว่า Thai PBS และด้านเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551 ได้แก่ เหตุการณ์การสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2551 ทั้งนี้ มีภาพสะท้อนสังคม ปรากฏทั้งสิ้น 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11

2.2 ภาพสะท้อนค่านิยม

จากการศึกษาภาพสะท้อนค่านิยมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ปรากฏค่านิยม 3 ลักษณะ ได้แก่ ค่านิยมเรื่องวัตถุ ค่านิยมเรื่องความประพฤติ และค่านิยมเรื่องบุคคล ซึ่งค่านิยมเรื่องวัตถุ มีค่านิยมในด้านการมีรถยนต์ส่วนตัว ค่านิยมเรื่องความประพฤติ แบ่งออกเป็นความประพฤติที่

พึงประสงค์ และความประพุดิที่ไม่พึงประสงค์ ความประพุดิที่พึงประสงค์มีค่านิยมในด้านความ
 กตัญญูรู้คุณต่อบิดามารดา ความซื่อสัตย์ รวมทั้งความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัวและต่อสังคม
 ส่วนความประพุดิที่ไม่พึงประสงค์ มีค่านิยมในด้านพฤติกรรมกรรมการทำตามสมัยนิยมจนเกินไป
 และมีพฤติกรรมเอารัดเอาเปรียบผู้อื่น และค่านิยมเรื่องบุคคล มีค่านิยมในการชื่นชมยกย่อง
 บุคคลที่มีชื่อเสียงในวงการต่างๆ ในตำแหน่งและหน้าที่การงาน รวมไปถึงการให้ความสนใจ
 ให้ความสำคัญ และติดตามข่าวสารของบุคคลผู้มีชื่อเสียงด้วย ทั้งนี้ มีภาพสะท้อนค่านิยม ปรากฏ
 ทั้งสิ้น 39 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 41

2.3 ภาพสะท้อนความเชื่อ

จากการศึกษาภาพสะท้อนความเชื่อในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ปรากฏความ
 เชื่อ 4 ลักษณะ ได้แก่ ความเชื่อทางศาสนา ความเชื่อทางโหราศาสตร์ ความเชื่อทางไสยศาสตร์ และ
 ความเชื่อทางโศลก ซึ่งความเชื่อทางศาสนา มีความเชื่อในเรื่องบาปบุญคุณโทษ และเรื่องชาติภพ
 ความเชื่อทางโหราศาสตร์ มีเพียงเรื่องเดียวคือ ความเชื่อในเรื่องการพยากรณ์และการทำนายทายทัก
 ความเชื่อทางไสยศาสตร์ มีความเชื่อในเรื่องอิทธิฤทธิ์และอำนาจเหนือธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีเรื่อง
 เครื่องรางของขลังที่เชื่อว่าจะปกป้องให้รอดพ้นจากอันตรายและช่วยให้มีอายุยืนยาวได้ และความ
 เชื่อทางโศลก มีความเชื่อในเรื่องของโศลกและความเป็นสิริมงคลของการรักษาราศี 3 และ
 ความเชื่อในเรื่องทางสามแพร่ง ทั้งนี้ มีภาพสะท้อนความเชื่อ ปรากฏทั้งสิ้น 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11

2.4 ภาพสะท้อนวัฒนธรรมและประเพณี

จากการศึกษาภาพสะท้อนวัฒนธรรมและประเพณีในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย”
 ปรากฏวัฒนธรรมและประเพณี 3 ลักษณะ ได้แก่ ประเพณีไทย วิถีชีวิตแบบไทย และเอกลักษณ์ไทย
 ซึ่งประเพณีไทยมีประเพณีไทยเกี่ยวกับการทำบุญในวันสำคัญต่างๆ และประเพณีเกี่ยวกับการไว้ทุกข์
 ให้แก่ผู้เสียชีวิต วิถีชีวิตแบบไทย มีวิถีชีวิตเกี่ยวกับการเปิบข้าวด้วยมือ และการปลูกบ้านเรือนไทย
 แบบมิได้ถุนเรือน และเอกลักษณ์ไทย มีการไหว้หลายลักษณะ ได้แก่ การไหว้พระ ไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์
 ไหว้ผู้ใหญ่ รวมทั้งมีการกราบหลายลักษณะ เช่น การกราบญาติผู้ใหญ่ กราบศพ และการกราบพระ-
 พุทธรูปหรือพระภิกษุ รวมทั้งลักษณะนิสัยของคนไทยที่เป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน ทั้งนี้ มีภาพสะท้อน
 วัฒนธรรมและประเพณี ปรากฏทั้งสิ้น 35 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 37

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการใช้ภาษาในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” พบว่า ข้อความที่นำมาเขียนในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” นั้น แม้จะเป็นข้อความที่มีเนื้อหาเป็นการให้สาระความรู้ที่ถูกต้องและเป็นแหล่งความรู้ซึ่งเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการได้ แต่ผู้วิจัยก็พบว่าคำในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มีมากถึง 15 ลักษณะ โดยพบการใช้คำประสมมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 และพบการใช้คำซ้อนและคำพยานเป็นอันดับที่ 2 และ 3 ตามลำดับ ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าในงานเขียนประเภทต่างๆ เช่น บทความ บทวิทยุ บทโฆษณา หรือสารคดี จะมีการใช้คำเป็นจำนวนมากประกอบขึ้นมาเป็นประโยคและเรียงร้อยเป็นข้อความต่างๆ ได้ ส่วนใหญ่แล้วจะใช้คำประสม คำซ้อน และคำพยานทั้งสิ้น ซึ่งคำประสมที่พบในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” มี 2 ลักษณะ ได้แก่ คำประสมที่เมื่อนำคำมาประสมกันแล้วมีความหมายใกล้เคียงกับความหมายเดิม เช่น น้ำพริก เครื่องปรุง กงทิพ หมูบ้าน ข้อความ เป็นต้น และคำประสมที่เมื่อนำคำมาประสมกันแล้วเกิดเป็นความหมายใหม่ เช่น ไว้ใจ เอาใจ เป็นลม ลูกเสือ ส่งเสีย สิบบน เป็นต้น ส่วนคำซ้อนจะพบคำซ้อนเพื่อความหมาย 2 พยางค์มากที่สุด เช่น คุณเล ต่อเนื่อง นึกขาด ผูกพัน ข่าวสาร ร่างกาย เป็นต้น อีกทั้งยังพบคำซ้อนซ้ำ 1 คำ ได้แก่คำว่า เจ้าคนนายคน ซึ่งเป็นคำซ้อนที่พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 3 เป็นคำซ้อนความหมายคือคำว่า เจ้านาย ส่วนคำในพยางค์ที่ 2 และพยางค์ที่ 4 เป็นคำคำเดียวกันคือคำว่า คน อีกทั้งยังพบคำซ้อนสลับ 1 คำ ได้แก่คำว่า เจ้ากรรมนายเวร ซึ่งเป็นคำซ้อน 2 คู่ที่นำมากล่าวสลับกัน โดยคำซ้อนในพยางค์ที่ 1 คู่กับพยางค์ที่ 3 คือคำว่า เจ้านาย และคำในพยางค์ที่ 2 และพยางค์ที่ 4 คือคำว่า กรรมเวร เมื่อนำมากล่าวสลับกันได้เป็นคำซ้อนสลับว่า เจ้ากรรมนายเวร นอกจากนี้ยังพบคำพยานซึ่งส่วนใหญ่จะประกอบด้วยหน่วยคำไม่อิสระ 1 หน่วยคำอยู่ข้างหน้า และหน่วยคำอิสระ 1 หน่วยคำอยู่ข้างหลัง ได้แก่คำว่า นักเรียน การศึกษา ชาวบ้าน ความจริง นักร้อง ผู้ฟัง การเงิน ช่างทอง ผู้ป่วย เป็นต้น ซึ่งคำทั้ง 3 ลักษณะ ได้แก่ คำประสม คำซ้อน และคำพยานที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรกของการใช้คำในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” สอดคล้องกับ ศิริลักษณ์ อันตรเสน (2547) ที่กล่าวโดยสรุปว่า การใช้คำในบทโฆษณาทางวิทยุกระจายเสียงที่ผ่านเข้ารอบสุดท้ายของการประกวดโฆษณายอดเยี่ยมแห่งประเทศไทย (TACT Awards) ประจำปี 2540-2543 ทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผลิตภัณฑ์และบริการ กลุ่มสถาบันและส่งเสริมสังคม และกลุ่มส่งเสริมการขาย พบการใช้คำที่พบมากที่สุด ได้แก่ คำซ้อน คำประสม และคำพยาน จึงอาจกล่าวได้ว่า คำที่ใช้มากที่สุดในงานเขียนประเภทต่างๆ เช่น บทความ บทวิทยุ และบทโฆษณา ได้แก่ คำประสม คำซ้อน และคำพยาน

นอกจากนี้ยังพบคำซ้ำที่นอกจากจะเป็นคำซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม่ยมก (๓) แล้ว ยังพบคำซ้ำในคู่ที่มี 4 พยางค์ โดยคำในพยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 3 เป็นคำคำเดียวกัน ส่วนคำในพยางค์ที่ 2 และ 4 เป็นคำซ้อนความหมาย ยกตัวอย่างคำซ้ำในคู่ เช่น เห็นดีเห็นงาม ชื่นเล็กชื่นน้อย รักสวรั้งาม เป็นใหญ่เป็นโต เสียงานเสียการ เป็นต้น

อีกทั้งยังปรากฏการใช้คำทับศัพท์ คำราชาศัพท์ คำภาษาต่างประเทศ คำศัพท์บัญญัติ คำภาษาปาก คำเสริม คำสุภาพ คำย่อ คำภาษาถิ่น คำศัพท์เฉพาะทางวิชาการ และคำโบราณด้วย ทั้งนี้ ในปัจจุบันภาษาไทยได้รับอิทธิพลจากภาษาต่างประเทศมากขึ้น ทำให้มีคำศัพท์ที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันมากขึ้นตามไปด้วย ผู้วิจัยพบว่าในบทวิทยุรายการ “รัฐ รัก ภาษาไทย” มีคำทับศัพท์ คำภาษาต่างประเทศ และคำศัพท์บัญญัติอยู่เป็นจำนวนมาก จึงแสดงให้เห็นว่าราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความสำคัญกับการใช้คำทั้ง 3 ลักษณะดังกล่าว เนื่องจากปัจจุบันมีผู้ที่เขียนคำทับศัพท์ คำภาษาต่างประเทศ และคำศัพท์บัญญัติไม่ถูกต้องเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจมาจากความไม่เข้าใจในการถอดตัวอักษรจากภาษาต่างประเทศมาเป็นพยัญชนะในภาษาไทยและการผันวรรณยุกต์ที่ไม่ถูกต้องจึงทำให้ราชบัณฑิตยสถานนำคำเหล่านั้นมาเผยแพร่ในบทวิทยุรายการ “รัฐ รัก ภาษาไทย” เพื่อให้ใช้คำได้อย่างถูกต้องตามหลักการสะกดคำและถูกต้องตามความหมายของคำ

นอกจากนี้ยังพบการใช้คำราชาศัพท์ในบทวิทยุรายการ “รัฐ รัก ภาษาไทย” เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีที่ให้ผู้ฟังทั่วไปได้ทราบถึงหลักการใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้องและการใช้คำศัพท์ให้เหมาะสมกับบุคคล เช่น คำราชาศัพท์ที่ใช้กับพระมหากษัตริย์ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ และคำราชาศัพท์ที่หมายรวมถึงคำศัพท์ที่ใช้กับพระภิกษุสงฆ์ด้วย แม้ว่าในปัจจุบันการใช้คำราชาศัพท์จะเป็นเรื่องที่อยู่ไกลตัวของคนไทยส่วนใหญ่เป็นจำนวนมาก แต่การที่ประเทศไทยมีเอกลักษณ์ของการใช้ภาษาที่ไม่เหมือนชาติใดในโลก นั่นก็คือ การมีคำราชาศัพท์ คนไทยจึงควรรับรู้การใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้องเพื่อเป็นการอนุรักษ์เอกลักษณ์ทางภาษาของไทยนี้ไว้ให้คงอยู่สืบไป

และนอกจากการใช้คำทั้ง 15 ลักษณะแล้ว ในบทวิทยุรายการ “รัฐ รัก ภาษาไทย” ยังได้กล่าวถึงคำขวัญ เช่น ใจซื่อมือสะอาด มือสะอาดชาติไม่ล่ม เป็นต้น และคำคม เช่น ชาติเสียต้องไว้ลาย ชาติชายต้องไว้ชื่อ รู้มากยากนาน รู้น้อยพลอยร่ำคาญ อ่านมากรู้มาก เป็นต้น ซึ่งคำขวัญและคำคมที่กล่าวมานี้ เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของคำขวัญและคำคมเท่านั้น จึงมิได้นำมารวมกับการใช้คำทั้ง 15 ลักษณะ ที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รัฐ รัก ภาษาไทย”

ด้านการใช้สำนวนพบว่า สำนวนที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” เป็นสำนวนเก่าที่เป็นสำนวนที่ใช้กันมานานแล้ว โดยไม่พบสำนวนใหม่เลย ซึ่งสำนวนเก่าที่พบแบ่งออกเป็นสำนวนในด้านที่มาของสำนวน และสำนวนในด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้เขียนบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ต้องการให้ผู้ฟังได้รับทราบถึงสำนวนไทยที่ถูกต้อง โดยได้กล่าวถึงความหมาย มูลเหตุของการเกิดสำนวน โอกาสในการใช้สำนวน รวมทั้งมีตัวอย่างของประโยคที่มีสำนวนเข้ามามีเกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการอนุรักษ์สำนวนไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของคนไทยเอาไว้ เพื่อให้คนรุ่นหลังได้รู้จักและได้ใช้สำนวนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและตรงตามความหมายของสำนวน

ด้านการใช้ภาพพจน์พบว่า ภาพพจน์ที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” จะปรากฏร่วมกับตัวอย่างของประโยคที่ยกตัวอย่างขึ้นเพื่อให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านได้ใช้คำนั้นให้เหมาะสมกับบริบทซึ่งภาพพจน์ที่ปรากฏมี 7 ลักษณะ โดยภาพพจน์ที่ปรากฏมากที่สุดคือ อุปมา ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง เพื่อให้การยกตัวอย่างในประโยคมีความน่าสนใจและมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยการใช้คำแสดงการเปรียบเทียบที่แตกต่างกันไป ส่วนภาพพจน์ที่ปรากฏมารองลงมาคือ ปฏิพจน์ ซึ่งเป็นการใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ โดยเป็นเพียงการรำพึงรำพันหรือการดำหนิติเตียนเพื่อให้ตัวอย่างประโยคมีความสนใจยิ่งขึ้น และภาพพจน์อีก 5 ลักษณะ ได้แก่ อวตพากย์ อุปลักษณะ การใช้คำตรงกันข้าม สัทพจน์ และอติพจน์ จะพบเพียงส่วนน้อยเท่านั้น แต่ก็ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อให้เห็นลักษณะของภาพพจน์ที่ไม่ค่อยปรากฏในบทวิทยุ

จากการศึกษาภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” พบว่าบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” เป็นบทวิทยุที่ให้ความรู้และเป็นแหล่งข้อมูลที่ทำให้ทราบถึงการเขียน การสะกดคำ ความหมายของคำ รวมทั้งแหล่งที่มาของคำแล้ว ยังพบว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ออกอากาศเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2550-15 มิถุนายน 2551 รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 17 เดือน มีบทวิทยุที่นำมาออกอากาศในช่วงเวลาดังกล่าวจำนวน 513 บทนั้นข้อความที่อธิบายและประโยคบางประโยคที่ยกตัวอย่างในบทวิทยุเป็นการสะท้อนภาพสังคมและวัฒนธรรมในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551 ได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นภาพสะท้อนสังคมที่เกิดขึ้นจริงในสังคมรวมทั้งภาพสะท้อนวัฒนธรรมที่แฝงไปด้วยค่านิยม ความเชื่อ และประเพณี ที่บางอย่างคนในสังคมยังประพฤติดังปฏิบัติกันอยู่และบางอย่างก็กำลังจะเลือนหายไปจากสังคมไทย ดังนั้น บทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนสังคมทั้งในอดีตและปัจจุบันได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังให้ความรู้ประกอบที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านด้วย

จากภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” พบว่า บทวิทยุได้รวบรวมการเปลี่ยนแปลงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไว้หลายเหตุการณ์ เช่น การลงประชามติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปีพุทธศักราช 2550 เพื่อใช้แทนรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมืองและกฎหมาย การเปลี่ยนแปลงชื่อของสถานีโทรทัศน์จาก TITV เปลี่ยนมาเป็นโทรทัศน์สาธารณะที่มีชื่อว่า Thai PBS และเหตุการณ์การสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2551 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม ทั้งนี้ เหตุการณ์ข้างต้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551 ทั้งสิ้น ดังนั้น บทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” จึงเป็นภาพสะท้อนสังคมในขณะนั้นได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังเป็นการบันทึกเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมอีกด้วย

จากภาพสะท้อนค่านิยมที่ปรากฏในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” พบว่า ค่านิยมในเรื่องวัตถุ มีการกล่าวถึงรถยนต์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวัน ซึ่งปัจจุบันคนส่วนใหญ่มีค่านิยมในการซื้อรถยนต์ส่วนตัวมากขึ้นแทนการใช้รถบริการสาธารณะหรือรถประจำทาง ส่วนค่านิยมเรื่องความประพฤติแบ่งออกเป็นความประพฤติที่พึงประสงค์และความประพฤติที่ไม่พึงประสงค์ ความประพฤติที่พึงประสงค์ที่พบจะเป็นความกตัญญูของลูกที่มีต่อพ่อแม่ ซึ่งบางครอบครัวในสังคมไทยผู้เป็นลูกขาดความรักและความกตัญญูต่อพ่อแม่ทำให้ครอบครัวมีปัญหาและอาจเกิดเป็นปัญหาสังคมที่รุนแรงต่อไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ปาริชาติ วินิจ (2542: 122) ที่กล่าวในเรื่องค่านิยมความกตัญญูว่า ลูกหลานควรมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ พ่อแม่ หรือปู่ย่าตายาย ด้วยการประพฤติตนเป็นคนดีให้สมกับที่ท่านปรารถนา ในขณะที่เดียวกันก็ต้องปรนนิบัติดูแลในยามที่ท่านแก่ชราเพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณด้วย อีกทั้งยังพบค่านิยมในเรื่องความซื่อสัตย์ของคนในสังคม ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดีงามและควรปฏิบัติให้คงอยู่ในสังคม แต่ปัจจุบันนับว่าความซื่อสัตย์ที่มีให้กันจะน้อยลงไปทุกที เนื่องด้วยคนในสังคมมักจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยความเร่งรีบทำให้ไม่นึกถึงผู้อื่น จึงก่อให้เกิดความเห็นแก่ตัวมากขึ้น ทำให้ความซื่อสัตย์สุจริตและความจริงใจที่เคยให้แก่กันก็ลดน้อยลงไปด้วย นอกจากนี้ยังมีค่านิยมที่พ่อแม่เอาใจใส่อบรมสั่งสอนลูกให้เป็นคนดี ให้การศึกษาที่ดีเพื่อให้เลี้ยงดูตนเองได้ในอนาคต ถือเป็นค่านิยมที่ควรถือปฏิบัติในสังคมเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น ล้วนแล้วแต่เกิดจากปัญหาภายในครอบครัวทั้งสิ้น เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการโจรกรรม ปัญหาเด็กเร่รอนไร้ที่อยู่อาศัย เป็นต้น ดังนั้น จึงถือได้ว่าบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ได้ปลูกฝังค่านิยมในเรื่องความกตัญญู ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบต่อครอบครัวและต่อสังคมให้ยังคงอยู่ต่อไปในสังคมไทยต่อไป

ส่วนความประพฤตินี้ไม่เพียงประสงค้พบค่านิยมในด้านพฤติกรรมกรรมการตามสมัยนิยมมากจนเกินไป โดยการแต่งกายที่ทันสมัยหรือการใช้สิ่งของที่กำลังเป็นที่นิยม ซึ่งอาจเป็นการสิ้นเปลืองเงินโดยใช่เหตุและอาจก่อให้เกิดการพฤติกรรมกรรมการลอกเลียนแบบค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อได้ นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมของพ่อค้าที่เอาไรด์เอาเปรียบผู้บริโภคในการกักตุนสินค้าในช่วงที่ราคาตกแล้วนำมาออกจำหน่ายในช่วงที่มีราคาแพง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เห็นแก่ตัว เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันก็แย่อยู่แล้วยังเป็นการซ้ำเติมประชาชนในเรื่องค่าใช้จ่ายมากยิ่งขึ้น จึงเป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรให้เกิดขึ้นในสังคม ดังนั้น จะเห็นได้ว่าบทวิทยุรายการ “รัฐ รัก ภาษาไทย” ไม่เพียงแต่จะปลูกฝังค่านิยมเรื่องความประพฤตินี้ในสิ่งที่ดีเท่านั้น ยังแฝงไปด้วยข้อคิดเกี่ยวกับความประพฤตินี้ที่ไม่ควรปฏิบัติในสังคมด้วย

นอกจากนี้ยังพบค่านิยมเรื่องบุคคลในด้านการชื่นชมยกย่องบุคคลที่มีชื่อเสียงในวงการบันเทิง เช่น การหลงใหลในคารานักร้องจนตั้งเป็นกลุ่มที่ชื่นชอบศิลปินเหล่านั้นว่า แฟนคลับ ซึ่งศิลปินเหล่านั้นก็มีค่านิยมที่จะต้องเอาใจแฟนคลับด้วยการทำตามที่แฟนคลับร้องขอเพื่อมิให้คะแนนนิยมของตนเองลดลงไปเช่นกัน รวมไปถึงการให้ความสนใจ ให้ความสำคัญ และติดตามข่าวสารของบุคคลสำคัญในทางการเมืองเช่นนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีในฐานะที่เป็นผู้บริหารประเทศด้วยว่าจะพัฒนาและนำพาประเทศไปในทิศทางใด สาเหตุที่คนทั่วไปให้ความสนใจในบุคคลสำคัญเหล่านั้น เนื่องจากเป็นบุคคลสาธารณะที่คนทั่วไปให้การยอมรับนับถือ และเป็นทีมนับหน้าถือตาของบุคคลส่วนใหญ่ในสังคมจึงควรประพฤติดนให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่คนในสังคมต่อไป

จากการศึกษาภาพสะท้อนความเชื่อในบทวิทยุรายการ “รัฐ รัก ภาษาไทย” พบว่า เป็นความเชื่อที่มีมาแต่สมัยโบราณและเป็นความเชื่อพื้นฐานที่ยึดถือกันมาเป็นเวลานานจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ ความเชื่อทางศาสนา โหราศาสตร์ ไสยศาสตร์ และโหราศาสตร์ ความเชื่อทางศาสนามีการกล่าวถึงเจ้ากรรมนายเวรซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนไทยมีความเชื่อในเรื่องบาปบุญและมีความเชื่อว่าหากทำเวรทำกรรมไว้อย่างไรจะต้องชดใช้เวรกรรมนั้นทั้งในชาตินี้และชาติหน้า จึงสะท้อนให้เห็นความเชื่อในเรื่องชาติภพด้วย รวมไปถึงความเชื่อในการเทศน์คาถาพันว่าหากเทศน์ไม่ครบก็ฉงหรือเทศน์ไม่ต่อเนื่องภายในจบเดียวหรือเทศน์ผิดพลาดจะทำให้ผู้ที่เทศน์ได้รับบาปไปด้วย ซึ่งคนไทยมีความเชื่อในเรื่องการทำบุญและการทำบาปว่า หากทำสิ่งใดลงไปจะได้รับผลของการกระทำสิ่งนั้นตอบกลับมา ส่วนความเชื่อทางโหราศาสตร์ พบเพียงเรื่องเดียวคือ เรื่องที่เกี่ยวข้องการประเพณีสงกรานต์โดยมีความเชื่อว่า นางสงกรานต์จะหมุนเวียนกันมาพยากรณ์ความเป็นไปเกี่ยวกับสภาพดินฟ้าอากาศและเศรษฐกิจการเมืองของประเทศไทย ซึ่งมีผลต่อการดำรงชีวิตในสังคมเมืองและในสังคมชนบทด้วย อีกทั้งยังพบความเชื่อทางไสยศาสตร์ ซึ่งเป็นความเชื่อในเรื่องของการสาปแช่งและการกล่าวร้ายให้

บุคคลตกอยู่ในอันตรายหรือเป็นไปตามที่พูด และยังมีความเชื่อในเรื่องของอิทธิฤทธิ์ของผู้มีอำนาจวิเศษเหนือมนุษย์ที่สาปสิ่งหนึ่งให้เป็นอีกสิ่งหนึ่งได้ และความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเครื่องรางของขลังที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ โดยเชื่อกันว่าจะช่วยป้องกันภัยอันตรายหรืออาวุธใดๆ ที่จะมาทำร้ายผู้นั้นได้ อีกทั้งยังทำให้ผู้นั้นมีอายุยืนยาวและอยู่ยงคงกระพันได้ด้วย ซึ่งความเชื่อดังกล่าวเป็นสิ่งที่ลึกลับเหนือธรรมชาติ และไม่มีผู้ใดพิสูจน์ว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นจริงหรือไม่ นอกจากนี้ยังพบความเชื่อทางโหราศาสตร์เกี่ยวกับการรักษาราศี 3 ซึ่งเป็นสิริมงคลแก่ตนเองซึ่งนิยมปฏิบัติกันในช่วงปีใหม่ของไทย โดยเชื่อว่าการทำสิ่งที่เป็นมงคลจะช่วยให้เกิดสิ่งที่ดีหรือเกิดโชคลาภแก่บุคคลนั้น รวมไปถึงทางสามแพร่งที่คนไทยเชื่อว่าเป็นทางผีผ่านและเป็นทางที่ไม่เป็นสิริมงคล หากปลุกเป็นที่อยู่อาศัยหรือประกอบกิจการต่างๆ จะทำให้ไม่มีโชคลาภ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ได้แฝงข้อคิดคติความเชื่อที่ยึดถือกันอยู่ในปัจจุบันมาเผยแพร่ให้บุคคลทั่วไปได้รับทราบและยึดถือปฏิบัติกันต่อไป

จากการศึกษาภาพสะท้อนวัฒนธรรมและประเพณีในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” พบว่า เป็นวัฒนธรรมและประเพณีที่สิ่งทีคนไทยยึดถือกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ ได้แก่ ประเพณีไทยวิถีชีวิตแบบไทย และเอกลักษณ์ไทย โดยในเรื่องประเพณีไทยเป็นการกล่าวถึงประเพณีการทำบุญเนื่องในโอกาสต่างๆ ที่เป็นมงคล โดยการนิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาประกอบพิธีทางศาสนา และยังได้กล่าวถึงประเพณีการไว้ทุกข์ให้แก่ผู้ที่ล่วงลับ ด้วยการแต่งกายชุดดำเพื่อเป็นการไว้อาลัยให้กับผู้ตายด้วย และยังคงนิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาเพื่อประกอบพิธีศพเช่นกัน จึงแสดงให้เห็นว่าประเพณีไทยมีความเกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับศาสนาอย่างแยกไม่ออก ซึ่งสอดคล้องกับ ประภาศรี สีหอำไพ (2550: 15) ที่มีการกล่าวถึงประเพณีไทยทั้งประเพณีบุคคลและประเพณีส่วนรวมว่า ได้แก่ ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด การแต่งงาน งานศพ การสร้างบ้านเรือน การบวชนาค การทำบุญอายุ และการทำบุญในเทศกาลต่างๆ ซึ่งล้วนแล้วมีความเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาอย่างยิ่ง ส่วนวิถีชีวิตแบบไทย เป็นการกล่าวถึงวัฒนธรรมการกินข้าวด้วยมือที่คนไทยนิยมปฏิบัติกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ แต่ในปัจจุบันมีน้อยคนนักที่จะปฏิบัติเช่นนั้นอยู่ นอกจากนี้ยังพบการมีตุ่มใส่น้ำไว้บริเวณบันไดทางขึ้นเรือนเพื่อให้แขกที่มาหาได้ล้างเท้าก่อนขึ้นเรือน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการปลุกบ้านเรือนในสมัยก่อนที่นิยมปลุกเป็นทรงเรือนไทยที่มีได้สูง และนอกจากนี้ยังพบเอกลักษณ์ไทย ซึ่งเป็นการไหว้ที่มีลักษณะแตกต่างกันไปทั้งการไหว้พระหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์และการไหว้ญาติผู้ใหญ่และผู้ที่เราเคารพนับถือ รวมไปถึงการกราบซึ่งเป็นการแสดงความเคารพที่งดงามและอ่อนช้อย การกราบก็มีหลายลักษณะเช่นกัน ได้แก่ การกราบญาติผู้ใหญ่ การกราบศพ และการกราบพระพุทธรูปหรือพระภิกษุสงฆ์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ที่งดงามของไทย อีกทั้งยังพบเอกลักษณ์ที่เด่นชัดของคนไทยอีกอย่างหนึ่งคือ การพูดถ้อยคำ

ต่างๆ เป็นบทกลอนและมีเสียงสัมผัสคล้องจองได้ไพเราะ เรียกว่า คนเจ้าบทเจ้ากลอน ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยในด้านคำศัพท์ โดยกล่าวเป็นบทกลอนต่างๆ ที่มีการสัมผัสอักษร และสัมผัสสระได้อย่างไพเราะ ซึ่งกล่าวได้ว่าบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” เป็นการปลุกฝังการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยมิให้สูญหายไปอีกทางหนึ่งด้วย

แม้ว่าบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” จะเป็นบทวิทยุที่ให้สาระความรู้ในเรื่องการให้ความหมายของคำอย่างถูกต้องมีเนื้อหาของบทวิทยุที่เป็นวิชาการ แต่ก็มีการใช้คำ สำนวน ภาพพจน์ที่มีความหลากหลายและน่าสนใจ รวมไปถึงการสะท้อนภาพสังคมและวัฒนธรรมในแง่มุมต่างๆ ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะในเรื่องคำนิยาม ความเชื่อ และประเพณีไทย ที่แฝงอยู่ในการยกตัวอย่างของบทวิทยุ เพื่อเป็นการปลุกฝังในสิ่งที่ดีงามและสิ่งที่ควรปฏิบัติให้คงอยู่ต่อไป รวมทั้งยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีที่เคยปฏิบัติกันมามีให้เลือนหายไปจากสังคมไทยในยุคปัจจุบันด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาบทวิทยุเฉพาะรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ซึ่งยังมีบทวิทยุอีกหลายประเภทที่น่าสนใจ เนื่องจากบทวิทยุอื่นๆ อาจมีการใช้คำ สำนวน และภาพพจน์ที่น่าสนใจ รวมทั้งอาจมีภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในด้านที่แตกต่างออกไปจากงานวิจัยฉบับนี้ก็เป็นได้ ดังนั้น ควรศึกษามหาวิทยุประเภทรายการข่าว รายการธรรมะ หรือบทโฆษณาทางวิทยุ เพื่อเป็นการเผยแพร่งานวิจัยเกี่ยวกับบทวิทยุต่อไป

2. งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์บทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ในภาพรวม ซึ่งยังมีความละเอียดไม่มากนัก จึงควรศึกษาเฉพาะด้าน เช่น การศึกษาคำที่มีความน่าสนใจ นอกเหนือจากคำทั้ง 15 ลักษณะ ซึ่งได้แก่ คำที่มีความหมายเหมือนกัน คำหลายความหมาย และการศึกษาอรรถลักษณะของคำ เป็นต้น เพื่อให้การศึกษาลักษณะของคำในภาษาไทยให้มีความกระจ่างชัดมากยิ่งขึ้น

3. งานวิจัยฉบับนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” เป็นเวลา 17 เดือน ตั้งแต่วันแรกที่เริ่มออกอากาศ หากผู้สนใจเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมหรือเก็บข้อมูลต่อเนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้ อาจพบลักษณะการใช้คำ สำนวน ภาพพจน์ และภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่น่าสนใจเพิ่มขึ้นได้

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กระปุกดอทคอม (นามแฝง). 2550. **ค่าแรงขั้นต่ำของแต่ละจังหวัด** (Online). <http://hilight.kapook.com/view/23630>, 20 มีนาคม 2552.

กิตติศักดิ์ คชรรัตน์. 2544. **การใช้ภาษาไทยในการเสนอข่าวทางสื่อโทรทัศน์ : กรณีศึกษาสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 จังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

กาญจนา นาคสกุล และคณะ. 2548. **ภาษาไทยวันละคำ ฉบับรวมเล่ม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไชลิริ ปราโมช ณ อยุธยา. 2540. **การเปลี่ยนแปลงถ้อยคำและความหมายของสำนวนไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำหนังสือ “ราชาศัพท์”. 2545. **ราชาศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.

คณาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2538. **การใช้ภาษาไทย 2**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จารี ใจสุขสันต์. 2546. **ค่านิยมในวรรณกรรมคำวคำสอนล้านนา**. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จิรดา (นามแฝง). 2550. **หลักการเขียนบทวิทยุกระจายเสียง** (Online). www.vicharkarn.com/vblog/37932, 6 มกราคม 2552.

จุไรรัตน์ ถักขณะศิริ และ บำหั่น อิ่มสำราญ. 2550. **ภาษากับการสื่อสาร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี.เพรส.

เจตต์ วิษุวัต. 2550. คำทับศัพท์...ภาษาต่างประเทศในไทย. กรุงเทพมหานคร: ศยาม.

ชำนาญ รอดเหตุภัย. 2522. สัมมนาการใช้ภาษาไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์.

โชคชัย บัณฑิตศิลปะศักดิ์. 2542. การวิเคราะห์สังคมไทยจากเรื่องสั้นในนิตยสาร “ช่อกระเจต” ช่วง พ.ศ. 2535-2539. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ซินแส (นามแฝง). 2549. ทางสามแพร่ง (Online). www.sinsae.com/geomancy/112-way-t.html, 20 มีนาคม 2552.

ณัฐชา วิวัฒน์ศิริกุล. 2551. เส้นทางเปลี่ยนแปลง TITV สู่ TPBS (Online). www.oknation.net/blog/print.php?id=194918, 16 ธันวาคม 2551.

ทัศนีย์ ทองสว่าง. 2549. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

ทัศนีย์ ทานตวนิช. 2523. คติชาวบ้าน. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.

ทิพย์สุดา นัยทรัพย์. 2535. ภาษากับวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.

ทิมข่าวบ้านการเมือง (นามแฝง). 2550. กรม. อนุมัติขึ้นเงินเดือนข้าราชการ 4% (Online). www.meechai-thailand.com/ver1/?module=1&action=view&type=1&newsid=5848, 16 ธันวาคม 2551.

ธวัช ปุณโณทก. 2528. วัฒนธรรมพื้นบ้าน : คติความเชื่อ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เชียรชัย เอี่ยมวรเมธ. 2549. พจนานุกรมไทย-จีน ฉบับ 2 ภาษา 60,000 คำ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท จีรภัทรการพิมพ์ จำกัด.

นภาภรณ์ อัจฉริยะกุล. 2526. **ภาษาไทย 1**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยโชนัยธรรมมาชิราช.

นววรรณ พันธุมธา. 2551. **ไวยากรณ์ไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นักวิชาการภาษาอังกฤษ (นามแฝง). 2540. **ทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพมหานคร: เอส แอนด์ เค บุคส์.

นัทธิกา สติรวณิชย์. 2540. **ศึกษาการใช้คำและโวหารในเพลงกล่อมเด็กภาคใต้ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

บรรยง วิทยวีรศักดิ์. 2550. **ข่าวรัฐธรรมนูญ 2550 จุดสมดุลใหม่ระหว่างอุดมคติและความเป็นจริง** (Online). www.tddf.or.th/tddf/constitution/readart.php?id=00352, 16 ธันวาคม 2551.

บุญสม ยอดมาลี. 2545. **ของดีอีสาน : วิธีการศึกษาประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: จูนพับลิชชิ่ง.

ประทีป วาทิกทินกร. 2532. **ลักษณะและการใช้ภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ประเทือง คล้ายสุบรรณ. 2535. **สำนวนไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร: สุทธิสารการพิมพ์.

ประภาศรี สีหอำไพ. 2550. **วัฒนธรรมทางภาษา**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2531. **การเขียนแบบสร้างสรรค์**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

ประสิทธิ์ ประพัฒน์มงคลการ. 2533. **หลักการระบบสื่อสาร**. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ประสิทธิ์ กายักษ์กลอน. 2518ก. **ภาษาและวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ประสิทธิ์ กาย์กลอน. 2518ข. แนวทางการศึกษาวรรณคดี ภาษาการวิจักษณ์และการวิจารณ์.
กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ปรีชา ทิชนพงษ์. 2523. ลักษณะภาษาไทย (ไทย 104). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
โอเดียนสโตร์.

ปภาณี ฐิติวัฒนา. 2523. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ปิยะพงษ์ โพธิ์เย็น. 2551. นักรรณศิลป์ 4 ราชบัณฑิตยสถาน. สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2551.

ปาริชาติ วินิจ. 2542. รูปแบบและลักษณะการใช้ภาษาในวรรณกรรมเพลงยอดนิยม. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

แปลก ศิลปกรรมพิเศษ. 2529. พจนานุกรมคำพ้อง ไทย-มลายู. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.

เปลื้อง ณ นคร. 2542. ภาษาวรรณนา. กรุงเทพมหานคร: เอลโล่การพิมพ์.

พะอบ โปษะกฤษณะ. 2532. ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: บำรุงสาสน์.

พนมพร นิรัญทิว และ เทพี จรัสจรุงเกียรติ. 2539. การใช้ภาษาไทย 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพ
มหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พรพิมล อุไรรัตน์. 2545. การใช้ภาษาของนักจัดรายการวิทยุกระจายเสียง : กรณีศึกษาสถานีวิทยุ
กระจายเสียงในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
เพื่อการสื่อสาร, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

พรรณี วิเศษนิมิตชัย. 2551. ค่านิยม พฤติกรรม และความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อแนวโน้ม
การใช้บริการสนามกอล์ฟปัญญาอินทรา. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการ
จัดการ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พินิตตา สุขโกศล. 2549. การเขียนบทรายการและประเภทของบทรายการวิทยุกระจายเสียง (Online). <http://gotoknow.org/file/pinittas/Broadcasting+ProductionII-III.doc>, 6 มกราคม 2552.
- เพ็ญแข วัจนสุนทร. 2523. คำนิยมในสำนวนไทย. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- โพสทูเดย์. 2551. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ สิ้นพระชนม์ (Online). <http://webboard.mthai.com/52/2008-01-02/362938.html>, 16 ธันวาคม 2551.
- ไพฑูริย์ พวงยอด. 2545. ความเชื่อและการประพฤติปฏิบัติตามความเชื่อทางพระพุทธศาสนาเรื่อง มงคล 38 ประการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร. 2550. หลักราชาศัพท์ (ฉบับสมบูรณ์). พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ทฤษฎี.
- _____. 2546. สำนวนไทย. กรุงเทพมหานคร: ดวงแก้ว.
- _____. 2536. สำนวนไทยใช้ให้เป็น. กรุงเทพมหานคร: เอลโล่การพิมพ์.
- มณี พยอมยงค์. 2529. วัฒนธรรมสำนวนไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย. 2551. สรุปข่าวสำคัญในรอบปี 2550 (Online). www.tddf.or.th/tddf/topong/readart.php?id=00106, 18 มีนาคม 2552.
- ยงยุทธ พุฒะเนียด. 2532. ลักษณะของภาษาที่ใช้ในการบรรยายข่าวกีฬาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ และนิตยสารกีฬาภาษาไทย. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- รสริน คิชฐบรรจง. 2550. การใช้ภาษาและภาพสะท้อนสังคมวัฒนธรรมจากไดอารี่ออนไลน์.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัชนิกร เศรษฐโฐ. 2523. สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2551. วิสัยทัศน์ พันธกิจ (Online). www.royin.go.th/th/profile/index.php?SystemModuleKey=40&SystemMenuID=1&SystemMenuIDS=, 10 มิถุนายน 2551.
- _____. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร:
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- _____. 2543. พจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.
- _____. 2530. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:
อักษรเจริญทัศน์.
- วรรณัท อักษรพงศ์. 2539. ภาษาไทย 4. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารุณี พลบูรณ์. 2544. การใช้ภาษาไทย 2. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วาสนา เกตุภาค. 2527. การเขียน. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วิทยาลัยครูสงขลา. 2514. พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ ฉบับชั่วคราว. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิเอเชีย.
- วิเชียร เกษประทุม. ม.ป.ป. ล้านวนไทยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.

วิรัช วิรัชนิภาพรรณ และ นิภาพรรณ วิรัชนิภาพรรณ. 2533. **การเข้าทรงและร่างทรง ความเชื่อ พิธีกรรมและบทบาทที่มีต่อสังคม**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

วีร์ เพชรอุไร. 2543. **ตำนานไทย เล่ม 1**. กรุงเทพมหานคร: บิ๊กแบงก์.

ศักดิ์ศรี แย้มนัตตา. 2542. **ตำนานไทยที่มาจากวรรณคดี**. กรุงเทพมหานคร: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริลักษณ์ อันตรเสน. 2547. **การใช้ภาษาในบทโฆษณาทางวิทยุกระจายเสียงที่ผ่านเข้ารอบสุดท้าย ของการประกวดโฆษณายอดเยี่ยมแห่งประเทศไทย (TACT Awards) ประจำปี 2540-2543**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สง่า กาญจนาคพันธุ์. 2541. **ตำนานไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ส. เอเซียเพลส (1989).

สวัสดิ์ พินิจจันทร์. 2528. **วัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ นายสวัสดิ์ พินิจจันทร์ ณ ฌาปนสถานคุรุสภา วัดสระเกษ กรุงเทพมหานคร 17 สิงหาคม 2528).

สายทิพย์ นุกุลกิจ. 2534. **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.

สิริวรรณ นันทันทุล. 2549. **ภาษาไทยในสื่อมวลชน**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุจริต เพ็ชรชอบ. 2539. **ศิลปะการใช้ภาษา**. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.

สุนันท์ อัญชลีนุกูล. 2546. **ระบบคำภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนัย อยู่สุข. 2529. การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา และความปลอดภัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 11 ปีการศึกษา 2526. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหารคาม.

สุพัตรา สุภาพ. 2536. สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม:ครอบครัว:สถานะ:ประเพณี. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

_____. 2533. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

สุพิศวง ธรรมพันทา. 2540. มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพมหานคร: ดี.ดี.บู๊คสโตร์.

สุภาพ รุ่งเจริญ. 2538. ภาษาไทยธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

สุรัตน์ ศรีราษฎร์ และคณะ. 2545. การใช้ภาษาไทย 1. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักข่าวแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์. 2551. หมายกำหนดการพระราชพิธี พระราชทานเพลิง พระศพสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ (Online). <http://thainews.prd.go.th/hrhprince/>, 16 ธันวาคม 2551.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2534. พจนานุกรมภาษาถิ่นตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.

อนุমানราชชน, พระยา. 2524. การศึกษาประเพณีไทย. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.

_____. 2515. การศึกษาวรรณคดีไทยในแง่วรรณศิลป์. กรุงเทพมหานคร: บรรณาการ.

_____. 2513. วัฒนธรรมเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ศูนย์กลางทหารราบ.

อุดม รุ่งเรืองศรี. 2533. **พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง (ตอนที่ 1 อักษร ก ถึง ฝ)**.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด.

_____. 2533. **พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง (ตอนที่ 2 อักษร พ ถึง ฮ)**.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด.

อุทัย ไชยานนท์. 2540. **พจนานุกรมศัพท์บัญญัติ**. กรุงเทพมหานคร: น้าฝน.

เอกฉัท จารุเมธีชน. 2549. **ภาษาไทยธุรกิจ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

Koalar (นามแฝง). 2551. **เหตุการณ์สำคัญในปี 2550** (Online). <http://www.sudipan.net/phpBB2/viewtopic.php?p=36414>, 18 มีนาคม 2552.

Pukamol (นามแฝง). 2549. **คำทำนายนางสงกรานต์** (Online). <http://pukamol.multiply.com/journal/item/11>, 20 มีนาคม 2552.

S! News (นามแฝง). 2551. **10 ข่าวเด่น ประเด็นร้อน ปี 2551** (Online). http://news.sanook.com/scoop/scoop_328499.php, 19 มีนาคม 2552.

ภาคผนวก

คำในบทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ที่ออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และที่อยู่ของคำจากเว็บไซต์ www.royin.go.th โดยเรียงลำดับคำตามวันที่ที่ออกอากาศ

1. ราชบัณฑิตยสถาน

ที่มา : บทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1379>

2. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

ที่มา : บทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1380>

3. ภาษาชาติ (National language)

ที่มา : บทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1381>

4. ภาษามาตรฐาน (Standard language)

ที่มา : บทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1382>

5. วันภาษาไทยแห่งชาติ

ที่มา : บทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1383>

6. ราชศัพท์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1384>

7. พระราชทาน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1385>

8. รับเสด็จ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1386>

9. คอมพิวเตอร์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1387>

10. โปรแกรม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1388>

11. ส่วนประกอบของคอมพิวเตอร์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1389>

12. ทศวรรษ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1390>

13. ศตวรรษ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย วันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1391>

14. สหัสวรรษ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1392>

15. ไทย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1393>

16. ไท

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1394>

17. เหมือด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1395>

18. สลบทเหมือด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1396>

19. ไตรสรณาคมน์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1397>

20. ไตรลักษณ์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1398>

21. ชาติ (1)

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1399>

22. ชาติ (2)

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1400>

23. ขนชาติ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1401>

24. ขากรรไกร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1402>

25. ตาปลา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1403>

26. ไหลปลาร้า

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1404>

27. ทัดดอกไม้

เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1405>

28. เจริงราน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1406>

29. ประเทศ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1407>

30. ประเทศชาติ-บ้านเกิดเมืองนอน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1408>

31. กูด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1409>

32. กว๊าน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1410>

33. ชวด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1411>

34. บ็องหู่

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1412>

35. เอ็นร้อยหวาย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1413>

36. คลื่นใต้น้ำ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1414>

37. ดินดอนสามเหลี่ยม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1415>

38. ชะวากทะเล

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1416>

39. สบ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1417>

40. ตระพัง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1418>

41. ม่อน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1419>

42. บุกิด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1420>

43. ผีพุ่งใต้

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1421>

44. แพรก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1422>

45. แพร้ง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1423>

46. พรืดตี

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1424>

47. แฝ่ชั้น

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1425>

48. แฟน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1426>

49. แฟนคลับ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1427>

50. โคลยตี้

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1428>

51. ถั่วพู

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1430>

52. คนหลังเขา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1431>

53. อินเทอร์เน็ต

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1432>

54. ภาษาถิ่นไทย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1433>

55. ถิ่นเนียง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1434>

56. หลับไหล

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1435>

57. คน-ศพ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1436>

58. อดสากรรม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1437>

59. อดสาหะ-อดสาห์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1438>

60. ศรีศิลป์ไม่กินกัน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1439>

61. เปิดสะเก็ด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1440>

62. โหด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1441>

63. ฟ้ำหิ้ว

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1442>

64. ฉะเชิงเทรา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1443>

65. พัทธา-พัทธยา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1444>

66. วิไลสมาหารา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1445>

67. บรม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1448>

68. เบญจราชกกุธภัณฑ์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1449>

69. เถลิงถวัลยราชสมบัติ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1450>

70. การอ่านตัวเลขที่ตัวท้ายเป็นเลข 1

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1451>

71. ประสพการณ์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1452>

72. เจตนา – เจตนารมณ์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1453>

73. ภูมิสำเนา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1454>

74. นันทนาการ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1455>

75. ระดับทะเลปานกลาง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1516>

76. “กงเกวียนกำเกวียน” ไม่ใช่ “กงกรรมกงเกวียน”

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1517>

77. ทำไมจึงเปรียบว่าอำพเหมือนปูน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1518>

78. เมื่อฤษีต้องเลี้ยงลิง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1519>

79. ดินสอ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1520>

80. จมูกมด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1521>

81. เกร็ด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1522>

82. ดาวรุ่ง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1523>

83. เตือนค้ำฟ้า

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1524>

84. ทะเลอาณาเขต

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1525>

85. เขตเศรษฐกิจจำเพาะ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1526>

86. ทะเลหลวง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1527>

87. ขวนขวาย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1528>

88. แสม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1529>

89. ประดิษฐ์-ประดิษฐ์ประดิษฐ์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1531>

90. ไปรษณีย์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1532>

91. อินทรธนู

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1533>

92. กระบวนทัศน์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1534>

93. บุรณาการ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1535>

94. วิสัยทัศน์ และ ทศนวิสัย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1536>

95. วิสัยทัศน์ และ พันธกิจ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1537>

96. กิจกรรม และ กิจการ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

เมื่อวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1538>

97. กฏ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1539>

98. กบ-กल्प

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

เมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1540>

99. กรรเชียง-กระเบื้อง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1541>

100. ตรอก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

เมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1542>

101. กรอก และ กลอก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

เมื่อวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1543>

102. ฌ เฌอ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1544>

103. รากหญ้า-รากแก้ว

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1545>

104. พัก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1546>

105. ปอด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1547>

106. ตั้งไข่

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1548>

107. ตั้งรกราก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1549>

108. ปลุกเรื่อนแต่พอดัว

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1550>

109. ธง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1595>

110. ฟันธง

เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1596>

111. จักรพรรดิ-จักรวรรดิ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1597>

112. เลื่อนราง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1598>

113. เลื่อนเป็อน-เลื่อนลอย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1599>

114. เผลอ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1600>

115. เผลอไผล

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1601>

116. เผลอเรือ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1602>

117. สวดมนต์-เวทมนตร์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1603>

118. กูรู มาจากภาษาอะไร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1604>

119. ผัด-ผัด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1551>

120. กติกรรม-เกษตรกรรม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1552>

121. วิธี-วิธีการ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1553>

122. บังเอิญ-ผจญ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1554>

123. เสาะหา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1555>

124. แดคนาย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1556>

125. ทะลาย-ทลาย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1557>

126. ทະนุ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1558>

127. โลก-ละโมบ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1559>

128. คำว่า เกล็ด กับคำว่า เกล็ดกระหม่อม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1560>

129. จำลอง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1561>

130. วิกฤตการณ์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1562>

131. เปรียบ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1563>

132. เปรียบเทียบ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1564>

133. เปรียบต่าง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1565>

134. เปรียบเปรย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1566>

135. สัจธรรมค์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1567>

136. เลือกสรร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1568>

137. สุข-ผาสุก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1569>

138. เจ็น-เจ็ญ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1570>

139. จโมย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1571>

140. พรอท

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1572>

141. ใจปลาชีว

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1573>

142. หน้าตอดดี

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1574>

143. ชุรการ และ ชุรกรรม มีความหมายต่างกัน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1575>

144. พฤติกรรม กับ พฤติการณ์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1576>

145. บล็อกโหวต

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1577>

146. ลีอบบี้

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1578>

147. ถอยหลังเข้าคลอง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1579>

148. ตีเรือทั้งโกลกน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1580>

149. โทรทศน์ กับ กล้องโทรทรรศน์ เขียนเหมือนกันหรือไม่

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1581>

150. วีดิทัศน์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1582>

151. อัดลักษณะ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1583>

152. เอกลักษณะ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1584>

153. เอตทัคคะ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1585>

154. เขียน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1586>

155. โอกาส-วโรกาส

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1587>

156. น้ำลดตอผุด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1588>

157. ชักแม่น้ำทั้งห้า

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1589>

158. ศาสตราจารย์ไม่ใช่ ศาสตราจารย์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1590>

159. ทักษะฆาต และ การ์ตูนต์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1591>

160. กัลยาณมิตร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1592>

161. คำว่า ดัน ไขได้ในบางโอกาส

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1593>

162. เป็นอัน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1594>

163. ปะ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1605>

164. กำแพงมีหู ประตูมีช่อง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1607>

165. กริยา-กริยา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1608>

166. คำที่อ่านว่า กะ-เสียน มีคำใดบ้าง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1609>

167. อาการ อาการแสดง กลุ่มอาการ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1610>

168. เดี่ยว-เดี่ยว

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1611>

169. ทัก-ท้วง-ทักท้วง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1612>

170. ประจัญ-ประจัน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1613>

171. กรกฎาคม อ่านว่า กะรั๊กกะดาคม ไมใช่ กะดักกะดาคม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1614>

172. มโนทัศน์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1615>

173. โลกทัศน์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1616>

174. กรวดน้ำ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1617>

175. กรวดน้ำคว่ำขัน, กรวดน้ำคว่ำกะลา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1618>

176. กระยาสารท

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1619>

177. กราน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1620>

178. กรี

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1621>

179. กัณฑ์ดาร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1622>

180. กากบาท

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1623>

181. กำนัน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1624>

182. กำเนิด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1625>

183. ทุกเมื่อ-ทุกเมื่อเชิ้อวัน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1626>

184. กังไส

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1627>

185. กระฝีก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1628>

186. กลับตาลปัตร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1629>

187. เจ้ากรรมนายเวร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1630>

188. ที่มายุค ที่มายุคใช้ตัว ท ทหาร ไม่ใช่ ๓ มณโฑ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1631>

189. เจ็ดชั่วโคตร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1632>

190. เขามอ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1633>

191. กะทันหัน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1634>

192. กะทัดรัด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1635>

193. กะโหลก กับ กะลา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1636>

194. ตะโพก หรือ สะโพก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1637>

195. กะโหลกศีรษะ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1638>

196. เข้าได้เข้าไฟ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1639>

197. ไข่มุก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1640>

198. ประณาม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1641>

199. บุคลิก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1642>

200. พิธี พิธีการ และ พิธีกรรม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1643>

201. กระบวน กับ ขบวน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1644>

202. กระบวนกร กับ ขบวนกร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1645>

203. คาราวาน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1646>

204. กีฬา-กรีฑา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1647>

205. ขมิ้นกับปูน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1648>

206. กะทิ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1649>

207. โจทก์-โจทย์-โจษ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1650>

208. ชีพจรลงเท้า

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1651>

209. ชื่อเหมือนแมวหนอง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1652>

210. ดินสอพอง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1653>

211. เตี้ยงสา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1654>

212. ตรุษ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1655>

213. ต้อยหอย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1656>

214. เยาว์-เยา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1657>

215. กระแสด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1658>

216. การอ่านชื่อจังหวัดในประเทศไทยที่ลงท้ายด้วยคำว่า “บุรี”

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1659>

217. การอ่านชื่อจังหวัดบางจังหวัด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1660>

218. คำพังเพย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1661>

219. สุภาษิต

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1662>

220. โคมลอย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1663>

221. โจงกระเบน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1664>

222. ชุกชี

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1665>

223. ตะเข้

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1666>

224. ตะเภาเดียวกัน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1667>

225. ตายทั้งกลม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1668>

226. ทราย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1669>

227. ชุบมือเปิบ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1670>

228. ชุบ-ชุบ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1671>

229. บรรณาธิการ กับ สารานุกรม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1672>

230. ความรู้ และ องค์กรความรู้

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1673>

231. บาดทะยัก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1674>

232. นานา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1675>

233. ฝรั่งเศสใส่

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1676>

234. ฝรั่งเศสเสาชง, ฝรั่งเศสจันก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1677>

235. ฝรั่งเศสมั่งค่า

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1678>

236. ตัวเต็ง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1679>

237. ไม่เต็มเต็ง, ไม่เต็มบาท, ไม่เต็มหูน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1680>

238. ถ้วยโถโฆฆาม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1681>

239. ถีลอดตาข้าง ห่างลอดตาเถิน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1682>

240. นาฬิกา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1683>

241. บพิตร-บพิธ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1684>

242. นวัตกรรม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1685>

243. พิเรนทร์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1686>

244. ไม่ดูตาม้าตาเรือ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1687>

245. บอกลา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1688>

246. โบนแดง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1689>

247. ปาฐกถา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1690>

248. มาศ-มาศ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1691>

249. ยักษ์ปีกหั่น

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1692>

250. ก้าว-ก้าว

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1693>

251. ทับทิม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1694>

252. กระดิ่ง และ กระดิ่ง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1695>

253. आयัด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1696>

254. พจนานุกรม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1697>

255. สารานุกรม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1698>

256. อักษรานุกรม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1699>

257. อนุกรมวิธาน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1700>

258. นามานุกรม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1701>

259. ลงเอย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1702>

260. ล้ม-อับปาง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1703>

261. ละม่อม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1704>

262. ลางเนื้อชอบลางยา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1705>

263. วัตถุ-วัตถุ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1706>

264. สมอ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1707>

265. ไม้ราพ-ไมยราพ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1708>

266. ยศถาบรรดาศักดิ์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1709>

267. ไม้กินเส้น

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1710>

268. สืบสวน และ สอบสวน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1711>

269. สแดง-แสลง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1712>

270. สัมมนา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1713>

271. สาบ-สาป

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1714>

272. สันตะพาย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1715>

273. สัมพันธภาพ-สัมพัทธภาพ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1716>

274. สักหลาด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1717>

275. วูบ-วูบวาบ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1718>

276. ล้าอง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1719>

277. วิสัย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1720>

278. สاءหรงค

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1721>

279. ส่ายถึญจัน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1722>

280. สำนวน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1723>

281. ลึบแปดมงคูล

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1724>

282. สลัด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1725>

283. ลีโอลด์โรส

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1726>

284. กาศ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1727>

285. พระราชทาน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1728>

286. ลักษณะนาม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1729>

287. เสื่อนอนกิน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1730>

288. โสเภณี

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1731>

289. หมกเม็ด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1732>

290. หมาเห่าใบตองแห้ง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1733>

291. หมูในอวย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1734>

292. หยักศก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1735>

293. หอคอยงาช้าง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1736>

294. หัวกระไดไม่แห้ง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1737>

295. วุฒิ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1738>

296. วุฒิบัตร-เกียรติบัตร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1739>

297. ปริญาบัตร-ประกาศนียบัตร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1740>

298. ลีลากิ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1741>

299. เสวก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1742>

300. หงอน-ครา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1743>

301. หมูหย็อง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1744>

302. เฌียง-เฌียง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1745>

303. ออกอาการ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1746>

304. จูติ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1747>

305. ปฏิสันธิ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1748>

306. พระในบ้าน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1749>

307. เงาะถอดรูป

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1750>

308. ไม้ประดับ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1751>

309. น้ำท่วมหลังเปิด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1752>

310. ชิด-ประชิด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1753>

311. ล้น-ทัน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1754>

312. ทะลู่

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1755>

313. ทรวด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1756>

314. โชม-โถม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1757>

315. ทรวดโถม-ล้อมโถม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1758>

316. เทียว

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1759>

317. จำกัด กับ กำกัด ต่างกันอย่างไร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1760>

318. ของต้องห้าม-ของต้องกำกัค

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1761>

319. แบนข้าง และ แบนลง มีลักษณะอย่างไร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1762>

320. ดาวเคราะห์ และ ดาวเคราะห์แคระ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1763>

321. เครือข่าย และ โครงข่าย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1764>

322. ซาบ-ทราบ-ชิมซาบ-ชิมทราบ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1765>

323. จตุ-จตุร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1766>

324. อนุญาต

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1767>

325. อนุมัติ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1768>

326. ระเบียบวาระ และ วาระ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1769>

327. เห็นกงจักรเป็นดอกบัว

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1770>

328. ซึม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1771>

329. จริยธรรม-จริยศาสตร์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1772>

330. จรรยาบรรณ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1773>

331. จรรยา-จรรยาบรรณ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1774>

332. ศีลธรรม-จริยธรรม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1775>

333. คุณธรรม-ศีลธรรม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1776>

334. คุณธรรม-จริยธรรม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1777>

335. จริยธรรม-จรรยาบรรณ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1778>

336. ร้อย-ล้อย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1782>

337. ลูก หลาน เหลน โหลน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1783>

338. ลูกปลา-ลูกป่า

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1784>

339. คนชายขอบ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1785>

340. อมพะนำ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1786>

341. อยู่โยง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1787>

342. อัฒจันทร์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1788>

343. อัศคัศ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1789>

344. ไตรรงค์-เบญจรงค์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1790>

345. จตุรงค์-ไตรรงค์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1791>

346. ชื่อ-ชื่อตรง-ชื่อสัศย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1792>

347. อาทิ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2550

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1793>

348. เป็นต้นว่า-อาทิ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1794>

349. อาน้ำร้อนมาก่อน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1795>

350. อาเพศ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1796>

351. อายุขัย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1797>

352. อีหروب

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1798>

353. อุทธรณ์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1799>

354. อะไหล่

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1825>

355. สารวัตร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1826>

356. เค้ายาง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1827>

357. ระดมสมอง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1828>

358. ไหว้

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1829>

359. กราบ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1830>

360. ถอนสายบัว

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1831>

361. ประพรม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1832>

362. ผลิต

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1833>

363. เอเชีย-อาเซียน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1834>

364. เอื้อระเหย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1835>

365. อาจาด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1836>

366. ชนะ-พิชิต

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1837>

367. เอกสาร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1838>

368. ชั้น-เคล็ด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1839>

369. ชัด-ยอด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1917>

370. ยิ่งยืน กับ ยิ่งยืนนาน มีความหมายเหมือนกันหรือไม่

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1918>

371. อมเลือดอมฝาด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1919>

372. ทักษิณานุประทาน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2110>

373. สัตมวาร-สทมวาร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

เมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2120>

374. ปันรสมวาร-ปัญญาสมวาร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

เมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2121>

375. ทักษิโณทก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

เมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2122>

376. สะท้อน-กระท้อน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2123>

377. ออกตัว

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

เมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2124>

378. ออกปาก-ออกหน้า

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2125>

379. ออกยักษ์ออกโขน-ออกจิว

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2126>

380. หัวเรือใหญ่

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2127>

381. เออะมะเทิง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2128>

382. เอาปูนหมายหัว

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2129>

383. ไอศกรีม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2130>

384. ใจกลาง-กลางใจ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2131>

385. แสดง-ตำแดง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2132>

386. แสดง-ตำแดง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2133>

387. บวม กับ โน และ โหนก กับ อูม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2134>

388. เจ็บ กับ ปวด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2135>

389. แสบ กับ ปวดแสบปวดร้อน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2136>

390. ปวดร้าว กับ ระเบิด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2137>

391. ทิวทัศน์ธารณะ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2159>

392. วาเลนไทน์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2160>

393. พวงมาลา-พวงหรีด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2161>

394. ไข่ทุกซ์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2162>

395. สี่ไขทุกซ์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2163>

396. ถอดเขี้ยวถอดเล็บ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2164>

397. ถังแตก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2164>

398. มามนุษยา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2165>

399. สูจิบัตร-สูติบัตร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2166>

400. สูงเทียมฟ้า-สูงเสียดฟ้า

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2167>

401. พศกนิกร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2168>

402. สะบัด-สลัด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2169>

403. คาย-ระคาย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2170>

404. กระเซอ-กระทาย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2171>

405. กะโล่

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2172>

406. ทะเลาะ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2173>

407. ทะเลาะเบาะแว้ง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2174>

408. ถั่วลิ้นเต่า

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2178>

409. ชั้นที่

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2179>

410. เต่าเผา-เผาเต่า

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2180>

411. สาธารณะ-สาธารณ์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2181>

412. สนับสนุน-ส่งเสริม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2183>

413. กวน-รบกวน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2184>

414. กิจวัตร-กิจกรรม-กิจการ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2185>

415. ถึงพริกถึงขิง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2186>

416. ชั้นสาคร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2187>

417. ชั้น-คั่น

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2188>

418. ชั้น-ชั้น

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2189>

419. ขับไล่ไล่ส่ง-ขับไล่ไล่ส่ง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2190>

420. ชนชาดลอย-ชนชาด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2191>

421. คานั่งคาเขา-คาลังคาเขา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2192>

422. คำขวัญ-คำคม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2193>

423. เจยหน้าอ้าปาก-ลืมตาอ้าปาก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2194>

424. จาระไน-เจียรไน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2195>

425. ชีรัม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2196>

426. เซรุ่ม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2197>

427. วัคซีน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2198>

428. ยุทธศาสตร์-ยุทธวิธี

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2199>

429. ยุทธวิธี-กลยุทธ์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2200>

430. กลยุทธ์-กลวิธี

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2201>

431. อัปสรสิทธิ์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2238>

432. กิन्नร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2239>

433. ทัณทีมา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2240>

434. นิมนต์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2241>

435. อารธนา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2242>

436. พาน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2243>

437. พุ่มดอกไม้

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2244>

438. ชนวน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2245>

439. คำที่ใช้ ศ เป็นตัวสะกด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2246>

440. หมายเลข-เลขหมาย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2247>

441. เงินทอง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2248>

442. หัด-หัดเยอรมัน-เหือด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2249>

443. ริดสีดวง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2250>

444. เอ็นจีโอ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2251>

445. ชื่อ-รายชื่อ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2252>

446. สาเหตุ-สังเกต

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2253>

447. ปรีกษา-หาชื่อ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2254>

448. สรรดรูปที่ออกเสียง ออ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2255>

449. บำเพ็ญ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2256>

450. บุคคลสาธารณะ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2257>

451. สงกรานต์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2280>

452. นางสงกรานต์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2281>

453. ราศี

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2282>

454. งานนักขัตฤกษ์-งานเทศกาล

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2283>

455. ดิถี

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2284>

456. เสียม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2285>

457. ยู

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2286>

458. จามร

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2287>

459. หมดท่า-หมดรูป

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2288>

460. ไม่เป็นท่า-ไม่เข้าท่า

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2289>

461. กำลั้ง-พลั้ง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2290>

462. กษาปณ์-กระษาปณ์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2291>

463. กักตุน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2292>

464. กากะเยี๋ย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2293>

465. ขม่อม-กระหม่อม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2294>

466. ชิ่นคาน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2295>

467. เขมา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2296>

468. แخم

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2297>

469. คลินิก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2298>

470. คธาพิน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2299>

471. ท่านผู้หญิง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2300>

472. คุณหญิง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2301>

473. ช่วง-ห้วง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2302>

474. ทอด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2303>

475. อุด-มหาอุด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2304>

476. วสันตฤดู-วัสสานฤดู

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2305>

477. เจ้าคิดเจ้าแค้น

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2306>

478. เจ้าน้ำเจ้าตา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2307>

479. เจ้าบทเจ้ากลอน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2308>

480. ล่มหัวจมท้าย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2309>

481. กระโปรง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2310>

482. ปก-ปรก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2311>

483. สะเทิน-สะเทิน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2312>

484. เท้ายายม่อม-ไม้เท้ายายม่อม

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2313>

485. นาก-นาค

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2314>

486. วิสาขบูชา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2358>

487. บุษงารำไป

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2315>

488. โยนกลอง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2316>

489. ขายผ้าเอาหน้ารอด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2359>

490. โอละพ่อ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2360>

491. สงเคราะห์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2361>

492. สัจเคราะห์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2362>

493. โภธิ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2363>

494. กลับหน้ามือเป็นหลังมือ

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2364>

495. โรคไขกระดูกตาย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2365>

496. ชะมดเขียง-ชะมดเข็ด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2366>

497. เขี้ยวกาง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2367>

498. เจดีย์

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2368>

499. ปรีก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2369>

500. กาลิก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2370>

501. เต็มแรงเต็มกา

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2371>

502. เพ็ดทูล

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2372>

503. ลดรวาตอก

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2373>

504. ลักษณะนามของคำว่า ช้าง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2396>

505. สมิง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2397>

506. สวิง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2398>

507. เส้นตาย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2399>

508. หัวเห็ด

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2400>

509. อัฐบาน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2401>

510. จับกัง-กาลี

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2402>

511. จุกช่องล้อมวง

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2403>

512. ซโย-ไซโย

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2404>

513. ประเคน

ที่มา : บทวิทยุรายการ "รู้ รัก ภาษาไทย" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2551

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2405>

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวณิชา เกาะแก้ว
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 10 เดือนเมษายน พ.ศ. 2526
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	การศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ภาษาไทย) เกียรตินิยม อันดับ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักบริหารงานทั่วไป ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ฝ่ายเลขานุการ ส่วนการประชุม บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด